J.V. STALİN

ESERLER

CİLT 7

inter
yayınları

J.V. STALİN □ ESERLER CİLT 7

STALİN
ESERLER
CİLT: 7

Bu kitap; J.V. Stalin, Eserler, 7. cilt'in, Dietz-Verlag Berlin tarafından 1952'de yayınlanan birinci Almanca baskısından Türkçeye çevrilmiştir.

1. Basım: Şubat 1991
Dizgi: Bibliotek
Baskı: Teknografik Matbaacılık A.Ş.
Kapak: İnter Grafik Tasarım
Kapak Baskı: Anka Ofset

İNTER YAYINLARI
Babıali Cad. No No: 14/3 Cağaloğlu/İST.
Tel: 519 16 16

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİNİZ!

J. V. STALİN

ESERLER - CİLT 7

1925

SBKP(B) MK MARX-ENGELS-LENİN ENSTİTÜSÜ

Çeviren:
İSMAİL YARKIN

İÇİNDEKİLER

Önsöz 11

İşçi Kadınlar ve Köylü Kadınlar, İlyiç'in Vasiyeti'ni Hatırlayınız ve Onu Yerine Getiriniz! 13

Öğretmenler Kongresine 14

"Kraznaya Molodyoş" Dergisinin Görevleri Üzerine 15

RKP(B) MK ve MKK Plenum Toplantısında Konuşma, 17 Ocak 1925 17

RKP(B) MK Plenum Toplantısında Konuşma, 19 Ocak 1925 21

"Raboçaya Gazeta"ya 24

D-ov Yoldaşa Mektup 25

"Dymovka" Üzerine. RKP(B) MK Orgbüro Oturumunda Konuşma, 26 Ocak 1925 27

Proletarya ve Köylülük Sorunu Üzerine. RKP(B) Moskova Örgütü XIII. İl Konferansında Konuşma, 27 Ocak 1925 32

KPD'nin Perspektifleri Üzerine ve Bolşevikleşme Üzerine, KPD üyesi Herzog'un röportajı 38

Me-rt Yoldaşa Mektup 44

Uluslararası Kadınlar Günü Dolayısıyla 49

RKP(B) MK'nden Kuomintang Merkez Yürütme Komitesi'ne 51

Uluslararası Durum ve Komünist Partilerin Görevleri Üzerine 52

Çekoslovak Komünist Partisi Üzerine. KEYK Çekoslovak Komisyonu'nda Konuşma, 27 Mart 1925 57

Yugoslavya'da Ulusal Sorun Üzerine. KEYK Yugoslav Komisyonu'nda Konuşma, 30 Mart 1925 65

Komünist Gençlik Birliği'nin Kırdaki Aktifi Üzerine. RKP(B) MK Orgbüro Oturumunda Konuşma, 6 Nisan 1925 71

Proleter Öğrencilerin Birinci Tüm-Birlik Konferansına Bir Yazı 77

RKP(B) XIV. Konferansı Çalışmalarının Sonuçları Üzerine. RKP(B) Moskova Örgütü Aktifi Önünde Konuşma, 9 Mayıs 1925 81

I— Uluslararası Durum 82

II— Kapitalist Ülkelerin Komünist Partilerinin En Yakın Görevleri 90

III— Sömürge ve Bağımlı Ülkelerin Komünist Unsurlarının En Yakın Görevleri 94

IV— Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin Kaderi Üzerine 96

V— Partinin Kırdaki Siyaseti 106

VI— Metal Sanayii Üzerine 111

Doğu Halkları Üniversitesi'nin Siyasi Görevleri Üzerine. Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi Öğrencilerinin Bir Toplantısında Konuşma, 18 Mayıs 1925 116

I— Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'nin Doğu'nun Sovyet Cumhuriyetlerine Karşı Görevleri 117

II— Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'nin Doğu'nun Sömürge ve Bağımlı Ülkeleri Karşısındaki Görevleri ... 124

"Komsomolskaya Pravda" Yazı Kurulunun Tüm Üyelerine 131

Sorular ve Yanıtlar. Sverdlov Üniversitesi'nde Konuşma, 9 Haziran 1925 134

Y.M. Sverdlov Üniversitesi'ne. İkinci Temel Kursun ve Sendikalar Kursunun Bitirilmesi Dolayısıyla 175

Bir Kez Daha Ulusal Sorun Üzerine. Semiç'in Makalesi Dolayısıyla 178

Doğu'da Devrimci Hareket Üzerine. "Nihinihi"nin Japon Muhabiri Bay Fusse'nin Röportajı 187

Yermakovski Yoldaşa Mektup 191

Ajit-Prop Bölümlerinin Bir Danışma Konferansında, Katılanlarla Mülakat, 14 Ekim 1925 193

Komünist Gençlik Birliği'nin Görevleri Üzerine. "Komsomolskaya Pravda" Yazı Kurulunun Sorularına Yanıtlar 198

M.W.Frunze'nin Defnedilmesi Sırasında Konuşma, 3 Kasım 1925 205

Ekim, Lenin ve Gelişmemizin Perspektifleri 207

XXII. Leningrad İl Parti Konferansı Prezidyumuna Mektup 211

SBKP(B) XIV. PARTİ KONGRESİ. 18-31 ARALIK 1925 213-281

Merkez Komitesinin Siyasi Faaliyet Raporu, 18 Aralık 215

I— Uluslararası Durum 215

1— Kapitalizmin Stabilizasyonu 216

2— Emperyalizm, Sömürgeler ve Yarı-Sömürgeler.. 221

3— Galipler ve Mağlûplar 222

4— Galip Ülkeler Arasındaki Karşıtlıklar 227

5— Kapitalist Dünya ve Sovyetler Birliği 230

6— SSCB'nin Dış Politik Durumu 235

7— Partinin Görevleri 240

II— Sovyetler Birliği'nin İç Durumu 241

1— Bir Bütün Olarak Halk İktisadı 242

2— Sanayi ve Tarım 254

3— Ticaretin Sorunları 256

4— Sınıflar, Faaliyetleri, Karşılıklı İlişkileri 258

5— Köylü Sorununda Lenin'in Üç Şiarı 260

6— Köylü Sorununda İki Tehlike ve İki Sapma 268

7— Partinin Görevleri 271

III— Parti 274

Merkez Komitesi'nin Siyasi Faaliyet Raporunu Kapayış Konuşması, 23 Aralık 282-313

1— Sokolnikov ve Ülkemizin Dawes'leştirilmesi 283
2— Kamenev ve Köylülüğe Verdiğimiz Tavizler 284
3— Kim Hesabında Yanıldı? 287
4— Sokolnikov Yoksul Köylüleri Nasıl Savunuyor? 288
5— İdeolojik Mücadele mi, İftira mı? 289
6— NEP Üzerine 291
7— Devlet Kapitalizmi Üzerine 292
8— Zinovyev ve Köylülük 297
9— Görüş Ayrılıklarının Tarihçesi Üzerine 303
10— Muhalefetin Platformu 309
11— Onun "Barışçıllığı" 310
12— Parti, Birliği Kabul Ettirecektir 312
Notlar 315
Kronolojik Biyografi (1925) 325

1925

ÖNSÖZ

J.V. Stalin'in eserlerinin yedinci cildi, 1925 yılı boyunca yazılmış yazıları içermektedir.

Bu dönemde Bolşevik Partinin önderliğinde işçi sınıfı ve köylülük, halk ekonomisinin restorasyonunu tamamladılar. Sovyetler ülkesi, sosyalist sanayileşme dönemine girdi, Bolşevik Parti XIV. Parti Kongresi bu işaret altında yapıldı. Ülkemizin gelişmesinin karakteri, perspektifleri sorunu, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kaderi sorunu bu sırada artık pratiğin bir sorunu olarak Partinin önüne dikiliyordu.

"RKP(B) XIV. Konferansının Çalışmalarının Sonuçları Üzerine", "Sorular ve Yanıtlar", "Ekim, Lenin ve Gelişmemizin Perspektifleri", "Merkez Komitesinin SBKP(B) XIV. Parti Kongresine Siyasi Raporu" yazılarında ve diğerlerinde J.V. Stalin, Bolşevik Partinin, kapitalist kuşatma şartları altında SSCB'nde sosyalizmin zaferine yönelik genel çizgisini tüm yönleriyle gerekçelendirir ve Troçkistlerin ve Zinovyevcilerin —kapitalizmin restoratörlerinin— teslimiyetçi çizgisinin maskesini düşürür.

İşçi sınıfının köylülükle ittifakının sağlamlaştırılması, emekçi yığınların ve gençliğin sosyalist toplumun inşasına aktif katılıma eğitilmeleri ve çekilmeleri sorunları şu çalışmalarda ele alınır: " 'Dymovka' Üzerine", "Proletarya ve Köylülük Sorunu Üzerine", "Kırdaki Komünist Gençlik Birliği Aktifi Üzerine", "Komünist Gençlik Birliğinin Görevleri Üzerine", "Proleter Öğrencilerin Birinci Birlik Konferansına", "Doğu Halkları Üniversitesi'nin Siyasi

Görevleri Üzerine', bunların yanında Ajit-Prop bölümlerinin bir konferansına katılanlarla 14 Ekim 1925'teki görüşme ve diğer çalışmalar.

Yedinci ciltte, diğer ülkelerdeki komünist partilerinin durumları ve onların kapitalizmin kısmi istikrara kavuşması şartları altındaki görevlerini konu edinen yazı ve konuşmalar da yer aldı: "Uluslararası Durum ve Komünist Partilerin Görevleri Üzerine", "Çekoslovak Komünist Partisi Üzerine", "Yugoslavya'da Ulusal Sorun Üzerine", "KPD'nin Perspektifleri Üzerine ve Bolşevikleşme Üzerine", "Me-rt Yoldaşa Mektup".

RKP(B) MK Plenum toplantısında 19 Ocak 1925 tarihli konuşma, Ajit-Prop bölümlerinin bir konferansına katılanlarla 14 Ekim 1925 tarihli görüşme, "Komsomolskaya Pravda" yazı kurulu üyelerine mektup ve D-ov, Me-rt ve Yermakovski yoldaşlara mektuplar ilk kez yayınlanmaktadır.

SBKP(B) MK Marx-Engels-Lenin Enstitüsü

İŞÇİ KADINLAR VE KÖYLÜ KADINLAR, İLYİÇ'İN VASİYETİNİ HATIRLAYINIZ VE ONU YERİNE GETİRİNİZ!

Emekçilerin büyük önderi ve öğretmeni, Lenin'imiz, bir yıl önce aramızdan ayrıldığında, bize bir vasiyet bıraktı, bize, komünizmin nihai zaferini kazanmak için tutmak zorunda olduğumuz yolu gösterdi. İşçi kadınlar ve köylü kadınlar, Lenin'in vasiyetini yerine getiriniz! Çocuklarınızı bu vasiyetin ruhuyla eğitiniz!

Lenin yoldaş bize, tüm güçlerle işçi-köylü ittifakını güçlendirme vasiyetini bıraktı. İşçi kadınlar ve köylü kadınlar, bu ittifakı sağlamlaştırınız!

Lenin yoldaş emekçilere, iç ve dış burjuvaziye karşı mücadelesinde işçi sınıfını desteklemeyi öğretti. İşçi kadınlar ve köylü kadınlar, bu vasiyeti hatırlayınız! Yeni bir yaşam kuran işçi sınıfının iktidarını destekleyiniz!

Lenin yoldaş bize, tüm ezilenlerin önderi olan Komünist Partisinin bayrağını yüksekte tutmayı öğretti. İşçi kadınlar ve köylü kadınlar, Bu Partinin etrafında kenetleniniz — o sizin Partinizdir!

Lenin'in ölüm yıldönümünde Parti, şu çağrıyı yapmaktadır: Partiyle birlikte yeni bir yaşam kuran işçi ve köylü kadının önünü açınız!

J.Stalin

5 Ocak 1925'de yazıldı.
"Rabotnitsa (İşçi Kadın)
dergisi No. 1,
Ocak 1925'teyayınlandı.

ÖĞRETMENLER KONGRESİNE[1]

İlkokul öğretmenlerinin safları, sosyalizm temeli üzerinde yeni bir yaşam kuran yurdumuzun büyük emekçiler ordusunun en zaruri bileşenlerinden birini oluşturur.

İşçi sınıfının sosyalizme varmak için tuttuğu yol ancak, emekçi köylülüğün milyonlarca kitlesi işçi sınıfıyla bu yolda uygun adım yürürse, işçi sınıfı aralıksız emekçi yığınların önderliğini gerçekleştirirse zafere götürebilir.

Köy okulu öğretmeni, böyle bir önderlik olmadan proletarya diktatörlüğünün olamayacağını ve bu diktatörlük olmadan ülkemizin özgür ve bağımsız olamayacağını bilmek zorundadır.

Köylü yığınlarını işçi sınıfıyla birleştiren köprülerden biri olmak — halkının davasına, onun özgürlük ve bağımsızlık davasına gerçekten hizmet etmek istiyorsa, köy okulu öğretmeninin baş görevi budur.

6 Ocak 1925 *J.Stalin*

"Uçitelskaya Gazeta"
(Öğretmen Gazetesi) No. 2.
10 Ocak 1925.

"KRAZNAYA MOLODYOŞ"[2] DERGİSİNİN GÖREVLERİ ÜZERİNE

Yazı kurulu üyeleriyle bir görüşmede ***Stalin*** yoldaş, derginin görevleriyle ilgili olarak şunları belirtti:

Dergi, proleter Partisiz öğrencileri Sovyet iktidarının ve Komünist Partisinin çalışmasına kazanmayı baş görevi bilmelidir. Dergi buna ancak, hakikaten gerçek bir Sovyet öğrenci dergisi olduğu zaman ulaşacaktır. Yüksek okullardaki, Halk Eğitimi Halk Komiserliği organlarındaki vb. çalışmalar, doğal olarak bir dizi eksiklikler arzetmektedir. Bu eksiklikleri, başka herkesten daha iyi bilen öğrenciler, çalışmalarımızı birleşik güçlerle iyileştirebilmemiz için, bunları sistematik olarak açığa çıkarmak, eleştirmek, bunlara işaret etmek zorundadırlar. Bundan dolayı, Partisiz proleter öğrenciler arasından en iyilerini geniş şekilde dergi çalışmalarına çekmek gerekir. Öğrenciler, bunun, çalışmak ve kendilerini geliştirmek için onlara yardım eden kendi dergileri olduğunu hissetmeliler.

Derginin belli sütunlarının görevleriyle ilgili olarak ***Stalin*** yoldaş şunları söyledi:

Derginin siyasi sütunlarında, Parti çalışmasının ve Sovyet iktidarının sadece temel sorunları ele alınmalıdır. Burada, diğer dergilerin yazdıklarının aynısını yazmanın bir anlamı yoktur. Birliğimizdeki her basın organı, genel çalışma içinde, kendi belirli yerine sahip olmalıdır. "Öğrenci yaşamı", "Edebiyat", "Bilim ve

Teknik" sütunları, en geniş çapta geliştirilmek zorundadır. Yani öğrencilerin bizzat aktif çalıştıkları ve öne çıkabilecekleri sütunlar. "Yüksek Okul Reformu" sütununda da, öğretmenler ve profesörlerin yanında öğrencileri de, tek tek sorunların ele alınışına çekmek gerekir.

Eğer dergi, "Öğrencilere daha yakın" şiarını gerçekleştirirse, görevini daha iyi yerine getirecek ve gerçekten Sovyet öğrenciliği ile sıkı sıkıya bağlı bir organ haline gelecektir.

"Kraznaya Molodyoş" (Kızıl Gençlik) Dergisi No. 1 (5), Ocak 1925.

RKP(B) MK VE MKK PLENUM TOPLANTISINDA KONUŞMA[3]

17 Ocak 1925

Yoldaşlar! MK Sekretaryası adına, tartışmayla ilgili şeyler üzerine ve tartışmayla bağıntılı kararlar üzerine zorunlu bir açıklama yapacağım. Ne yazık ki Troçki'nin çıkışı sorununu, onun, bugün bildirildiği gibi, hastalık sonucu plenuma katılması engellendiğinden, kendisi olmadan görüşmek zorundayız.

Yoldaşlar, tartışmanın, Troçki'nin çıkışıyla, onun "Ekim'in Dersleri"yle başladığını biliyorsunuz.

Tartışmayı Troçki başlattı. Tartışma Partiye dayatıldı.

Troçki'nin çıkışına yanıt olarak Parti, ona karşı esasa ilişkin iki suçlama getirdi. Birincisi — Troçki, Leninizmi revize etmeyi deniyor; ikincisi — Troçki, Parti önderliğini temelli değiştirmeyi deniyor.

Troçki, Parti tarafından getirilen bu suçlamalar karşısında kendini haklı çıkarmak için hiçbir şey ortaya koymadı.

Onun, kendini haklı çıkarmak için ortaya neden hiçbir şey koymadığını söylemek zordur. Alışılmış açıklama, onun hastalandığı ve bu yüzden kendini haklı çıkarmak için bir şeyler söyleme olanağına sahip olmadığıyla yetiniyor. Ama elbette Partinin bunda suçu yoktur. Eğer Troçki'yi, Partiye karşı her saldırıdan sonra ateş nöbeti tutuyorsa, bunda Partinin suçu yoktur.

Bugün Merkez Komitesi Troçki'nin bir açıklamasını aldı (MK'ne açıklama, 15 Ocak), orada onun polemiği derinleştirmemek ve sorunu keskinleştirmemek istediği için ortaya kendini haklı çıkaracak bir şey koymadığı ve tavır takınmadığı söyleniyor. Böyle bir açıklamanın sağlamlığına elbette inanılabilir de, inanılmayabilir de. Şahsen ben buna inanmıyorum. Birincisi, Troçki, Partiye karşı tekrar tekrar çıkışlarının karşılıklı ilişkiyi keskinleştirdiğini ne zamandan beri kavramıştır? Ve Troçki, bu gerçeği gerçekten ne zaman kavramıştır? Troçki'nin Partiye karşı çıkışı ilk değil ki, ve karşı çıkışının keskinleşmeye sebep olmasına hayret etmesi veya üzülmesi de ilk değil. İkincisi, eğer o Partide karşılıklı ilişkinin kötüleşmemesine (bağlı —ÇN) gerçekten kaygı duyuyorsa, o zaman neden Partinin yönetici çekirdeğine karşı yöneltilmiş ve karşılıklı ilişkiyi kötüleştirmeye ve keskinleştirmeye müsait "Ekim'in Dersleri"ni yayınladı? Ben bu yüzden, Troçki'nin bu açıklamalarının kesinlikle sağlam olmadığı düşüncesindeyim.

Yukarıda sözünü ettiğim ve MK ve MKK üyelerine dağıtılmış olan Troçki'nin 15 Ocak tarihli açıklamasına ilişkin birkaç söz. Nazarı dikkate alınması ve bilinmesi gereken herşeyden önce, Troçki'nin, Partinin gösterdiği herhangi bir görevi kabul etmeye hazır olduğu, gelecekteki konuşmaları ve yazıları sözkonusu olduğu ölçüde her türlü kontrole boyun eğmeye hazır olduğu, ve davanın çıkarları açısından kendisinin en hızlı şekilde Devrimci Savaş Konseyi başkanlığından alınmasını mutlak zorunlu gördüğü şeklindeki açıklamasıdır.

Tüm bunlar elbette bilinmelidir.

Sorunun özüne gelince, iki noktaya dikkat edilmelidir: "sürekli devrim" ve Parti önderliğinin değiştirilmesi hakkında. Troçki, Ekim'den sonra eskaza "sürekli devrim" formülüne geri dönmesi eğer hiç olmuşsa, bunun sadece, Parti tarihiyle ilgilendiğinde, geçmişe dönüp baktığında olduğunu, yoksa bugünkü siyasi görevleri aydınlattığında olmadığını açıklıyor. Bu sorun önemlidir, çünkü Leninist ideolojinin temellerini ilgilendirmektedir. Ben, Troçki'nin bu açıklamasının, ne açıklığa kavuşturma ne de kendini haklı çıkarma olarak sayılamayacağı görüşündeyim. Hataların kabulünün zerresini bile içermemektedir. Bu, sorundan kaçınmaktır. "Sürekli devrim" teorisinin, Parti tarihine ilişkin bir şey olduğu açıklamasının anlamı

nedir? Bunu nasıl anlamalı? Parti tarihi, Parti dokümanlarının sadece bir evrak deposu değil, aynı zamanda onların yorumlayıcısıdır da. Orada, bir zamanlar geçerli olmuş ve sonra geçerlilikten çıkmış dokümanlar vardır. Orada, Parti için tayin edici önemi olmuş olan ve hâlâ olan dokümanlar da vardır. Orada ayrıca, salt olumsuz karakteri, olumsuz anlamı olan ve onlarla Partinin hemfikir olamayacağı dokümanlar vardır. Troçki, kendi "sürekli devrim" teorisini acaba hangi dokümanlar kategorisinde görmektedir? Olumlular kategorisinde mi, yoksa olumsuzlar kategorisinde mi? Troçki, açıklamasında, bunun üzerine hiçbir şey söylemiyor. O, sorundan kaçınmıştır. Sorunun etrafında dolaşmıştır. Bu yüzden, Leninizmin revizyonu suçlaması varlığını korumaktadır.

Troçki devamla, XIII. Parti Kongresinde karara bağlanan sorunlarla ilgili olarak, halihazırda karara bağlanmış olan sorunları doğrudan veya dolaylı olarak tekrar ortaya atan önerilerle bırakın halkın önünde ortaya çıkmayı, MK'nde ve Emek ve Savunma Konseyi'nde bile bir kerecik de olsa ortaya çıkmadığını açıklıyor. Bu doğru değildir. Troçki, XIII. Parti Kongresinden önce nelerden bahsetti? Kadroların işe yaramazlığından ve Parti önderliğini temelli değiştirme zorunluluğundan. Şimdi "Ekim'in Dersleri"nde neden bahsediyor? Partinin yönetici çekirdeğinin işe yaramazlığından ve onun değiştirilmesi zorunluluğundan. "Ekim'in Dersleri"nden çıkan sonuç budur. "Ekim'in Dersleri" bu yargıyı gerekçelendirmek için yayımlandı. "Ekim'in Dersleri"nin gayesi budur. Bu yüzden, Troçki'nin Parti önderliğini temelden değiştirmeye çalıştığı suçlaması varlığını korumaktadır.

Bir bütün olarak görüldüğünde, Troçki'nin açıklaması, sonuç olarak, kelimenin gerçek anlamında bir açıklığa kavuşturma değil, bilakis bir diplomatik kaçamaklar derlemesi ve Parti tarafından halihazırda karara bağlanmış sorunlar üzerine eski anlaşmazlığın tekrar ortaya sürülmesini temsil etmektedir.

Partinin Troçki'den talep ettiği böyle bir doküman değildi.

Troçki, Partinin geçmişteki veya şimdiki önderlerinden diplomatik kaçamaklar değil, bilakis hataların dürüstçe kabul edilmesini talep ettiğini besbelli kavramamıştır, ve ben onun bunu zamanın birinde kavrayacağından da şüpheliyim. Troçki'nin, hatalarını

açıkça kabul edecek cesarete sahip olmadığı açıktır. O, Partide güç ve haysiyet duygusunun güçlendiğini, Partinin kendisini evin efendisi olarak hissettiğini ve bizden, şartlar gerektirdiğinde onun önünde boyun eğmeyi bilmemizi talep ettiğini kavramamıştır. Troçki, bunu kavramamıştır.

Örgütlerimiz Troçki'nin çıkışına nasıl tepki göstermişlerdir? Bu sorunla ilgili olarak yerel örgütlerden bir dizi kararın varolduğunu biliyorsunuz. Bunlar "Pravda"da yayınlandılar. Bunlar üç kategoriye ayrılabilir. Bu karar kategorilerinden bir tanesi, Troçki'nin Partiden ihracını talep ediyor. Diğer kategori, Troçki'nin Devrimci Savaş Konseyi'nden uzaklaştırılmasını ve Politbüro'dan azlini talep ediyor. MK'nin bugün Moskova, Leningrad, Ural ve Ukraynalı yoldaşlardan aldığı; son karar önerilerinin de dahil olduğu kararların üçüncü kategorisi, Troçki'nin Devrimci Savaş Konseyi'nden uzaklaştırılmasını ve Politbüro'da şartlı bırakılmasını talep ediyor.

Troçki'nin çıkışı sorununa ilişkin kararların üç ana grubu bunlardır.

Merkez Komitesi ve MKK, bu kararlardan birini seçmelidir.

Tartışmayı ilgilendiren meseleler üzerine benim size söyleyeceklerim bu kadardır.

J.Stalin, Troçkizm Üzerine.
Moskova 1925.

RKP(B) MK PLENUM TOPLANTISINDA KONUŞMA

19 Ocak 1925

Ben, Frunze yoldaşın teklifini her bakımdan desteklemek için söz aldım. Ben, burada üç şey üzerine karar alacağımızı düşünüyorum.

İlk önce, Frunze yoldaşın yeni kaynak —5 milyon ruble, toplam 405 milyon— tahsis edilmesi önerisi kabul edilmelidir.

İkincisi, Frunze yoldaşı Devrimci Savaş Konseyi başkanı olarak onaylayan bir karar kabul edilmelidir.

Üçüncüsü, Parti, Devrimci Savaş Konseyi'ni, onun emrine çalışacak elemanlar vererek, her biçimde desteklemekle yükümlendirilmelidir.

Söylemek zorundayım ki, iktisat organlarımızın ihtiyaçlarının artması, iktisadi-kültürel gereksinimlerin imkanlarımızı aşmasıyla bağıntı içinde, son zamanlarda bizde ordu hakkında belli bir tasfiyeci ruh hali oluşmuştur. Aramızda, ordunun tedricen, adım adım dağıtılması ve bir milise indirgenmesi gerektiğini söyleyen yoldaşlar var. Burada sözkonusu olan milis sistemi değil, bilakis bir barış ordusudur, ordunun, savaşçı karışıklıkları hazırlıklı bir şekilde karşılama yeteneğinde olmayan basit bir milise dönüştürülmesidir.

En kategorik bir şekilde açıklamak zorundayım ki, bu tasfiyeci ruh haline kararlı bir şekilde son verilmek zorundadır.

Niçin? Çünkü son zamanlarda uluslararası durum temelden değişmeye başladı. Bize yeni karışıklıklar haber veren yeni önkoşullar

olgunlaşmaktadır, ve bunlara karşı hazır olmak zorundayız. Müdahale sorunu yeniden aktüelleşmektedir.

Bu olgular nelerdir?

Birincisi, doğudaki sömürge ve bir bütün olarak kurtuluş hareketinin güçlenmesi. Hindistan, Çin, Mısır, Sudan — bunlar emperyalizm için önemli üslerdir. Orada sömürge hareketi gelişiyor ve daha gelişecek. Bu, büyük güçlerin egemen zümrelerini zorunlu olarak bize karşı, Sovyetlere karşı çıkaracaktır, çünkü onlar, Doğudaki bu verimli topraklara düşen tohumun çimlenip açacağını, mutlaka açacağını biliyorlar.

İkinci olgu: Kuzey Afrika'da, Fas ve Tunus bölgesinde karışıklıklar olgunlaşıyor. Bununla bağıntılı olarak güçler yeniden gruplaşıyor, emperyalistler arasında yeni askeri karışıklıklar için yeni bir hazırlık oluyor. İspanya'nın Fas'ta bir yenilgi aldığı;[4] Fransa'nın ellerini Fas'a uzattığı; İngiltere'nin, Fransa'nın Fas'ta güçlenmesine göz yummayacağı; İtalya'nın ellerini Tunus'a uzatabilmek için yeni durumdan yararlanmayı denediği; diğer devletlerin buna müsaade etmeyeceği; İngiltere ve Fransa'nın, Balkanlarda, Avusturya-Macaristan'ın dağılmasıyla ortaya çıkan yeni devletlerde birbirleriyle yarışırcasına nüfuzlarını sağlama almak için her türlü gayreti gösterdiği olgusu — tüm bunlar, geçmiş savaşın tarihinden bizce bilinen olguları anımsatmaktadır, geçmiş savaş öncesinde olan olayları anımsatmaktadır. Arnavutluk — burada tesadüf[5] sözkonusu olamaz, burada önümüzde, büyük güçlerin bu küçük yer üzerindeki nüfuzlarını sağlamlaştırma mücadelesi vardır. Tüm bunlar, Uzak Doğu'da başlamış olan karışıklıklar ve Kuzey Afrika'da açılan yeni perspektiflerle bağıntı içinde tüm Avrupa'da güçlerin bir hazırlığını ve yeniden gruplaşmasını kanıtlamaktadır. Tüm bunlar yeni bir savaşın önşartlarıdır. Yeni bir savaş ama, ülkemize dokunmadan edemez.

Üçüncü olgu: İngiltere'de işçiler arasında devrimci ruh halinin güçlenmesi. Bu birinci derecede önemli bir olgudur. İngiltere, Avrupa'da güç üstünlüğünü elinde bulunduran ülkedir. İngiltere Genel Sendikalar Konseyi ile İşçi Partisi arasında başlayan bölünme, İngiltere'de İşçi Partisi içinde şekillenmeye başlamış olan ve daha da derinleşen çatlaklar — tüm bunlar, orada devrimci bir şeyin, yeni bir şeyin geliştiğini kanıtlamaktadır. Bu, İngiltere'nin egemen zümrelerini

endişelendirmektedir. Bu, onları Sovyet Rusya'ya karşı getirmek zorundadır, çünkü İngiltere'de hareketin canlanması, Rusya'yla dostluk bayrağı altında gerçekleşmektedir.

Dördüncü olgu: Sözünü ettiğim önkoşullarla bağıntı içinde, bir savaş için önkoşulların olgunlaşmasıyla ve savaşın, elbette bugünden yarına değil ama birkaç yıl içinde kaçınılmaz hale gelebileceğiyle bağıntı içinde, savaşın iç, devrimci krizi hem Doğu'da hem Batı'da şiddetlendirmek zorunda olmasıyla bağıntı içinde — bunlarla bağıntı içinde zorunlu olarak herşeye hazırlıklı olma göreviyle karşı karşıyayız. Ben, Batıdaki devrimci hareketin güçlerinin büyük olduğu görüşündeyim; onlar büyüyorlar ve büyüyecekler, bazı yerlerde burjuvaziyi yere çaldıkları durumlar olabilir. Bu doğru. Ama kendi [iktidarlarını —ÇN] korumaları onlar için çok zor olacaktır. Kenar devletlerin örnekleri, örneğin Estonya ve Letonya bunu açıkça kanıtlamaktadır. Bizi çevreleyen ülkelerdeki karışıklıklarda, ordumuz sorunu, onun gücü, onun hazırlığı sorunu önümüze mutlaka hayati bir sorun olarak dikilecektir.

Bu bizim böyle bir durumda birilerine karşı mutlaka aktif olarak sahneye çıkmak zorunda kalacağımız anlamına gelmiyor. Hal böyle değildir. Herhangi birisi, kendisinde böyle düşüncelerin gelişmesine meydan veriyorsa, bu yanlıştır. Bizim bayrağımız, önceden olduğu gibi şimdi de ***barış*** bayrağıdır. Ama savaş başlarsa, parmağımızı oynatmaksızın seyirci kalamayız — sahneye çıkmak zorunda kalacağız, ama biz en son sahneye çıkacağız. Ve biz, terazinin kefesine tayin edici ağırlığı, sonucu belirleyecek ***ağırlığı*** koymak için sahneye çıkacağız.

Buradan çıkan sonuç şudur: Herşeye hazırlıklı olmak zorundayız, ordumuzu hazırlamak, onu elbise ve ayakkabıyla donatmak, eğitmek, teknik donatımı iyileştirmek, kimya, uçak durumumuzu düzeltmek ve bir bütün olarak Kızıl Ordumuzu onun layık olduğu yüksekliğe çıkarmak zorundayız. Uluslararası durum bizden bunu talep etmektedir.

Bunun için ben, askeri makamın taleplerini kararlı ve geri alınamaz biçimde karşılamak zorunda olduğumuz görüşündeyim.

İlk kez yayınlanmaktadır.

"RABOÇAYA GAZETA"YA[6]

İlyiç'i anın, sevin, inceleyin İlyiç'i, öğretmenimizi, yol göstericimizi.

İç ve dış düşmanlarla mücadele edin ve zafere ulaşın — İlyiç'in örneğini izleyerek.

Yeni yaşamı, yeni yaşam tarzını, yeni kültürü inşa edin — İlyiç'in örneğini izleyerek.

Hiçbir zaman küçük işleri reddetmeyin, çünkü büyük, küçükten doğar — Lenin'in en önemli vasiyetlerinden biri budur.

J.Stalin

"Raboçaya Gazeta"
(İşçi Gazetesi) No. 17.
21 Ocak 1925.

D-OV YOLDAŞA MEKTUP

D-ov yoldaş!

Gecikmiş olarak yanıtlıyorum: vakit darlığından zamanında yanıtlayamadım.

1— Makaleyi[7] iyi okumadığınızı sanıyorum, yoksa orada mutlaka "*tek* ülkede sosyalizmin zaferi"nden sözeden Lenin'in makalesinden alıntıyı bulmak zorundaydınız.

2— Eğer makaleyi dikkatli okursanız, muhtemelen, sosyalizmin *tam* zaferinin değil, bilakis genelde sosyalizmin zaferinin, yani çiftlik sahipleri ve kapitalistleri kovma, iktidarı ele geçirme, emperyalizmin saldırılarını püskürtme ve sosyalist ekonominin inşasına başlamanın sözkonusu edildiğini kavrayacaksınız. Tüm bunları proletarya *tek* ülkede tamamen gerçekleştirebilir, ama restorasyona karşı tam bir garanti ancak "birçok ülkenin proleterlerinin ortak çabaları"nın sonucu olabilir.

Eğer, Rusya'nın muzaffer proletaryasının, diğer ülkelerin proleterlerinin apaçık sempatisine sahip olduğu halde birden fazla ülkede zafer olmadan "tutucu bir Avrupa'ya karşı kendini koruyamayacağı" kanısında olunsaydı, Rusya'da Ekim Devrimine başlamak ahmaklık olurdu. Bu Marksizm değil, tamamen harcıalem oportünizmdir, Troçkizmdir, istediğiniz herşeydir. Troçki'nin teorisi doğru olsaydı, NEP Rusya'sını sosyalist bir Rusya'ya dönüştüreceğimizi, bizim "tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşeye sahip olduğumuzu" ("Kooperatifçilik Üzerine"ye[8] bakınız) iddia ettiğinde İlyiç haksız olurdu.

3— Görünen o ki siz, yayınlanan makalenin "Önsöz"ün bir bölümü olduğuna dikkat etmediniz. Eğer buna dikkat etseydiniz, "Önsöz"ün bir bütün olarak alınmak zorunda olduğunu —inanıyorum ki— anlardınız.

4— Siyasi pratiğimizde en tehlikeli şey, muzaffer proleter ülkeyi, diğer ülkelerin muzaffer proleterleri yardıma gelmedikleri sürece yerinde saymaktan başka bir şeye yetenekli olmayan pasif bir şey olarak görmeye çalışmaktır. Varsayalım ki, Rusya'da Sovyet düzeninin olduğu önümüzdeki beş-on yıl içinde Batıda daha devrim olmadı; varsayalım ki, cumhuriyetimiz bu dönem boyunca varlığını buna rağmen NEP ilişkileri altında sosyalist ekonomiyi inşa eden Sovyet cumhuriyeti olarak devam ettirdi* —bu beş-on yıl boyunca ülkemizin sosyalist ekonomiyi örgütlemekle değil de denize su taşımakla uğraşacağını mı sanıyorsunuz? *Tek* ülkede sosyalizmin zaferini inkar etme teorisinin ne kadar tehlikeli olduğunu kavramak için, bu soruyu sadece sormak yeter.

Ama bu, bu zaferin tam, nihai olacağı anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez ("Önsöz"üme bakınız), çünkü, kapitalist kuşatma sürdüğü sürece, bir askeri müdahale tehlikesi sürekli varolacaktır. Ama bunun buna rağmen sosyalizmin yenilgisi değil, zaferi olduğunu herkes idrak eder. Ve bu zaferin aynı zamanda diğer ülkelerdeki devrimlerin zaferi için bir önkoşul olduğu — bundan kuşku duymak için hiçbir sebep yoktur.

Görüyorum ki bazı yoldaşlar hâlâ, kapitalist bakımdan diyelim ki İngiltere veya Amerika'dan daha az gelişmiş ülkelerde proleter devrim için hiçbir esas olmadığını söyleyen eski sosyal-demokrat teoriden kopamamışlardır.

5— Size Lenin'in "Akıma Karşı"[9] derlemesindeki bazı makalelerini, "Proleter Devrim"[10] ve "Çocukluk Hastalığı"[11] yazılarıyla "Kooperatifçilik Üzerine" makalesini bir kez daha okumanızı tavsiye ederim.

Komünist selamlarla

25 Ocak 1925. ***J.Stalin***

İlk kez yayınlanmaktadır.

**Cumhuriyetimizin güçleri büyüdüğünden ve büyüyeceğinden ve Batılı yoldaşların desteği arttığından ve artacağından, bu ikinci varsayımı ben tümüyle ve bütünüyle yerinde buluyorum.*

"DYMOVKA" ÜZERİNE

RKP(B) MK Orgbüro Oturumunda Konuşma[12]
26 Ocak 1925

Merkezi sorun olmamasına rağmen, herşeyden önce Zosnovski sorunu. O, basında herhangi bir yerde, tüm Sovyet aygıtının, hatta sistemin çürümüş olduğunu iddia etmekle suçlanıyor. Ben bu iddiaları okumadım, ve hiç kimse Zosnovski'nin bunu nerde yazdığını söylemedi. O herhangi bir yerde Sovyet sisteminin çürüdüğünü açıklamış olsaydı, bir karşı-devrimci olurdu.

Elimde onun kitabı var. İçinde şöyle deniyor: "Ukrayna köyünü yeterince iyi tanımadığımdan, Dymovka'nın tüm Ukrayna köyleri için ne ölçüde tipik olduğuna hüküm vermekten sakınıyorum. Bu konuda Sovyet Ukrayna'yı daha iyi tanıyanlar hüküm versinler. Ama Dymovka'nın asla bir istisna olmadığını iddia etme cesaretini kendimde buluyorum. Yerel basından, fonksiyonerlerle konuşmalardan, köylülerle temaslardan, elime geçen bazı dokümanlardan ben, 'Dymovka' unsurlarının diğer köylerde de bulunduğunu anladım."

Bu çok hafif tabirle söylenmiş, ve burada Sovyet sisteminin veya tüm Sovyet aygıtının herhangi bir sarsılması sözkonusu değil. Bu yüzden, komisyon tarafından veya tek tek yoldaşlar tarafından Zosnovski'ye getirilen suçlamalar doğru değildir. Bu suçlamaların bir il komitesi tarafından mı, bir ilçe komitesi, bir komisyon veya tek tek kişiler tarafından mı getirildiği farketmez, bunlar hiçbir şeyle doğrulanmamaktadır, bu yönde hiçbir belge yoktur.

Tersine, ben, bunun Zosnovski'nin büyük bir kazanımı olduğunu belirtmek istiyorum. Bundan hiç kimse söz etmedi. "Pravda"nın kazanımı, Zosnovski'nin kazanımı, Demyan Byedni'nin kazanımı, zira onlar, bir parça canlı yaşamı ortaya sermek ve tüm ülkeye göstermek için yeterli cesarete sahiptiler — bu kazanım mutlaka belirtilmek zorundadır. Bundan sözetmek gerekir, yoksa onların mübalağa ettiğinden değil.

Zosnovksi'nin mübalağa ettiği söyleniyor. Ama, herşeye resmi gözle bakma genel eğiliminin olduğu, bu arada çıbanların herhangi bir yerde saklı kalmaya devam edip tüm çalışmayı bozduğu böylesi durumlarda — böylesi durumlarda mübalağa etmek yerindedir. Muhakkak yerindedir. Bu kaçınılmazdır. Bu sadece olumlu sonuç verir. Tabii ki bununla şu veya bu kişi incinecektir, ama dava kazanacaktır. Tek tek kişileri incitmeden derde deva bulunamaz.

Bu meselede temel sorun, görüşüme göre, bir köy muhabirinin öldürülmesinde, hatta bizde bir Dymovka'nın olmasında yatmamaktadır —tüm bunlar çok kötüdür, ama meselenin özü burada yatmamaktadır. Meselenin özü, şu ya da bu köydeki, bucaktaki, reyondaki, ilçedeki fonksiyonerlerimizin, gözlerini sadece Moskova'ya dikip, yönlerini köylülüğe çevirmek istememelerinde, ve Moskova'yla aralarının iyi olmasının yetmediğini, bilakis köylülükle de aralarının iyi olması gerektiğini kavramamalarında yatmaktadır. Kırdaki çalışmamızda temel hata, baş tehlike burada yatmaktadır.

Birçok fonksiyoner, burada merkezde köy üzerine yeni nutuklar atmanın moda olduğunu, bunun dış dünyaya yönelik bir diplomasi olduğunu, bizim köydeki siyasetimizi iyileştirmek için hiç ciddi ve sağlam bir isteğimizin olmadığını söylüyor. Tam da bunu ben çok tehlikeli buluyorum. Eğer dışarda, taşradaki yoldaşlarımız, fonksiyonerlerimizi köye, köylülüğe ilişkin yeni bir zihniyete alıştırmak için tüm ciddiyetle işe koyulduğumuza inanmak istemiyor, bunu kavramak, buna inanmak istemiyorlarsa — bu çok ciddi bir tehlikedir. Köye karşı siyasetimizin ciddi bir şey, mutlak gerekli bir şey olarak görülmesi için, yerel fonksiyonerlerimizin bu ruh halinde kökten bir değişiklik elde etmeli, rotayı kararlı bir şekilde değiştirmeliyiz — şimdi yapmak zorunda olduğumuz işte budur.

Bizim üç müttefikimiz var: devrim yapmak için ivecenlik göstermeyen uluslararası proletarya; çok yavaş hareketlenen sömürgeler, ve köylülük. Dördüncü müttefikten, yani düşmanlarımızın kampındaki çelişkilerden şimdi sözetmiyorum. Uluslararası devrimin ne zaman harekete geçeceğini söylemek zor, ama o harekete geçtiğinde, tayin edici öneme sahip olacaktır. Sömürgelerin ne zaman harekete geçeceğini söylemek de aynı şekilde zor, bu, hakkında tam bir şey söylenemeyecek çok ciddi ve zor bir sorundur. Ama köylülükle şimdiden işbirliği yapıyoruz — o bizim üçüncü müttefikimizdir ve bu müttefik, bize daha şimdiden doğrudan yardım etmekte, ordumuzu oluşturmakta, ekmek temin etmektedir vb. Bu müttefikle, yani köylülükle işbirliği yapıyoruz, onunla birlikte sosyalizmi inşa ediyoruz; iyi ya da kötü, ama inşa ediyoruz, ve bu müttefikin değerini tam da şimdi, özellikle şimdi bilmeliyiz.

Bunun için şimdi köylülük sorununu çalışmamızın önplanına alıyoruz.

Şunu söylemek gerekir ki, siyasetimizin şimdiki rotası, sosyalizmin inşasında köye ilişkin olarak siyasetimizin yeni bir çizgisi anlamına gelen yeni bir rotadır. Yoldaşlar bunu kavramak istemiyorlar. Onlar bunu —ve özsel olan budur— kavramazlarsa, o zaman hiçbir çalışmamız başarıya ulaşamayacak, o zaman bizde hiçbir sosyalist inşa olmayacaktır. Ve yoldaşlarımız, bu özsel olanı unutarak, deyim yerindeyse idari mülahazalarına kendilerini kaptırdıkları sürece, Moskova'ya herşeyi "en iyi ışık altında" göstermek gerektiği, bizde herşeyin çok iyi yürüdüğü, çıbanları saklamak gerektiği, yerel iktidar organlarının ve yerel fonksiyonerlerin itibarını zedelediğinden eleştiriye gerek olmadığı şeklindeki mülahazalar — bu mülahazalar varolduğu sürece, ben burada son derece ciddi bir tehlikenin kaynağını görüyorum. Buna bir son vermek ve yoldaşlara, ne kadar cansıkıcı da olsa bir parça canlı yaşamı günışığına çıkarmaktan çekinmemelerini söylemek gerekir. Yoldaşlarımızda, gözlerini sadece Moskova'ya dikmekle kalmayıp, aynı zamanda yüzlerini onun için çalıştıkları köylülüğe çevirmeyi öğrenmeleri, çıbanları saklamayıp, bilakis hatalarımızı açığa çıkarmak, onları aşmak için bize yardım etmeleri ve çalışmayı şimdi Parti tarafından çizilen yol üzerinde ileriye götürmeleri anlamında bir

değişikliği gerçekleştirmek zorundayız.

İkisinden biri (bundan defalarca sözettim): Ya biz, Partisiz köylülükle birlikte, tek tek yerlerdeki Sovyet ve Parti fonksiyonerleriyle birlikte, çalışmamızı düzeltmek için kendi kendimizi eleştireceğiz, ya da köylülerin huzursuzluğu birikecek ve ayaklanmalar biçiminde patlayacaktır. Yeni koşullar temelinde, NEP koşulları altında, yeni bir Tambov veya yeni bir Kronstadt'ın[13] asla imkansız olmadığını akıldan çıkarmayınız. Trans-Kafkasya, Gürcü ayaklanması büyük bir uyarıydı[14]. Çıbanlarımızı açığa çıkarmayı ve bertaraf etmeyi öğrenmezsek, sadece, dışarıya karşı bizde herşeyin yolunda olduğu görüntüsünü uyandırmayı düşünürsek, böyle ayaklanmalar gelecekte de mümkündür.

Bu nedenle ben burada, çalışmalarımızdaki yetersizlikleri açığa çıkaran bazı yazarların eksikliklerinden ve abartmalarından değil, kazanımlarından sözedilmesi gerektiğine inanıyorum.

Burada, yazarlarımız, muhabirlerimiz sorununa geçmek zorundayım. Ben, köydeki inşa çalışmamızı iyileştirmede, eksikliklerimizi açığa çıkarma ve dolayısıyla onları ortadan kaldırma ve Sovyet çalışmamızı iyileştirmede işçi-köylü muhabirlerinin önemli bir kaldıraç olacağı bir döneme vardığımıza inanıyorum. Hepimiz belki bunun bilincinde değiliz, ama benim için çalışmamızın iyileştirilmesine tam da bu yandan başlamak gerektiği açıktır. Kusurlarımızı açığa çıkarmak, eksikliklerimizi ne pahasına olursa olsun ortadan kaldırmak için uğraşan bu çoğunlukla izlenimler konusunda hassas, gerçek aşkıyla yanan insanlar, hiçbir kurşundan korkmayan insanlar — bu insanlar, görüşümce, eksikliklerimizi ortaya çıkarmada ve yerel Parti ve Sovyet inşa çalışmamızı iyileştirmede en önemli kaldıraçlardan biri olmak zorundadırlar.

Bu yüzden bu yoldaşların sesine kulak vermek gerekir, basınımızın çalışanlarına küfredilmemelidir. Onların sayesinde biz, inşa çalışmamızdaki eksiklikleri dolaysız olarak gösteren adeta bir tür barometre sayesinde, birçok şeyi gün yüzüne çıkarabilir ve düzeltebiliriz.

MKK'ne gelince, MKK'nin genelde doğru bir karar aldığını düşünüyorum — belki bazı şeyleri düzeltmek, yeniden kaleme almak daha uygun olurdu.

Basında Dymovka olayları, yoldaşlarımız tüm bunların nereden geldiğini anlayacak biçimde anlatılmalıdır. Sözkonusu olan, bir köy muhabirinin öldürülmesi değildir, bir kaza komitesi veya il komitesi sekreterini incitmemek hiç değildir, bilakis köyde sosyalist inşa çalışmamızın iyileştirilmesini harekete geçirmektir. Esas olan budur. Sözkonusu olan budur.

J.Stalin, Köylü Sorunu.
Moskova/Leningrad 1925.

PROLETARYA VE KÖYLÜLÜK SORUNU ÜZERİNE

RKP(B) Moskova Örgütü XIII. İl Konferansında Konuşma[15]
27 Ocak 1925

Yoldaşlar! Partinin şimdi köylülük karşısında izlediği siyasetin temelleri üzerine birkaç söz söylemek isterdim. Bugün köylülük sorununa düşen fevkalâde büyük önem konusunda hiçbir kuşku yoktur. Hatta birçokları, yeni bir çağın, köylülük çağının başladığını söyleyecek kadar ileri gidiyorlar. Diğerleri, "Yüzünüzü köye çevirin" şiarını, sanki o şehirlere sırt çevirin diyormuş gibi anlamaya başladılar. Yine başkaları, hatta siyasi bir NEP'ten sözedecek kadar ileri gittiler. Bu elbette saçmadır. Tüm bunlar elbette abartmadır. Ama bu abartmaları bir tarafa bırakırsak, yine de bir şey varlığını sürdürür, yani köylülük sorunu içinde bulunduğumuz anda, tam da şimdi fevkalâde büyük önem kazanmaktadır.

Neden? Bu nasıl oluyor?

Bunun iki sebebi var. Ben sadece en önemli sebeplerden bahsediyorum.

Köylü sorununun şu an bizde niçin fevkalâde büyük önem kazandığının birinci sebebi, Sovyet iktidarının müttefiklerinden, proletaryanın tüm temel müttefiklerinden —görüşüme göre bunların sayısı dörttür— köylülüğün, devrimimize daha ***şimdiden*** doğrudan yardım edebilen biricik müttefik olmasında yatmaktadır. Sözkonusu olan doğrudan yardımdır, hemen şimdi içinde bulunduğumuz anda. Tüm diğer müttefikler, onların önünde büyük bir gelecek dursa da ve

onlar devrimimizin muazzam bir yedeğini oluştursalar da, yine de bugün ne yazık ki iktidarımıza, devletimize doğrudan yardım edecek durumda değildirler.

Bu müttefikler kimlerdir?

Birinci müttefik, bizim esas müttefikimiz, gelişmiş ülkelerin proletaryasıdır. İleri proletarya, Batının proletaryası muazzam bir güçtür, ve o, devrimimizin ve iktidarımızın en güvenilir, en önemli müttefikidir. Ama maalesef durum öyledir ki, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki devrimci hareket maalesef öyle bir durumda bulunmaktadır ki, Batının proletaryası bugün bize doğrudan ve tayin edici yardımı yapacak durumda değildir. Onun dolaylı, paha biçilmez değerdeki, ölçülmez değerdeki manevi desteğine sahibiz — bu yardım o kadar değerlidir. Ama yine de bu, bizim şimdi muhtaç olduğumuz o doğrudan ve dolaysız yardım değildir.

İkinci müttefik — bunlar sömürgelerdir, daha gelişmiş ülkeler tarafından ezilen az gelişmiş ülkelerdeki ezilen halklardır. Bu, yoldaşlar, devrimimizin muazzam bir yedeğidir. Ama o çok yavaş harekete geçiyor. Bize yardıma gelecek, bize doğrudan yardım edecektir ama, besbelli ki pek yakında değil. Ve işte bu yüzden o, bize daha şimdiden sosyalist inşada, iktidarın sağlamlaştırılmasında, sosyalist ekonominin inşasında doğrudan yardım edebilecek durumda değildir.

Sahip olduğumuz üçüncü müttefik, elle tutulur değildir, gayrişahsidir, ama en yüksek derecede önemlidir. Bunlar, elle tutulamayan, ama iktidarımız ve devrimimiz için hiç kuşkusuz muazzam bir destek anlamına gelen, kapitalist ülkeler arasındaki çatışmalar ve çelişkilerdir. Bu garip gelebilir, ama bir olgudur, yoldaşlar. Emperyalist savaş sırasında kapitalist ülkelerin iki ana koalisyonu, 1917 yılında, Sovyet iktidarına karşı mücadele etmek için uğraşacak vakit bulamayacak kadar birbirlerine karşı bir ölüm-kalım savaşı yürütmemiş, birbirlerinin boğazına sarılmamış, birbirlerini meşgul etmemiş olsalardı, Sovyet iktidarı o sıralar hiç tutunamazdı. Düşmanlarımız arasındaki mücadele, çatışmalar ve savaşlar — bu, dediğim gibi, bizim için son derece güçlü bir müttefiktir. Bu müttefikin durumu nasıldır? Durumu öyledir ki, dünya sermayesi savaştan sonra, birkaç kriz atlattıktan sonra, kendini toparlamaya başlamıştır. Bunu itiraf etmek gerekir. En önemli galip ülkeler, İngiltere ve Amerika, şimdi sermayenin davasını sadece kendi

ülkelerinde az çok iyi bir şekilde örgütlemek için değil, bilakis Fransa, Almanya ve diğer kapitalist ülkelere de taze kan vermek için maddi imkanlara sahip olan bir güce ulaştılar. Bu meselenin bir yanıdır. Ve meselenin bu yanı, kapitalist ülkeler arasındaki çelişkilerin, şimdilik, savaştan hemen sonra olduğu gibi yüksek bir tempoda gelişmemesine yolaçmaktadır. Bu, kapitalizm için bir artı ve bizim için bir eksidir. Ama bu sürecin bir de diğer yanı, öbür yüzü vardır. Öbür yüz, sermayenin geçici olarak ulaşmayı başardığı tüm görece istikrara rağmen, karşılıklı ilişkilerin diğer ucundaki çelişkilerin, ileri sömürücü ülkeler ile geri, sömürülen ülkeler, sömürgeler ve bağımlı ülkeler arasındaki çelişkilerin gittikçe daha fazla keskinleşmeye ve derinleşmeye başlaması ve sermayenin "çalışma"sını yeni ve "beklenmedik" bir taraftan akim kılmakla tehdit etmesidir. Mısır ve Sudan'daki kriz —bunu gazetelerde muhakkak okumuşsunuzdur—, ardından Çin'de bugünkü "müttefikleri" birbirine düşman edebilecek ve sermayenin iktidarının kökünü kazıyabilecek tam bir dizi çelişkiler düğümü, Kuzey Afrika'da, İspanya'nın kaybettiği, Fransa'nın işe kollarını ona uzattığı, ama İngiltere, Cebelitarık'ı Fransa'nın kontrol etmesine izin vermeyeceğinden Fransa'nın mülkiyetine geçiremeyeceği Fas'ta yeni bir dizi çelişkiler yumağı — tüm bunlar, pek çok bakımdan savaş öncesi dönemi anımsatan ve uluslararası sermayenin "inşa çalışması" açısından tehlikeye çanak tutan olgulardır.

Çelişmelerin gelişmesinin genel bilançosundaki artı ve eksi haneleri bunlardır. Ama bu alanda sermaye için artı hanesi şimdilik eksi hanesine ağır bastığından ve kapitalistler arasında savaşçı çatışmalar bugünden yarına beklenmediğinden, üçüncü müttefikimizin durumunun daha hâlâ arzu ettiğimiz gibi olmadığı açıktır.

Geriye dördüncü müttefik, köylülük kalıyor. O, yanımızda yaşıyor, onunla birlikte —iyi ya da kötü, ama onunla birlikte— yeni yaşamı inşa ediyoruz. Bu müttefik, siz kendiniz de biliyorsunuz, pek sağlam sayılmaz, köylülük, gelişmiş kapitalist ülkelerin proletaryası gibi güvenilir bir müttefik değil. Ama buna rağmen o, tüm müttefiklerimiz içinde bize daha şimdiden doğrudan yardım eden ve edebilen ve bunun karşılığında bizim yardımımızı gören biricik müttefiktir.

Bunun için köylülük sorunu tam da bugün, devrimci ve tüm

diğer krizlerin gelişmesi bir parça yavaşladığından, fevkalâde büyük bir önem kazanmaktadır.

Köylü sorununun niçin fevkalâde büyük öneme sahip olduğunun birinci sebebi budur.

Köylü sorununu içinde bulunduğumuz anda niçin siyasetimizin merkezine koyduğumuzun ikinci sebebi, sosyalizmin temelini ve iktidarımızın temelini oluşturan sanayimizin iç pazara, köylü pazarına dayanmasında yatmaktadır. Sanayimiz tüm gücüyle geliştiğinde, iç pazarın taleplerini tatmin edebildiğimizde ve dış pazarı fethetme sorunuyla karşı karşıya kaldığımızda, durumun ne olacağını bilmiyorum. Ve bu sorunla günün birinde karşı karşıya kalacağız — bundan emin olabilirsiniz. Gelecekte biz, bizden daha tecrübeli olan sermayenin elinden Batıdaki dış pazarları almayı hemen hemen hiç bekleyemeyiz. Ama sıra, hiç de kötü ilişkilerimiz olmayan —ve bu ilişkiler daha da iyileşecektir— Doğu pazarına gelince, burada daha elverişli şartlara sahip olacağız. Tekstil, savunma araçları, makineler vb. şüphesiz, Doğuya temin edeceğimiz ve kapitalistlerle rekabete gireceğimiz esas ürünleri teşkil edecektir. Ama bu, sanayimizin geleceğiyle ilgili. Şimdiki zamanla ilgili olarak, köylü pazarımızın imkanlarının üçte birini bile kullanamadığımızdan, şimdi, içinde bulunduğumuz anda esas problemimiz, iç pazar, ve herşeyden önce de köylü pazarı sorunudur. Tam da içinde bulunduğumuz anda köylü pazarı, sanayimizin esas temelini teşkil ettiği için, tam da bu yüzden, iktidarın temsilcileri ve proletaryanın temsilcileri olarak biz, köylü ekonomisinin durumunu her bakımdan iyileştirmeye, köylülüğün maddi durumunu iyileştirmeye, köylülüğün satınalma gücünü yükseltmeye, proletarya ile köylülük arasındaki ilişkileri iyileştirmeye ve Lenin'in sözünü ettiği ama bizim hâlâ gerektiği gibi kuramadığımız birleşmeyi tesis etmeye ilgi duyuyoruz.

Buradan, içinde bulunduğumuz anda Parti olarak bizim köylü sorununu niçin önplana çıkardığımızın ve köylülüğe özel dikkat ve özel ihtimam göstermek zorunda olduğumuzun ikinci sebebi çıkar.

Bunlar, köylülük sorununda Partimizin siyasetinin çıkış noktalarıdır.

Yoldaşlar, tüm kötülük, yoldaşlarımızın çoğunun bu sorunun ne kadar önemli olduğunu kavramamalarında veya kavramak isteme-

melerinde yatmaktadır.

Sık sık şöyle söylendiğini duyarız: Moskova'da önderlerimiz köylülük üzerine konuşmayı moda haline getirdiler. Bu herhalde ciddiye alınmamalı. Bu sadece diplomasidir. Moskova'nın bu konuşmalara dış dünya için ihtiyacı var. Biz eski siyasetimizi devam ettirebiliriz. Bazıları böyle söylüyorlar. Başka bazıları, yine, köylülük üzerine konuşmaların sadece içi boş tekerleme olduğunu söylüyorlar. Eğer Moskovalı'lar bürolarında oturmayıp, bilakis dışarıya, taşraya gelselerdi, o zaman köylülüğün ne olduğunu ve vergilerin nasıl artırıldığını görürlerdi. Böyle konuşmalar duyuluyor. Yoldaşlar, ben, bizi tehdit eden tüm tehlikeler içinde en büyük tehlikenin, dışarda, taşradaki fonksiyonerlerimizin önümüzde duran görevi kavramamalarında yattığına inanıyorum.

İkisinden biri:

Ya, dışarda, taşradaki yoldaşlarımız köylü sorununun tüm ciddiyetini kavrarlar, ve o zaman köylülüğü inşa çalışmamızın içine çekmek için, köylü ekonomisini iyileştirmek ve birleşmeyi sağlamlaştırmak için gerçekten ellerinden gelen herşeyi yaparlar; ya da yoldaşlar bunu kavramazlar, ve o zaman Sovyet iktidarı bir fiyaskoyla sonuçlanabilir.

Sakın yoldaşlar benim herhangi birini korkutmak istediğimi sanmasınlar. Hayır, yoldaşlar, bunun hiçbir amacı ve hiçbir anlamı olmazdı. Sorun çok ciddidir, ve soruna ciddi insanlara yakışır biçimde yaklaşmak gerekir.

Yoldaşlar Moskova'ya geldiklerinde, çoğu zaman herşeyi "en iyi ışık altında" göstermeye çalışıyorlar: Bizim köyde herşey çok iyi gidiyor. Bu bürokratik gözboyamacılık, bazen insanın midesini bulandırıyor. Oysa herşeyin en iyi şekilde yürümediği ve yürüyemeyeceği açıktır. Eksikliklerin olduğu, eleştiriden korkmadan bunları ortaya çıkarmak ve sonra ortadan kaldırmak gerektiği açıktır. Sorun şudur: Ya biz, tüm Parti, Partisiz köylülerin ve işçilerin bizi eleştirmesine izin vereceğiz, ya da onlar bizi ayaklanmalarla eleştirecekler. Gürcistan'daki ayaklanma bir eleştiriydi. Tambov'daki ayaklanma da aynı şekilde bir eleştiriydi. Ya Kronstadt'daki ayaklanma, eleştiriden başka neydi o? İkisinden biri: Ya biz, memur zihniyetiyle herşeyi çok iyi bulmayı ve sorunlara memur zihniyetiyle yaklaşmayı bırakırız, eleştiriden korkmayız ve bizim hatalarımızın etkilerini bizzat kendi vücutlarında his-

seden Partisiz işçilerin ve köylülerin bizi eleştirmesine izin veririz; ya da bunu yapmayız, ve o zaman hoşnutsuzluk birikecek, gelişecek ve sonunda eleştiri kendisini ayaklanmalar şeklinde gösterecektir.

Bugün en büyük tehlike, birçok yoldaşımızın içinde bulunduğumuz durumun bu özelliğini kavramamasında yatmaktadır.

Bu sorunun —köylülük sorununun—, burada ele aldığımız Troçkizm sorunuyla herhangi bir bağıntısı var mıdır? Şüphesiz evet.

Troçkizm nedir?

Troçkizm, devrimimizin güçlerine inançsızlık, işçi-köylü ittifakına inançsızlık, birleşmeye inançsızlık demektir. Şimdi bizim baş görevimiz nedir? Lenin'in sözleriyle konuşursak, NEP Rusya'sını sosyalist bir Rusya'ya dönüştürmektir. Birleşmeyi gerçekleştirmeden, bu görevin üstesinden gelinebilir mi? Hayır gelinemez. Birleşme, işçi-köylü ittifakı, bu ittifaka inançsızlık, yani Troçkizm teorisi parçalanmadan gerçekleştirilebilir mi? Hayır gerçekleştirilemez. Sonuç açıktır: Kim NEP'ten galip olarak çıkmak istiyorsa, o, ideolojik akım olarak Troçkizmi gömmek zorundadır.

Ekim Devriminden önce İlyiç sık sık, tüm ideolojik hasımlar içinde Menşeviklerin, Ekim'in zaferine inançsızlık yaymaya çalıştıklarından en tehlikelileri olduğunu söylerdi. Bu yüzden, derdi o, Menşevizm parçalanmadan Ekim zafer kazanamaz. Ben, Ekim Devrimi sırasındaki, o zamanki Menşevizmle, NEP dönemi sırasındaki, bugünkü Troçkizm arasında belli bir benzerlik olduğunu düşünüyorum. Verili anda, Ekim'in zaferinden sonra, içinde bulunduğumuz NEP şartları altında, komünizm içindeki tüm ideolojik akımlar içinde Troçkizmin, en tehlikelisi görülmesi gerektiğini düşünüyorum, çünkü o, devrimimizin güçlerine inançsızlık, işçi-köylü ittifakına inançsızlık, NEP Rusya'sını sosyalist Rusya'ya dönüştürme eserine inançsızlık yaymaya çalışıyor. Bu yüzden, Troçkizm parçalanmadan, NEP şartları altında zafer kazanılamaz, bugünkü Rusya'nın sosyalist Rusya'ya dönüştürülmesi gerçekleştirilemez.

Partinin köylülük karşısındaki politikası ile Troçkizm arasındaki bağıntı budur.

"Pravda" No. 24,
30 Ocak 1925.

KPD'NİN PERSPEKTİFLERİ ÜZERİNE VE BOLŞEVİKLEŞME ÜZERİNE

KPD üyesi Herzog'un röportajı

1. soru (Herzog): Demokratik-kapitalist Almanya Cumhuriyeti'ndeki siyasi ve iktisadi koşulları, işçi sınıfı az çok yakın bir gelecekte iktidar uğruna mücadele etmek zorunda kalacaktır şeklinde mi değerlendiriyorsunuz?

Cevap (Stalin): Bu soruyu, sözkonusu olan eğilim değil de kesin tarih olduğunda, çok kesin bir şekilde yanıtlamak zor olurdu. Kanıtlamaya gerek yok ki, içinde bulunduğumuz durum, gerek uluslararası gerek iç koşullar itibariyle, 1923 yılındaki durumdan özsel bir şekilde ayrılmaktadır. Ama bu durumun, [Almanya'nın —ÇN] dış durumunda önümüzdeki kısa dönem içinde ciddi değişiklikler olasılığı karşısında devrim lehine çarpıcı bir şekilde değişebileceğini dışlamaz.

2. soru: Bizdeki verili ekonomik durum ve verili güçler dengesi karşısında, proletaryanın çoğunluğunu kazanmak için (bu Lenin'in, tüm ülkelerin komünist partilerinin önüne son derece ciddi, iktidarın ele geçirilmesinden önce çözülmek zorunda olan bir görev olarak koyduğu bir taleptir) uzunca bir hazırlık dönemi zorunlu olacak mıdır?

Cevap: Ekonomik durum sözkonusu olduğu ölçüde, meseleyi ancak elimde varolan genel verilere dayanarak değerlendirebilirim. Dawes planının[16], daha şimdiden, durumun görece istikrarına götüren

bazı sonuçlar vermiş olduğu görüşündeyim. Alman sanayiine Amerikan sermayesinin girmesi, paranın istikrara kavuşması, Alman sanayiinin en önemli dallarından bazılarının iyileşmesi —ki bu asla Alman ekonomisinin temelli sağlığına kavuştuğu anlamına gelmez—, nihayet işçi sınıfının maddi durumunda belli bir iyileşme —tüm bunlar Almanya'da burjuvazinin pozisyonlarının belli bir sağlamlaşmasına yolaçmak zorundaydı. Bu, tabir caizse, Dawes planının "olumlu" tarafıdır.

Ama Dawes planının "olumsuz" yanları da vardır, ve bunlar belirli bir zaman dilimi içinde kaçınılmaz olarak kendilerini gösterecek ve bu planın "olumlu" sonuçlarını yok edecektir. Hiç kuşkusuz Dawes planı Alman proletaryası için sermayenin çifte mengenesi, iç ve dış mengenesi anlamına gelmektedir. Alman sanayiinin genişlemesi ile, bu sanayi için dış pazarlar alanının daralması arasındaki çelişki, Antant'ın aşırı talepleriyle bu taleplerin Alman sanayii tarafından tatmin edilmesinin kısıtlı olanakları arasındaki orantısızlık — tüm bunlar kaçınılmaz olarak proletaryanın, küçük köylünün, hizmetlinin ve aydının durumunu kötüleştirmektedir ve böylece patlamaya, proletaryanın iktidarı ele geçirme uğruna doğrudan mücadelesine yolaçmak zorundadır.

Ama bu husus, biricik önkoşul, Alman devrimi için elverişli önkoşul olarak görülmemelidir. Bu devrimin zaferi için ayrıca, Komünist Partisi'nin işçi sınıfının çoğunluğunu temsil etmesi, işçi sınıfı içinde tayin edici güç haline gelmesi zorunludur. Sosyal-demokrasinin teşhir edilip parçalanması, işçi sınıfı içinde yokolup giden bir azınlığa indirgenmesi zorunludur. Bu olmadan proletarya diktatörlüğü hiç düşünülemez. İşçilerin zafer kazanabilmesi için, onlar ***bir*** iradeyle yanıp tutuşmalı, onlara ***bir*** parti önderlik etmelidir, işçi sınıfının çoğunluğunun tartışmasız güvenine sahip bir parti. İşçi sınıfı içinde birbirleriyle rekabet eden eşit güçte iki parti olduğunda, elverişli dış koşullarda bile kalıcı bir zafer imkansızdır. Ekim Devriminden önceki dönemde, proletaryanın zaferinin en zorunlu önkoşulu olarak bunun üzerinde özellikle ısrar eden ilk Lenin'di.

Devrim için en elverişli durum olarak, Almanya'da iç kriz ve Komünist Partisinin güçlerinin kesin bir şekilde artması ile,

Almanya'nın dış düşmanlarının kampındaki ciddi komplikasyonların üst üste çakıştığı bir durum görülebilir.

1923 yılının devrimci döneminde bu son hususun yokluğunun, olumsuzluklarda hiç de son [en tali —ÇN] rolü oynamadığını düşünüyorum.

3. soru: KPD'nin, işçilerin çoğunluğunu kazanmak zorunda olduğunu söylediniz. Bu hedef şimdiye kadar pek önemsenmedi. Görüşünüzce, KPD'yi böyle gittikçe artan bir çekim gücüne sahip enerjik bir partiye dönüştürmek için ne yapmak gerekir?

Cevap: Bazı yoldaşlar, Partiyi sağlamlaştırma ve Bolşevikleştirmenin, tüm ayrı düşünenleri Partiden kovmak anlamına geldiği görüşündeler. Bu tabii ki yanlıştır. Sosyal-demokrasi ancak işçi sınıfının somut ihtiyaçları uğruna günbegün mücadelenin seyri içinde teşhir edilebilir ve işçi sınıfı içinde yokolup giden bir azınlığa indirgenebilir. Sosyal-demokrasi, uzaktaki sorunlar temelinde değil, bizzat işçi sınıfının maddi ve politik durumunu iyileştirme uğruna günbegün mücadelesi temelinde mahkûm edilmek zorundadır. Bu arada, iş ücreti, iş günü, konut durumu, sigorta, vergi, işsizlik, hayat pahalılığı vb. sorunlar, eğer tayin edici değilse, son derece ciddi bir rol oynamak zorundadır. Görev günbegün bu sorunlar temelinde sosyal-demokrasiye darbeler indirmek ve onun ihanetini ortaya çıkarmaktır.

Eğer günlük pratiğin sorunları, Almanya'nın uluslararası alandaki ve ülke içindeki temel sorunlarıyla birleştirilemezse ve eğer tüm bu günlük işler Partinin tüm çalışmalarında devrim ve proletaryanın iktidarı ele geçirmesi bakış açısından açıklanmazsa, bu görev tam anlamıyla çözülmemiştir.

Ama böyle bir siyaseti ancak, başında sosyal-demokrasinin bütün ve her türlü zaafından kendi partilerinin güçlenmesi için yararlanacak kadar deneyimli, ve kısmi başarılar karşısında devrimci gelişme perspektifini yitirmeyecek kadar teorik eğitimden geçmiş bir önderler çekirdeğinin bulunduğu bir parti uygulayabilir.

Bir bütün olarak komünist partilerinde, bu arada Alman Komünist Partisinde de önder kadrolar sorununun, Bolşevikleşme sürecinin en önemli sorunlarından birini oluşturması da esasında bununla açıklanır.

Bolşevikleşmeyi gerçekleştirmek için, onlar olmadan genelde komünist partilerini Bolşevikleştirmenin olanaksız olduğu en azından bazı temel önşartları yaratmak zorunludur:

1— Parti kendisini, aslında sosyal-demokrasinin yaptığı gibi parlamenter seçim aygıtının bir uzantısı, ya da belirli anarko-sendikalist unsurların bazen dediği gibi, sendikaların gönüllü destekleyicisi olarak görmemeli; tam tersine, proleter örgütlerin tüm diğer biçimlerine —sendikalardan parlamento fraksiyonuna kadar— önderlik etmekle görevli, proletaryanın sınıf birliğinin *en üst* biçimi olarak görmelidir.

2— Parti, özellikle onun önder unsurları, devrimci pratikle kopmaz bağlarla bağlı olan Marksizmin devrimci teorisini tamamiyle özümlemelidir.

3— Parti, şiarları ve direktifleri, ezberlenmiş formüller ve tarihi paraleller temelinde değil, devrimci hareketin ülke içindeki ve uluslararası alandaki somut koşullarının titiz bir tahlili sonucu ortaya çıkarmak zorundadır. Bu yapılırken, tüm ülkelerin devrimlerinin deneyimleri mutlaka gözönünde bulundurulmalıdır.

4— Parti, bu şiarların ve direktiflerin doğruluğunu, kitlelerin devrimci mücadelesinin ateşinde sınamalıdır.

5— Partinin tüm çalışması, özellikle eğer kendi içindeki sosyal- demokratik gelenekler henüz aşılmamışsa, Partinin attığı her adımın, yaptığı her eylemin kitleleri devrimcileştirmesini, işçi sınıfının geniş kitlelerini devrim ruhuyla hazırlamasını ve eğitmesini hedefleyen yeni, devrimci bir şekle dönüştürülmelidir.

6— Parti, çalışmalarında, ilkelere en fazla bağlılığı (bu sekterlikle karıştırılmasın!), kitlelerle en fazla bağ içinde olmakla (bu kitle kuyrukçuluğuyla karıştırılmasın!) birleştirmeyi başarmak zorundadır. Çünkü bu şart sağlanmadan, yalnızca yığınlara öğretmek değil, aynı zamanda yığınlardan öğrenmek; yalnızca kitlelere önderlik etmek değil, aynı zamanda kitlelerin sesine de kulak vermek ve onların acil ihtiyaçlarını tanımak Parti için olanaksızdır.

7— Parti, çalışmalarında, uzlaşmaz bir devrimci tavrı (bu devrimci maceracılıkla karıştırılmasın!), maksimum esneklik ve

manevra yeteneğiyle (bu uyum siyasetiyle karıştırılmasın!) birleştirmeyi başarmak zorundadır. Çünkü bu şart sağlanmadan tüm mücadele ve örgüt biçimlerinde ustalaşmak, proletaryanın günlük çıkarlarını proleter devrimin temel çıkarlarıyla birleştirmek ve çalışmalarında legal ve illegal mücadeleyi birleştirmek Parti için olanaksızdır.

8— Parti hatalarını gizlememek, eleştiriden korkmamak, kadrolarını kendi hataları temelinde iyileştirmeyi ve eğitmeyi bilmek zorundadır.

9— Parti, devrimci proletaryanın çabalarının gerçek temsilcileri olacak kadar özverili, ve Leninizmin strateji ve taktiğini uygulayabilecek yeteneğe sahip proleter devrimin gerçek önderleri olabilecek kadar deneyime sahip olan ileri savaşçıların en iy unsurlarını esas yönetici gruba almayı bilmek zorundadır.

10— Parti, maksimum birlikteliğe ulaşmayı bir hedef olaral gözönünde bulundurarak, örgütlerinin bileşimini sistemli bir biçimd iyileştirmek ve saflarını bozguncu oportünist unsurlardan temizleme zorundadır.

11— Parti, ideolojik birlik, hareketin hedefleri konusund berraklık, pratik eylemde birlik ve geniş Parti kitlelerinin Partini görevleri hakkında bilinçli tutumları temeli üzerinde oluşan demirdeı bir disiplin geliştirmek zorundadır.

12— Parti, kendi kararlarının ve direktiflerinin uygulanışın sistemli bir şekilde denetlemek zorundadır. Çünkü bu koşu sağlanmazsa, Partinin aldığı kararların boş vaadlere dönüşme tehlikes vardır. Bu da yalnızca geniş proleter yığınların Partiye ola güvenlerinin sarsılmasına yaramış olur.

Bu ve buna benzer koşullar olmadan, Bolşevikleşme boş bi laftır.

4. soru: Dawes planının olumsuz yanlarının yanında KPD'nin iktidarı ele geçirmesi için ikinci önkoşulun, Sosyal Demokrat Parti'nin kitlelerin gözünde tamamen teşhir edilmiş olduğ ve işçi sınıfı içinde artık ciddiye alınacak bir güç oluşturmadığı bi durum olduğunu söylediniz. Gerçek olgular gözönünde bulunduruldu

ğunda, oraya varıncaya kadar epey yol var. Bunda Partinin şimdiki çalışma yöntemlerinin eksiklik ve zaafları bayağı etkili oluyor. Bunlar nasıl ortadan kaldırılabilir? Sosyal-demokrasinin —tamamen satılmış ve çürümüş bir parti— oy kaybetmeyi bir yana bırakalım, [eski oylarına—ÇN] iki milyon civarında [ek] oy kazandığı 1924 yılındaki Aralık seçimlerinin sonucunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Cevap: Burada sözkonusu olan Alman Komünist Partisinin çalışmasındaki eksiklikler değildir. Burada sözkonusu olan, herşeyden önce, Amerikan borçlarının ve Amerikan sermayesinin ülkeye girmesinin, artı, istikrara kavuşan paranın —ki tüm bunlar durumu biraz iyileştirmiştir—, Almanya'nın durumuyla bağlı iç ve dış karşıtlıkları temelli tasfiye etme olanağına ilişkin bir hayal yaratmış olmasıdır. Alman sosyal-demokrasisi de bu hayal dalgası üzerinde, sanki bir beyaz at sırtındaymış gibi şimdiki Reichstag'a girmiştir. Wels şimdi seçim zaferiyle üst perdeden atıp tutuyor. Ama öyle görünüyor ki, başkalarının zaferini kendine malettiğini kavramıyor. Zafer kazanan Alman sosyal-demokrasisi değil, Morgan grubudur. Wels, Morgan'ın kâtiplerinden biriydi ve biridir sadece.

"Pravda" No. 27,
3 Şubat 1925.

ME-RT YOLDAŞA MEKTUP

Değerli yoldaş Me-rt!

20 Şubat tarihli mektubunuzu aldım. Herşeyden önce selamımı kabul ediniz. Ve şimdi konuya gelelim.

1— Herzog ile yapılan röportaj* meselesini çok şişirdiniz (ve sadece siz de değil). Onu kovamazdık ve kovmam da, sadece Parti üyesi olduğu için değil, bilakis bana, Herzog'a bir mülakat vermemi rica eden Geschke yoldaşın bir mektubuyla geldiği için. Bu mektubun bir kopyasını size gönderiyorum. Mektubun Almanca orijinali benim tarafımdan zaten KPD MK'ne gönderildi. Eğer salt Herzog'a, yoldaş Geschke'nin yazılı ricası dolayısıyla bir mülakat verilmesi olgusundan, hemen RKP(B) MK'nin Brandler'e doğru bir dönüş yaptığı veya yapmaya niyetlendiği sonucu çıkarılıyorsa, o zaman bunun anlamı, pireyi bir yana bırakalım, bilakis bir hiçi fil yapmak ve karavana atmaktır. Eğer RKP(B) MK, sizin veya AKP MK'nin diğer üyelerinin, RKP(B) MK'ni, Brandler-Thalheimer'e[17] sempati duymakla ve soldan sağa bir dönüş yapmakla suçladığını öğrenirse, gülmekten yerlere yatacaktır.

2— Alman Komünist Partisi'nin muazzam başarılar elde ettiğini iddia ettiğinizde, tamamen haklısınız. Kuşku yok ki, Brandler ve Thalheimer, devri geçen ve yeni tip önderler tarafından geri plana itilen eski tip önderler kategorisine dahildir. Yazarlar ve eski "önderler" çev-

---

* *Bkz. elinizdeki cilt, s.38-43.* ***Red.***

resinden tam bir dizi eski önder fonksiyonerin yok olması süreci bizde, Rusya'da da cereyan etti. Devrimci kriz dönemlerinde keskinleşti, güç toplama dönemlerinde zayıfladı ama her zaman cereyan etti. Lunaçarski, Pokrovski, Rojkov, Goldenberg, Bogdanov, Krassin vb. —bunlar, aklıma ilk gelen, bir zamanların Bolşevik önderleri olup, daha sonra tali bir rol oynayan örneklerdir. Bu, canlı ve gelişen bir partinin yönetici kadrolarının yenilenmesinin zorunlu bir sürecidir. Brandler-Thalheimer ile bu son yoldaşlar arasındaki fark, geçerken belirteyim ki, Brandler-Thalheimer'in tüm diğer şeylerin yanında, eski sosyal-demokrat safrayı beraberinde taşırlarken, yukarıda belirttiğimiz Rus yoldaşların böyle bir safradan özgür olmalarıdır. Ve bu fark, gördüğünüz gibi, Brandler-Thalheimer'in lehinde değil, bilakis onların aleyhinde tanıklık etmektedir. KPD'nin, Brandler ve Thalheimer'i sahneden uzaklaştırmayı ve kovmayı başarması olgusu — sadece bu olgu bile, KPD'nin büyüdüğünü, ilerlediğini, önemli başarılar kazandığını göstermektedir. Mektubunuzda tamamen doğru olarak sözünü ettiğiniz KPD'nin kuşku duyulmaz başarılarının sözünü bile etmiyorum. Şimdi, RKP(B) MK'nde, Alman Komünist Partisi'nin gelişmesinin tekerleğini geri döndürmeyi planlayan insanların varolduğunu sanmak, RKP(B) MK hakkında kötü bir kanaate sahip olmak anlamına gelir. Daha dikkatli, [olun —ÇN] yoldaş Mc-rt...

3— KPD'nin çizgisinden sözediyorsunuz. Şüphesiz onun çizgisi —ben siyasi çizgiden bahsediyorum— doğrudur. Mektubunuzda bizzat kendinizin bahsettiği, RKP(B) ile KPD arasındaki yakın, dostane (ve sadece arkadaşça değil) ilişkiler de aslında bununla açıklanır. Ama bu, KPD veya RKP(B)'nin siyasi çalışmasındaki tek tek hataları örtbas etmemiz gerektiği anlamına mı gelir? Elbette bu anlama gelmez. KPD MK veya RKP(B) MK'nin, tek tek hatalardan özgür olduğu iddia edilebilir mi? KPD MK'nin faaliyetine getirilen ***kısmi*** bir eleştirinin (Barmat skandalından[18] yeterince yararlanmama, Prusya meclisindeki komünist fraksiyonun, meclis başkanı seçimi sorunundaki bilinen oylaması, Dawes planı ile bağıntılı olarak vergiler sorunu vb.) KPD MK'nin ***genel*** çizgisiyle tam dayanışmayla bağdaştırılamayacağı iddia edilebilir mi? Bunun yapılamayacağı açıktır. Eğer biz, diyelim ki Komintern Yürütme Komitesi'nde biraraya geldiğimizde Partilerimizin bazı hatalarına gözlerimizi kapasaydık, "tam görüş

birliği" ve "afiyet" resmigeçidiyle mest olsaydık, Partilerimizin hali nereye varırdı? Ben, böyle partilerin asla devrimci partiler olamayacağını düşünüyorum. Bunlar devrimci parti değil, mumya olurlardı. Bana öyle geliyor ki, bazı Alman yoldaşlar, zaman zaman bizden, KPD Merkez Komitesi'ni sürekli onaylamayı talep etmenin aleyhinde değiller, bunu yaparken, kendileri de RKP(B) Merkez Komitesini herşeyde onaylamaya daima hazırlar. Ben, bu karşılıklı evet efendimciliğe kesinlikle karşıyım. Sizin mektubunuza bakarsak, siz de karşısınız. KPD için daha iyi ya!

4— Ben, ayrı düşünen tüm yoldaşların kovulması siyasetine kesinlikle karşıyım. Ben böyle bir siyasete, ayrı düşünenlere acıdığım için değil, bilakis Parti içinde böyle bir siyaset, Parti içinde bir gözdağı rejimi, bir korku rejimi, özeleştiri ve inisiyatif ruhunu öldüren bir rejim ortaya çıkardığı için karşıyım. Parti önderlerinden korkulur ama onlara saygı duyulmazsa, bu iyi değildir. Parti önderleri ancak, onlardan sadece korkulmakla kalmayıp, bilakis Parti içinde onlara saygı da duyulduğunda, onların otoriteleri tanındığında gerçek önderler olabilirler. Böyle önderler yetiştirmek zordur, bu uzun ve çetin, ama mutlaka zorunlu bir iştir, çünkü bu şart olmadan Parti, gerçek bir Bolşevik Parti olarak nitelenemez, partinin disiplini bilinçli bir disiplin olamaz. Ben, Alman yoldaşların, bu açık gerçeğe karşı günah işlediklerini düşünüyorum. Troçki ve yandaşlarını teşhir etmek için biz Rus Bolşevikleri, Troçkizmin temellerine karşı Bolşevizmin temelleri için, aslında RKP(B) MK'nin gücünü ve özgül ağırlığını gözönüne aldığımızda böyle bir kampanya olmadan da yapabileceğimiz halde, çok yoğun, ilkesel bir aydınlatma kampanyası açtık. Bu kampanya gerekli miydi? Mutlaka gerekliydi, çünkü onun sayesinde biz, yüzbinlerce yeni Parti üyesini (ve Partisizi) Bolşevizm ruhuyla eğittik. Alman yoldaşlarımızın, muhalefete idari tedbir uygulamadan önce geniş, ilkeli bir aydınlatma kampanyası yürütme veya bunu böyle bir kampanyayla tamamlama gereğini hissetmemeleri, ve böylece Parti üyelerinin ve Parti kadrolarının Bolşevizm ruhuyla eğitilmesini zorlaştırmaları son derece üzücüdür. Brandler ve Thalheimer'i kovmak zor değildir, bu kolay bir iştir. Ama Brandlerciliği aşmak karmaşık ve ciddi bir iştir; sadece idari tedbirlerle sorun ancak berbat edilebilir —burada toprak derinden nadaslanmalı ve kafalar ciddi olarak

aydınlatılmalıdır. RKP(B) hep çelişkiler sayesinde, yani komünist olmayan akımlara karşı mücadele içinde gelişti, ve sadece bu mücadele içinde güçlendi, gerçek kadrolar yarattı. KPD'nin önünde de çelişkiler sayesinde, komünist olmayan akımlara karşı, özellikle de sosyal-demokrat geleneklere, Brandlerizme vb. karşı gerçek, ciddi ve uzun bir mücadele sayesinde gelişme yolu durmaktadır. Ama, böyle bir mücadele için tek başına idari tedbirler yeterli değildir. Tam da bu yüzden ben, KPD MK'nin parti-içi siyasetini daha esnek biçimlendirmesi gerektiğini düşünüyorum. KPD'nin bu alandaki eksiklikleri bertaraf etmeyi bileceğinden kuşku duymuyorum.

5— Sendikalardaki çalışma konusunda tamamen haklısınız. Sendikaların rolü Almanya'da Rusya'dakinden farklıdır. Rusya'da sendikalar Partiden sonra ortaya çıktı ve aslında Partinin yardımcı organlarıydı. Almanya'da ve bir bütün olarak Avrupa'da ise durum farklıydı. Orada parti sendikalardan çıktı, yığınlar üzerinde etki bakımından sendikalar partiyle başarıyla rekabet ediyor ve çoğu zaman Partinin ayağına ağır bir pranga oluyorlardı. Almanya'daki veya bir bütün olarak Avrupa'daki geniş yığınlara, kendilerini hangi örgüte daha bağlı hissettikleri sorulsa, partiye mi, sendikaları mı, onlar hiç kuşkusuz, sendikaların kendilerine partiden daha yakın geldiği yanıtını vereceklerdir. Bunun kötü mü iyi mi olduğundan bağımsız olarak her halükârda şu bir olgudur ki, Avrupa'da partisiz işçiler sendikaları, kendilerine kapitalistlere karşı mücadelede (iş ücreti, iş günü, sigorta ve benzeri) yardım eden kendi ana kaleleri olarak görürken, partiyi her ne kadar gerekli olsa da, bir tür yardımcı örgüt, tali bir şey olarak değerlendirmektedirler. "Ultra solcu"ların bugünkü sendikalara karşı dışarıdan yürüttükleri doğrudan mücadelenin, geniş işçi yığınları tarafından, kendilerinin yıllarca inşa ettikleri ve "komünistler"in şimdi yıkmak istedikleri esas kalelerine karşı bir mücadele olarak değerlendirilmesi de zaten bununla açıklanır. Bu özelliği hesaba katmamak, Batıda komünist hareketin tüm davasını mahvetmek anlamına gelir. Ama buradan iki sonuç çıkar:

Birincisi, Batı'da sendikaları fethetmeden işçi sınıfının milyonlarca kitlesi kazanılamaz,

ve ikincisi, bu sendikaların içinde çalışmadan ve orada

nüfuzunu sağlamlaştırmadan bu sendikalar fethedilemez.

Tam da bu yüzden, sendikalardaki yoldaşlarımızın çalışmalarına özel dikkat gösterilmelidir.

Şimdilik hepsi bu kadar. Açıklığım ve keskinliğim yüzünden beni azarlamayınız.

J.Stalin

28.II.15.

İlk kez yayınlanmaktadır.

ULUSLARARASI KADINLAR GÜNÜ DOLAYISIYLA

İnsanlık tarihinde, ezilenlerin hiçbir büyük hareketi, emekçi kadınların katılımı olmadan yürümemiştir. Ezilenlerin arasında en ezilenler olan emekçi kadınlar, kurtuluş hareketinin büyük yolunun kenarında kalmadılar ve kalamazlardı. Kölelerin kurtuluş hareketi, bilindiği gibi, yüzlerce ve binlerce büyük kadın şehit ve kahraman yaratmıştır. Serflerin özgürlüğü uğruna savaşanların saflarında, onbinlerce emekçi kadın vardı. Ezilen kitlelerin tüm kurtuluş hareketleri içinde en güçlüsü olan işçi sınıfının devrimci hareketinin, bayrağı altında milyonlarca emekçi kadını toplaması şaşılacak bir şey değildir.

Uluslararası Kadınlar Günü, işçi sınıfının kurtuluş hareketinin yenilmezliğinin kanıtı ve büyük geleceğinin habercisidir.

Emekçi kadınlar, işçi ve köylü kadınlar, işçi sınıfının muazzam bir yedek kuvvetini oluştururlar. Bu yedek kuvvet nüfusun yarısından çoğunu oluşturur. Bu kadın yedek kuvveti, işçi sınıfının yanında mı, karşısında mı olacak — proleter hareketin kaderi, proleter devrimin ve proleter devlet iktidarının zaferi ya da yenilgisi buna bağlıdır. Bu yüzden proletaryanın ve onun ileri müfrezesinin, Komünist Partisi'nin birinci görevi, kadınları, işçi ve köylü kadınları burjuvazinin etkisinden kurtarmak, işçi ve köylü kadınları proletaryanın bayrağı

altında politik olarak eğitmek ve örgütlemek için kararlı bir mücadele vermektir.

Uluslararası Kadınlar Günü, emekçi kadınlardan oluşan yedek gücü, proletaryaya kazanmak için bir araçtır.

Fakat emekçi kadınlar sadece bir yedek güç değildir. Onlar, işçi sınıfının doğru politikası sonucu, burjuvaziye karşı mücadelede işçi sınıfının gerçek bir ordusu haline gelebilirler ve geleceklerdir. Emekçi kadınların bu yedek gücünü, proletaryanın büyük ordusuyla yan yana çarpışan bir işçi ve köylü kadınlar ordusu haline getirmek — işte işçi sınıfının ikinci ve tayin edici görevi.

Uluslararası Kadınlar Günü, işçi ve köylü kadınları işçi sınıfının bir yedeğinden, proletaryanın kurtuluş hareketinin aktif bir ordusuna dönüştürmek için bir araç olmalıdır.

Yaşasın Uluslararası Kadınlar Günü!

J.Stalin

"Pravda" No. 56,
8 Mart 1925.

RKP(B) MK'NDEN KUOMİNTANG MERKEZ YÜRÜTME KOMİTESİ'NE

Rusya Komünist Partisi Merkez Komitesi, Kuomintang'ın[19] önderi ve Çin halkının özgürlük ve bağımsızlığı, Çin devletinin birlik ve bağımsızlığı uğruna Çin işçilerinin ve köylülerinin ulusal kurtuluş mücadelesinin örgütleyicisinin kaybı dolayısıyla sizinle beraber yas tutuyor.

Rusya Komünist Partisi Merkez Komitesi, Sun Yat-sen'in büyük eserinin Sun Yat-sen ile ölmeyeceğinden, Sun Yat-sen'in eserinin, Çin işçi ve köylülerinin kalbinde Çin halkının düşmanlarını dehşete düşürmek için yaşamaya devam edeceğinden kuşku duymamaktadır.

Rusya Komünist Partisi Merkez Komitesi, Kuomintang'ın emperyalizmden kurtuluş uğruna büyük mücadelede Sun Yat-sen'in bayrağını yüksekte tutacağına, Kuomintang'ın emperyalizm ve onun Çin'deki ajanları üzerinde tam zafere dek bu bayrağı onurla ileriye taşıyacağına emindir.

Sun Yat-sen öldü — yaşasın Sun Yat-sen'in eseri, Sun Yat-sen'in vasiyeti yaşasın ve güç kazansın!

13 Mart 1925

Rusya Komünist Partisi
Merkez Komitesi Sekreteri
J.Stalin

"Pravda" No. 60,
14 Mart 1925.

ULUSLARARASI DURUM VE KOMÜNİST PARTİLERİN GÖREVLERİ ÜZERİNE

Uluslararası durum alanında tayin edici öneme sahip olaylar dizisinden, şu temel olgular öne çıkarılmak zorundadır:

1— Sermayenin, savaş sonrası krizin bataklığından çıkmayı başardığına kuşku yoktur. Bir dizi kapitalist ülkede para birimlerinin istikrara kavuşması, dünya ticaretinin artması ve bazı ülkelerde üretimin genişlemesi, sermayenin, özellikle de İngiliz-Amerikan sermayesinin Avrupa ve Asya ülkelerine ihracı ve girmesi — tüm bunlar sermayenin "inşa çalışması"nın başarılarını kanıtlamaktadır. Bu "çalışma", bilindiği gibi, başta İngiliz-Amerikan bloku tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu "çalışma"nın en önemli sonuçlarından birisi olarak Almanya'nın "Dawes'leştirilmesi" denilen şey görülmelidir, yani askeri müdahale yönteminden mali müdahale yöntemine, Almanya'nın mali boyunduruk altına alınması yöntemine geçiş.

2— Aynı şekilde, Avrupa'nın merkezinde, Almanya'da devrimci yükseliş sürecinin şimdiden sona erdiğine de kuşku yoktur. Devrimin yükselme süreci; hareketin yükselip kabardığı ve taştığı, ama partinin şiarlarının hareketin gerisinde kaldığı, kitlelerin yasal çerçeveyi parçalayıp eski düzene karşı taarruza geçerek kendince, yeni bir hukuk yarattığı devrimin yükselme süreci — Almanya'da bu süreç daha şimdiden sona ermiştir. Almanya'da işçi hareketi taarruz sürecinden, bir güç toplama sürecine girmiştir, komünizm bayrağı altında proleter orduyu teşekkül etme ve eğitme sürecine girmiştir. Tanıtlamaya gerek yoktur ki, bu husus ciddi bir öneme sahip olmak zorundadır. Yeni

durumda yönünü çabucak tayin edebilmek ve devrimin hazırlığı çalışmasına yeni bir biçimde başlayabilmek için, bu bir o kadar daha kat'iyetle söylenmek zorundadır.

Bunlar, burjuvazi için ***olumlu*** bir anlama sahip olan olgulardır, çünkü bunlar, verili anda sermayenin gücüne ve başarılarına tanıklık etmektedirler.

Ama bu olguların yanında, kapitalizm için ***olumsuz*** anlama sahip olan daha bir dizi olgu vardır:

1— Kapitalizmin güçlenmesiyle eşzamanlı olarak, kapitalist gruplar arasındaki karşıtlıkların büyüdüğüne, kapitalizmi zayıflatacak ve yıkacak olan güçlerin büyüdüğüne de kuşku yoktur. İngiltere ile Amerika arasında, petrol, Kanada, pazarlar ve buna benzer şeyler uğruna mücadele; İngiliz-Amerikan bloku ile Japonya arasında Doğu pazarları uğruna mücadele; İngiltere ile Fransa arasında, Avrupa'da nüfuz uğruna mücadele; ve nihayet boyunduruk altına alınmış Almanya ile hükmeden Antant devletleri arasındaki mücadele — tüm bunlar, sermayenin başarılarının kalıcı olmadığını, kapitalizmin "sağlığa kavuşma" sürecinin kendi iç zayıflığının ve yıkılmasının şartlarını bağrında taşıdığını gösteren, herkesce bilinen olgulardır.

2— Kapitalizmin cephe gerisini harap eden, Hindistan, Çin, Mısır, Endonezya, Kuzey Afrika vb. yerlerdeki ulusal kurtuluş hareketlerinin büyümesi ve güçlenmesi. Emperyalizmin "sağlığa kavuşması", sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde nüfuz alanlarının genişlemesini gerektirirken, bu ülkelerin emperyalizme karşı mücadelesi hiç kuşkusuz güçleniyorsa, emperyalizmin bu alandaki başarılarının kalıcı olamayacağı açıktır.

3— Avrupa'daki sendikal hareketin birliği uğruna mücadele ve Amsterdam Birliği'nin[20] krizi. İngiliz sendikalarının sendikal hareketin birliği uğruna mücadelesi, bu mücadelenin Sovyet sendikaları tarafından desteklenmesi, sendikal hareketin birliği uğruna mücadelenin, sendikaların bölünmesi çizgisini takip eden Amsterdam'ın karşı-devrimci elebaşlarına (Oudegeest, Sassenbach, Jouhaux vb.) karşı mücadeleye dönüşmesi — tüm bunlar, Amsterdam Birliği'nin derin bir kriz geçirmekte olduğunu gösteren olgulardır. Ama Amsterdam krizi ne anlama geliyor? O, burjuva iktidarının

istikrarsızlığının göstergesidir; çünkü Amsterdam sendika bürokrasisi, bu iktidarın bir bileşeni ve dayanağıdır.

4— Sovyetler Birliği'nin iktisadi büyümesi. Burjuva kalemşörlerin, Sovyetlerin sanayii yoluna koyma yeteneksizliği üzerine yalan masallarının tam bir fiyaskoyla sonuçlandığına kuşku yoktur. Sovyetler Birliği sanayiinin, müdahale ve kuşatmadan sonraki son iki yıl içinde yeniden kendine geldiği ve güçlendiğine kuşku yoktur. Bu kısa süre içinde işçilerin maddi ve kültürel durumlarının önemli ölçüde iyileştiğine kuşku yoktur. Bu iyileşmenin daha da ilerleyeceğine kuşku yoktur. Tüm bu hususlar, şimdi kapitalist ülkelerin işçilerini devrimcileştirmek için tayin edici önemdedir. Ben, Batı'nın işçilerinin Rusya'ya hiçbir zaman şimdiki kadar ilgi duymadıklarına inanıyorum. Neden? Çünkü onlara, Sovyetler Birliği adındaki bir işçi devletinde, Sovyet işçilerinin *yeni varlıkları* üzerine söylentiler ulaşmaktadır, ve onlar, bu söylentilerin güvenilirliğini kontrol etmek istemektedirler. Yönelim farkına varmaksızın düzinelerce ve yüzlerce işçinin, Avrupa'dan Rusya'ya gelip her köşe-bucağı didik didik etmeleri olgusu — bu olgu, şüphesiz Batı'nın işçileri arasında Rusya'ya ilginin her geçen ay artacağını göstermektedir. Rusya'ya bu ziyaretlerin artacağına kuşku yoktur. Ve onlar, Rusya'da sanayiin gelişmesinin her adımının, aynı zamanda, kapitalist ülkelerde alışılmış olduğu gibi işçilerin durumlarının kötüleşmesi değil iyileşmesi yönünde bir adım olduğuna ikna olduklarında, Batı'nın işçileri için de kendi memleketlerinde bir işçi devleti kurmanın zamanının geldiğini anlayacaklardır. Bu yüzden, emperyalistler için Sovyet devletinin salt varlığı bile ölümcül bir tehlike teşkil etmektedir. Bu yüzden, Sovyet devleti dünyada varolduğu ve geliştiği sürece, emperyalizmin hiçbir başarısı kalıcı olamaz.

Bunlar, burjuvazi için *olumsuz* anlama sahip olan olgulardır, çünkü bunlar, devrimci hareketin gücünün ve onun yakın gelecekteki muhtemel başarılarına tanıklık etmektedir.

Bu karşıt eğilimlerin, olumsuz ve olumlunun mücadelesi, şu anki uluslararası durumun temelini ve içeriğini teşkil etmektedir.

Karşıtların bu mücadelesi içinde, daha açılmadan solan, ve ne bir "devir", ne bir "çağ", ne de bir "dönem" açan sözümona pasifizm

gelişti. O, ne uzlaşmacıların umutlarını ne de karşı-devrimcilerin korkularını haklı çıkardı.

Bu mücadele içinde, Poincaré ve Hughes, MacDonald ve Herriot'in "şanlı" isimleri ortadan kalktılar.

Bu eğilimlerden hangisi üstün gelecektir, olumlu olanı mı, olumsuz olanı mı?

Zamanla, kapitalizm için olumsuz, devrim için elverişli eğilimlerin zafer kazanacağından asla kuşku duyulamaz; çünkü emperyalizm, onu yiyip bitiren çelişkilerden kurtulma yeteneğinde değildir, çünkü o bunları sadece geçici bir süre hafifletmeye yeteneklidir, öyle ki, onlar tekrar ortaya çıkar ve yeni, yokedici bir güçle gelişirler. Ama, ***şu an*** kapitalizm için olumlu, elverişli eğilimlerin üstün geldiğine de kuşku yoktur.

Şimdiki uluslararası durumun özelliği budur.

Sonuç olarak, Avrupa ve Amerika'da, sömürgelerdeki ulusal-devrimci hareket tarafından "rahatsız edilen" ve Sovyetler Birliği'nin varlığı, gelişmesi ve güçlenmesiyle "bulandırılan" bir durgunluk dönemi bulunmaktadır.

Burjuvazi için bu bir ***soluklanma molası***, güçlü sermaye ihracı, daha da zenginleşme, sömürgelerde baskı ve sömürünün artırılması, Sovyetler Birliği üzerindeki baskının güçlendirilmesi, karşı-devrimin tüm güçlerinin İngiliz-Amerikan sermayesi etrafında yoğunlaştırılması anlamına gelir.

Kapitalist ülkelerin proletaryası için bu, bir güç toplama döneminin başlaması, "özgürlükler" sistemiyle nöbetleşe yer değiştiren bir zecri tedbirler sistemi koşullarında komünizm bayrağı altında proleter orduların teşekkülü ve eğitimi döneminin başlaması anlamına gelir.

Sömürgeler için bu, ulusal baskı ve sömürüye karşı mücadelenin güçlendirilmesi, emperyalizmden kurtuluş mücadelesinin güçlendirilmesi anlamına gelir.

Sovyetler Birliği için bu, sanayii daha da geliştirmek, ülkenin savunma yeteneğini güçlendirmek, tüm ülkelerin devrimci güçlerini emperyalizme karşı yoğunlaştırmak için tüm güçlerin gerilmesi anlamına gelir.

Buradan Komünist Partilerin görevleri ortaya çıkar:

1— Burjuvazinin kampındaki tüm ve her türlü karşıtlıktan, onun güçlerini parçalama ve zayıflatma amacıyla, proletaryanın mevzilerini güçlendirme amacıyla eksiksiz yararlanmak.

2— Gelişmiş ülkelerin işçi sınıfıyla sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin ulusal-devrimci hareketini, bu hareketi ortak düşmana karşı, emperyalizme karşı çok yönlü desteklemek amacıyla daha sıkı birleştirmenin somut biçimlerini ve yöntemlerini tespit etmek.

3— Bunun, işçi sınıfının milyonlarca kitlesini kazanmanın en güvenilir aracı olduğunu unutmadan, sendikal hareketin birliği uğruna mücadeleyi ilerletmek ve sonuna kadar götürmek. Çünkü sendikaları fethetmeden, proletaryanın milyonlarca kitlesi kazanılamaz, ama onların içinde çalışmadan ve aydan aya, yıldan yıla işçi yığınlarının güvenini daha çok kazanmadan sendikalar fethedilemez. Bu olmadan, proletarya diktatörlüğünün kazanılması düşünülemez bile.

4— Küçük köylülük uğruna mücadelenin, proletarya diktatörlüğüne doğru yürüyen partinin acil bir görevi olduğunu unutmadan, işçi sınıfıyla, burjuva devletin bürokratik aygıtı ve herşeye kadir tröstlerin soyguncu fiyatları tarafından ezilen küçük köylülüğü daha sıkı birleştirmenin somut biçimlerini ve yöntemlerini tespit etmek.

5— Sovyetler Birliği'nin, tüm ülkelerin devrimci hareketinin kalesi olduğunu, Sovyetler Birliği'nin korunmasının ve güçlendirilmesinin dünya burjuvazisi üzerinde işçi sınıfının zaferinin hızlandırılması anlamına geldiğini unutmadan, Sovyet iktidarını desteklemek ve emperyalizmin Sovyetler Birliği'ne karşı müdahaleci tertiplerini boşa çıkarmak.

"Pravda No. 66,
22 Mart 1925.
İmza: J.Stalin.

ÇEKOSLOVAK KOMÜNİST PARTİSİ ÜZERİNE

KEYK Çekoslovak Komisyonunda [21] Konuşma
27 Mart 1925

Yoldaşlar! Bazı yoldaşlar tarafından dile getirilen ve konuya ilişkin olmayan bazı ayrıntıları ve kişisel etmenleri bir tarafa bırakırsak, Çekoslovak Komünist Partisi içindeki görüş ayrılıkları aşağıdaki 9 sorunda toplanabilir:

1— Çekoslovak Komünist Partisi bir bunalım geçirmekte midir?

2— Bunalımın temel nedeni nedir?

3— Bunalım ne türdendir, yani tehlike nereden gelmektedir, soldan mı, sağdan mı?

4— Hangi tehlike daha ciddidir, sol mu, sağ mı?

5— Neden sağ tehlike, en gerçek tehlikedir?

6—. Mücadelenin sonucunda gerçek bir Bolşevikleşmeye ulaşmak ve bunalımdan gerçek bir çıkış yolu bulmak için, sağ tehlikeye karşı mücadele nasıl yürütülmek zorundadır?

7— Çekoslovak Komünist Partisinin Bolşevikleştirilmesi açısından ilk görev hangisidir?

8— Komintern'in ulusal seksiyonlar karşısındaki hakları üzerine.

9— Kreibich yoldaş ve bölme tehdidi üzerine.

Çekoslovak Komünist Partisi bir kriz geçirmekte midir? Evet, bir kriz geçirmektedir. Bunu iki taraf da itiraf etmektedir. Bu konuda aralarında hiçbir görüş ayrılığı yok. Šmeral yoldaş hatta daha da ileri giderek, krizin bazı yoldaşların ortaya koyduğundan daha derin olduğunu söyledi.

Krizin temel nedeni nedir? Šmeral yoldaş, krizin temel nedeninin devrimci yükseliş döneminden durgunluk dönemine geçişle bağlı olan zorluklarda yattığını iddia ederken tamamen haklıdır. Yeni bir yönelimi gerekli kılan bir geçiş dönemi, partide genellikle şu ya da bu krizi doğurur. Şimdi Çekoslovakya'da olan da budur.

Kriz ne türdendir ve tehlike nereden tehdit etmektedir, soldan mı, sağdan mı? Šmeral yoldaş, tehlikenin her iki yönden de, hem soldan hem de sağdan tehdit ettiğini iddia ederken burada da haklıdır. Temel taleplerin aleyhine kısmi taleplerin abartılması, parlamenter faaliyet ve sendikalardaki çalışmanın abartılması tehlikesi vardır. Bu, burjuvazi ile uyuma sürüklendiği için, sağ bir tehlikedir. Ama diğer yandan, kısmi taleplerin, parlamenter faaliyetin, sendikalardaki çalışmanın vs. küçümsenmesi tehlikesi vardır. Bu, kitlelerden kopuşa ve sekterliğe sürüklediği için, sol bir tehlikedir. Šmeral yoldaşın, birbirine zıt bu iki sapma arasında ortada bir konum takınmak isteği tümüyle haklıdır. Ama kötü olan şu ki, o bu konumunu korumayı başaramamış ve sağcıların yedeğine düşmüştür.

Bu tehlikelerden hangisi daha ciddidir, sol mu, sağ mı? Sanıyorum ki, Šmeral yoldaş bu sorun konusunda açık değildir. O, esas tehlikenin solda yattığına inanarak, eleştirisini, esas olarak sola karşı yöneltmektedir. Oysa olgular, esas tehlikenin soldan değil ama, sağdan tehdit ettiğini göstermektedir. Šmeral yoldaş bunu kavramamıştır, ve ilk hatası da burada yatmaktadır.

Şu anda, sağ tehlike neden en ciddi tehlikedir? Üç nedenden dolayı.

Birincisi. Yükselişten durgunluğa geçiş zaten, tüm doğası itibariyle, sağ tehlikenin şansını artırmaktadır. Eğer yükseliş devrimci

hayaller yaratıyor ve esas tehlike olarak sol tehlikeyi öne çıkarıyorsa, durgunluk dönemi de, tersine, sosyal-demokrat, reformist hayaller doğurur ve esas tehlike olarak sağ tehlikeyi öne çıkarır. 1920 yılında, işçi hareketi canlanmaya başladığında, Lenin, " 'Sol' Komünizm — Bir Çocukluk Hastalığı"nı yazdı. Neden Lenin tam da bu yazıyı yazdı? Çünkü sol tehlike o zaman en ciddi tehlike idi. Sanıyorum, eğer Lenin hâlâ hayatta olsa idi, "Sağ Sapma — Yaşlılık Hastalığı" üzerine yeni bir yazı yazardı. Çünkü şimdi, durgunluk döneminde uzlaşmacı hayaller zorunlu olarak artığından, sağ tehlike en ciddi tehlikedir.

İkincisi. Šmeral yoldaşın belirttiği gibi, Çekoslovak Komünist Partisi en az yüzde 70 oranında eski sosyal-demokratlardan oluşmaktadır. Kanıtlamaya gerek yok ki, böylesi bir partide, sosyal-demokrat tekerrürler sadece olası değil, hatta kaçınılmazdır. Bu durumun sağ tehlikeyi sadece güçlendireceğini söylemeye bile gerek yok.

Üçüncüsü. Çekoslovak devleti, Çeklerin ulusal zaferinin bir devletini temsil etmektedir. Çekler halihazırda, kendilerinin egemen ulus oldukları, kendi ulusal devletlerini elde etmişlerdir, işçilerin durumu da şimdilik fena değil: işsizlik yok, herşey ulusal devlet düşüncesi içinde mest olmakta. Tüm bunlar elbette Çekoslovakya'da sınıflar arasında ulusal barış hayalleri üretmek zorundadır. Bu durumun, sağ tehlikenin oluşmasına ve keskinleşmesine götüreceğini söylemeye bile gerek yoktur. Sağcıların ve solcuların ulusal hat boyunca ayrılmaları, Slovakların ve Almanların (ezilen uluslar) sol kanada, ama Çeklerin ise aksi kanada savrulmalarının nedeni de burada aranmalıdır. Šmeral yoldaş, böylesi bir ayrılmanın tehlikelerinden sözetti. Bu elbette doğrudur. Ama, Çekoslovak devletinin yukarıda sayılan ulusal özellikleri ve Çeklerin egemen konumu hesaba katıldığında, böylesi bir ayrılmanın anlaşılır olduğu da doğrudur.

Bunlar, Çekoslovak Komünist Partisi içindeki sağ tehlikeyi son derece ciddi bir tehlike kılan en önemli nedenlerdir.

Çekoslovak Komünist Partisi içinde sağ tehlikeye karşı mücadele nasıl yürütülmelidir? Bu soru, bizi, görüş ayrılıklarının esas özüne götürmektedir. Bu tehlikeye karşı mücadelenin büyük bir kararlılık ve amansızlıkla yürütüleceği sanılırdı. Ama Çek

komünistlerinde, bunun tam tersi sözkonusudur. Šmeral yoldaş sağ tehlikeye karşı mücadele ediyor mu? Evet, mücadele ediyor. Ama, ona karşı öyle mücadele ediyor ki, sağcıların altedilmesi yerine, onda son çözümlemede, sağcıların, solcuların darbelerine karşı meşrulaştırılmaları, desteklenmeleri ve savunulmaları ortaya çıkıyor. Bu biraz garip ama, yoldaşlar, bir olgudur. Šmeral yoldaşın ikinci ve temel hatası budur.

Kendiniz karar verin.

1— Kreibich yoldaşın, Troçkizmden yana tavır takınan bir yazısının olduğu bir olgudur. Bu belgenin parti çevrelerinde bilindiği ve elden ele dolaştığı bir olgudur. Bu belgeyi günışığına çıkarmak, ve partiye Troçkizm tehlikesi konusunda kendini açıklığa kavuşturma, kadrolarını Bolşevizm ruhuyla eğitme olanağı vermek amacıyla, bu belgenin yazarını işçilerin gözleri önünde ezmek, ideolojik olarak ezmek gerekirdi. Çünkü Troçkizm, komünizmin sağ kanadı, sağ tehlike olmaktan başka nedir ki? Ama Šmeral yoldaş bu durumda nasıl davrandı? Kreibich yoldaşın Troçkizmini bütün partinin bilgisine sunacağına, sorunu kısa yoldan gizledi, örtbas etti, Parti kulisinin ardında ele aldı, ve orada tam bir sessizlik içinde, alışılmış "yanlış anlamalar" nasıl çözülürse, o şekilde "çözdü". Bundan kazançlı çıkan, Troçkizm ve Kreibich yoldaş oldu. Kaybeden ise Parti oldu. Sağcılara karşı mücadele yerine, sağcıların korunması ortaya çıktı.

2— Üç sendikal birliğin —taşıma işçileri, odun işçileri ve inşaat işçileri— bazı önderlerinin, sendikaların partiden tam bağımsızlığını talep eden belli bir belge yayınladıkları bilinmektedir. Bu belgenin, Çekoslovakya'daki sendikalar içinde çok sayıda sağcı unsurun varlığını gösterdiği bilinmektedir. Bu belgeyi Parti önünde açıkça eleştiriye tabi tutmak ve onu sendikaların partiden kopması tehlikesine karşı uyarmak gerekirdi. Šmeral yoldaş bu durumda nasıl davrandı? Belgeyi toplatarak ve bu şekilde Parti kitlelerinden gizleyerek, sorunu yine kısa yoldan örtbas etti. Ve sağcılara dokunulmadan kaldı ve "Partinin prestiji" korundu. Ve buna, sağcılara karşı mücadele deniyor!

3— Komünist parlamento fraksiyonunda sağcı unsurların olduğu bilinmektedir. Bu unsurların her fırsatta Parti önderliğinden kaçtıkları ve kendilerini Parti MK'nin karşısına koymaya çalıştıkları

bilinmektedir. Bu unsurlara karşı mücadele, özellikle şimdi, özellikle şimdiki durgunluk koşulları altında ivedilikle zorunludur. Šmeral yoldaş bu tehlikeye karşı nasıl mücadele eder? Komünist fraksiyonun sağcı unsurlarını teşhir etmek yerine, onları korumaya alır ve Partinin varlığının dördüncü yılında, kulisler ardında yürütülen bir iç mücadele sonucunda, Parti önderliğinin tanınması üzerine alınan lastikli bir kararla onları kurtarır. Kazançlı çıkan yine sağcılar olur ve Parti kaybeder.

4— Son olarak Bubnik olayı. Yoldaşlar, durgunluk döneminin bir mutlak eylemsizlik dönemi olmadığını söylemek zorundayım. Durgunluk dönemi, proleter orduları biçimlendirme ve eğitme dönemidir, onları devrime hazırlama dönemidir. Proleter orduların eğitimi ama, yalnızca eylemler sürecinde olabilir. Çekoslovakya'da son dönemde ortaya çıkan pahalılık, bu eylemler için uygun bir önkoşuldur. Bilindiği gibi, Çekoslovak Komünist Partisi bu anı kullandı ve pahalılıktan dolayı bir dizi gösteri eylemi yürüttü. Bilindiği gibi, şimdi Partiden atılmış olan sağ komünist Bubnik de bu fırsattan yararlandı ve Partiyi arkadan hançerleyerek, işçilerin eylemini boşa çıkarmaya çalıştı. Šmeral yoldaş, sağcıların arkadan hançerlenmelerinden Partiyi korumak için ne yaptı? Bubnik "olayı"nı kullanmak ve bu olaya dayanarak bütün sağcılar grubunu Parti önünde amansızca teşhir etmek yerine, bütün dünya Bubnik'in tek başına olmadığını ve gerek sendikalarda, gerekse de komünist parlamento fraksiyonunda yandaşlarının olduğunu bilmesine rağmen, ilkesel sorunu, sağcılar sorununu, Bubnik'in bireysel olayına indirgedi. Çekoslovak Komünist Partisi'nin temel çıkarları zararına, küçük bir kurbanla (Bubnik'in atılması) sağcılar grubunu dağılmaktan kurtardı. Ve bunun adı da Šmeral yoldaşta sağcılara karşı mücadele taktiği oluyor!

Šmeral yoldaş, bu taktiği "ince", "nazik" bir taktik olarak nitelemektedir. Bu taktik gerçekten ince bir taktik olabilir, ama bunun sağcılara karşı uzlaşmaz mücadele Bolşevik taktiğiyle hiçbir ortak yanı olmadığına en küçük bir kuşku duyulamaz. Šmeral yoldaş, Rus atasözünü unutuyor: "İnce iplik, kolay kopar." İnceliğin fiyaskoya karşı bir güvence olmadığını unutmuştur. Nitekim öyle de olmuştur, çünkü sağcılara karşı bu "ince" taktik, daha ilk provaya dayanmamış

ve bu taktikle gelişmesi sağlanan Bubnik grubu, kısa süre önce meydana gelen Çekoslovak proletaryasının eylemlerini neredeyse başarısızlığa uğratmak üzereyken, fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Sağcıların güçlenmesi ve Bubnik'in ihaneti — Šmeral yoldaşın "ince" taktiğinin sonucu budur. Bundan dolayı, Šmeral yoldaşın "ince" taktiğinin, sağcıları kurtarma taktiği, krizi derinleştirme taktiği, Partinin çöküşünü beraberinde getirecek bir taktik olduğuna inanıyorum.

Devrimci parti olarak eski sosyal-demokrasi hangi sebepten çökmüştür? Diğer şeylerin yanısıra, Kautsky ve şürekasının sağcıları koruma ve kurtarma "ince" taktiğini, Ed. Bernstein ve şürekası ile "birlik ve barış" "nazik" taktiğini pratikte uygulamasından. Ve bunun sonucu ne oldu? Sonuç, kritik anda, savaşın hemen öncesinde, sağ sosyal-demokratların işçilere ihanet etmesi, "ortodokslar"ın sağcıların tutsağı olması, sosyal-demokrasinin bir bütün olarak bir "yaşayan ölü" haline gelmesi oldu. Eğer, Šmeral yoldaşın "ince" taktiğinin yerine hızla ve kararlı bir şekilde, komünizm içindeki sağcı gruplara karşı amansız mücadele Bolşevik taktiğini geçirmezseniz, süreç içinde Çekoslovakya'daki Komünist Partisi'nin başına da aynı şeyin geleceğini sanıyorum. Bununla Šmeral yoldaşı, sosyal-demokratlarla aynı kefeye koymak istemiyorum. Asla. O, kuşkusuz, bir komünisttir, belki de hatta mükemmel bir komünist. Ama bununla, "ince" taktiğini terketmediğinde, kaçınılmaz olarak sosyal-demokratizme kayacağını söylemek istiyorum.

Çekoslovak Komünist Partisi'nin ilk görevi nedir?

İlk görevi, "ultra sol" sapmalara karşı mücadeleyle aynı zamanda, sağcıları tamamen tecrit etmek ve kesin olarak yenmek için sağ tehlikeye karşı kararlı bir mücadele yürütmektir. Sağ grupları tümüyle tasfiye etmek için Partinin bütün devrimci ögelerinin gerçekten birleştirilmesi — Partinin görevi budur, krizden çıkışın yolu budur. Bu olmazsa, Çekoslovak Komünist Partisi'nin Bolşevikleşmesi asla düşünülemez.

Bu henüz, bütün sağcıların mutlaka ve tümüyle ihraç edilmeleri gerektiği anlamına elbette gelmez. İhraç, sağcılara karşı mücadelede tayin edici araç değildir. Esas olan, sağcı grupları, geniş Parti

kitlelerinin çekildiği ilkesel bir mücadele süreci içinde ideolojik ve moral olarak parçalamaktır. Partiyi Bolşevizm ruhuyla eğitmek için en esaslı ve en önemli araçlardan biri budur. İhraç, gerçekten zorunlu olduğunda, düşmanın ideolojik olarak ezilmesinin doğal sonucu olmalıdır. Bu açıdan, Çekoslovakya'daki solcular, Bubnik'in atılmasında acele ettikleri zaman ciddi bir hata işlediler. Bubnik "olayı"ndan sonuna kadar yararlanıp, sağcıların gerçek yüzlerini ortaya çıkarmak için, bu olayı, sağcıların kitle eylemi karşısındaki ilkesel tutumuyla birleştirmek yerine, ihraçta acele ettiler ve böylece bu temelde sağcıların üzerine daha fazla gitmenin bütün yollarını kapattılar.

Komintern'in hakları ve ulusal partilerin işlerine karışmasına gelince, ben bu hakların kısıtlanmasından yana tavır takınan bazı yoldaşlarla asla hemfikir değilim. Komintern'in yıldızlar üstünde saltanat süren, tek tek partilerdeki olayları kılını kıpırdatmadan seyreden ve olayları sabırla kaydeden bir örgüte dönüşmesi isteniyor. Hayır, yoldaşlar, Komintern yıldızlar üzerinde saltanat süren bir örgüt olamaz. Komintern, proletaryanın bir mücadele örgütüdür, varlığının bütün kökleriyle işçi hareketine bağlıdır ve devrimci unsurları desteklemek ve onların düşmanlarıyla mücadele etmek üzere tek tek partilerin işlerine karışmamazlık edemez. Elbette partiler kendi iç özerkliklerine sahiptirler, elbette parti kongreleri özgür olmak zorundadır, ve merkez komiteleri parti kongreleri tarafından seçilmelidir. Ama bundan, Komintern'in önderlik ve buna bağlı olarak karışma hakkının bulunmadığı sonucunu çıkarmak, komünizmin düşmanlarının değirmenine su taşımaktır.

Son olarak Kreibich yoldaş üzerine. Onun tüm konuşmasının, şunu ya da bunu bölme tehdidiyle korkutmayı hedef aldığını düşünüyorum. Brünn'lü sağcılara dokunmayın, yoksa kötü olur, onlara karşı mücadele etmeyin, aksi taktirde iş bölünmeye varır, dedi. Kreibich yoldaş bizi korkutmaya son versin, bizi zaten korkutamaz. Bizim yeteri kadar barut kokladığımızı ve bölme tehdidinin bizim üzerimizde etkide bulunmayacağını bilmiyor olamaz. Tehditten eyleme geçmek aklına gelirse, o durumda, yalnızca onun zararlı çıkacağını, bir başkasının değil, kendisine garanti etmekte özgürüm.

Özetliyorum. Parti bir kriz geçirmektedir. Krizin nedenleri konusunda kuşku yoktur. Esas tehlike sağdan tehdit etmektedir. Bu tehlikeye karşı kararlı ve amansız mücadele — görev budur. Sağcıları tümüyle altetmek üzere Partinin tüm devrimci öğelerinin birleşmesi — krizden çıkışın yolu budur.

Durgunluk döneminden, Partiyi pekiştirmek, Bolşevikleştirmek ve onun bütün olası "komplikasyonlar"ın icabına bakmaya "her zaman hazır" olmasını sağlamak için yararlanılmalıdır, çünkü "damadın gelip" de, yeni bir devrimci yükselişin yolunu açacağı "ne günü ne de saati biliyoruz".

"Pravda" No. 72,
29 Mart 1925.

YUGOSLAVYA'DA ULUSAL SORUN ÜZERİNE

KEYK Yugoslav Komisyonunda Konuşma
30 Mart 1925

Yoldaşlar! Semiç yoldaşın, Bolşeviklerin ulusal sorunda problemi koyuşunun özü hakkında tam açıklığa kavuşmamış olduğunu sanıyorum. Bolşevikler, ne Ekim'den önce, ne Ekim'den sonra, hiçbir zaman ulusal sorunu genel devrim sorunundan ayırmamışlardır. Ulusal sorunun Bolşevikçe ele alınışında temel şey şudur ki, Bolşevikler ulusal sorunu her zaman devrimci perspektifle kopmaz bir bağ içinde görmüşlerdir.

Semiç yoldaş, Lenin'den alıntı yaptı ve Lenin'in ulusal sorunun anayasada belli bir çözümünün saptanmasından yana olduğunu söyledi. Semiç yoldaş bununla besbelli ki, Lenin'in ulusal sorunu güya anayasal bir sorun olarak, yani bir devrim sorunu olarak değil, bir reform sorunu olarak gördüğünü söylemek istiyordu. Bu tamamen yanlıştır. Lenin hiçbir zaman anayasal düşlerin tutsağı olmamıştı ve olamazdı. Bundan emin olmak için onun yapıtlarını bir gözden geçirmek yeter. Lenin anayasadan söz ettiği zaman, ulusal sorunun anayasal yoldan çözümünü değil, bilakis devrimci yolu düşünüyordu, yani anayasayı devrimin zaferinin bir sonucu olarak görüyordu. Bizde, Sovyetler Birliği'nde de bir anayasa var, ve o da ulusal sorunun belli bir çözümünü yansıtıyor. Ama bu anayasa dünyaya, burjuvazi ile bir

pazarlık sonucu olarak değil, devrimin zaferinin sonucu olarak geldi.

Semiç yoldaş daha sonra Stalin'in ulusal sorun üzerine, 1912'de yazılmış, bilinen broşürüne[22] atıfta bulunuyor ve orada, kendi görüşünün doğruluğunu en azından dolaylı olarak onaylayacak bir şey bulmaya çalışıyor. Ama bu işaret sonuçsuz kaldı, çünkü orada, kendisinin ulusal sorunu "anayasa" yoluyla çözmesini herhangi bir biçimde haklı çıkarabilecek bırakalım bir alıntıyı, uzak bir ima bile bulamadı, ve bulamazdı da. Söylediğimi doğrulamak için, Semiç yoldaşa, Stalin'in broşürünün, o ulusal sorunu çözme yolundaki Avusturya yöntemi (anayasal yöntem) ile, Rus Marksistlerinin yönteminin (devrimci yöntem) karşılaştırıldığı bilinen pasajını anımsatabilirim. Bu pasaj şöyle:

> "Avusturyalılar, 'milliyetlerin özgürlüğü'nü küçük reformlarla, yavaş yavaş gerçekleştirmeyi düşünüyorlar. Ulusal-kültürel özerkliği pratik önlem olarak önerirken, asla öngörmedikleri köklü bir değişikliği, bir demokratik kurtuluş hareketini hiç hesaba katmıyorlar. Buna karşılık Rus Marksistleri, 'milliyetlerin özgürlüğü' sorununu köklü değişikliklere, demokratik kurtuluş hareketine bağlıyorlar; onların reformlar üzerine hesap kurmak için hiçbir nedenleri yoktur. Bu ise Rusya'daki ulusların muhtemel kaderleri açısından işi temelden değiştirir."

Sanırım açık.

Ve bu, Stalin'in kişisel görüşü değil, ama ulusal sorunu dün de, bugün de genel devrim sorunu ile ayrılmaz bağ içinde gören Rus Marksistlerinin genel görüşüdür.

Fazla ayrıntıya girmeksizin, denilebilir ki, Rus Marksizminin tarihinde, ulusal sorunu koyma biçimi iki aşamadan geçmiştir: birincisi, Ekim'e kadarki, ikincisi de, Ekim'den sonraki aşama. Birinci aşamada, ulusal sorun, genel burjuva-demokratik devrim sorununun bir parçası olarak, yani proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü sorununun bir parçası olarak görülüyordu. İkinci aşamada, ulusal sorun genişleyip bir sömürgeler sorununa dönüştüğü zaman; ulusal sorun, devletin iç sorunu olmaktan çıkıp, bir dünya sorununa dönüştüğü zaman, ulusal sorun artık genel proleter devrim sorununun bir parçası olarak,

proletarya diktatörlüğü sorunun bir parçası olarak görülüyordu. Her iki aşamada da, sorunun ele alınışı, görüldüğü gibi, sımsıkı devrimci idi.

Semiç yoldaşın bütün bunlar hakkında henüz tam açık olmadığını sanıyorum. Ulusal sorunu anayasa zeminine indirme, yani onu bir reform sorunu olarak görme girişimi, bundandır.

Bu yanlıştan, ikinci bir yanlış, ulusal sorunu meselenin özü itibariyle bir köylü sorunu olarak görmek istememe yanlışı çıkıyor. Tarım sorunu değil, köylü sorunu; çünkü bunlar birbirinden farklı şeylerdir. Ulusal sorunun köylü sorunu ile özdeşleştirilemeyeceği tamamen doğrudur, çünkü ulusal sorun, köylü sorunlarından başka, ulusal kültür, devlet olarak ulusal varlık vb. sorunlarını da kapsar. Ama yine de köylü sorununun, ulusal sorunun temelini, onun içsel özünü oluşturduğu da kuşkusuzdur. Köylülüğün, ulusal hareketin temel ordusunu temsil etmesi, bu ordu olmaksızın, güçlü bir ulusal hareket olmadığı ve olamayacağı da bununla açıklanır. Ulusal sorun, ***meselenin özü itibariyle*** bir köylü sorunudur dendiği zaman, işte tastamam bu kastedilir. Semiç yoldaşın bu formülü kabul etme isteksizliğinde, ulusal hareketin içsel gücünü küçümseme ve derinden derine halkçı, derinden derine devrimci karakterini anlamamanın yattığını sanıyorum. Bu anlamama ve bu küçümseme, büyük bir tehlike oluşturuyor; çünkü bu pratikte, diyelim ki Hırvatların ulusal kurtuluş hareketinde yatan içsel potansiyel gücün, tüm Yugoslav Komünist Partisi için ciddi karışıklıklara yol açabilecek bir küçümsenmesi anlamına geliyor.

Semiç yoldaşın ikinci yanlışı budur.

Semiç yoldaşın, Yugoslavya'daki ulusal sorunu, uluslararası durum ve Avrupa'daki muhtemel perspektiflerle bağ dışında ele alma çabasını da, söz götürmez bir biçimde yanlış olarak görmek gerekiyor. Şu anda Hırvatlar ve Slovenler arasında bağımsızlık için ciddi bir halk hareketinin olmamasından yola çıkan Semiç yoldaş, bundan, ulusların ayrılma hakkı sorununun akademik, her halükârda güncel olmayan bir sorun olduğu sonucuna varıyor. Bu elbette doğru değildir. Hatta şu anda bu sorunun güncel olmadığı kabul edilse bile, eğer savaş başlarsa ya da başladığında, eğer Avrupa'da devrim patlak verirse ya da patlak verdiğinde, tamamen güncel hale gelebilir. Oysa, emperyalizmin özü

ve gelişmesi göz önünde tutulduğunda, savaşın kaçınılmaz bir biçimde başlayacağından ve *onların* orada birbirlerini parçalamaktan geri kalmayacaklarından kuşku duyulamaz.

1912 yılında, biz Rus Marksistleri, ilk ulusal program taslağını çizdiğimizde, Rus İmparatorluğu'nun hiçbir kenar bölgesinde, henüz ciddi bir bağımsızlık hareketi yoktu. Yine de biz, programa ulusların kendi kaderini tayin hakkına, yani her milliyetin ayrılma ve bağımsız devlet olarak varolma hakkına ilişkin bir madde koymayı zorunlu saydık. Neden? Çünkü biz sadece o zaman varolan şeye değil, ama genel uluslararası ilişkiler sistemi içinde varolan ve yaklaşan şeye de dayanıyor, yani o zaman sadece içinde yaşanan çağı değil, ama geleceği de hesaba katıyorduk. Ve eğer herhangi bir milliyet ayrılmayı talep ederse, Rus Marksistlerinin, ayrılma hakkının, bu milliyetlerin herbiri bakımından güvencelenmesi için savaşım vereceklerini biliyorduk. Semiç yoldaş konuşmasında birçok kez Stalin'in ulusal sorun üzerine broşürüne değindi. Ama Stalin'in bu broşüründe kendi kaderini tayin ve bağımsızlık konusunda şu söylenir:

> "Avrupa'da emperyalizmin gelişmesi bir tesadüf değildir. Avrupa, sermayeye küçük gelmeye başlar; yeni pazarlar, ucuz işgücü, yeni yatırım olanakları peşinde koşan sermaye, şiddetle yabancı ülkelere yüklenir. Ancak bu durum dış politika karışıklıklarına ve savaşa yol açar. Balkan savaşının karışıklıkların başı değil, sonu olduğunu kimse söyleyemez. Bu yüzden, Rusya'daki şu ya da bu milliyetin bağımsızlık sorununu ortaya atmayı ve çözmeyi gerekli bulabileceği iç ve dış konjonktürlerin biraraya gelmesi elbette mümkündür. Ve böyle durumlarda engeller çıkarmak kuşkusuz Marksistlerin işi değildir."

Ta 1912'de yazıldı bu. Bu tezin daha sonra, gerek savaş sırasında gerekse savaştan sonra da, özellikle Rusya'da proletarya diktatörlüğünün zaferinden sonra tamamen doğrulandığını biliyorsunuz.

Devrimci hareketin boyunduruk altındaki ülkelerde derinleşmesinden ve devrimin Rusya'da zafer kazanmasından sonra, özellikle bugün, bu tür olanaklar genel olarak Avrupa'da, ve özel

olarak da Yugoslavya'da haydi haydi hesaba katılmalıdır. Yugoslavya'nın tam bağımsız bir ülke olmadığı, belli emperyalist gruplaşmalara bağlı bulunduğu ve dolayısıyla Yugoslavya dışında oynanan büyük güç oyunundan çıkamayacağı hususu da göz önünde tutulmalıdır. Ve siz, Yugoslav Partisi için bir ulusal program yaptığınızda —verili durumda söz konusu olan tam da budur—, programın, sadece anda varolana değil, ama uluslararası ilişkiler gereğince gelişen ve gelecek olana da dayanması gerektiğini unutmamalısınız. Bundan ötürü, ulusların kendi kaderini tayin hakkı sorununun güncel bir sorun, günün bir sorunu olarak görülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi gelelim ulusal programa. Ulusal programın çıkış noktası, Yugoslavya'da Sovyet devrimi tezi olmalıdır, burjuvazinin yenilgisi ve devrimin zaferi olmaksızın ulusal sorunun az buçuk doyurucu bir biçimde çözülemeyeceği tezi olmalıdır. Elbette ki istisnalar mümkündür. Lenin'in makalelerinden birinde ayrıntılı olarak sözünü ettiği[23] böyle bir istisna, örneğin savaştan önce Norveç'in İsveç'ten ayrılması sırasında görüldü. Ama bu, savaştan önce ve elverişli koşulların tamamen istisnai olarak biraraya gelmesi sonucu oldu. Savaştan sonra, ve hele Rusya'da Sovyet devriminin zaferinden sonra, böylesi olaylar artık nerdeyse olanaksızdır. Her halükârda, böylesi olanaklar lehine şans şimdi o kadar az ki, bunlar sıfıra eşitlenebilir. Ama eğer bu böyle ise, o zaman sıfır önemindeki büyüklükler üzerine bir program inşa edemeyeceğimiz açıktır. Bu nedenle devrim tezi, ulusal programın çıkış noktası olmalıdır.

Devam. Ulusal programa, ayrılıp ayrı devlet kurmaya kadar, ulusların kendi kaderini tayin hakkı üzerine özel bir madde koymak mutlaka zorunludur. Şimdiki iç ve dış koşullar altında, böyle bir madde olmaksızın neden yapılamayacağını daha önce belirttim.

Son olarak programda Yugoslavya'nın, ondan ayrılmayı gerekli bulmayacak milliyetleri için ulusal-bölgesel özerklik üzerine özel bir madde de bulunmalıdır. Böyle bir kombinezonun mümkün olmadığını düşünenler haksızdır. Bu doğru değildir. Belli koşullar altında, Yugoslavya'da Sovyet devriminin zaferinden sonra, bazı milliyetlerin, tıpkı bizde Rusya'da olduğu gibi, ayrılmak istememeleri pekâlâ

mümkündür. Yugoslav devletinin, Sovyet rejimi temeli üzerinde bir özerk ulusal devletler federasyonuna dönüştürülmesini göz önünde tutarak, programda böylesi bir durum halinde özerkliğe ilişkin bir maddenin bulunması gerektiği açıktır.

Demek ki, ayrılmak isteyecek milliyetler için ayrılma hakkı ve Yugoslav devleti çerçevesi içinde kalmaya yeğleyecek milliyetler için özerklik hakkı.

Yanlış anlamalara meydan vermemek için, ayrılma ***hakkının,*** bir ayrılma ***zorunluluğu*** olarak, ayrılma yükümlülüğü olarak anlaşılmaması gerektiğini söylemeliyim. Bir milliyet bu hakkı ayrılma yönünde kullanabilir, ama kullanmamakta da özgürdür; ve istemiyorsa, bu onun bileceği iştir, ve bu hesaba katılmalıdır. Bazı yoldaşlar ayrılma hakkını bir yükümlülüğe dönüştürüyorlar, örneğin Hırvatlardan, her ***ne pahasına olursa olsun*** ayrılmalarını talep ediyorlar. Bu tavır doğru değildir ve terk edilmelidir. Bir hak, bir yükümlülükle karıştırılamaz.

"Bolşevik" No. 7,
15 Nisan 1925.

KOMÜNİST GENÇLİK BİRLİĞİ'NİN KIRDAKİ AKTİFİ ÜZERİNE

RKP(B) MK Orgbüro Oturumunda Konuşma
6 Nisan 1925

Yoldaşlar! İlk görev, tüm Birliği yöneten çekirdek olarak Gençlik Birliği'nin proleter temel çekirdeğini garantiye almaktır. Raportör bu sorun üzerine hiçbir şey söylemedi. Bu şaşırtıcı değildir de, çünkü sözkonusu olan, proleter çekirdek değil, Komünist Gençlik Birliği'nin kırdaki çalışmasıdır. Ama bu, Komünist Gençlik Birliği'nin esas görevinin hâlâ, proleter çekirdeğin garantilenmesi olarak kaldığını hiçbir şekilde değiştirmez. Komünist Gençlik Birliği'nde bu doğrultuda az çok başarılı bir çalışma yapıldığını düşünüyorum. Şu abartmadan söylenebilir ki, işçi gençliğin Komünist Gençlik Birliği içine çekilmesi başarıyla gerçekleşiyor, ve Birliğin, tüm işçi gençliğin en az onda dokuzunu kapsayacağı zaman uzak değildir.

İkinci görev, proleter çekirdiğin fonksiyonerlerini, bu çekirdeğin güçlerinin gençliğin köylü kısmı üzerinde gerçekten önderlik uygulamalarını garantilemek için, kavşak noktalara ve Sovyetler Birliği'nin en önemli bucaklarına doğru bir şekilde dağıtmaktır. Ben, gençliğin köylü kısmının sayısal olarak işçi kısmından daha fazla olduğundan yola çıkıyorum. Gençliğin proleter güçlerinin, Sovyetler Birliği'nin tüm kazalarına ve kaza dairelerine eşit

şekilde dağıtmaya yetmeyeceğinden yola çıkıyorum. Bu nedenle, bu güçlerin köylü gençliğe önderlik etmeyi en kolay biçimde garantileyecek noktalara yerleştirilmesi gerekir. Ben, Komünist Gençlik Birliği'nin, birinci görevle aynı ölçüde başarılı bir şekilde bu görevin üstesinden geleceği görüşünde değilim. Ama yine de, Komünist Gençlik Birliği'nin bu görevin üstesinden gelmek için tüm enerjisiyle çalışacağını ve bu çalışmanın önümüzdeki dönemde mutlaka sonuçlarını göstereceğini varsaymak için neden vardır.

Üçüncü görev, Komünist Gençlik Birliği için köyde sayıca güçlü bir köylü gençlik aktifi sağlamak, bu aktifi siyasi olarak eğitmek, proleter siyasetin kırdaki militanı ve proletaryayı köylülüğün emekçi yığınlarıyla bağlayan bir harç yapmaktır. Bu zor ve çok karmaşık bir şeydir. Bu görevi kısa zamanda çözmek tamamen olanaksızdır. Bu görevin üstesinden gelmek için muazzam çabalara ve Komünist Gençlik Birliği'nin proleter çekirdeğinin güçlerinin olanca kuvvetiyle gerilmesine ihtiyaç vardır. Ama o, her ne pahasına olursa olsun çözülmek zorundadır. Çünkü bu gerçekleşmezse, ne Komünist Gençlik Birliği'nin sağlamlaşması ne de işçilerle köylüler arasındaki birleşmenin güven altına alınması mümkündür.

Ama Komünist Gençlik Birliği'ne köylü bir aktif nasıl sağlanabilir, bu aktif nasıl eğitilip kırda proleter siyasetin militanı haline getirilebilir?

Komünist Gençlik Birliği'ndeki sadece köy hücresi sekreterlerinin sayısının 27 000'den az olmadığı söyleniyor. Hücre sekreterlerinden başka daha kooperatiflerde, Sovyetlerde, Köylü Komitelerinde, kültür kurumlarında vb. aktif genç komünist fonksiyonerlerin bulunduğu söyleniyor. Tüm bunların, hepsi birarada, kırda yüzbinden az olmayan bir genç komünistler aktifi vermek zorunda olduğu söyleniyor. Tüm bunların doğru olup olmadığını söylemek zor. Ama tüm bunlar doğruysa, o zaman ben, doğru kullanıldığında, bu aktifin harikalar yaratabilecek muazzam bir güç oluşturabileceğini söylemek zorundayım. Parti şu an kırda sayısal bakımdan çok daha zayıf bir aktife sahip olduğu için, bu husus daha da önemlidir.

Ve görev şudur: ***Bu sayıca güçlü aktifi nasıl eğitmeli,***

onu sadece sözde değil, bilakis gerçekte kırda proleter siyasetin militanı durumuna, nasıl getirmeli?

Burada ayrıntılı bir cevap vermeye niyetim yok. Kısa bir konuşmada bu tamamen imkansızdır. Ama, bu göreve doğru yaklaşmak için mutlaka zaruri olan bazı temel koşulları göstermek, kısa bir konuşmada da tamamiyle mümkündür. Bu koşullar nelerdir? Böyle en az sekiz koşul vardır.

Birincisi. Köydeki gençlik aktifine, içinde Sovyet iktidarının köy yoksulları yararına çıkardığı kararnamelerin açıklandığı popüler broşürler ve başvuru kitapları temin etmek gerekir. Bu aktifin, bu kararnameleri tamı tamına bilmesi, köy yoksullarına açıklamayı ve bu kararnamelere dayanarak köy yoksullarının çıkarlarını Kulakların tecavüzlerine karşı korumayı bilmesi gerekir. Ben, bu kararnamelerin bilinmemesinin ve köydeki "iktidar sahipleri" tarafından sistematik olarak ihlal edilmesinin, köyde şu anki durumda temel musibetlerden birisi olduğu görüşündeyim. Köydeki Komünist Gençlik Birliği aktifi, devrimci yasaların bekçisi olmalıdır. Canıgönülden yoksul köylülüğün tarafını tutmalıdır. Bu kuşkusuz olağan ve yavan bir görevdir. Sovyet kararnameleriyle bağıntılı olan bu olağan ve günlük görevlerin üstesinden gelmek yerine dünya devrimi üzerine gevezelik etmenin çok daha kolay olduğuna kuşku yoktur. Ama aynı şekilde, bu görevin üstesinden gelmeden köylülükle birleşmenin mümkün olmadığına da kuşku yoktur.

İkincisi. Köydeki gençlik aktifine, tarım biliminin abecesi üzerine popüler broşürler temin etmek gerekir. Bu aktifin tarımı incelemesi, onun iyileştirilmesine yönelik önlemleri tanıması ve köylülere bu alanda gerekli bilgileri vermeyi bilmesi gerekir. Köylü çoğu kez genç komünistleri ciddiye almaz, onlara karşı alaycı davranır. Bu, köylünün onu çiftlikten kopuk, kara cahil, haylaz biri olarak görmesinden ileri gelir. Genç komünistleri çiftlikle sımsıkı bağlama görevi buradan gelir. Gençlik Birliği aktivisti, köylülerin güvenini ancak, tarımla sıkı sıkıya bağlandığında, köylü ekonomisini kalkındırmada, onların durumunu iyileştirmede ve güçlendirmede yararlı tavsiyelerde bulunmayı öğrendiğinde kazanabilir. Bu elbette kolay olmayan ve belki de hatta canısıkıcı bir iştir. Ama bu,

köylülerin güvenini kazanmamız için bu işin zorunlu olmasından hiçbir şey değiştirmez.

Üçüncüsü. Köydeki Komünist Gençlik Birliği aktifine, zirai vergiler üzerine, mahalli bütçe üzerine, ülkenin mali durumu üzerine popüler broşürler temin etmek gerekir. Vergi ve mahalli bütçe, şimdi köyde en önemli şeydir. Bu alanda bugün, sonsuz derecede çok suiistimal yapılmaktadır. Yoksul köylülere haksızca yüklenmeden, ama Kulakı da vergi yükünden kurtarmadan vergi toplama işi nasıl yapılacak; mahalli bütçenin paraları nasıl ve hangi ihtiyaçlar için harcanacak; bu alandaki suiistimallerin ortaya çıkarılması ve kökünün kurutulması nasıl sağlanacak — tüm bunlar, Komünist Gençlik Birliği aktivistinin atlayıp geçemeyeceği sorunlardır. Tüm bunlara müdahale etmek ve emekçi köylülüğe yardıma koşmak — görev budur. Aynı şekilde bu da, kolay ve hiç de çekici olmayan bir iştir. Ama böyle bir çalışma olmadan köyde Sovyet inşası olmaz, olamaz.

Dördüncüsü. Köydeki Komünist Gençlik Birliği aktifine, Sovyet inşası, Sovyetlerin canlandırılması ve köylülüğün köy, bucak, reyon, kaza dairesi vb. nin yönetilmesine çekilmesi sorunları üzerine popüler başvuru kitapları temin etmek gerekir. Gençlik Birliği aktivistinin, mahalli Sovyetlerin hakları ve yükümlülükleri üzerine, köylülerin Sovyetlere karşı hakları ve yükümlülükleri üzerine, seçim sistemi üzerine, seçimlerin yapılma düzeni üzerine vb. nizamnameleri tamı tamına bilmesi gerekir. Köylülüğü, Parti ve Sovyet iktidarının kırdaki siyaseti konusunda aydınlatmak, bu siyasetin dürüst ve itinalı bir şekilde uygulanmasını sağlamak — görev budur. Bu olmadan, köylülüğün güvenini kazanmak, köylü aktifini genişletmek, köyde proleter demokrasiyi geliştirmek düşünülemez bile.

Beşincisi. Köydeki Komünist Gençlik Birliği aktifine, tarımsal-, kredi- ve tüketim kooperatifleri üzerine, arteller ve bir bütün olarak kollektif çiftlikler üzerine popüler broşürler temin etmek gerekir. Gençlik Birliği aktivistinin, köylülüğü köyde kooperatifçiliğin başlatılmasına kazanmayı bilmesi gerekir. Bu son derece zor ve karmaşık bir iştir, ama köyü sosyalist inşaya katmak için mutlak zorunludur. Tarım- ve kredi kooperatifleri bugün köylüler için birinci derecede öneme sahiptir. Köylülüğün kooperatifleri kendi öz meselesi,

kendisini bizzat ilgilendiren bir iş olarak görmesini sağlamak — görev budur. Burada dikkatler, köylülüğün yoksul katmanlarının demirbaş eşyaya sahip olmamasının köyde yarattığı özel duruma, devletin kredi kurumları tarafından verilecek belirli bir yardımla artellerin ve kollektif çiftliklerin yaratılmasını elverişli kılan özel duruma çekilmelidir. Görev, köylülüğün yoksul katmanlarına, uygun bir tercihli kredi alma imkanını sağlamaktır. Komünist Gençlik Birliği aktivisti, canalacı önemdeki bu sorunları atlayıp geçemez.

Altıncısı. Köydeki Komünist Gençlik Birliği aktifini, köyde kültürel inşa, okuma odalarının tevsii, cehaletin tasfiye edilmesi vb. için gerekli talimatlar ve materyallerle donatmak gerekir. Gençlik Birliği aktivisti, Sovyet kültürünün yayılmasında, Sovyetlerin ve bir bütün olarak kültür güçlerinin köydeki doğal yardımcısı olmak zorundadır — görev budur.

Yedincisi. Köydeki Komünist Gençlik Birliği aktifinin, genç komünistlerin hakları ve yükümlülükleri üzerine, Komünist Gençlik Birliği ile Parti arasındaki, Sovyetler ile Komünist Gençlik Birliği arasındaki karşılıklı ilişkiler üzerine tam direktifler alması gerekir. Gençlik Birliği aktivisti, kendini Partinin ve Sovyet iktidarının köydeki yardımcısı olarak görmelidir. Köyde sağa-sola emirler yağdırmak, Sovyet seçimleri sırasında aşırılıklar, Parti, kooperatif ve Sovyet örgütlerinin yerine geçme teşebbüsleri, sözümona anti-dinsel propagandada terbiyesiz davranışlar — Komünist Gençlik Birliği'nin bayrağını gözden düşürdüğü ve bir genç komünist adıyla kesinlikle bağdaşmadığından, tüm bunlar derhal ortadan kaldırılıp son verilmek zorundadır. Bu uygunsuzluklara karşı acımasızca mücadele ve Komünist Gençlik Birliğiyle Sovyet ve Parti organları arasında doğru ilişkiler kurulması — görev budur.

Sekizincisi. Köydeki Komünist Gençlik Birliği aktifine, işçi-köylü ittifakı üzerine, bu ittifakın anlamı ve önemi üzerine, proletarya diktatörlüğü üzerine, komünizmin temelleri üzerine, son olarak Ekim Devrimi'nin tarihi üzerine, aynı şekilde köylülerin eskiden Çarlık ve çiftlik sahipleri altında nasıl yaşadıkları, şimdi nasıl yaşadıkları ve işçilerle köylüler arasındaki birleşme sağlamlaştırıldığında ve gelişmiş sosyalizmde nasıl yaşayacakları üzerine popüler broşürler temin etmek gerekir. Gençlik Birliği

aktivisti, hiçbir şekilde köylülerin önyargılarına uymak zorunda değildir. Bu önyargıları hesaba katmakla onlara uymak — bunlar iki farklı şeydir. O, köylülerle bir komünist olarak konuşmayı bilmelidir. Köylüleri, somut olgulara dayanarak, onlar için sosyalizm dışında hiçbir kurtuluş olmadığına ikna etmeyi bilmelidir.

Bunlar, köydeki Komünist Gençlik Birliği aktifini eğitmek ve proleter siyasetin kırdaki militanı yapmak için yerine getirilmesi gereken şartlardır.

Komünist Gençlik Birliği MK'nin görevi, bu şartların gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak ve denetlemektir.

Komünist Gençlik Birliği'nin köydeki muazzam büyümesine bağlı tehlikeden sözediliyor. Köylü gençlerin, Komünist Gençlik Birliği'ne akınından sözediliyor. Burada belli bir tehlikenin var olduğuna kuşku yoktur. Komünist Gençlik Birliği'nin, yukarıda sayılan görevleri hakkıyla yerine getirmesini bilirse, bu tehlikeden korkmasına gerek olmadığına da aynı şekilde kuşku yoktur. Kırda, yüz bin genç komünistten oluşan bir aktif — bu, ne kadar büyük olursa olsun hiçbir genç köylü akınının tehlikeli olamayacağı bir güçtür. Önemli olan, sadece, bu aktifin siyasi eğitimi yönünde enerjik bir çalışma yapmaktır. Önemli olan, sadece, bu aktifin çalışmasını işçi-köylü ittifakını güçlendirmeye yöneltmeyi bilmektir. Önemli olan, sadece, bu aktiften köylülüğü yeninin, Sovyet inşasının içine çekmek için yararlanmaktır.

O halde: a) Komünist Gençlik Birliği'ne, temel yönetici güç olarak proleter çekirdeği garantilemek; b) bu çekirdeğin aktif güçlerini Sovyetler Birliği'nin en önemli bucaklarına, bunların önderliği garantilenecek şekilde dağıtmak; c) köydeki gençlik aktifini, proleter siyasetin köyde gerçekleştirilmesini garantileyen bir ruhla eğitmek — genelde Komünist Gençlik Birliği'nin, özelde de Komünist Gençlik Birliği MK'nin en yakın görevleri bunlardır.

Komünist Gençlik Birliği bu görevleri önüne koyar ve her gün bunların üstesinden gelmek için çalışırsa, köyde yolunun üzerine çıkacak tehlikelerden korkmasına gerek yoktur.

"Pravda" No. 86,
15 Nisan 1925.

PROLETER ÖĞRENCİLERİN BİRİNCİ TÜM-BİRLİK KONFERANSINA[24]

Bir Yazı

Yoldaşlar! Temsilcileriniz beni, proleter öğrenciler içinde Partinin görevleri ve Parti çalışması üzerine tavır takınmaya davet ettiler.

Sizlere bu konu üzerine birkaç söz söylememe izin veriniz.

İçinde bulunduğumuz durumun özelliği, ülkemiz proletaryasının sosyalist inşa için zorunlu olan önkoşulları yaratmayı başarmış olmasında yatmaktadır. Kapitalistleri ve çiftlik sahiplerini yenmiş ve kovmuş bir ülkede sosyalizmin inşa edilemeyeceği doğru değildir. Proletarya diktatörlüğünün varolduğu, muazzam yardımcı kaynaklara ve tüm ülkelerin proletaryasının desteğine sahip bir ülke — böyle bir ülke sosyalizmi inşa edebilir ve etmek zorundadır. Lenin, haklı olarak, ülkemizin "tam sosyalist toplumu kurmak için" tüm önkoşullara sahip olduğunu söylemişti. İçinde bulunduğumuz durumun özelliği, sosyalizmi kurma doğrultusunda daha şimdiden ciddi adımlar atmış olmamızda ve sosyalizmi bir aziz resminden, günlük pratik çalışmamızın alelade bir sorununa dönüştürmüş olmamızda yatmaktadır.

Proleter öğrenciler bu inşa çalışmasında hangi rolü oynamalıdır?

Kuşkusuz onlara, eğer birinci derecede değilse, çok önemli bir rol düşmektedir. Yüksek okullar ve komünist yüksek okullar, işçi fakülteleri ve teknik [okullar —ÇN] —bunlar, ekonomi ve kültür alanında yönetici kadroların yetiştirildiği okullardır. Tıbbiyeliler ve iktisatçılar, kooperatifçiler ve pedagoglar, madenciler ve istatistikçiler, teknikerler ve kimyagerler, tarımbilimciler ve demiryolcular, veterinerler ve ormancılar, elektrikçiler ve mekanikçiler — bunların tümü, yeni toplumun kuruluşunda, sosyalist ekonominin ve sosyalist kültürün inşasında geleceğin yöneticileridir. Yeni yönetici kadrolar olmadan yeni toplum kurulamaz, tıpkı yeni komutan kadrosu olmadan hiçbir yeni ordu inşa edilemeyeceği gibi. Yeni yönetici kadroların üstünlüğü, onların bir avuç zengin tarafından emekçilerin sömürülmesinin çıkarına değil, bilakis bir avuç sömürücüye karşı emekçilerin kurtuluşunun çıkarına çalışmakla görevli olmalarında yatmaktadır. Önemli olan, yüksekokul öğrencilerinin —işçiler ve köylüler, Parti üyeleri ve Partisizler— bu şerefli rollerinin farkına varmaları ve onu bilinçli ve canıgönülden gerçekleştirmeleridir.

Böylece Partinin birinci görevi, proleter öğrencilerin, sosyalist ekonominin ve sosyalist kültürün bilinçli kurucuları haline gelmesini sağlamaktır.

Ama tek başına yönetici kadroların gücüyle, emekçi yığınların doğrudan desteği olmadan, yeni toplum inşa edilemez. Sosyalizmi kurabilmek için, yeni yönetici kadroların bilgisi yetmez. Bunun için daha, emekçi yığınların bu yönetici kadrolara güven göstermeleri ve onları desteklemeleri gerekir. Kapitalizm altında faaliyet gösteren eski yönetici kadroların, işçilerden ve köylülerden kopuk olmaları, kendilerini emekçi yığınların üstünde görmeleri, bu yığınların ne güvenine ne de desteğine değer vermemeleri ve bu yüzden onlara ne birinin ne de diğerinin nasip olmaması, karakteristik bir vasıflarıydı. Bizim ülkemiz için bu yol, gidilmesi kesinlikle mümkün olmayan bir yoldur. Yeni ekonomiyi ve yeni kültürü inşa eden yeni yönetici kadrolar, aslında tam da yönetmenin eski yöntemleriyle bağlarını kararlılıkla ve tüm zamanlar için koparmak zorunda olduklarından yeni ismine sahiptirler. Yığınlardan kopuk değil, bilakis onlara sımsıkı bağlı olmak; kendini yığınların üstünde görmek değil, bilakis yığınların önünde yürümek, onlara önderlik etmek; yığınlara

yabancılaşmak değil, bilakis onlarla kaynaşmak ve yığınların güvenini, desteğini kazanmak — bunlar, yeni yönetici kadroların faaliyetlerinde tutmak zorunda oldukları yeni yollardır. Bu yollardan başka türlü bir yolla hiçbir sosyalist inşa düşünülemez.

Böylece Partinin ikinci görevi, proleter öğrencilerin, kendilerini emekçi yığınların kopmaz parçaları olarak görmelerini sağlamak, öğrencilerin toplumsal rollerinin bilincine varmalarını ve toplumsal yaşama gerçekten aktif iştirakçılar olarak katılmalarını sağlamaktır.

Son olarak, özellikle komünist öğrenciler üzerine. Komünist öğrenciler bilimde sadece çok az ilerleme gösteriyorlar deniyor. Onlar bu bakımdan ciddi bir şekilde Partisizler arkasında kalıyorlar deniyor. Komünist öğrenciler "yüksek politika" ile ilgilenmeyi tercih ediyor ve zamanlarının üçte ikisini "dünya sorunları üzerine" sonu gelmez tartışmalarla geçiriyorlar deniyor. Bunların hepsi doğru mu? Doğru olduğunu sanıyorum. Ama bu doğruysa, bundan en az iki sonuç çıkıyor. Birincisi, komünist öğrenciler sosyalist inşanın kötü yöneticileri olma tehlikesine maruz kalıyorlar, çünkü bilime hakim olmadan sosyalist toplumun inşası yönetilemez. İkincisi, yeni yönetici kadroların yetiştirilmesini, yetiştirilecek eleman olarak yeni güçlere ihtiyacı olan eski profesörler tekelinin eline bırakma tehlikesine maruz kalıyoruz; çünkü bilime hakim olmak istemeyen veya bunu başaramayan insanlar, yeni eleman olarak veya yeni bilim adamları olarak yetiştirilemezler. Tüm bunların, tüm sosyalist inşa çalışması için doğrudan bir tehlike oluşturacağını söylemeye gerek yoktur. Böyle bir durumla uzlaşılabilir mi? Uzlaşılamayacağı açıktır. Bu yüzden komünist öğrenciler ve bir bütün olarak Sovyet öğrencileri, açık ve belirgin bir şekilde en yakın görevlerini tespit etmek zorundadırlar: Bilime hakim olmak ve eski profesörler mevcudu için yeni, Sovyet insanlarından yeni elemanlar yaratmak. Ben bununla asla öğrencilerin siyasetle ilgilenmemeleri gerektiğini söylemek istemiyorum. Kesinlikle değil. Sadece, komünist öğrencilerin, siyasi çalışma ile bilime hakim olmayı birleştirmeyi bilmeleri gerektiğinden sözediyorum. Böyle bir birleşmeye ulaşmanın zor olduğu söyleniyor. Bu elbette doğrudur. Ama komünistler ne zamandan beri zorluklardan korkuyorlar? İnşa yolumuzun üzerindeki zorluklar, tam da tarafımızdan mücadele edilmek ve aşılmak için oradalar.

Ayrıca bir husus daha gözönüne alınmak zorundadır. Ben, devrimci adetleri ve gelenekleriyle, atalete ve zihinsel durgunluğa karşı mücadelesiyle ülkemizin, bilimlerin gelişmesi için düşünülebilecek en elverişli bir zemin teşkil ettiğini düşünüyorum. Kapitalist okulun eski profesörlerine özgü olan filisten darkafalılığın ve rutinin, bilim için bir köstek olduğuna kuşku yoktur. Tam gelişmiş ve özgür bilimsel yaratıcılığa sadece yeni, bu kusurlardan özgür insanların yetenekli olduğuna kuşku yoktur. Bu bakımdan ülkemiz, bütün zincirlerinden kurtarılmış bilimin kalesi ve yeşerme toprağı olarak büyük bir geleceğe sahiptir. Ben, bizim bu yolda daha şimdiden ilerlemeye başladığımızı düşünüyorum. Ama eğer komünist öğrenciler, bilimin bu büyük gelişme yolunun dışında kalırlarsa, bu üzücü ve onlara layık olmayan bir şey olurdu. Bu yüzden, bilime hakim olma sloganı, özel bir önem kazanmaktadır.

Böylece Partinin üçüncü görevi, proleter öğrencilerin ve herşeyden önce komünist öğrencilerin, bilime hakim olma zorunluluğunu kavramalarını ve ona hakim olmalarını sağlamaktır.

15.IV.25. Selamımı kabul ediniz. *J.Stalin.*

"Pravda" No. 87,
16 Nisan 1925.

RKP(B) XIV. KONFERANSI ÇALIŞMALARININ SONUÇLARI ÜZERİNE

RKP(B) Moskova Örgütü Aktifi Önünde Konuşma
9 Mayıs 1925

Yoldaşlar! Partimizin XIV Konferansı[25] tarafından alınan kararları burada uzun uzadıya tahlil etmenin bir anlamı olmadığını sanıyorum. Bu çok zamanımızı alır ve hiç de zorunlu değil. Ben, bu kararların içine kızıl bir şerit gibi işleyen ana çizgileri göstermekle yetinebileceğimizi sanıyorum. Bu bize, alınan kararlardan çıkan temel sonuçları vurgulama imkanı sağlayacaktır. Ve bu da, bu kararların incelenmesi kolaylaştıracaktır.

Kararlara bir göz atarsak, değinilen çok çeşitli sorunlar, altı temel sorunlar grubunda toparlanabilir. Uluslararası durumu ilgilendiren sorunlar birinci sorunlar grubunu oluşturmaktadır. Kapitalist ülkelerdeki komünist partilerin en yakın görevlerini ilgilendiren sorunlar ikinci sorunlar grubunu oluşturmaktadır. Sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin komünist unsurlarının en yakın görevlerini ilgilendiren sorunlar üçüncü sorunlar grubunu oluşturmaktadır. Şu anki uluslararası durumla bağıntılı olarak ülkemizde sosyalizmin kaderini ilgilendiren sorunlar dördüncü sorunlar grubunu oluşturmaktadır. Köydeki Parti politikamız ve yeni koşullar altında Parti yönetiminin görevlerini ilgilendiren sorunlar beşinci sorunlar grubunu oluşturmaktadır. Ve son olarak tüm sanayimizin

candamarını yani metal sanayiini ilgilendiren sorunlar altıncı sorunlar grubunu oluşturmaktadır.

I
ULUSLARARASI DURUM

İçinde bulunduğumuz durumun karakterini esas olarak belirleyen, uluslararası durumda yeni ve özel olan nedir?

Son dönemde sahnede görünen ve uluslararası duruma damgasını vuran yeni, Sovyetler Birliği'nin ekonomik gelişmesinin ilerlemesi ve siyasi iktidarının artmasıyla eşzamanlı olarak, Avrupa'da devrimin alçalması, belli bir durgunluğun —bizim kapitalizmin geçici istikrarı diye adlandırdığımız şey— başlamasında yatmaktadır.

Devrimin alçalması, durgunluk ne anlama gelmektedir? Bu, dünya devriminin sonunun başlangıcı, proleter dünya devriminin tasfiyesinin başlangıcı değil mi? Lenin, ülkemizde proletaryanın zaferinde sonra yeni bir çağın, dünya devrimi çağının, çatışmalar ve savaşlarla, saldırılar ve geri çekilmelerle, zaferler ve yenilgilerle dolu bir çağın, en önemli kapitalist ülkelerde proletaryayı zafere götürecek bir çağın başladığını söylemişti. Eğer şimdi Avrupa'da devrimin alçalması başladıysa, buna göre bu, Lenin'in yeni bir çağ, dünya devrimi çağı tezinin geçerliliğini yitirmesi anlamına gelmiyor mu? Buna göre bu, Batıda proleter devrimlerinin artık mümkün olmadığı anlamına gelmiyor mu?

Hayır, bu anlama gelmiyor.

Dünya devrimi çağı, devrimin yeni bir aşaması; bir dizi yılı, hatta muhtemelen bir dizi onyılı kapsayacak olan tüm bir stratejik dönemdir. Bu dönem süresince, tekrar tekrar, devrimin alçalması ve yükselmesi olabilir ve olmak zorundadır.

Bizim devrimimiz, gelişmesi içinde iki aşama, iki stratejik dönem katetti ve Ekim'den sonra üçüncü aşamaya, üçüncü stratejik döneme girdi. Birinci aşama (1900-1917), 15 yıldan fazla sürdü. Onun hedefi, çarlığın yıkılması, burjuva-demokratik devrimin zafere ermesiydi. Bu dönem süresince biz, devrimin alçalması ve

yükselmesinin tekrar tekrar yer değiştirmesini yaşadık. 1905 yılında bir yükselişi yaşadık. Bu yükseliş, devrimin geçici bir yenilgisiyle son buldu. Ondan sonra, yıllarca süren (1907-1912) bir alçalmayı yaşadık. Daha sonra, Lena olayları (1912) ile başlayan yeni bir yükseliş yaşadık ve daha sonra savaş sırasında o, yerini yeni bir alçalmaya bıraktı. 1917 yılı (Şubat), halkın çarlık üzerindeki zaferiyle, burjuva-demokratik devrimin zaferiyle taçlanan yeni bir yükseliş başlattı. Her alçalmada tasfiyeciler, devrimin bittiğini temin ettiler. Buna rağmen devrim, alçalma ve yükselmenin defalarca yer değiştirmesinden sonra Şubat 1917'de zafere ulaştı.

Devrimin ikinci aşaması, Şubat 1917 ile birlikte başladı. Onun hedefi, emperyalist savaştan çıkmak, burjuvazinin devrilmesi ve proletarya diktatörlüğünün zafere ulaşmasıydı. Bu aşama veya bu stratejik dönem, toplam 8 ay sürdü. Ama bu, savaş ve sarsıntı devrimi ileriye ittiğinden, onun akışını sonuna kadar hızlandırdığından, 8 aylık en derin devrimci kriz dönemiydi. Tam da bu yüzden bu 8 aylık devrimci kriz, en az 8 yıllık normal anayasal gelişmeyle eşitlenebilir, eşitlenmelidir. Bu stratejik dönem, tıpkı bundan önceki stratejik dönem gibi, küçük-burjuva devrimcilerinin ekseriyetle tasavvur ettikleri gibi dümdüz yükselen bir çizgide devrimin sürekli yükselişiyle değil, bilakis alçalma ve yükselme zamanlarının [dönemlerinin —ÇN] varlığı ile karakterizeydi. Bu dönem içinde biz, Temmuz gösterisi günlerinde devrimci hareketin muazzam kabarmasını yaşadık. Ayrıca, Bolşeviklerin Temmuz yenilgisinden sonra, devrimin bir alçalışını yaşadık. Bu alçalma yerini, Komilov darbesinden hemen sonra yeni bir yükselişe, Ekim Devrimi'nin zaferiyle son bulan bir yükselişe bıraktı. Bu dönemin tasfiyecileri, Temmuz yenilgisinden sonra devrimin tamamen tasfiye edildiğini zırıldadılar. Buna rağmen devrim, bir dizi sınavdan ve defalarca alçalmadan sonra, bilindiği gibi proletarya diktatörlüğünün zaferiyle taçlandı.

Ekim'in zaferinden sonra üçüncü stratejik döneme, burjuvazinin dünya çapında yenilmesini hedefleyen devrimin üçüncü aşamasına girdik. Bu dönemin ne kadar süreceğini söylemek zordur. Her halükârda, uzun süreceği kuşkusuzdur, bu dönem sırasında yükselme ve alçalmaların yer değiştireceği aynı şekilde kuşkusuzdur. Uluslararası

devrimci hareket, şu an devrimin alçaldığı bir safhaya girdi; bu alçalma, ileride değineceğim bir dizi sebep yüzünden proletaryanın zaferi ile sona erebilecek bir yükselişle yer değiştirmek zorundadır; ama bu yükselişin bir zaferle sona ermeyip, bilakis kendisi devrimin yeni bir yükselişiyle yer değiştirmek zorunda olan yeni bir alçalmayla yer değiştirmesi de mümkündür. İçinde bulunduğumuz dönemin tasfiyecileri, başlamış olan durgunluğun dünya devriminin sonu anlamına geldiğini söylüyorlar. Ama onlar, tıpkı önceleri, devrimimizin birinci ve ikinci aşaması sırasında, devrimci hareketin her alçalmasını devrimin yokedilmesi olarak gördüklerinde yanıldıkları gibi yanılıyorlar.

Bunlar, devrimin her bir aşaması içindeki, her bir stratejik dönem içindeki sallantılardır.

Bu sallantılar neyi göstermektedir? Dünya devriminin yeni çağı üzerine Lenin'in tezinin anlamını yitirdiğini veya yitirebileceğini mi? Elbette değil! Sadece, devrimin, ekseriyetle, dümdüz yükselen bir çizgide, kabarışın kesintisiz yükselişiyle değil, bilakis gelişmenin seyri içerisinde devrimin güçlerini çelikleştiren ve devrimin nihai zaferini hazırlayan zikzaklarla, saldırı ve geri çekilmelerle, yükselme ve alçalmalarla geliştiğini.

Başlamış olan devrimin alçalma aşamasının tarihi anlamı, içinde bulunduğumuz durgunluğun tarihi anlamı işte budur.

Ama alçalma, madalyonun sadece bir yüzüdür. Madalyonun diğer yüzü şudur ki, Avrupa'da devrimin alçalmasının yanında, Sovyetler Birliği'nin ekonomik gelişmesinde muazzam bir ilerleme ve siyasi iktidarında bir büyüme kaydedilmektedir. Başka bir deyişle, sadece kapitalizmin istikrara kavuşması yok. Aynı zamanda, Sovyet düzeninin istikrara kavuşması da var. Böylece, iki istikrara kavuşma var: kapitalizmin geçici bir istikrara kavuşması ve Sovyet düzeninin istikrara kavuşması. Bu iki istikrara kavuşma arasında belli bir geçici dengeye ulaşılması — şu anki uluslararası durumun karakteristik özelliği budur.

Ama, istikrara kavuşma ne anlama gelmektedir? Bu, durgunluk [Stagnation] anlamına gelmez mi, ve eğer istikrara kavuşma durgunluksa, bu kavram Sovyet düzenine de uygulanabilir mi? Hayır.

İstikrara kavuşma durgunluk değildir. İstikrara kavuşma, verili durumun sağlamlaşması ve daha da gelişme demektir. Dünya kapitalizmi, kendisini sadece varolan durum temelinde sağlamlaştırmadı. O ilerliyor ve kendini geliştiriyor, nüfuz alanlarını genişletiyor ve zenginliğini artırıyor. Kapitalizmin kendini geliştiremeyeceği, Lenin'in "Emperyalizm"de[26] ortaya koyduğu kapitalizmin çürümesi teorisinin, güya kapitalizmin gelişmesini dışlaladığı doğru değildir. Lenin, "Emperyalizm" üzerine yazısında, kapitalizmin gelişmesinin kapitalizmin ilerleyen çürümesini dışlamadığını, bilakis önşart koştuğunu ve onu hazırladığını ikna edici bir biçimde ispatlamıştır.

Yani iki istikrara kavuşma var. Bir kutupta, vardığı konumu sağlamlaştıran ve kendini daha da geliştiren kapitalizm istikrara kavuşmaktadır. Diğer kutupta, fethettiği mevzileri sağlamlaştıran ve zafer yolunda ilerleyen Sovyet düzeni istikrara kavuşmaktadır.

Kim — kimi — püf noktası budur.

İstikrara kavuşma niçin birbirine paralel gelişiyor, bu iki kutup neden ortaya çıktı? Çünkü dünyada artık yekpare ve herşeyi kapsayan bir kapitalizm yoktur. Çünkü dünya iki kampa bölünmüştür — başında İngiliz-Amerikan sermayesi olmak üzere kapitalizm kampı, ve başında Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalizm kampı. Çünkü uluslararası durum, gittikçe artan bir şekilde bu iki kampın karşılıklı güçler dengesi tarafından belirlenmektedir.

Yani, içinde bulunduğumuz durum için karakteristik olan, sadece kapitalizmin ve Sovyet düzeninin istikrara kavuşmuş olması değil, bilakis bu iki kampın güçlerinin belli bir geçici dengeye ulaşmasıdır da — kapitalizm için belli bir olumluluk ve dolayısıyla devrimci hareket için belli bir olumsuzlukla, çünkü başlamış olan durgunluk, devrimci kabarışla karşılaştırıldığında, sosyalizm için —geçici de olsa— kuşkusuz bir olumsuzluktur.

Bu iki istikrara kavuşma arasındaki fark nedir? Bir ve diğer istikrar nereye götürür?

Sermayeyi geçici olarak güçlendiren kapitalizm koşulları altında istikrara kavuşma, aynı zamanda mutlaka kapitalizmin çelişkilerinin sertleşmesine; a) çeşitli ülkelerin emperyalist grupları

arasındaki; b) her bir ülkenin işçileri ve kapitalistleri arasındaki; c) emperyalizm ile tüm ülkelerin sömürge halkları arasındaki çelişkilerin sertleşmesine götürür.

Buna karşılık, sosyalizmi güçlendiren, Sovyet düzeni koşulları altında istikrara kavuşma, aynı zamanda mutlaka; a) ülkemiz proletaryası ve köylülüğü arasındaki; b) proletarya ile ezilen ülkelerin sömürge halkları arasındaki; c) proletarya diktatörlüğü ile tüm ülkelerin işçileri arasındaki karşıtlıkların yumuşamasına ve karşılıklı ilişkilerin iyileşmesine götürür.

Kapitalizm, işçi sınıfının sömürülmesini artırmadan, emekçilerin çoğunluğunu açlık içinde bir yaşama mahkûm etmeden, sömürge ve bağımlı ülkelerin ezilmesini artırmadan, dünya burjuvazisinin çeşitli emperyalist grupları arasında çatışmalar ve çarpışmalar olmadan gelişemez. Buna karşılık Sovyet düzeni ve proletarya diktatörlüğü ancak, işçi sınıfının maddi ve kültürel seviyesinin sürekli yükseltilmesiyle, Sovyet ülkesinin bütün emekçilerinin durumunun sürekli iyileştirilmesiyle, tüm ülkelerin işçilerinin ilerleyen yakınlaşması ve birleşmesiyle, sömürge ve bağımlı ülkelerin ezilen halklarının proletaryanın devrimci hareketi etrafında birleşmesiyle gelişebilir.

Kapitalizmin gelişme yolu, emekçi kitlenin önemsiz bir üst tabakası satın alınıp durumu iyileştirilirken, emekçilerin muazzam çoğunluğunun yoksullaşma ve açlık içinde bir yaşam sürdürme yoludur.

Buna karşılık proletarya diktatörlüğünün gelişme yolu, emekçilerin muazzam çoğunluğunun refahını sürekli yükseltme yoludur.

Tam da bu yüzden kapitalizmin gelişmesi, zorunlu olarak, kapitalizmin çelişkilerini keskinleştirecek ilişkiler üretmek zorundadır. Tam da bu yüzden kapitalizm, bu çelişkileri çözme yeteneğine sahip değildir.

Elbette, eğer kapitalist ülkeler arasında sömürgeler uğruna çatışmalara ve savaşlara yolaçan kapitalist gelişmenin eşitsizliği yasası olmasaydı; eğer kapitalizm geri kalmış ülkelere, ucuz hammadde ve işgücü ülkelerine sermaye ihracı olmadan gelişebilseydi; eğer

"anavatanlar"ın kapitalist birikiminin fazlalıkları, sermaye ihracı için değil de, bilakis tarımın ciddi bir gelişmesi için ve köylülüğün maddi durumunun iyileştirilmesi için kullanılsaydı; eğer bu fazlalıklar, son olarak, işçi sınıfının tüm kütlesinin yaşam seviyesini yükseltmek için kullanılsaydı — o zaman işçi sınıfının sömürülmesinin artmasından, kapitalizm koşulları altında köylülüğün yoksullaşmasından, sömürge ve bağımlı ülkelerde baskının artmasından, kapitalist ülkeler arasında çatışmalar ve savaşlardan sözedilemezdi.

Ama o zaman, kapitalizm kapitalizm olmazdı.

İşte sorun da zaten, kapitalizmin, tüm bu çelişkileri keskinleştirmeden ve böylelikle gittikçe daha büyük ölçüde, son tahlilde kapitalizmin yıkılışını kolaylaştıracak olan şartları yaratmadan gelişemeyeceğidir.

İşte sorun da zaten, buna karşılık proletarya diktatörlüğünün, tüm ülkelerin devrimci hareketini daha yüksek bir basamağa çıkaracak ve proletaryanın nihai zaferini hazırlayacak şartları yaratmadan daha fazla gelişemeyeceğidir.

İki istikrara kavuşma arasındaki fark budur.

Kapitalizmin istikrara kavuşmasının, neden ne kalıcı ne de sağlam olamayacağının sebebi budur.

Kapitalizmin istikrara kavuşması sorununa somut olarak bakalım.

Kapitalizmin istikrara kavuşması somut olarak ifadesini nerede bulmaktadır?

İlk olarak, Amerika, İngiltere ve Fransa'nın, Almanya'yı yağmalamanın yöntemleri ve kapsamı üzerine pazarlıkta geçici olarak anlaşmayı başarmış olmalarında. Başka bir deyişle onlar, Almanya'nın Dawes'leştirilmesi dedikleri bir anlaşma yapmayı başarmışlardır. Bu anlaşma, az buçuk kalıcı olarak nitelenebilir mi? Hayır, nitelenemez. Çünkü, birincisi, hesap ev sahibi olmadan, yani Alman halkı olmadan yapılmıştır; ikincisi, bu anlaşma Alman halkı için çifte boyunduruk anlamına gelir — ulusal burjuvazinin boyunduruğu ve yabancı burjuvazinin boyunduruğu. Almanlar gibi kültürel bakımdan böyle gelişmiş bir ulusun ve Almanlar gibi kültürel bakımdan böyle

gelişmiş bir proletaryanın, devrimci bir patlamaya sebebiyet vermek için bir dizi ciddi denemeye girmeden çifte boyunduruk taşımaya razı olacağını sanmak — mucizeye inanmak demektir. Hindenburg'un imparatorluk başkanı[27] seçilmesi gibi özü itibariyle gerici bir olgu bile, Antant'ın Almanya'ya karşı geçici anlaşmasının kalıcı olmadığı, onun gülünç derecede istikrarsız olduğu konusunda kuşkuya yer bırakmamaktadır.

İkinci olarak, kapitalizmin istikrara kavuşması, ifadesini, İngiliz, Amerikan ve Japon sermayesinin Çin'de, uluslararası sermayenin bu en geniş pazarında, nüfuz alanlarının saptanması üzerine, onu yağmalama yöntemleri üzerine pazarlıkta geçici olarak anlaşmayı başarmış olmalarında bulmaktadır. Bu anlaşma az buçuk kalıcı olarak görülebilir mi? Bu da kalıcı olarak görülemez. Çünkü, birincisi, bu anlaşmanın tarafları, yağmadaki pay uğruna birbirlerine karşı ölüm- kalım mücadelesi yürütüyorlar ve yürüteceklerdir; ikincisi, bu anlaşma, yabancı haydutların yasalarına teslim olmak istemeyen ve teslim olmayacak olan Çin halkından gizli yapılmıştır. Çin'deki devrimci hareketin gelişmesi, yabancı emperyalistlerin entrikalarının boşa çıkmaya mahkûm olduğunu göstermiyor mu?

Üçüncü olarak, kapitalizmin istikrara kavuşması, ifadesini, ileri ülkelerin emperyalist gruplarının, "kendi" sömürgelerini yağmalama ve bastırmada karşılıklı karışmazlık üzerine pazarlıkta geçici olarak anlaşmayı başarmış olmalarında bulmaktadır. Bu anlaşma ya da bu pazarlıkta anlaşma denemesi az buçuk kalıcı olarak görülebilir mi? Hayır, görülemez. Çünkü, birincisi, emperyalist gruplardan her biri, yabancı sömürgelerin bir parçasını kendi avantajına gaspetmeye çalışmaktadır ve çalışacaktır; ikincisi, emperyalist grupların sömürgelerdeki baskısı ve boyunduruk altına alma politikası, bu sömürgeleri sadece çelikleştirmekte ve devrimcileştirmekte, bu da devrimci krizi keskinleştirmektedir. Emperyalistler Hindistan'a "huzur getirme"ye, Mısır'ı zapturapt altına almaya, Fas'ı gemlemeye, Hindiçini'nin, Endonezya'nın elini-ayağını bağlamaya çalışıyorlar, ve akla gelebilecek bütün hilelere ve entrikalara başvuruyorlar. Onların bu yönde belli "sonuçlar" almayı başarmaları mümkündür. Ama bu entrikaların uzun süre tutmayacağı veya tutamayacağından kuşku duyulamaz.

Dördüncü olarak, kapitalizmin istikrara kavuşması, ifadesini, ileri ülkelerin emperyalist gruplarının, Sovyetler Birliği'ne karşı bir birleşik cephe üzerine pazarlıkta anlaşmayı deneyeceklerinde bulabilir. Böyle bir anlaşmayı gerçekleştirmeyi başardıklarını varsayalım. Sofya'daki patlamayla[28] ilgili olarak yapılan alçakça çarpıtmalara vb. kadar akla gelebilecek her türlü entrika yardımıyla birleşik cephe gibi bir şey kurmayı başardıklarını varsayalım. Ülkemize karşı bir anlaşmanın veya bu alanda bir istikrara kavuşmanın az buçuk kalıcı, az buçuk başarılı olabileceğini varsaymak için bir sebep var mıdır? Ben, böyle bir sebebin olmadığına inanıyorum. Neden? Çünkü, birincisi, bir birleşik cephe ve kapitalistlerin bir birleşik saldırı tehlikesi, tüm ülkenin muazzam bir halka gibi her zamankinden daha sıkı bir şekilde Sovyet iktidarı etrafında birleşmesine ve örneğin "14 devletin" istilası sırasında olduğundan daha büyük bir ölçüde yenilmez bir kaleye dönüşmesine götürürdü. Yeterince bilinen Churchill'in, 14 devletle istila etme tehdidini düşününüz. Tüm ülkenin derhal emperyalist haydutlara karşı Sovyet iktidarı etrafında birleşmesi için onun bu tehdidi sadece ifade etmesinin yettiğini biliyorsunuz. Çünkü, ikincisi, Sovyet ülkesine karşı bir sefer, mutlaka, düşmanın cephe gerisinde bir dizi devrimci düğüm noktasının güçlerini zincirlerinden boşandıracak, emperyalizmin saflarını dağıtacak ve moralini bozacaktır. Son zamanlarda böyle sayısız düğüm noktasının oluştuğu ve bunların emperyalizm için iyi bir şey müjdelemediğine kuşku olmaması gerekir. Çünkü, üçüncüsü, ülkemiz artık yalnız değildir, çünkü Batının işçileri ve Doğunun ezilen halkları şahsında müttefiklere sahiptir. Sovyetler Birliğe'ne karşı bir savaşın, emperyalizmin kendi işçilerine ve sömürgelerine karşı bir savaşı anlamına geleceğine kuşku yoktur. Ülkemize saldırıldığı taktirde ellerimizin armut toplamayacağını, bilakis dünyanın tüm ülkelerinde devrim aslanını uyardırmak için her türlü önleme başvuracağımızı tanıtlamaya gerek yoktur. Bu bakımdan az buçuk deneyimimiz olduğu, kapitalist ülkelerin önde gelen bayları için meçhul olamaz.

Kapitalizmin istikrara kavuşmasının kalıcı olamayacağını, bu istikrara kavuşmanın, kapitalizmin yenilgisine götüren şartları yaratmak anlamına geldiğini, buna karşılık Sovyet düzeninin istikrara kavuşmasının, proletarya diktatörlüğünün sağlamlaşması, tüm

ülkelerin devrimci hareketinin yükselmesi ve sosyalizmin zaferine götüren şartların sürekli artması anlamına geldiğini gösteren olgular ve mülahazalar bunlardır.

İki istikrara kavuşma, kapitalist ve Sovyet istikrara kavuşma arasındaki bu ilkesel karşıtlık, iki iktisat ve hükümet sistemi arasındaki, kapitalizm sistemi ile sosyalizm sistemi arasındaki karşıtlığın ifadesidir.

Her kim bu karşıtlığı kavramazsa, o, içinde bulunduğumuz uluslararası durumun esas özünü asla kavramayacaktır.

İçinde bulunduğumuz anda uluslararası durumun genel tablosu budur.

II
KAPİTALİST ÜLKELERİN KOMÜNİST PARTİLERİNİN EN YAKIN GÖREVLERİ

İkinci sorunlar grubuna geçiyorum.

Kapitalist ülkelerin komünist partilerinin durumunda yeni ve özel olan, şimdi, devrimin yükselme döneminin yerini, devrimin alçalma dönemine, bir durgunluk dönemine bırakmış olmasıdır. Görev, içinde bulunduğumuz durgunluk döneminden, komünist partileri sağlamlaştırmak, onları Bolşevikleştirmek, onları sendikalara dayanan gerçek kitle partilerine dönüştürmek, proleter olmayan sınıfların emekçi kitlelerini ve herşeyden önce köylülüğü proletarya etrafında birleştirmek, son olarak, proletaryayı devrim ve proletarya diktatörlüğü ruhuyla eğitmek için yararlanmaktır.

Batının komünist partileri önünde duran tüm aktüel görevleri saymayacağım. İlgili kararları, özellikle Komintern genişletilmiş plenumunun Bolşevikleşme üzerine kararını[29] okursanız, bu görevlerin somut olarak neler olduğunu kavramanız zor olmayacaktır.

Ben, Batının komünist partilerinin, aydınlatılması tüm diğer aktüel görevlerin çözümünü kolaylaştıracaktır olan temel görevini ele almak istiyorum.

Bu nasıl bir görevdir?

Bu görev, Batının komünist partileri ile sendikalar arasında sıkı bir bağ kurmaktır. Bu görev, sendikal hareketin birliği uğruna kampanyayı geliştirmek ve sonuna kadar götürmek, tüm komünistler için sendikalara girmeyi mutlak bir yükümlülük kılmak, orada işçileri sermayeye karşı bir birleşik cephede birleştirmek için sistematik çalışma yapmak ve böylelikle komünist partilerin sendikalara dayanmasını mümkün kılacak şartları yaratmaktır.

Bu görevi yerine getirmeden, ne komünist partilerin gerçek kitle partilerine dönüşmesi, ne de proletaryanın zaferi için zorunlu şartların hazırlanması mümkün değildir.

Batıdaki sendikalar ve partiler, bizde Rusya'daki sendikalardan ve partiden farklı şeylerdir. Batıdaki sendikalarla partiler arasındaki karşılıklı ilişkiler, bizde Rusya'da oluşmuş olan karşılıklı ilişkilerle aynı olmaktan hayli uzaktır. Bizde sendikalar, partiden sonra ve işçi sınıfı partisinin etrafında ortaya çıktılar. Parti ve onun örgütleri, işçi sınıfının sadece siyasi değil, bilakis iktisadi mücadelesini de, küçük ve en küçük grevler de dahil olmak üzere yönetirken, bizde henüz sendikalar yoktu. Şubat devriminden önce, o zamanlar şurda burda varolan sendika çekirdekleriyle karşılaştırıldığında, işçiler arasında bizim Partimizin sahip olduğu olağanüstü otorite de esas olarak bununla açıklanır. Bizde gerçek sendikalar, ilk defa 1917 Şubat'ından sonra ortaya çıktılar. Ekim'den önce artık, işçiler arasında muazzam otoriteye sahip geniş sendikal örgütlere sahiptik. Daha o zamanlar Lenin, sendikalar gibi bir dayanak olmadan proletarya diktatörlüğünün ne kazanılabileceğini ne de korunabileceğini söylemişti. Bizde sendikalar en güçlü gelişmelerini, iktidar ele geçirildikten sonra, özellikle NEP koşulları altında kaydettiler. Bugün güçlü sendikalarımızın, proletarya diktatörlüğünün esas dayanaklarından birini oluşturduğuna kuşku yoktur. Sendikalarımızın gelişme tarihinde en karakteristik şey, Partiden sonra, Partinin çevresinde ve Parti ile dostluk içinde ortaya çıkmaları, gelişmeleri ve güçlenmeleridir.

Batı Avrupa'da sendikalar, bambaşka koşullar altında geliştiler. Birincisi, onlar orada işçi sınıfı partisinden çok önce kuruldular ve güçlendiler. İkincisi, orada sendikalar, işçi sınıfı partisinin çevresinde gelişmediler, bilakis tersine, işçi sınıfı partileri bizzat sendikaların

içinden çıktılar. Üçüncüsü, işçi sınıfına en yakın olan ekonomik mücadele alanı sendikalar tarafından halihazırda adeta fethedilmiş olduğundan, partiler esas olarak siyasi-parlamenter mücadeleyle uğraşmak zorunda kaldılar, ki bu da çalışmalarının karakterini ve kendilerinin işçi sınıfı nezdindeki itibarını etkilemek zorundaydı. Ve tam da partiler orada sendikalardan sonra ortaya çıktıkları için, tam da sendikalar partilerden çok önce ortaya çıkmış oldukları ve aslında sermayeye karşı mücadelesinde proletaryanın esas kalelerini oluşturdukları için — tam da bu yüzden, sendikalara dayanmayan partiler, kendilerinin bağımsız bir güç olarak arka plana itildiklerini gördüler.

Ama buradan, komünist partilerin, eğer devrimi ileriye götürmeye yetenekli gerçek bir kitlesel güç haline gelmek istiyorlarsa, sendikalarla sıkı bir bağ kurmak ve onlara dayanmak zorunda oldukları sonucu çıkar.

Batıdaki durumun bu özelliğini dikkate almamak, komünist hareketin davasını muhakkak harap etmek demektir.

Orada Batıda bugün hâlâ bu özelliği kavramak istemeyen ve eskiden olduğu gibi anti-proleter ve anti-devrimci "Sendikalardan dışarı!" şiarını atan tek tek "komünistler" var. Söylemeye gerek yok ki, Batıdaki komünist harekete hiç kimse, bu ve benzeri "komünistler" kadar zarar veremez. Bu insanlar, sendikaları bir düşman kampı olarak gördüklerinden, onlara dışarıdan "saldırmayı" düşünüyorlar. Onlar, böyle bir politika güdülmesi halinde işçilerin bu insanları düşman olarak göreceğini kavramıyorlar. İşçilerin büyük kütlesinin, sendikaları —ister iyi ister kötü olsunlar—, yine de iş ücretini, iş gününü vb. korumada kendilerine yardım eden kendi kaleleri olarak gördüklerini kavramıyorlar. Böyle bir siyasetin, komünistlerin işçi sınıfının milyonlarca kitlesi içine girişini kolaylaştırmadığını, bilakis zorlaştırdığını kavramıyorlar.

Kitlenin içindeki ortalama işçi, böyle "komünistler"e, "siz benim kaleme saldırıyorsunuz" diyebilir. "Siz, benim onyıllar boyunca inşa ettiğim eseri yıkmak ve komünizmin, trade-union'izmden daha iyi olduğunu ispatlamak istiyorsunuz. Bilmiyorum, komünizm hakkındaki teorik hesaplarınızda belki haklısınızdır da —ben sıradan

işçi, sizin teorilerinizin içiğini-miciğini ne bileyim—, ama ben şunu biliyorum ki, ben kendi kalelerime, sendikalara sahibim. Onlar beni mücadeleye yönelttiler, beni kapitalistlerin saldırılarına karşı —iyi kötü— korudular ve bu kaleleri yıkmayı düşünen herkes, benim kendi işçi eserimi yıkmaktadır. Benim kalelerime saldırmayı bırakın, sendikalara girin, orada beş yıl ya da daha fazla çalışın, onları iyileştirmeye ve sağlamlaştırmaya yardım edin ki sizin nasıl insanlar olduğunuzu göreyim, ve eğer gerçekten becerikli insanlar çıkarsanız, tabii ki sizi desteklemeyi reddetmem" vb.

Bugün Batının ortalama işçisi, anti-sendikacılara böyle veya aşağı-yukarı böyle yaklaşmaktadır.

Avrupalı ortalama işçinin psikolojisindeki bu özelliği kavramayan birisi, komünist partilerimizin şu anki durumundan da hiçbir şey kavramayacaktır.

Batıda sosyal-demokrasinin gücü nerede yatmaktadır?

Sendikalara dayanmasında.

Batıda bizim komünist partilerimizin zayıflığı nerede yatmaktadır?

Daha hâlâ sendikalarla sıkı bir bağ kurmamış olmalarında ve bu komünist partilerin belli unsurlarının, sendikalarla sıkı bağ kurmayı hiç istememelerinde.

Bu yüzden, içinde bulunduğumuz anda Batıdaki komünist partilerin baş görevi, sendikal hareketin birliği uğruna kampanyayı geliştirmek ve sonuna kadar götürmek, sendikalara girmeyi, orada işçi sınıfının sermayeye karşı birliğinin çıkarları doğrultusunda sistemli, sabırlı bir çalışma yapmayı ve böylece komünist partilerin sendikalara dayanabilmesini sağlamayı istisnasız tüm komünistlere şart koşmaktır.

İçinde bulunduğumuz anda Batının komünist partilerinin en yakın görevleri üzerine Komintern'in genişletilmiş plenumunun aldığı kararların anlamı budur.

III
SÖMÜRGE VE BAĞIMLI ÜLKELERİN KOMÜNİST UNSURLARININ EN YAKIN GÖREVLERİ

Üçüncü sorunlar grubuna geçiyorum.

Bu alanda yeni olan şunlardır:

a) kapitalizmin istikrara kavuşması tarafından teşvik olunan, ileri ülkelerden geri kalmış ülkelere artan sermaye ihracı, sömürge ülkelerde kapitalizmin, sosyo-politik ilişkilerin eski biçimlerini parçalayarak ve yenilerini yaratarak hızlı bir tempoda gelişmesiyle sonuçlanmaktadır;

b) bu ülkelerde proletarya gelişmektedir ve artan tempoda gelişecektir;

c) sömürgelerde devrimci işçi hareketi ve devrimci kriz gelişmektedir ve gelişmeye devam edecektir;

d) bununla bağıntılı olarak, kendi ülkesinde bir devrimden emperyalizmden korktuğundan daha fazla korkan ve bu yüzden emperyalizmle anlaşmayı, ülkenin emperyalizmden kurtulmasına tercih eden ve böylece kendi vatanlarına ihanet eden (Hindistan, Mısır vb.) ulusal burjuvazinin belli katmanları, en zengin ve en güçlüleri öne çıkmaktadır ve çıkacaktır;

e) bundan dolayı bu ülkelerin emperyalizmden kurtuluşu, ancak uzlaşmacı ulusal burjuvaziye karşı mücadele içinde sağlanabilir;

f) ama bundan şu sonuç çıkar ki, sanayi bakımdan gelişmiş ve gelişmekte olan sömürgelerde işçi-köylü ittifakı ve proletaryanın hegemonyası sorunu, tıpkı Rusya'da 1905 yılındaki birinci devrimden önce aktüel olduğu gibi aktüel bir sorun haline gelmek zorundadır.

Bugüne kadar Doğu'dan, kapalı ve homojen bir şey olarak sözetmek âdetti. Şimdi artık, yekpare ve homojen bir Doğu olmadığı, şimdi kapitalist olarak gelişmiş ve gelişen sömürgeler olduğu, ama diğer tarafta aynı ölçüyle ölçülemeyecek olan geri kalmış ve geri kalan sömürgeler olduğu herkes için açıktır.

Bugüne kadar ulusal kurtuluş hareketleri, sömürge ve bağımlı ülkelerin tüm ulusal güçlerinin —en gerici burjuvaziden en devrimci proletaryaya kadar— müşterek cephesi olarak görülüyordu. Ulusal burjuvazinin devrimci ve anti-devrimci kanatlara bölünmesinden sonra ulusal hareket şimdi biraz farklı bir görünüm arzetmektedir. Ulusal hareketin devrimci unsurlarının yanında burjuvaziden, emperyalizm ile anlaşmayı ülkelerinin kurtuluşuna yeğleyen uzlaşmacı, gerici unsurlar doğuyor.

Sömürge ülkelerin komünist unsurları için buradan, proletarya önderliğinde, emperyalizmden kurtuluş için gerçek devrimci bir mücadele yürütmek üzere burjuvazinin devrimci unsurlarıyla ve herşeyden önce köylülükle, emperyalizmin ve "kendi" burjuvazisinin uzlaşmacı unsurlarının blokuna karşı birleşme görevi çıkmaktadır..

Buradan sadece bir tek sonuç çıkar: Bir dizi sömürge ülke için şimdi, kendi 1905'leri yaklaşmaktadır.

Görev, sömürge ülkelerin işçilerinin ileri unsurlarını, olgunlaşmakta olan devrimin önderliğini üstlenme yeteneğindeki yekpare bir komünist partisinde birleştirmektir.

Sömürge ülkelerindeki yükselen devrimci hareket üzerine daha 1922 yılında Lenin şunları söylemişti:

> "Birinci emperyalist katliamın şu anki 'galip'leri, ufacık İrlanda'nın sırtını yere getirecek durumda bile değiller, kendi aralarında hatta maliye ve para sorunlarında bile çıkan kargaşayı aşacak durumda değiller. Ve Hindistan ve Çin kaynıyor. Bunlar, 700 milyondan fazla insandır. Bu, eğer onlara komşu olan ve onlara pek benzeyen Asya ülkelerini de katarsak, dünya nüfusunun yarıdan fazlasıdır. Orada 1905 yılı durdurulamaz ve sürekli daha hızlı biçimde yaklaşmaktadır, şu özsel ve büyük farkla ki, 1905 yılında Rusya'da devrim (en azından başlangıçta) izole olmuş olarak, yani başka ülkeleri derhal devrimin içine çekmeden vukubulabildi. Ama Hindistan ve Çin'de gelişen devrim, devrimci mücadelenin, devrimci hareketin içine, uluslararası devrimin içine çekilecektir ve daha şimdiden çekilmiştir." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.313, Rusça)

Sömürge ülkelerin önünde kendi 1905'leri duruyor — sonuç budur.

Komintern genişletilmiş plenumunda sömürge sorununa ilişkin alınan kararın anlamı budur.

IV
SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE SOSYALİZMİN KADERİ ÜZERİNE

Dördüncü sorunlar grubuna geçiyorum.

Buraya kadar, Parti Konferansımızın, doğrudan Komintern'i ilgilendiren sorunlara ilişkin aldığı kararlar üzerine konuştum. Şimdi, hem Komintern'i hem de RKP(B)'i doğrudan ilgilendiren ve bundan dolayı dış ve iç sorunlar arasında köprü rolü oynayan sorunlara geçiyoruz.

Kapitalizmin geçici istikrarı, ülkemizde sosyalizmin kaderine nasıl tesir edecektir? Bu istikrar, ülkemizde sosyalist inşanın sonu ya da sonun başlangıcı anlamına gelmiyor mu?

Eğer kapitalizm diğer ülkelerde az çok uzun bir süre varlığını sürdürürse, teknik-ekonomik bakımdan geri ülkemizde esas olarak kendi gücümüze dayanarak sosyalizm kurulabilir mi?

Eğer kapitalist kuşatma devam eder ve üstelik kapitalizm şu an daha fazla istikrara kavuşursa, müdahale tehlikesine karşı ve dolayısıyla da ülkemizde eski düzenin restorasyonuna karşı tam bir garanti yaratılabilir mi?

Tüm bunlar, uluslararası ilişkiler alanında ortaya çıkan yeni durumla bağıntı içinde kaçınılmaz olarak önümüze çıkan ve ele almadan geçemeyeceğimiz, tam ve kesin bir cevap vermek zorunda olduğumuz sorulardır.

Ülkemiz, iki grup karşıtlık arzetmektedir. Bir karşıtlık grubu — proletarya ile köylülük arasında varolan iç karşıtlıklardır. Diğer karşıtlık grubu — sosyalizm ülkesi olarak ülkemizle, kapitalizmin ülkeleri olarak tüm diğer ülkeler arasındaki dış karşıtlıklardır.

Şimdi bu iki grup karşıtlığı ayrı ayrı inceleyelim.

Proletarya ile köylülük arasında belli karşıtlıkların olduğu elbette inkar edilemez. Bu karşıtlıkların tüm gerçeğini kavramak için, tarımsal ürünlere ilişkin fiyat politikasıyla bağıntılı olarak, tavan fiyatlarının tespit edilmesiyle bağıntılı olarak, sanayi mallarının fiyatının düşürülmesi için kampanyayla bağıntılı olarak vb. nelerin cereyan etmiş olduğunu ve cereyan ettiğini sadece aklımıza getirmek yeter. Önümüzde iki ana sınıf var: proleterler sınıfı ve özel mülk sahipleri, yani köylülük sınıfı. Onlar arasındaki karşıtlıkların kaçınılmazlığı burdan ileri gelir. Tüm sorun, bizim proletarya ile köylülük arasında varolan bu karşıtlıkları kendi gücümüze dayanarak aşıp aşamayacağımızdır. Sosyalizmi kendi gücümüze dayanarak kurmanın mümkün olup olmadığı sorulduğunda, bununla kastedilen soru şudur: Ülkemizde proletarya ile köylülük arasında varolan karşıtlıkları aşmak mümkün müdür, değil midir?

Leninizm bu soruyu olumlu yanıtlar: Evet, sosyalizmi kurabiliriz, ve biz onu, işçi sınıfı önderliğinde, köylülükle birlikte kuracağız.

Böyle bir yanıt nasıl gerekçelendirilmekte, ne ile motive edilmektedir?

Bu yanıt için motivler, proletarya ile köylülük arasında sadece karşıtlıkların var olmayıp, bilakis onların, bu karşıtlıklara ağır basan veya en azından ağır basabilecek olan ve işçi-köylü ittifakının zeminini, temelini oluşturan, gelişmenin temel sorunlarında ortak çıkarlara da sahip olmalarında yatmaktadır.

Bu ortak çıkarlar nelerdir?

Mesele şudur ki, tarımın iki gelişme yolu vardır: kapitalist yol ve sosyalist yol. Kapitalist yol, kent ve kır burjuvazisinin üst katmanlarının zenginleşmesi çıkarına, köylülüğün çoğunluğunun yoksullaşmasına götüren bir gelişme anlamına gelir. Buna karşılık sosyalist yol, köylülüğün çoğunluğunun yaşam standardının sürekli yükseltilmesine götüren bir gelişme anlamına gelir. Proletarya gibi köylülüğün de, ve özellikle de onun, gelişmenin ikinci yolda, sosyalist yolda olmasında çıkarı vardır. Çünkü sadece bu yolla köylülük, yoksullaşma ve açlıktan kurtulabilir. Vurgulamaya gerek

yok ki, ekonominin asıl iplerini elinde tutan proletarya diktatörlüğü, ikinci yolun, sosyalist yolun zafer kazanmasına yardım etmek için her türlü önleme başvuracaktır. Öte yandan, köylülüğün, gelişmenin ikinci yolda olmasına derin ilgi göstermesi kendiliğinden anlaşılırdır.

Proletarya ile köylülüğün, aralarındaki karşıtlıklara ağır basan çıkar ortaklığı buradan kaynaklanır.

Bu sebepten dolayı Leninizm, köylülükle birlikte, işçi-köylü ittifakı temelinde tam sosyalist toplumu kurabileceğimizi ve kurmak zorunda olduğumuzu söyler.

Bu sebepten dolayı Leninizm, proleterlerin ve köylülerin ortak çıkarlarından yola çıkarak, proletarya ile köylülük arasında varolan karşıtlıkları kendi gücümüze dayanarak aşabileceğimizi ve aşmak zorunda olduğumuzu söyler.

Leninizmin bu sorunda tavrı budur.

Ama görünüşe göre tüm yoldaşlar Leninizmle hemfikir değil. Örneğin Troçki, proletarya ile köylülük arasındaki karşıtlıklar üzerine şunları yazıyor:

> "Ezici çoğunluğu köylü olan bir nüfusa sahip geri bir ülkedeki işçi hükümetinin konumundaki çelişkiler, ***ancak**** uluslararası ölçekte, proletaryanın dünya devrimi arenasında çözümünü bulabilecektir." (bkz. Troçki'nin "1905 Yılı" kitabının önsözü.)

Başka bir deyişle, ülkemizdeki iç karşıtlıkları, proletarya ile köylülük arasındaki karşıtlıkları kendi gücümüze dayanarak aşamayız ve ortadan kaldıramayız, aşacak ve kaldıracak durumda değiliz, çünkü, deniyor, biz bu karşıtlıkları ancak dünya devrimi sonucunda ve ancak dünya devrimi temelinde ortadan kaldırabiliriz ve sosyalizmi sonunda kurabiliriz.

Söylemeye gerek yok ki, bu tezin Leninizmle hiçbir ortak yanı yoktur.

Aynı Troçki daha sonra devam ediyor:

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

"Avrupa proletaryasının doğrudan devlet desteği olmadan, Rusya işçi sınıfı, iktidarı koruyacak ve geçici egemenliğini kalıcı bir sosyalist diktatörlüğe dönüştürecek durumda olmayacaktır. Bundan bir an bile kuşku duyulamaz." (Bkz. Troçki'nin "Devrimimiz"i, s.278.)

Başka bir deyişle, Batı proletaryası iktidarı ele geçirmediği ve bize devlet desteği vermediği sürece biz, az buçuk uzun bir dönem için de olsa iktidarı korumayı hayal bile edemeyiz.

Devamla:

"Örneğin devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini... düşünmek umutsuz" [birşey olurdu —ÇN] (Bkz. Troçki'nin yazıları, cilt III, Bölüm I, s.90.).

Başka bir deyişle, biz, deniyor, sosyalizmi sadece kuramamakla kalmayacağız, bilakis "tutucu bir Avrupa karşısında" kısa bir zaman için de olsa tutunamayacağız, halbuki bizim sadece tutunmakla kalmayıp, bilakis tutucu Avrupa'nın ülkemize yaptığı bir dizi hırslı saldırıyı geri püskürttüğümüzü tüm dünya biliyor.

Ve sonunda:

"Rusya'da sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesi", diyor Troçki, "*ancak* Avrupa'nın *en önemli ülkelerinde proletaryanın zaferinden sonra** mümkün olacaktır" (aynı yerde, s.93).

Söylenenler açıktır.

Yoldaşlar, bu alıntıları, Lenin'in eserlerinden alıntılarla karşı karşıya koymak ve size bu şekilde, etrafı kapitalist devletlerle çevrili bir proletarya diktatörlüğü ülkesinde *tam sosyalist* toplumu kurma olanağı sorununun temel çekirdeğini kavrama imkanı sağlamak için yaptım.

Şimdi, Lenin'in eserlerinden alıntılara bakalım.

---

* *Altını ben çizdim —J.St.*

Daha 1915 yılında, emperyalist savaş sırasında Lenin şunları yazıyor:

> "İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Bundan şu sonuç çıkar ki, sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile olanaklıdır. Bu ülkenin muzaffer proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülkesinde sosyalist üretimin örgütlenmesinden sonra kendini diğer, kapitalist dünyanın ***karşısına koyacak*** ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekecek, onlarda kapitalistlere karşı isyanlar körükleyecek ve gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı hatta silah zoruna bile başvuracaktır"... Çünkü "sosyalizmde ulusların özgür birleşmesi, sosyalist cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı az çok uzun süren ve inatçı bir mücadelesi olmaksızın olanaksızdır." (Bkz. 4. baskı, cilt 21, s.311.)

Başka bir deyişle, etrafı kapitalistlerle çevrili proletarya diktatörlüğü ülkesi, görüldüğü gibi, sadece proletarya ile köylülük arasındaki iç karşıtlıkları kendi gücüne dayanarak ortadan kaldıracak durumda olmakla kalmayıp, bilakis sosyalizmi de kurabilir ve kurmak zorundadır, kendi ülkesinde sosyalist bir ekonomi örgütleyebilir ve örgütlemek zorundadır ve sermayeyi devirme uğruna mücadelelerinde komşu ülkeler proletaryasının yardımına koşmak üzere silahlı bir güç kurabilir ve kurmak zorundadır.

Bu, *tek* ülkede sosyalizmin zaferi üzerine Leninizmin temel tezidir.

Lenin, biraz farklı bir biçimde de olsa, 1920 yılında, VIII. Sovyet Kongresinde ülkemizin elektrifikasyonu sorunuyla bağ içinde aynı şeyi söyler:

> "Komünizm — bu, Sovyet iktidarı artı tüm ülkenin elektrifikasyonudur. Yoksa ülke, bir küçük köylü ülkesi olarak kalacaktır, bunu açıkça görmeliyiz. Biz kapitalizmden daha zayıfız, sadece dünya ölçüsünde değil, bilakis kendi ülkemiz içinde de. Bu herkesçe bilinmektedir. Biz bunu

gördük ve iktisadi temelin, küçük köylü [iktisadı —ÇN] olmaktan çıkıp büyük-çaplı sanayi olmasını sağlayacağız. Ancak ülke elektriklendiğinde, sanayi, tarım ve ulaşım sistemi modern, büyük-endüstriyel bir teknik temele kavuştuğunda, ancak o zaman biz, ***nihai**** olarak zafer kazanmış olacağız." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.484, Rusça.)

Başka bir deyişle, ülkemizde sosyalizmin kurulmasının teknik güçlükleri konusunda Lenin'in kafası tamamen açıktır, ama o bundan hiçbir şekilde, "Rusya'da sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesi ancak Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın zaferinden sonra mümkün olacaktır" saçma sonucunu çıkarmamıştır, tersine o, bizim bu güçlükleri kendi gücümüze dayanarak aşabileceğimiz ve "nihai zaferi" kazanabileceğimiz, yani tam sosyalizmi kurabileceğimiz görüşündedir.

Ve bir yıl sonra, 1921'de Lenin şunları söyler:

"Köylülükle 10-20 yıl doğru ilişki, ve zafer ***dünya ölçüsünde**** (gelişen proleter devrimlerin gecikmesi halinde bile) güvencelenmiştir." (" 'Aynî Vergi Üzerine' Broşürü İçin Plan ve Taslaklar", 1921 -4. baskı, cilt 32, s.302/303. Rusça.)

Başka bir deyişle, ülkemizde sosyalizmin kurulmasının siyasi güçlükleri konusunda Lenin'in kafası tamamen açıktır, ama o bundan hiçbir şekilde, "Avrupa proletaryasının doğrudan devlet desteği olmadan Rusya işçi sınıfı, iktidarı koruyacak durumda olmayacaktır" saçma sonucunu çıkarmamaktadır, tersine o, köylülüğe karşı doğru bir politika izlediğimizde, "dünya ölçüsünde zaferi" tamamen kazanabileceğimiz, yani tam sosyalizmi kurabileceğimiz görüşündedir.

Ama, köylülüğe karşı doğru bir politika ne anlama gelmektedir? Köylülüğe karşı doğru bir politika, bütünüyle ve tümüyle bize, ve yalnızca bize, ülkemizde sosyalizmin kurulmasının yönetici gücü olan Partiye bağlı bir şeydir.

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Aynı şeyi, ama daha büyük bir açıklıkla 1922 yılında Lenin, kooperatifçilik üzerine notlarında söyler:

"Gerçekten de, tüm büyük çaplı üretim araçlarının devletin tasarrufunda olması, devlet iktidarının proletaryanın ellerinde olması, bu proletaryanın milyonlarca küçük ve küçücük köylülerle ittifakı, bu proletaryanın köylülük karşısındaki yönetici konumunun güvenlik altına alınmış olması vs. — tüm bunlar, daha önce küçümseyerek bezirgânlık olarak gördüğümüz ve şimdi, NEP düzeni altında bazı bakımlardan öyle görmekte haklı olduğumuz kooperatiflerden, sadece kooperatiflerden hareket ederek, ***tam bir sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşey değil midir?**** Bu, henüz sosyalis bir toplumun kuruluşu değildir, ama bu kuruluş için ***gerekli ve yeterli olan herşeydir.**** (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.428, Rusça.)

Başka bir deyişle, proletarya diktatörlüğü altında bizde, görüldüğü gibi, tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan tüm önşartlar vardır, ki bu münasebetle tüm ve her türlü iç zorluklar aşılacaktır, çünkü onları kendi gücümüzle aşabiliriz ve aşmak zorundayız.

Söylenenler açıktır.

Ülkemizin görece ekonomik geriliğinin sosyalizmin kurulması olanağını dışladığı itirazına Lenin, en kararlı şekilde karşı çıkmakta ve onu, sosyalizmle bağdaşmaz bir şey olarak reddetmektedir:

"Onların" diyor Lenin, "Batı Avrupa sosyal- demokrasisinin gelişme seyri içinde ezberlemiş olduğu ve bizim sosyalizm için henüz olgun olmadığımız, onlar arasında çeşitli 'allame' bayların vurguladığı gibi, bizde sosyalizm için objektif ekonomik önşartların olmadığı şeklindeki argümanı... son derece basmakalıptır." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.437, Rusça.)

Aksi halde, Ekim'de iktidarı almanın ve Ekim Devrimi'ni yapmanın bir anlamı olmazdı. Çünkü, şu ya da bu mülahazayla tam

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

sosyalist toplumun kurulması olanağı ve zorunluluğu dışlandığında, Ekim Devrimi de anlamını yitirir. Her kim *tek* ülkede sosyalizmin kurulma olanağını yadsıyorsa, o zorunlu olarak Ekim Devrimi'nin haklılığını da yadsımak zorundadır. Ve tersine: Her kim Ekim'e inanmazsa, o kapitalist kuşatma koşulları altında sosyalizmin zaferi olanağını da kabul edemez. Ekim'e inançsızlık ile ülkemizde sosyalist olanakları kabul etmeme arasında sıkı ve doğrudan bir bağıntı vardır.

> "Tüm ülkelerde devrim başlamadığı sürece iktidar alınmamalıydı diyen, kendilerini çok akıllı zanneden ve hatta kendilerine sosyalist diyen elbette sivrizekalılar olduğunu biliyorum", diyor Lenin. "Bu insanlar, bu gevezelikle devrime sırt çevirdiklerini ve burjuvazinin tarafına geçtiklerini farketmiyorlar. Emekçi sınıfların devrimi uluslararası ölçekte yapmalarını beklemek, herkesin beklemekten donması demek olurdu. Bu saçmadır." (Bkz. 4. baskı, cilt 27, s.336, Rusça.)

Birinci grup karşıtlıklarda, içsel bir niteliğe sahip karşıtlıklarda, kapitalist kuşatma koşulları altında sosyalizmin kurulması olanağı sorununda durum budur.

Şimdi ikinci grup karşıtlıklara, sosyalizm ülkesi olarak ülkemizle, kapitalizm ülkeleri olarak tüm diğer ülkeler arasında varolan dışsal karşıtlıklara geçelim.

Bu karşıtlıklar neden ibarettir?

Bunlar, kapitalist kuşatma varolduğu sürece, kapitalist ülkeler tarafından müdahale tehlikesinin de varolmak zorunda olduğu ve, böyle bir tehlike varolduğu sürece, restorasyon tehlikesinin de, ülkemizde kapitalist düzenin tekrar tesis edilmesi tehlikesinin de varolmak zorunda olduğundan ibarettir.

Bu karşıtlıkların, *tek* ülke tarafından tamamen aşılabileceği varsayılabilir mi? Hayır, varsayılamaz. Çünkü *tek* ülkenin çabaları, bu ülke proletarya diktatörlüğü ülkesi de olsa, onu bir müdahale tehlikesine karşı tamamen güvencelemeye yetmez. Müdahaleye karşı tam bir garanti ve dolayısıyla sosyalizmin nihai zaferi de bundan dolayı ancak uluslararası ölçekte, bir dizi ülkenin proleterlerinin ortak çabalarının sonucu olarak, veya, daha doğrusu, birkaç ülkenin proleterlerinin zaferi sonucu olarak mümkündür.

Sosyalizmin nihai zaferi ne anlama gelir?

Sosyalizmin nihai zaferi, müdahale- ve dolayısıyla restorasyon denemelerine karşı tam garantidir, çünkü az buçuk ciddi bir restorasyon denemesi ancak dışarıdan ciddi bir destekle, ancak uluslararası sermayenin desteğiyle yapılabilir. Bu yüzden, devrimimizin tüm ülkelerin işçileri tarafından desteklenmesi, ve dahası, bu işçilerin en azından birkaç ülkede zaferi, ilk muzaffer ülkenin müdahale- ve restorasyon denemelerine karşı tam güvencelenmesi için vazgeçilmez önşarttır, sosyalizmin nihai zaferi için vazgeçilmez önşarttır.

> "Bizim Sovyet cumhuriyetimiz", diyor Lenin, "tüm kapitalist dünyanın tecrit olmuş bir kenar bölgesi olarak kaldığı sürece, şu ya da bu tehlikenin yok olacağını düşünmek... büsbütün komik bir hayalperestlik ve ütopya olurdu. Bu temel karşıtlıklar varlığını koruduğu sürece, doğal olarak tehlikeler de varlığını koruyacaktır, onlardan kaçıp kurtulamayız." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.462, Rusça.)

Ve devamla:

> "Biz sadece bir devlette değil, aynı zamanda bir ***devletler sisteminde*** yaşıyoruz, ve emperyalist devletlerin yanında Sovyet cumhuriyetinin varlığı, uzun müddet düşünülemez. Sonunda ya biri ya da diğeri zafer kazanacaktır." (Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.133, Rusça.)

Bu yüzden Lenin der ki:

> "Nihai olarak zafer ancak dünya ölçüsünde ve ancak tüm ülkelerin işçilerinin ortak çabalarıyla kazanılabilir." (Bkz. 4. baskı, cilt 27, s.336, Rusça.)

İkinci grup karşıtlıklarda durum budur.

Her kim ***tek*** ülkenin gücüyle kesinlikle aşılabilecek olan birinci grup karşıtlıklarla, aşılmaları birçok ülkenin proletaryasının çabalarını gerektiren ikinci grup karşıtlıkları birbirine karıştırırsa, o en kaba biçimde Leninizmi çiğnemektedir, o ya kafası karmakarışık bir kimse, ya da iflah olmaz bir oportünisttir.

Bu yılın Ocak ayında aldığım, bir yoldaşın, ***tek*** ülkede

sosyalizmin zaferi sorunuyla ilgili mektubu, bir anlamda böyle bir kafa karışıklığının müstesna bir örneği olarak gösterilebilir. O büyük bir şaşkınlıkla şöyle yazmaktadır:

"Lenin'in teorisinin, ***sosyalizmin bir tek ülkede zafere ulaşabileceğinden*** ibaret olduğunu söylüyorsunuz. Ben ne yazık ki Lenin'de ilgili bölümlerde, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine hiçbir işaret bulamadım."

Burada kötü olan tabii ki, yüksekokul öğrencileri arasında en iyi yoldaşlardan birisi olarak gördüğüm bu yoldaşın, "Lenin'de ilgili bölümlerde ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine hiçbir işaret bulamaması" değildir. Onun daha fazla okuyup nihayet böyle işaretleri bulduğu zaman gelecektir. Kötü olan, onun, iç karşıtlıklarla dış karşıtlıkları birbirine karıştırması ve bu karışıklık içinde apışıp kalmasıdır. Sizlere, bu yoldaşın mektubuna verdiğim yanıtı aktarmak herhalde gereksiz olmayacaktır. Şöyle:

> "Sözkonusu olan sosyalizmin ***tam*** zaferi değil, bilakis genelde sosyalizmin zaferidir, yani çiftlik sahipleri ve kapitalistleri kovma, iktidarı ele geçirme, emperyalizmin saldırılarını püskürtme ve sosyalist ekonominin inşasına başlama. Tüm bunları proletarya ***tek*** ülkede tamamen gerçekleştirebilir, restorasyona karşı tam bir garanti ama ancak 'birçok ülkenin proleterlerinin ortak çabaları'nın sonucu olabilir.
>
> Eğer, Rusya'nın muzaffer proletaryasının, diğer ülkelerin proleterlerinin apaçık sempatisine sahip olduğu halde birden fazla ülkede zafer olmadan 'tutucu bir Avrupa'ya karşı kendini koruyamayacağı' kanısında olunsaydı, Rusya'da Ekim Devrimine başlamak ahmaklık olurdu. Bu Marksizm değil, tamamen harcıalem oportünizmdir, Troçkizmdir, istediğiniz herşeydir. Troçki'nin teorisi doğru olsaydı, NEP Rusya'sını sosyalist bir Rusya'ya dönüştüreceğimizi, bizim '***tam*** sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşeye sahip olduğumuzu'* ('Kooperatifçilik Üzerine'ye bakınız) iddia ettiğinde İlyiç haksız olurdu...

---

* *İtalikler benim.—J.St.*

Siyasi pratiğimizde en tehlikeli şey, muzaffer proleter ülkeyi, diğer ülkelerin muzaffer proleterleri yardıma gelmedikleri sürece yerinde saymaktan başka bir şeye yetenekli olmayan pasif bir şey olarak görmeye çalışmaktır. Varsayalım ki, Rusya'da Sovyet düzeninin olduğu önümüzdeki beş-on yıl içinde Batıda daha devrim olmadı; varsayalım ki, cumhuriyetimiz bu dönem boyunca varlığını buna rağmen NEP ilişkileri altında sosyalist ekonomiyi inşa eden Sovyet cumhuriyeti olarak devam ettirdi — bu beş-on yıl boyunca ülkemizin sosyalist ekonomiyi örgütlemekle değil de denize su taşımakla uğraşacağını mı sanıyorsunuz? *Tek* ülkede sosyalizmin zaferini inkar etme teorisinin ne kadar tehlikeli olduğunu kavramak için, bu soruyu sadece sormak yeter.

Ama bu, bu zaferin tam, nihai olacağı anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez..., kapitalist kuşatma sürdüğü sürece, askeri bir müdahale tehlikesi sürekli varolacaktır." (Ocak 1925.)

Partimizin XIV. Konferansının bilinen kararının bakış açısından bakıldığında, ülkemizde sosyalizmin kaderi sorununda durum budur.

V

PARTİNİN KIRDAKİ SİYASETİ

Beşinci sorunlar grubuna geçiyorum.

XIV. Konferansın, Partimizin kırdaki siyasetiyle ilgili kararlarına geçmeden önce, Partimizin kırdaki çalışmamızın eksikliklerine getirdiği eleştiriler dolayısıyla burjuva basınının kopardığı gürültü üzerine birkaç söz söylemek istiyorum. Burjuva basını herkesi, kendi eksikliklerimize getirilen açık eleştirinin, Sovyet iktidarının zaafının bir işareti, onun çöküşünün ve parçalanışının bir işareti olduğuna inandırmak için tüm marifetlerini göstermektedir. Söylemeye bile gerek yok ki, tüm bu gürültüde, herşey uyduruk ve yalandır.

Özeleştiri, Partimizin gücünün bir işaretidir, zaafının değil. Ancak yaşamın içine kök salmış ve tuttuğu yol zafere götüren güçlü bir parti, bizim Partimizin tüm halkın önünde yaptığı ve sürekli yapacağı gibi, kendi eksikliklerini acımasızca eleştirmeye kalkışabilir. Gerçeği halktan gizleyen bir parti, günışığından ve eleştiriden korkan bir parti, parti değil, bilakis yokolmaya mahkûm bir dolandırıcılar kliğidir. Burjuva baylar bizi kendi ölçüleriyle ölçüyorlar. Onlar günışığından korkuyorlar ve eksikliklerini refah gösterişçiliğiyle gizlemeye çalışarak gerçeği halktan gizlemeye çabalıyorlar. Ve şimdi, biz komünistlerin de gerçeği halktan gizlemek zorunda olduğumuzu sanıyorlar. Günışığından korkuyorlar, çünkü burjuva düzeninden geriye taş üstünde taş kalmaması için sadece az buçuk ciddi bir özeleştiriye, kendi eksikliklerine az buçuk özgürce eleştiri getirilmesine müsaade etmeleri bile yeter. Ve şimdi, biz komünistler özeleştiri yaptığımızda, bunun, ayaklarımızın yere basmadığına, ayaklarımızın havada olduğuna dair bir işaret olduğunu sanıyorlar. Muhterem burjuvalar ve sosyal-demokratlar, bizi kendi ölçüleriyle ölçüyorlar. Ancak miyadı dolmakta olan ve yokolmaya mahkûm partiler, günışığından ve eleştiriden korkabilirler. Biz ne birinden ne de diğerinden korkmuyoruz, çünkü biz, tuttuğu yol zafere götüren yükselen bir Partiyiz. Bu yüzden, birkaç aydan beri yapılmakta olan özeleştiri, Partimizin büyük gücünün işaretidir, zaafının değil; sağlamlaşmasının bir aracıdır, çöküşünün değil.

Şimdi artık Partinin kırdaki siyaseti sorununa geçebiliriz.

Yeni iç ve uluslararası durumla bağıntılı olarak kırda hangi yeni amiller tespit edilebilir?

Ben, dört temel olgunun öne çıkarılabileceğini sanıyorum:

1— Köylülüğü sosyalist inşaya çekmek için, köylülükle birlikte sosyalizmi inşa etmek için çetrefil olsa da mümkün olduğunca acısız bir yol seçmemize sebep olan uluslararası durumun değişmesi ve devrimin yavaşlamış temposu;

2— savaş komünizminin kırdaki kalıntılarının tasfiyesini gerektiren köyün iktisadi gelişmesi ve köylülüğün ayrışma süreci;

3— kırda önderlik ve yönetimin eski yöntemlerinin değiştirilmesini gerektiren köylülüğün siyasi faaliyeti;

4— ülkemizin bir dizi bucağında, ***orta köylülüğün, yoksul köylülere karşı Kulakların safında durduğu*** tartışma götürmez olgusunu açığa çıkaran yeni Sovyet seçimleri.

Bu yeni olgularla bağıntı içinde Partinin kırdaki temel görevi nedir?

Bazı yoldaşlar, köyün ayrışması olgusundan yola çıkarak, Partinin temel görevinin, köyde sınıf mücadelesini körüklemek olduğu sonucuna varıyorlar. Bu yanlıştır. Bu boş gevezeliktir. Şimdi temel görevimiz bu değildir. Bu, eski Menşevik türkü hazinesinden eski Menşevik türküleri nakarat etmektir.

Bugün en önemli şey kesinlikle köyde sınıf mücadelesini körüklemek değildir. ***Şimdi en önemli şey, orta köylülüğü proletaryanın etrafında toplamak, onu yeniden kazanmaktır.*** Şimdi en önemli şey, köylülüğün ana kütlesiyle birleşmek, onun maddi ve kültürel seviyesini yükseltmek ve bu ana kütleyle birlikte sosyalizm yolunda ilerlemektir. En önemli şey, sosyalizmi köylülükle birlikte, mutlaka köylülükle birlikte ve mutlaka işçi sınıfının önderliği altında inşa etmektir, çünkü işçi sınıfının önderliği, insanın sosyalizm yolunda gideceğinin en önemli garantisidir.

Partinin temel görevi şimdi budur.

İlyiç'in, NEP'in uygulamaya sokulduğu sırada söylediği ve tam geçerliliğini günümüze kadar korumuş olan bu konuyla ilgili sözlerini hatırlamak herhalde yersiz olmayacaktır:

> "Canalıcı nokta, şimdi çok daha büyük ve muazzam bir kütle halinde ilerlemektir, [ve bu da —ÇN] köylülükle birlikte ortaklaşa olmaktan başka türlü olamaz" (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.291, Rusça].

Ve devamla:

> "Gerekli olan, köylü kütlesiyle sade, emekçi köylülükle sıkıca birleşmek ve tasavvur ettiğimizle karşılaştırılamayacak derecede, sonsuz yavaş, buna karşılık ama tüm kütle gerçekten bizimle birlikte ilerleyecek şekilde hareket etmeye başlamaktır. O zaman bu hareket, zamanı geldiğinde öyle bir

hıza erişecektir ki, şu an onu hayal bile edemeyiz." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.243, Rusça.)

Bununla bağıntılı olarak kırda önümüzde iki temel görev durmaktadır.

1— İlk olarak, köylü iktisadının Sovyet iktisat gelişmesinin genel sistemi içine çekilmesini sağlamalıyız. Eskiden önümüzde iki paralel süreç vardı: kent kendi yolunda giderdi, köy kendi yolunda. Kapitalist, köylü iktisadını kapitalist gelişme sistemi içine çekmeye uğraşırdı. Ama bu çekilme, köylü yığınlarının yoksullaşması ve köylülüğün üst katmanının zenginleşmesi yoluyla gerçekleşirdi. Bu yolun, devrimi teşvik eden bir yol olduğu bilinmektedir. Proletaryanın zaferinden sonra köylü iktisadının Sovyet iktisat gelişmesinin genel sistemi içine çekilmesi, köylülerin çoğunluğunun refahını tedricen ama sürekli yükseltme temelinde halk iktisadını ileriye götürecek şartları yaratarak, yani devrimden önce kapitalistlerin köylüleri götürdükleri ve köylülüğü bu yoldan gitmeye çağırdıkları yola karşıt olan bir yol takip edilerek gerçekleşir.

Ama köylü iktisadı, iktisadi inşa sistemi içine nasıl çekilebilir? Kooperatifler sayesinde. Kredi kooperatifleri, tarım kooperatifleri, tüketim kooperatifleri, meslek kooperatifleri sayesinde.

Köylü iktisadını yavaş ama esaslı bir biçimde sosyalist inşa genel sistemi içine çekmek için tutmamız gereken yollar ve patikalar işte bunlardır.

2— İkinci görev, tedricen ama ısrarlı bir şekilde, kırda eski yönetim ve önderlik yöntemlerini ortadan kaldırmak, Sovyetleri canlandırmak, Sovyetleri gerçekten seçilmiş organlara dönüştürmek, kırda Sovyet demokrasisinin temel ilkelerini yerleştirmektir. İlyiç, proletarya diktatörlüğünün emekçilerin çoğunluğu için demokrasinin en üst tipi olduğunu söylemişti. İlyiç, demokrasinin bu en üst tipinin, ancak iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden sonra ve ancak bizim bu iktidarı sağlamlaştırma imkanına sahip olmamızdan sonra uygulamaya sokulabileceğini söylemişti. Eh, bu Sovyet iktidarını sağlamlaştırma ve Sovyet demokrasisini geliştirme aşaması artık başlamış bulunuyor. Bu yolda dikkatli ve telaşsız yürümeli ve bunu yaparken çalışmanın seyri içinde Parti çevresinde Partisiz köylülerden oluşan sayıca güçlü bir aktif yaratmalıyız.

Eğer birinci görev, köylü iktisadını iktisadi inşanın genel sistemi içine çekme görevi, sosyalizmin kurulmasında köylülüğün proletaryayla birlikte işbirliği yapmasını sağlamayı olanaklı kılacaksa, ikinci görev, Sovyet demokrasisini geliştirme ve köyde Sovyetleri canlandırma görevi de bize, devlet aygıtımızı reorganize etme, onu halk yığınlarıyla bağlama, sağlıklı ve dürüst, basit ve ucuz bir devlet aygıtı kılma ve böylelikle proletarya diktatörlüğü toplumundan komünist topluma tedrici geçişi kolaylaştıracak koşulları yaratma imkanı sağlayacaktır.

XIV. Parti Konferansının, Partimizin kırdaki siyaseti sorununda aldığı kararların anahatları bunlardır.

Buna uygun olarak, kırda Parti önderliğinin yöntemi de değişmek zorundadır.

Bizde Partide bazı insanlar var ki, şimdi NEP gündemde olduğundan ve kapitalizm geçici olarak istikrara kavuşmaya başladığından, görevimizin şimdi hem Partide hem de devlet aygıtında herşeyde ses getirecek bir maksimal baskı politikası uygulamak olduğunu iddia ediyorlar. Bunun yanlış ve uğursuz bir politika olacağını söylemek zorundayım. Bizim şimdi maksimal baskıya değil, bilakis hem politikada hem örgütlenmede maksimal esnekliğe, hem politik hem de örgütsel önderlikte maksimal esneklige ihtiyacımız var. Bu olmadan, bugünkü karışık koşullar altında dizginleri elimizde tutamayız. Partinin dizginleri elinde tutması ve onun tam önderliğinin garantili kalması için maksimal esnekliğe ihtiyacımız var.

Devam. Komünistlerin, kırda idarenin iğrenç biçimlerine bir son vermeleri zorunludur. Köylülük sürekli, salt emirlerle idare edilemez. Köylülere, anlamadıkları sorunları sabırla açıklamayı öğrenmek gerekir, köylüleri ikna etmeyi öğrenmek gerekir, ve bunun için ne zamandan ne de çabadan kaçınılmamalıdır. Tabii ki, kaza daireleri yürütme komiteleri başkanlarımızdan bazılarının sık sık yaptığı gibi, emirler vermek ve bununla yetinmek çok daha kolay ve basittir. Ama basit ve kolay olan herşey iyi değildir. Geçenlerde kaza dairesi sekreterlerinden biri, il komitesinin bir temsilcisinin, kaza dairesinde neden gazete olmadığı sorusunu şöyle yanıtladı: "Gazete neyimize gerek? Gazete olmayınca ortalık daha sakin ve daha iyi, yoksa köylüler

okumaya ve akla gelebilecek herşeyi sormaya başlarlar, o zaman da külfetin sonu gelmez." Ve bu sekreter kendisine komünist diyor! Onun komünist değil, bilakis bir sefalet yığını olduğunu ispatlamaya herhalde gerek yoktur. Sorun şudur ki, günümüzde "külfet"siz hiçbir şey yönetilemez, gazete olmadan ise hiç mi hiç yönetilemez. Kırda Partinin ve Sovyet iktidarının önder konumunu garanti altına almak istiyorsak, bu basit gerçeği kavramak ve dikkate almak zorundayız.

Devam. Bugün önderlik edebilmek için, işletme bilmek gerekir, ekonomiyi tanımak ve ondan biraz anlamak gerekir. Tek başına "dünya politikası" üzerine, Chamberlain ve MacDonald üzerine lakırdıyla günümüzde fazla bir yere varılamaz. İktisadi inşa dönemine girmiş bulunuyoruz. Bu yüzden, sadece ekonomi hakkında tam tafsilatlı bilgiye sahip olan, köylülere işletmesini geliştirme hakkında işe yarar tavsiyeler vermeyi bilen, köylülere işletmelerinin inşasında yardım etmeyi bilenler önderlik edebilir. Ekonomiyle en ayrıntılı bir şekilde ilgilenmek, ekonomiyle en sıkı bağları kurmak, ekonomik inşanın bütün detay sorunlarına nüfuz etmek — köyde komünistlerin görevi şimdi budur. Bu görev yerine getirilmeden, önderlik etmek hayal bile edilemez.

Bugün artık eski tarzda ve biçimde önderlik edilemez, çünkü köylülüğün siyasi faaliyeti artmıştır, ve bu faaliyetin ifadesini Sovyetlerde bulması, onun yolunun Sovyetlerin yanından değil, Sovyetlerden geçmesi gereklidir. Sadece, Sovyetleri canlandıran ve kırda Parti etrafında bir köylü aktifi yaratanlar önderlik edebilir.

Eski tarzda ve biçimde bugün artık önderlik edilemez, çünkü köylülüğün ekonomik faaliyeti artmıştır, ve bu faaliyetin ifadesini kooperatiflerde bulması ve onun yolunun kooperatiflerin yanından değil, kooperatiflerden geçmesi gereklidir. Sadece, kırda kooperatifçiliği geliştirenler önderlik edebilir.

Parti önderliğinin kırdaki somut görevleri genelde bunlardır.

VI
METAL SANAYİİ ÜZERİNE

Partimizin XIV. Konferansında ele alınan sorunların son

grubuna geçiyorum.

Ekonomimizin yönetiminde yeni ve özel olan nedir?

Ekonomik planlarımızın, ekonomimizin gerçek gelişmesinin gerisinde kalmaya başlaması, yetersiz olduklarının anlaşılması ve ekonominin gerçek büyümesine genellikle adım uyduramamasıdır.

Bu olgu, ifadesini, diğer şeylerin yanında, devlet bütçemizde de göze batar şekilde bulmaktadır. Tahminlerimizde öngörülmeyen bütçe gelirlerinin hızla yükselişi sonucu, devlet bütçemizi yarım yıl içinde üç kez değiştirmek zorunda kaldığımızı biliyorsunuz. Başka bir deyişle, tahminlerimiz ve bütçe planlarımız, devlet gelirlerinin artışının gerisinde kaldı, böylelikle devlet kasasında fazlalıklar oluştu. Bu, ülkemizin iktisadi yaşamını besleyen özsuların zaptedilmez bir güçle yükseldiği ve finans uzmanlarımızın tüm ve her türlü bilimsel planlarını altüst ettiği anlamına gelir. Bu, bizim ekonomide, örneğin Amerika'da içsavaştan sonra olduğundan daha muazzam değilse, kesinlikle ondan daha az olmayan bir iktisadi atılım yaşamakta olduğumuz anlamına gelir.

İktisat yaşantımızdaki bu yeni görüngü, ifadesini en belirgin şekilde metal sanayimizin büyümesinde bulmaktadır. Önceki yıl metal sanayiinin üretimi, savaş öncesi rublesiyle 191 milyonluk bir değere sahipti. Önceki yılın Kasım'ında, 1924/25 iktisadi yılı planı, savaş öncesi rublesiyle 273 milyon olarak kararlaştırıldı. Bu plan, metal sanayiinin gerçek büyüme temposuna uymadığı için, bu yılın Ocak ayında değiştirildi ve toplam 317 milyona yükseltildi. Bu yılın Nisan'ında, bu genişletilmiş planın da yetersiz olduğu görüldü, ve 350 milyona yükseltilmek zorunda kalındı. Şimdi bize, bu planın da yetersiz olduğunun görüldüğü söyleniyor, çünkü daha yukarıya, 360-370 milyona yükseltilmek zorunda kalınacak.

Başka bir deyişle: Metal sanayiinin üretimi bu yıl içinde, geçen yılın üretimiyle karşılaştırıldığında nerdeyse iki katına çıktı. Hafif sanayimizin muazzam büyümesinin, ulaşım sisteminin, yakıt sanayiinin gelişmesinin sözünü bile etmiyorum.

Tüm bunlar neyi göstermektedir? Sosyalizmin asıl temelini teşkil eden sanayimizi harekete geçirme konusunda, ana gelişme yoluna daha şimdiden girmiş olduğumuzu. Bir bütün olarak tüm sanayiin asıl itici gücü olan metal sanayiine gelince, orada ölü noktayı

aştık, ve metal sanayiimiz atılım yapmak, en parlak zamanına erişmek için her şansa sahiptir. Cerjinski yoldaş, ülkemizin bir metal ülkesi olabileceğini ve olmak zorunda olduğunu söylediğinde haklıdır.

Tanıtlamaya gerek yoktur ki, bu olgu hem ülkemizin içsel gelişmesi, hem de uluslararası devrim için muazzam öneme sahiptir.

Kuşku yok ki, metal sanayimizin gelişmesi, büyümesi, tüm sanayimizin ve tüm ekonomimizin büyümesi anlamına geldiğinden; metal sanayii bir bütün olarak sanayinin asıl temelini teşkil ettiğinden; metal sanayii güçlü bir gelişme göstermeden ne hafif sanayi, ne ulaşım sistemi, ne yakıt sanayii, ne elektrifikasyon, ne de tarım kalkındırılamayacağından; iç gelişme noktasından bakıldığında, metal sanayiinin gelişmesi muazzam bir öneme sahiptir. Metal sanayiinin büyümesi bir bütün olarak tüm sanayiin ve halk ekonomisinin büyümesinin temelidir.

Şunları söyler Lenin "ağır sanayi" üzerine, ağır sanayiden anladığı ise esas olarak metal sanayiidir:

> "Rusya için kurtuluş, yalnızca tarımda iyi bir hasat —bu yetmez— ve köylülüğe günlük ihtiyaç maddeleri sağlayan hafif sanayiinin iyi bir durumda olması değildir —aynı şekilde bu da yetmez—, bizim bir de ***ağır*** sanayiye ihtiyacımız vardır. Ama onu iyi bir duruma getirmek için birçok yıllık bir çalışmaya gerek vardır."

Ve devamla:

> "Ağır sanayii kurtarmadan, onu restore etmeden hiçbir sanayi kuramayız, ama sanayi olmadan da bağımsız bir ülke olarak bir bütün olarak batarız." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.388/89, Rusça.)

Metal sanayimizin gelişmesinin uluslararası önemine gelince, onun paha biçilmez değerde olduğu söylenebilir. Çünkü, proletarya diktatörlüğü altında metal sanayiinin fırtına gibi büyümesi, proletaryanın sadece eskiyi yıkmaya değil, bilakis yeniyi kurmaya da yetenekli olduğunun; kendi gücüne dayanarak yeni bir sanayi ve yeni bir toplum, insanın insan tarafından sömürülmesinden özgür bir toplum kurmaya yetenekli olduğunun doğrudan ispatından başka ne anlama gelir ki? Ve bunu kitaplarla değil, pratikle ispatlamak,

uluslararası devrim davasını kati ve kesin surette ilerletmek demektir. Batı Avrupa işçilerinin ülkemizi ziyaret etmeleri tesadüfi değildir. Bu ziyaretler, tüm dünyada devrimci hareketin gelişmesi için büyük bir ajitatif ve pratik öneme sahiptir. İşçilerin bize gelip, fabrika ve işletmelerde tüm köşe-bucağı incelemeleri gerçeği — bu gerçek, onların kitaplara inanmadıklarını ve proletaryanın yeni bir sanayi kurmaya, yeni bir toplum yaratmaya yetenekli olduğuna kendi tecrübeleriyle kanaat getirmek istediklerini göstermektedir. Ve buna kanaat getirdiklerinde, uluslararası devrim davası, bundan emin olabiliriz, her adımda yedi fersah kateden çizmelerle ilerleyecektir.

> "Şimdi ***uluslararası*** devrimi", diyor Lenin, "esas olarak ekonomik politikamızla etkiliyoruz. Herkesin gözü, istisnasız ve abartmasız dünyanın tüm ülkelerinde tüm emekçilerin gözleri, Sovyet Rusya Cumhuriyeti'ne çevrilmiştir... Mücadele, dünya ölçüsünde bu alana kaymıştır. Bu görevi çözersek, o zaman uluslararası ölçüde ***kesin ve muhakkak*** kazanmışız demektir. Bu yüzden, ekonomik inşa sorunları, bizim için fevkalâde büyük önem kazanmaktadır. Bu cephede yavaş ve tedricen —hızlı olmuyor—, ama sürekli bir yükseliş ve ilerlemeyle zafer kazanmak zorundayız."* (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.413, Rusça.)

Genelde sanayimizin, özelde de metal sanayimizin büyümesinin uluslararası önemi burada yatmaktadır.

Bugün aşağı-yukarı 4 milyon sanayi proleterimiz var. Bu elbette azdır, ama sosyalizmi kurmak ve proletaryanın tüm düşmanlarını dehşete düşürmek pahasına ülke savunmamızı inşa etmek için yine de birşeydir. Ama burada duramayız ve durmamalıyız. 15-20 milyon sanayi proleterine ihtiyacımız var, ülkemizin en önemli bölgelerinin elektriklendirilmesine, kooperatifler temelinde örgütlenmiş bir tarıma ve yüksek derecede gelişmiş bir metal sanayiine ihtiyacımız var. Ve o zaman hiçbir tehlikeden korkmayacağız. O zaman uluslararası ölçüde zafer kazanacağız.

XIV Konferansın tarihi önemi tam da, bu büyük hedefe giden yolu berrakça çizmiş olmasında yatmaktadır.

---

* *İtalikler benim —J.St.*

Ve bu yol doğru yoldur, çünkü bizi nihai zafere götüren Lenin'in yoludur.

Partimizin XIV. Konferansının çalışmalarının sonuçları genelde bunlardır.

"Pravda" No. 106 ve 107,
12 ve 13 Mayıs 1925.

DOĞU HALKLARI ÜNİVERSİTESİ'NİN SİYASİ GÖREVLERİ ÜZERİNE

Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi Öğrencilerinin Bir Toplantısında Konuşma

18 Mayıs 1925

Yoldaşlar! Önce Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'nin varoluşunun dördüncü yılı dolayısıyla sizleri kutlamama müsaade buyurun. Üniversitenize, Doğu için komünist kadrolar yetiştirmenin çetin yolunda her türlü başarı dilediğimi vurgulamama gerek yok sanırım.

Şimdi meseleye gelelim.

Doğu Emekçileri Üniversitesi'nin bileşimini tahlil edecek olursak, bu bileşimde belli bir ikilik saptanmadan geçilemez. Bu üniversite, Doğu'nun en az 50 ulus ve ulusal grubunun temsilcilerini kapsıyor. Üniversitenin tüm dinleyicileri Doğu'nun oğulları. Ama bu saptama, henüz berrak ve toplu bir resim sunmamaktadır. Mesele şu ki, üniversitenin dinleyicileri, tamamen farklı iki gelişme çizgisinin cisimleşmesi olan iki ana gruptan oluşmaktadır. Birinci grup, *Sovyet* Doğu'sundan, yani burjuva iktidarının artık var olmadığı, emperyalist boyunduruğun kırılıp atıldığı ve iktidarda işçilerin bulunduğu ülkelerden gelen insanlardan oluşmaktadır. İkinci dinleyici grubu ise, ***sömürge ve bağımlı ülkelerden***, yani kapitalizmin hâlâ egemen olduğu, emperyalizmin boyunduruğunun tüm ağırlığıyla bastırdığı ve

daha ilk önce emperyalistleri kovup bağımsızlığı kazanmak gereken ülkelerden gelen insanlardan oluşmaktadır.

Dolayısıyla, önümüzde, farklı bir yaşam süren ve farklı koşullar içinde gelişen iki Doğu var.

Dinleyicilerin bileşiminin bu ikili niteliği, bunu vurgulamaya gerek yok, Doğu Emekçileri Üniversitesi'nin çalışmasına elbette damgasını vurmak zorunda. Bu üniversitenin bir bacağıyla Sovyet toprağı üzerinde, diğer bacağıyla sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin toprağı üzerinde durması olgusu da zaten bununla açıklanır.

Buradan, üniversitenin faaliyetinde izleyeceği iki çizgi çıkar: Çizgilerden biri, Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerinin gereksinimlerini karşılamak için kadrolar yaratmaktır, diğeri, Doğu'nun sömürge ve bağımlı ülkelerinin emekçi yığınlarının devrimci gereksinimlerini karşılamak için kadrolar yaratmaktır.

Buradan da Doğu Emekçileri Üniversitesi için iki çeşit görev çıkar.

Şimdi, Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'nin bu görevlerini ayrı ayrı ele alarak inceleyelim.

I

DOĞU EMEKÇİLERİ KOMÜNİST ÜNİVERSİTESİ'NİN DOĞUNUN SOVYET CUMHURİYETLERİNE KARŞI GÖREVLERİ

Bu ülkeleri, bu cumhuriyetleri, varlıkları ve gelişmeleri bakımından sömürge ve bağımlı ülkelerden ayıran karakteristik özellikler nelerdir?

Birincisi, bu cumhuriyetlerin emperyalist baskıdan özgür olmasıdır.

İkincisi, ulus olarak gelişme ve sağlamlaşmalarının, bir burjuva rejimin himayesi altında değil, bilakis Sovyet iktidarının koruması altında cereyan etmesidir. Bu, tarihte benzeri görülmemiş bir olgudur, ama yine de bir olgudur.

Üçüncüsü, sanayi bakımından az gelişmiş olan bu cumhuriyetlerin, gelişmelerinde tüm kapsamıyla Sovyetler Birliği sanayi proletaryasının desteğinden faydalanabilmeleridir.

Dördüncüsü, sömürgesel baskıdan özgür, proletarya diktatörlüğünün koruması altında bulunan ve Sovyetler Birliği mensubu olan bu cumhuriyetler, ülkemizin sosyalist inşasına katılabilirler ve katılmalıdırlar da.

Baş görev, bu cumhuriyetlerin işçi ve köylülerinin, ülkemizde sosyalizmin inşasına katılmalarını kolaylaştırmak, bu katılmayı ilerletmek ve hızlandırmak için bu cumhuriyetlerin özel varlık koşullarına uygun önkoşulları yaratıp geliştirmektir.

Buradan, Sovyet Doğu'nun fonksiyonerleri için şu ivedi görevler çıkar:

1— Köylülerin işçi sınıfı etrafında birleşmesi için üs olarak, Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerinde sanayi merkezleri kurmak. Bu esere daha şimdiden başlanmış olduğunu, ve onun, Sovyetler Birliği'nin iktisadi gelişmesine uygun olarak ilerleyeceğini biliyorsunuz. Bu cumhuriyetlerin son derece çeşitli hammaddelere sahip olması olgusu, bu eserin zamanla tamamlanacağının güvencesidir.

2— Tarımı kalkındırmak ve herşeyden önce sulama işlerini iyileştirmek. Bu eserin de —en azından Trans-Kafkasya'da ve Türkistan'da— ileriye götürüldüğünü biliyorsunuz.

3— Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerini, Sovyet iktisat inşasının genel sistemi içine katmanın en emin yolu olarak, köylülerin ve küçük zanaat erbabının geniş yığınlarının kooperatifsel birleşmesini güçlendirip teşvik etmek.

4— Sovyetleri yığınlara yakınlaştırmak, ulusal ilkeye göre bileşmelerini sağlamak, ve böylece emekçi yığınlara yakın ve onlara tanış olan ulusal bir Sovyet devletçiliği yaratmak.

5— Ulusal kültürü geliştirmek, yerli insanlardan Sovyet-, Parti-, sendika- ve iktisat kadroları yetiştirmek amacıyla, anadilde gerek genel ve gerekse mesleki ve teknik eğitim için geniş bir kurs ve okul şebekesi kurmak.

Bu görevleri yerine getirmek, Doğu'nun Sovyet

cumhuriyetlerinde sosyalist inşa işini kolaylaştırmak demektir.

Doğu'nun örnek Sovyet cumhuriyetlerinden sözediliyor. Peki, nedir örnek cumhuriyet? Örnek cumhuriyet, tüm bu görevleri dürüstlük ve ciddiyetle yerine getiren, böylece komşu sömürge ve bağımlı ülkelerin işçi ve köylülerinin, kurtuluş hareketi saflarına girme gayretini teşvik eden bir cumhuriyettir.

Yukarıda, Sovyetleri milliyetlerin emekçi yığınlarına yakınlaştırma, Sovyetleri ulusallaştırma zorunluluğundan sözettim. Ama bu ne demektir, ve pratikte nasıl olacaktır? Yığınlara böyle yakınlaşmanın mükemmel örneği olarak, kısa süre önce tamamlanmış bulunan Türkistan'da ulusal sınırların saptanmasının[30] görülebileceğini sanıyorum. Burjuva basın bu sınırların saptanmasında bir "Bolşevik kurnazlığı" görüyor. Oysa açıkur ki, burada dile gelen şey bir "kurnazlık" değil, bilakis Türkmenistan ve Özbekistan halk yığınlarının, kendilerine yakın ve tanış kendi öz iktidar organlarına sahip olma derin özlemidir. Devrim öncesi dönemde bu iki ülke parçalanmıştı, çeşitli hanlıklara ve devletlere aitti ve böylece "iktidar sahipleri"nin sömürücü düzenbazlıklarına elverişli bir faaliyet alanı sunuyorlardı. Şimdi, Özbekistan ve Türkmenistan'ın emekçi yığınlarını iktidar organlarına yakınlaştırmak ve onlarla kaynaşurmak için, birbirinden koparılmış bu parçaları bağımsız devletler olarak ***yeniden birleştirme*** olanağının olduğu an gelmiş bulunuyor. Türkistan'da sınırların saptanması, herşeyden önce, bu ülkelerin birbirinden koparılmış parçalarının bağımsız devletler biçiminde ***yeniden birleştirilmesidir.*** Eğer bu devletler sonradan, eşit hakka sahip üyeler olarak Sovyetler Birliği'ne girmek istedilerse, bu, Bolşeviklerin Doğu'nun halk yığınlarının en derin özlemlerinin anahtarını bulmuş olduğuna ve Sovyetler Birliği'nin, tüm dünyada, çeşitli milliyetlerin emekçi yığınlarının biricik gönüllü birliği olduğuna tanıklık eder. Polonya'nın birliğini yeniden tesis etmek için, burjuvazi bir dizi savaşa ihtiyaç duydu. Türkmenistan'ın ve Özbekistan'ın birliğini yeniden tesis etmek için ise komünistlere, birkaç aylık aydınlatma ve propagandadan başka bir şey gerekmedi.

Yönetim organlarını, bu durumda Sovyetleri, çeşitli milliyetlerin büyük emekçi yığınlarına işte böyle yakınlaştırmak gerekir.

Bolşeviklerin ulusal siyasetinin tek doğru siyaset olduğunun bir kanıtıdır bu.

Ayrıca Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerinde ulusal kültürün kalkındırılmasından sözettim. Ama ulusal kültür ne demektir? Proleter kültürle nasıl bağdaşır? Lenin, daha savaştan önce, bizde bir burjuva ve bir de sosyalist iki kültür bulunduğunu; ulusal kültür şiarının, emekçilerin bilincini milliyetçilik ağusu ile zehirlemeye çalışan burjuvazinin gerici bir şiarı olduğunu söylemedi mi?[31] Ulusal kültürün inşası, anadilde okul ve kursların geliştirilmesi ve yerli nüfustan kadro yetiştirilmesi, sosyalizmin inşasıyla, proleter kültürün inşasıyla nasıl bağdaşır? Burada aşılamaz bir çelişki yok mu? Elbette yok! Biz proleter kültürü inşa ediyoruz. Bu tamamen doğrudur. Ama, içeriği itibariyle sosyalist olan proleter kültürün, sosyalist inşa içine çekilmiş çeşitli halklarda, dil, yaşam tarzı vb. farklarına göre, çeşitli ifade biçimlerine ve farklı bir ifade tarzına büründüğü de aynı şekilde doğrudur. İçeriği itibariyle proleter, biçimi itibariyle ulusal — işte sosyalizmin ona doğru yürüdüğü, tüm insanlığın ortak kültürü, böyle bir kültürdür. Proleter kültür, ulusal kültürü yoketmez, bilakis ona içerik kazandırır. Ve tersine: ulusal kültür, proleter kültürü yok etmez, bilakis ona biçim kazandırır. Ulusal kültür şiarı, burjuvazi iktidarda olduğu ve ulusların pekişmesi burjuva rejimin himayesi altında gerçekleştiği sürece, burjuva bir şiardı. Proletarya iktidara geldiği ve ulusların pekişmesi Sovyet iktidarının koruması altında gerçekleşmeye başladığında, ulusal kültür şiarı proleter bir şiar haline geldi. İki farklı durum arasındaki bu ilkesel ayrılığı kavramayan biri, ne Leninizmi, ne de ulusal sorunun özünü asla kavramayacaktır.

Sosyalizm döneminde tüm insanlık için ortak bir dil yaratılacağından ve tüm diğer dillerin sönüp gideceğinden sözediliyor (örneğin Kautsky böyle yapıyor). Ben, bu evrensel tek dil teorisine pek inanmıyorum. Her halükârda, deneyim böyle bir teorinin lehinde değil, aleyhinde konuşuyor. Şimdiye kadar öyle oldu ki, sosyalist devrim dillerin sayısını azaltmayıp, bilakis artırdı, çünkü insanlığın en derin katmanlarını sarsıp onları siyasi arenaya çıkararak o, eskiden tanınmayan ya da pek az tanınan bir dizi yeni milliyeti yeni bir yaşama uyandırıyor. Eski Çarlık Rusya'sının, içinde en az 50 ulus ve ulusal grup barındırdığına kim inanırdı? Oysa, eski zincirleri

parçalayan ve bir dizi unutulmuş halk ve kavim doğuran Ekim Devrimi, onları yeni bir yaşama uyandırdı ve onlara yeni gelişme olanakları sağladı. Bugün Hindistan'dan yekpare bir bütün olarak sözediliyor. Ama şuna hiç kuşku yok ki, Hindistan'da devrimci bir sarsıntı durumunda, ortaya o zamana kadar bilinmeyen, kendi öz dillerine, kendi öz kültürlerine sahip onlarca milliyet çıkacaktır. Proleter kültürü çeşitli milliyetlerin ortak malı haline getirmeye gelince, bunun bu milliyetlerin dillerine ve yaşam tarzlarına uygun biçimler içinde gerçekleşeceğine de kuşku olamaz.

Bu yakınlarda, Buryat yoldaşlardan, tüm insanlığın ortak kültürü ile ulusal kültür arasında karşılıklı ilişkiler sorununu, bu ciddi ve güç sorunu izah etmemi rica eden bir mektup aldım. İşte bu mektup:

> "Bizim için çok ciddi ve güç olan şu sorunların izah edilmesini acilen rica ediyoruz. Komünist partisinin nihai hedefi, tüm insanlık için ortak tek bir kültürdür. Bizim çeşitli özerk cumhuriyetlerimizde gelişen ulusal kültürlerden, bu tüm insanlık için ortak tek bir kültüre geçiş nasıl düşünülüyor? Çeşitli ulusal kültür özelliklerinin (dil vb.) asimilasyonu nasıl olacak?"

Yukarıda söylediklerimle Buryat yoldaşları meşgul eden sorunun yanıtlanmış olduğunu sanıyorum.

Buryat yoldaşlar, tüm insanlık için ortak proleter kültürün inşası sırasında çeşitli milliyetlerin asimilasyonu sorununu koyuyorlar. Kuşku yok ki, bazı milliyetler asimilasyon sürecine uğrayabilirler, ve herhalde uğrayacaklardır da. Bu türlü süreçler eskiden de görüldü. Ama mesele şu ki, tek tek milliyetlerin asimilasyonu süreci, karşıt süreci, hayatiyet sahibi bir dizi güçlü ulusun güçlenmesi ve gelişmesi sürecini dıştalamak şöyle dursun, bilakis önşart koşar, çünkü tek tek milliyetlerin asimilasyonu kısmi süreci, ulusların gelişmesi genel sürecinin sonucudur. Tam da bu nedenledir ki, tek tek bazı milliyetlerin olası asimilasyonu, tıpkı halkların ulusal kültürünün tüm insanlık için ortak proleter kültürü yoketmeyip, bilakis tümlemesi ve zenginleştirmesi gibi, tüm insanlık için ortak proleter kültürün de, halkların ulusal kültürünü dıştalamak şöyle

dursun, onu önşart koştuğu ve beslediği mutlak doğru tezini çürütmez, bilakis doğrular.

Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerinin fonksiyonerlerinin önünde duran en yakın görevler anahatlarıyla bunlardır.

Bu görevlerin karakter ve içeriği budur.

Şimdiki yoğun iktisadi inşa ve köylülüğe yeni tavizler verilmesi döneminden, bu görevlerin yerine getirilmesini ilerletmek ve böylece, ağırlıklı olarak köylü ülkeler olan Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerinin, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasına katılmalarını kolaylaştırmak için yararlanmak gerekir.

Partinin köylülüğe karşı yeni siyasetinin, bir dizi yeni tavizlerde (kısa vadeli kiralama, ücretli emeğe izin verme) bulunduğundan, belli geri çekilme unsurları içerdiği söyleniyor. Bu doğru mudur? Evet, doğrudur. Ama bunlar, Partiden ve Sovyet iktidarından yana muazzam bir güç üstünlüğünün ayakta tutulduğu *sırada* bizim izin verdiğimiz geri çekilme unsurlarıdır. İstikrarlı bir para birimi, kalkınan bir sanayi, kalkınan bir ulaştırma, onun yardımıyla —öncelikli krediler vererek— en küçük bir sarsıntıya meydan vermeksizin, nüfusun herhangi bir katmanının yıkıma uğratılabileceği ya da daha üst bir basamağa çıkartılabileceği sağlamlaşan bir kredi sistemi — tüm bunlar, proletarya diktatörlüğünün elinde bulunan öylesi yedeklerdir ki, bunlara dayanarak bir cephe kesitindeki belli geri çekilme unsurları, tüm cephe boyunca saldırının hazırlanmasını sadece kolaylaştırabilirler. Partinin köylülüğe verdiği tek tek yeni tavizlerin, verili anda köylülüğün sosyalist inşaya katılmasını güçleştirmeyip, bilakis daha da kolaylaştıracak olması da bu yüzdendir.

Bu durumun Doğu'nun Sovyet cumhuriyetleri için ne gibi bir anlamı olabilir? Sadece şu anlamı olabilir ki, bununla bu cumhuriyetlerin fonksiyonerlerinin eline, bu ülkelerin, Sovyet ekonomisinin genel gelişme sistemine katılmalarını kolaylaştırıp hızlandıran yeni bir silah verilir.

Partinin kırdaki siyasetiyle, Sovyet Doğunun fonksiyonerlerinin karşısına çıkan en yakın ulusal görevler arasındaki bağıntı budur.

Bundan ötürü Doğu Halkları Üniversitesi'nin, Doğu'nun Sovyet cumhuriyetleri karşısındaki görevi, bu cumhuriyetler için kadro eğitimine, yukarıda belirtilen en yakın görevlerin yerine getirilmesini güvence altına alan bir yön vermektir.

Doğu Halkları Üniversitesi hayata yabancılaşamaz. O, yaşamın dışında duran bir kurum değildir ve olamaz. O, varlığının bütün hücreleriyle gerçek yaşamla bağlı olmalıdır. Bundan dolayı, Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerinin önünde duran en yakın görevlere gözlerini kapayamaz. Bu nedenle Doğu Halkları Üniversitesinin görevi, bu cumhuriyetler için gerekli kadroların eğitilmesinde, onların en yakın görevlerini nazarı itibara almaktır.

Bu yapılırken, Sovyet Doğusu için gerçek kadrolar ve gerçek devrimciler eğitilmek isteniyorsa, bu üniversitenin duvarları içinde mücadele edilmesi gereken, Sovyet Doğu'sunun fonksiyonerlerinin pratiğinde baş gösteren iki sapmanın varlığı gözönünde tutulmak gerekir.

Birinci sapma, yukarıda sözünü etmiş bulunduğum görevlerin sadeleştirilmesi, basite indirgenmesidir, Sovyetler Birliği'nin merkezinde gayet yerinde ve uygulanabilir olan, ama kenar bölgeler denilen bölgelerin gelişme koşulları için hiç mi hiç uygun olmayan iktisadi inşa yöntemlerini mekanik bir biçimde aktarma denemesidir. Bu sapmaya düşen yoldaşlar iki şeyi kavramıyorlar. Merkez ile "kenar bölgeler"deki koşulların aynı olmadığını, özdeş olmaktan uzak olduğunu kavramıyorlar. Ayrıca, Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerinin de bizzat türdeş olmadığını, aralarından bazılarının, örneğin Gürcistan ve Ermenistan'ın, ulusal biçimlenmenin daha üst bir basamağında bulunduklarını; diğerlerinin, örneğin Çeçenistan ile Kabardiya'nın, ulusal biçimlenmenin en alt basamağında durduğunu; daha başka bazılarının ise, örneğin Kırgızistan'ın, bu iki aşırı uç arasında ara bir konumda bulunduğunu kavramıyorlar. Bu yoldaşlar, yerel koşullara uyarlanmadıkça, her ülkenin tüm özelliklerini gözönünde tutmadıkça, ciddi hiçbir şey inşa edilemeyeceğini kavramıyorlar. Bu sapmanın sonucu, yığınlardan kopma ve solcu lafebelerine yozlaşmaktır. Doğu Halkları Üniversitesi'nin görevi, kadroları, bu basite indirgemeye karşı uzlaşmaz bir mücadele ruhuyla eğitmektir.

İkinci sapma ise, tersine, yerel özellikleri abartmak, Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerini, Sovyetler Birliği'nin sanayi bölgeleriyle bağlayan ortak ve esas şeyi unutmak, sosyalist görevleri sessizlikle geçiştirmek, kendini dar ve sınırlı bir milliyetçiliğin görevlerine uyarlamaktır. Bu sapmaya düşen yoldaşlar, ülkelerinin iç inşası ile pek uğraşmıyorlar, bu gelişmeyi olayların doğal seyrine bırakmayı yeğliyorlar. Onlar için asıl olan iç inşa değil, "dış" siyasettir, kendi cumhuriyetlerinin sınırlarının genişletilmesi, sınır komşusu cumhuriyetlerle hukuki anlaşmazlıklardır, komşulardan bir parça daha koparma, ve böylece kendi ülkelerinin milliyetçi burjuvalarının hoşuna gitme tamahıdır. Bu sapmanın sonucu, sosyalizmden çark etme ve sıradan burjuva milliyetçilerine yozlaşmadır. Doğu Halkları Üniversitesi'nin görevi, kadroları bu üstü örtülü milliyetçiliğe karşı uzlaşmaz bir mücadele anlayışıyla eğitmektir.

Doğu Halkları Üniversitesi'nin, Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerine ilişkin görevleri bunlardır.

II
DOĞU EMEKÇİLERİ KOMÜNİST ÜNİVERSİTESİ'NİN DOĞU'NUN SÖMÜRGE VE BAĞIMLI ÜLKELERİ KARŞISINDAKİ GÖREVLERİ

Şimdi ikinci soruna, Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'nin, Doğunun sömürge ve bağımlı ülkelerine ilişkin görevleri sorununa geliyoruz.

Bu ülkeleri, varlık ve gelişmeleri bakımından Doğu'nun Sovyet cumhuriyetlerinden ayıran karakteristik özellikler nelerdir?

Birincisi, bu ülkelerin, emperyalizmin boyunduruğu altında yaşama ve gelişmeleridir.

İkincisi, çifte baskının, iç boyunduruğun (kendi burjuvazilerinin boyunduruğu) ve dış boyunduruğun (yabancı emperyalist burjuvazinin boyunduruğu), bu ülkelerdeki devrimci bunalımı ağırlaştırıp derinleştirmesidir.

Üçüncüsü, bu ülkelerden bazılarında, örneğin Hindistan'da, kapitalizmin hızlı bir tempoyla büyüyüp, sayıca az çok güçlü bir yerli proleterler sınıfı doğurup yetiştirmesidir.

Dördüncüsü, devrimci hareketin büyümesiyle, bu ülkelerin burjuvazisinin, biri devrimci (küçük-burjuvazi) ve diğeri uzlaşıcı (büyük burjuvazi) iki parçaya bölünmesidir, ki bunlardan birincisi devrimci mücadeleyi sürdürür, ikincisi ise emperyalizmle bir blok oluşturur.

Beşincisi, bu ülkelerde emperyalist blokun yanında, bir başka blokun daha, işçilerin ve devrimci küçük-burjuvazinin bir blokunun, emperyalizmden tam kurtuluşu hedefleyen anti-emperyalist bir blokun oluşmasıdır.

Altıncısı, bu ülkelerde proletaryanın hegemonyası ve halk yığınlarının uzlaşıcı ulusal burjuvazinin etkisinden kurtarılması sorununun, gittikçe daha güncel bir karaktere bürünmesidir.

Yedincisi, bu durumun, bu ülkelerin ulusal kurtuluş hareketinin Batının ileri ülkelerinin proleter hareketiyle birleşmesini önemli ölçüde kolaylaştırmasıdır.

Burdan en az üç sonuç çıkar:

1— Sömürge ve bağımlı ülkelerin emperyalizmden kurtuluşu, muzaffer bir devrim olmadan imkansızdır: bağımsızlık, armut piş, ağzıma düş'mez.

2— Devrimi ilerletmek ve kapitalist bakımdan gelişmiş sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin tam bağımsızlığını kazanmak, uzlaşıcı ulusal burjuvazi tecrit edilmeden, devrimci küçük-burjuva yığınlar bu burjuvazinin etkisinden kurtulmadan, proletaryanın hegemonyası siyaseti uygulanmadan, işçi sınıfının ileri unsurları bağımsız bir komünist partisi içinde örgütlenmeden imkansızdır.

3— Sömürge ve bağımlı ülkelerde kalıcı bir zafer, bu ülkelerin kurtuluş hareketiyle Batının ileri ülkelerinin proleter hareketinin gerçek birleşmesi olmaksızın imkansızdır.

Sömürge ve bağımlı ülkelerin komünistlerin temel görevi, bu sonuçları devrimci çalışmalarında çıkış noktası yapmaktır.

Bu böyle olduğuna göre, sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin

devrimci hareketinin en yakın görevleri nelerdir?

Sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin şu anki özelliği, genelde artık yekpare ve herşeyi kapsayan bir sömürge Doğu'nun olmamasıdır. Eskiden, sömürge Doğu, yekpare ve türdeş bir şey olarak düşünülürdü. Şimdi, bu düşünce artık gerçekliğe uymuyor. Bugün en az üç 'sömürge ve bağımlı ülke' kategorisi var. Birincisi, kendi proletaryası hiç ya da hemen hemen hiç bulunmayan ve sanayi bakımdan hiç gelişmemiş, Fas gibi ülkeler. İkincisi, sanayi bakımdan az gelişmiş ve sayıca nispeten güçsüz bir proletaryası bulunan, Çin ve Mısır gibi ülkeler. Üçüncüsü, kapitalist bakımdan az çok gelişmiş ve sayıca az çok güçlü bir proletaryası bulunan, Hindistan gibi ülkeler.

Bu ülkelerin tümünü aynı kefeye koymanın asla mümkün olamayacağı açıktır.

Ulusal burjuvazinin devrimci ve uzlaşıcı partilere bölünmek için henüz bir nedeni bulunmadığı Fas gibi ülkelerde Komünist unsurların görevi, emperyalizme karşı bir ulusal birleşik cephe kurmak için bütün önlemleri almaktır. Komünist unsurların yekpare bir parti halinde birleşmesi, böyle ülkelerde ancak emperyalizme karşı mücadelenin seyri içinde, ama özellikle de emperyalizme karşı muzaffer bir devrimci mücadeleden sonra gerçekleşebilir.

Ulusal burjuvazinin daha şimdiden devrimci ve uzlaşıcı partilere bölünmüş bulunduğu, ama burjuvazinin uzlaşıcı kesiminin emperyalizmle henüz sağlam bir birlik oluşturamadığı Mısır ya da Çin gibi ülkelerde komünistler, emperyalizme karşı bir ulusal birleşik cephe kurmayı, artık kendilerine hedef olarak alamazlar. Bu ülkelerin komünistleri, ulusal birleşik cephe siyasetinden, işçilerin ve küçük-burjuvazinin devrimci bloku siyasetine geçmelidir. Bu blok, bu ülkelerde, birleşik bir parti, bir işçi-köylü partisi biçimine bürünebilir; ama yine de bu nev'i şahsına münhasır parti, ***gerçekte*** iki gücün, komünist partisi ile devrimci küçük-burjuvazinin partisinin bir bloku olmak zorundadır. Ulusal burjuvazinin yarım gönüllülüğünün ve tutarsızlığının teşhiri ve emperyalizme karşı kararlı mücadele — bu blokun görevleri bunlardır. Eğer komünist partisinin elini-ayağını bağlamaz, komünist partisinin ajitasyon- ve propaganda çalışmasına halel getirmez, proleterleri komünist partisi etrafında toparlama

çabalarına engel olmaz, devrimci hareketin komünist partisi tarafından gerçek yönetimini kolaylaştırırsa, böyle iki parçadan oluşan bir parti gerekli ve amaca uygundur. Eğer tüm bu koşullara uygun düşmezse, böyle iki parçadan oluşan bir parti fuzulidir ve amaca uygun değildir, çünkü o zaman sadece, komünist unsurların burjuvazinin safları içinde kaybolmasına ve komünist partisinin proleter ordusunu yitirmesine sebebiyet verebilir.

Hindistan gibi ülkelerde ise durum biraz başkadır. Hindistan gibi sömürgelerin varlık koşullarında temel ve yeni olan, sadece, ulusal burjuvazinin devrimci ve uzlaşıcı partilere bölünmesi değil, bilakis herşeyden önce, bu burjuvazinin uzlaşıcı bölümünün esas itibariyle emperyalizmle anlaşmış olmasıdır. Burjuvazinin, emperyalizmden çok devrimden korkan, kendi yurdunun çıkarlarından çok kendi para kasasının çıkarlarını düşünen bu en zengin ve en nüfuzlu bölümü, her iki ayağıyla da devrimin yeminli düşmanlarının kampında yer alır, kendi ülkesinin işçi ve köylülerine karşı emperyalizmle bir blok oluşturur. Bu blok parçalanmadan, devrim zafer kazanamaz. Ama bu bloku parçalamak için, uzlaşıcı ulusal burjuvazinin ihanetini teşhir ederek, emekçi yığınları onun etkisinden kurtararak ve proletaryanın hegemonyası için zorunlu koşulların yaratılması sistematik biçimde hazırlanarak, ateşi bu ulusal burjuvazi üstünde yoğunlaştırmak gerekir. Başka bir deyişle, Hindistan gibi sömürgelerde, proletaryayı kurtuluş hareketinin önderi rolüne hazırlamak ve burjuvaziyi ve onun tellallarını bu şeref mevkiinden adım adım uzaklaştırmak gerekir. Devrimci anti-emperyalist bir blok kurmak ve bu blok içinde proletaryanın hegemonyasını sağlamak — görev budur. Bu blok, resmen ortak bir platform ile birarada tutulan, yekpare bir işçi-köylü partisi biçimini alabilir — ama hep böyle olması gerekmez. Komünist partisinin bağımsızlığı, bu ülkelerde komünizmi tutan ileri unsurların temel şiarı olmalıdır, çünkü proletaryanın hegemonyası ancak komünist partisi tarafından hazırlanıp gerçekleştirilebilir. Ne var ki komünist partisi, uzlaşıcı ulusal burjuvaziyi tecrit etmek ve kent ve kır küçük-burjuvazisinin milyonlarca kitlesine emperyalizme karşı mücadelede önderlik edebilmek için, burjuvazinin devrimci kanadı ile açık bir blok kurabilir ve kurmalıdır da.

Buradan, kapitalist bakımdan gelişmiş sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin devrimci hareketinin en yakın görevleri olarak şunlar çıkar:

1— İşçi sınıfının en iyi unsurlarını komünizme kazanmak ve bağımsız komünist partileri kurmak.

2— Uzlaşıcı ulusal burjuvazinin ve emperyalizmin blokuna karşı, işçilerin, köylülerin ve devrimci aydınların ulusal-devrimci blokunu kurmak.

3— Bu blok içinde proletaryanın hegemonyasını sağlamak.

4— Kent ve kır küçük-burjuvazisini, uzlaşıcı burjuvazinin etkisinden kurtarmak için mücadele etmek.

5— Kurtuluş hareketinin, ileri ülkelerin proleter hareketiyle birleşmesini sağlamak.

Doğu'nun sömürge ve bağımlı ülkelerinde fonksiyonerlerin önünde duran en yakın görevlerin üç grubu bunlardır.

Şimdiki uluslararası durum ışığında ele alındığında, bu görevler, son derece ciddi bir karaktere bürünmekte ve son derece büyük bir önem kazanmaktadırlar. Şu anki uluslararası durum, devrimci hareket içinde geçici bir durgunluk döneminin başlamış olmasıyla karakterizedir. Ama durgunluk ne demektir, şu anda ne anlama gelebilir? Batı'nın işçileri üzerinde, Doğu'nun sömürgeleri üzerinde ve herşeyden önce de tüm ülkelerin devrimci hareketinin bayraktarı olarak Sovyetler Birliği'nin üzerindeki baskının artmasından başka bir anlama gelemez. Sovyetler Birliği üzerindeki bu baskının hazırlanmasına emperyalistlerin saflarında daha şimdiden başlanmış bulunduğuna kuşku olamaz. Estonya'daki ayaklanma[32] vesilesiyle başlatılan iftira kampanyası, Sofya'daki patlamaya bağlı olarak Sovyetler Birliği'ne karşı başlatılan hinoğlu hin kışkırtma kampanyası, burjuva basınının ülkemize karşı genel kampanyası — tüm bunlar, saldırıya hazırlıktır. Darkafalıları Sovyetler Birliği'ne karşı saldırılara alıştırmak ve bir müdahalenin manevi önkoşullarını yaratmak hesabı üzerine kurulu, kamuoyunun topçu usulü hazırlanmasıdır bu. Bu yalan ve iftira kampanyasından ne çıkacağını, emperyalistlerin ciddi bir saldırıya girişmeyi göze alıp almayacaklarını göreceğiz. Ama bu saldırıların sömürgeler için hiç de iyi şeyler müjde-

lemediklerinden — bundan sanırım kuşku duyulamaz. Bu yüzden, emperyalizmin muhtemel bir darbesine karşı devrimin birleşik güçlerinin bir karşı-saldırısının hazırlanması, kaçınılamayacak bir güncel sorunudur.

Bunun için, sömürge ve bağımlı ülkelerde devrimci hareketin en yakın görevlerinin sebatla yerine getirilmesi, şu anda çok büyük bir önem taşımaktadır.

Durum bu olduğuna göre, Doğu Halkları Üniversitesi'nin sömürge ve bağımlı ülkelere ilişkin misyonu nedir? Bu misyon, bu ülkelerin devrimci gelişmesinin tüm özelliklerini hesaba katmak ve bu ülkelerden gelme kadroların eğitimine, yukarıda sayılan çeşitli türden en yakın görevlerin yerine getirilmesini güvence altına alan bir yön vermektir.

Doğu Halkları Üniversitesi'nde, sömürge ve bağımlı ülkelerden gelme aşağı-yukarı ona yakın farklı dinleyici grubu var. Bu yoldaşların aydınlanmaya ve bilgiye susamış olduklarını herkes biliyor. Doğu Halkları Üniversitesi'nin görevi, bu yoldaşlardan, Leninizmin teorisiyle silahlanmış, Leninizmin pratik deneyimiyle donatılmış, sömürge ve bağımlı ülkeler devrimci hareketinin en yakın görevlerini yürekten yerine getirmeye yetenekli gerçek devrimciler yaratmaktır.

Bunu yaparken, sömürge Doğu'nun fonksiyonerlerinin pratik çalışmasında, gerçekten devrimci kadrolar yetiştirmek için bunlara karşı mücadele etmek gereken iki sapmanın baş gösterdiğini göz önünde bulundurmak gerekir.

Birinci sapma, kurtuluş hareketinin devrimci olanaklarını küçümsemek ve sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde, bu ülkelerin durumunu ve gelişme basamaklarını hesaba katmadan, herkesi kapsayan bir ulusal birleşik cephe fikrini abartmaktır. Bu, devrimci hareketin daha alt bir basamağa düşürülmesi ve komünist unsurların burjuva milliyetçilerinin genel korosu içinde kaybolup gitmesi tehlikesini bağrında taşıyan, sağa doğru bir sapmadır. Bu sapmaya karşı kararlı mücadele, Doğu Halkları Üniversitesi'nin boynunun borcudur.

İkinci sapma, kurtuluş hareketinin devrimci olanaklarını abartmak ve işçi sınıfının emperyalizme karşı devrimci burjuvaziyle

ittifakını küçümsemektir. Kısa süre önce kendi ülkeleri için yanlış bir şekilde Sovyet iktidarı şiarını ileri süren Java'daki komünistlerin de bu sapmadan muzdarip oldukları görülmektedir. Bu, komünist partisinin yığınlardan kopması ve bir tarikata dönüşmesi tehlikesini bağrında taşıyan, sola doğru bir sapmadır. Bu sapmaya karşı kararlı mücadele, Doğu'nun sömürgeleri ve bağımlı ülkeleri için gerçekten devrimci kadroların eğitilmesi için zaruri bir koşuldur.

Doğu Halkları Üniversitesi'nin, Sovyet Doğu'nun ve sömürge Doğu'nun halkları karşısındaki siyasi görevleri, genelde bunlardır.

Doğu Halkları Üniversitesi'nin, bu görevleri alnının akıyla yerine getirmeyi becereğini umalım.

"Pravda" No. 115,
22 Mayıs 1925.

"KOMSOMOLSKAYA PRAVDA"[33] YAZI KURULUNUN TÜM ÜYELERİNE

Yoldaşlar! "Komsomolskaya Pravda"ya düşen büyük önemi gözönünde tutarak, sizlere bu gazetede yayınlanan bazı makaleler üzerine ilk izlenimlerimizi bildirmek istiyorum.

1— Biz, Stetski'nin "Yeni Ekonomik Politika'nın Yeni Bir Aşaması" adlı makalelerinin bazı pasajlarının kuşkuya yolaçtığı görüşündeyiz. Bu makalelerde, doğrusu ılımlı bir biçimde, "Zenginleşiniz!" şiarı lehinde tavır takınılmaktadır. Bu şiar bizim şiarımız değildir, o yanlıştır, bir dizi kuşkuya ve yanlış anlamalara sebebiyet vermektedir ve "Komsomolskaya Pravda"nın böyle yön verici bir makalesinde yeralmamalıdır. Bizim şiarımız sosyalist birikimdir. Biz, kırda refahın yükseltilmesinin yolu üstünde duran idari engelleri bertaraf ediyoruz. Bu önlem, kuşkusuz her türlü birikimi kolaylaştırmaktadır — gerek özel kapitalist, gerek sosyalist. Fakat şimdiye kadar Parti asla, özel birikimi kendi şiarı yaptığını söylemedi. Biz NEP'i yaygınlaştırıyoruz ve özel birikime, *bizim* şiarımızın, sosyalist birikim şiarının ekonomimizin sistemi içerisinde gerçekleşmesini kolaylaştırmak istediğimiz *için* izin veriyoruz. Yoldaşlarımızdan bazılarının bu sorunu tartışmalı görmeleri mümkündür. Ama o zaman da "Zenginleşiniz!" şiarı sorununun tartışmalı bir sorun olduğunu söylenmek, ve bu şiar lehinde tavır takınan makaleler tartışma belgeleri olarak yayınlanmak zorundadır. Öte yandan şurası da açıktır ki, "Komsomolskaya Pravda" bir tartışma organı değil, bilakis okuyucuya Parti için genel geçerliliği olan

şiarları ve ilkeleri ileten öncelikle olumlu bir organdır.

Tek kelimeyle, soruna nasıl yaklaşılırsa yaklaşılsın, ister biçimsel açıdan, ister ilkesel açıdan, Stetski'nin makaleleri bu noktada yetersiz olarak görülmek zorundadır. Gelecekte daha dikkatli olunmalıdır.

2— Stetski'nin makalelerinde belli bir nokta, kırda kapitalist olmayan gelişmeyle ilgili nokta da tamamen kabul edilebilir nitelikte değildir. Eskiden kapitalist olmayan bir gelişme yolundan sözetmek mümkündü. Sosyalist ve kapitalist gelişme unsurları arasındaki mücadelenin başlamış olduğu ve tüm keskinliğiyle yayıldığı şimdi, sosyalist gelişme yolundan sözetmek daha doğru olur. Yoksa, iki gelişme yolunun, kapitalist ve sosyalist yolun dışında bir üçüncü yolun olduğu izlenimi doğabilir, ki bu yanlış ve kesinlikle esassızdır.

3— Ayrıca Slepkov'un "Lenin'in Mirası Üzerine" makalesindeki belli bir pasaj, yani komünistlerin ve genç komünislerin örgütsel-siyasi çalışmada Partisiz köylü aktifiyle ***rekabet etmek*** zorunda olacakları da bana yanlış geliyor. Bugüne kadar biz sorunu, Parti çevresinde böyle bir aktifin yaratılması ve eğitilmesi şeklinde koyduk, ve bu doğru sayılıyordu. Şimdi Slepkov yeni bir sorun ortaya atmaktadır, komünistler ve genç komünistlerle, önce bir yaratılmak zorunda olan Partisiz aktifin rekabeti sorunu. Bu yanlıştır ve Sovyetlerin canlandırılması şiarı altında yürüttüğümüz tüm kampanyayla bağdaştırılamaz. Bu aktifle rekabet etmek değil, bilakis onu yaratmak ve eğitmek gerekiyor.

4— Marksizmin en önemli teorisyenlerinin komünizm üzerine, proletarya diktatörlüğü üzerine, Ekim Devrimi üzerine, bunların yanında Komünist Gençlik Birliği aktifinin şehir ve kırdaki çalışmasıyla doğrudan bağıntılı olan ekonominin ve yönetimin çeşitli dalları üzerine, "Komsomolskaya Pravda"nın eki olarak sistematik bir biçimde popüler broşürlerin yayınlanmasını yoluna koymak iyi olurdu. Küçük broşürler biçimindeki böyle ekler, ileride Komünist Gençlik Birliği aktivistleri için bir tür küçük kütüphane oluşturabilirler, ki bu Komünist Gençlik Birliği aktifinin eğitimi için muhakkak büyük bir öneme sahip olurdu.

5— "Komsomolskaya Pravda"daki makalelerin stilini

basitleştirmek, yazarları basit, kısa cümlelerle, mümkün olduğunca yabancı kelimeler kullanmadan, *İlyiç*'in yazmasını bildiği gibi yazmakla yükümlü kılmak iyi olurdu. En kötü halde, eğer yabancı kelimeler kullanmadan işin içinden çıkılamıyorsa, yine "Komsomolskaya Pravda"nın eki olarak küçük bir sözlük verilebilir veya en azından makalenin metni içinde açıklamalar yapılabilir.

Moskova, 2 Haziran 1925.

J.Stalin
V.Molotov
A.Andreyev

İlk kez yayınlanmaktadır.

SORULAR VE YANITLAR

Sverdlov Üniversitesi'nde konuşma
9 Haziran 1925

Yoldaşlar! Sizler tarafından yazılı biçimde konulmuş olan soruları yanıtlayacağım. Soruları, pusulanızda konduğu sırayla ele alacağım. Bildiğiniz gibi, sorular toplam on tane.

Birinci soruyla başlayalım.

I

Sovyetler Birliği önümüzdeki 10-15 yıl içinde Batı proletaryasının sosyal devrimiyle desteklenmediği taktirde, proletarya diktatörlüğü koşulları altında hangi önlemler ve hangi koşullar, işçi sınıfının köylülükle birleşmesinin sağlamlaşmasına katkıda bulunabilir?

Bu sorunun, sizler tarafından yazılı biçimde konulmuş olan tüm diğer soruları kapsadığını düşünüyorum. Bu nedenle yanıtım genel bir yanıt olacak ve bu yüzden kesinlikle ayrıntılı bir karakter taşımayacaktır. Yoksa diğer soruları yanıtlamak için söyleyecek bir şey kalmazdı.

XVI. Parti Konferansı kararlarının bu soruya ayrıntılı bir yanıt

verdiğini düşünüyorum. Bu kararlarda, birleşmenin sağlamlaşması için temel güvencenin, köylülüğe karşı doğru bir politika olduğu söylenmektedir.

Ama köylülüğe karşı doğru politika ne demektir?

Bu ancak, iktisadi ve idari-siyasi alanda ve kültür ve eğitim alanında birleşmenin sağlamlaşmasını garantileyen bir dizi önlemlerden ibaret olabilir.

İktisadi alanla başlayalım.

Herşeyden önce, kırda savaş komünizminin kalıntılarını ortadan kaldırmak gereklidir. Ayrıca sanayi ürünlerine ve tarımsal ürünlere ilişkin doğru bir fiyat politikası, sanayiin ve tarımın hızla büyümesini ve böylece "makas"ın tasfiye edilmesini garantileyen bir politika gereklidir. Dahası, tarımsal vergilerin toplam meblağını azaltmak ve bu vergiyi tedricen genel devlet bütçesinden mahalli bütçeye aktarmak gereklidir. Köylülüğün milyonluk kitlelerini kooperatiflerde, herşeyden önce tarım- ve kredi kooperatiflerinde biraraya toplamak, ve bu yoldan köylü ekonomisini sosyalist inşanın genel sistemi içine çekmek gereklidir. Tarımı teknik bakımdan devrimcileştirmek ve kırda kültür ve teknik merkezleri yaratmak amacıyla köye azami sayıda traktör sağlamak gereklidir. Son olarak, kırı kente daha sıkı bağlamak ve ikisi arasındaki karşıtlığı kaldırmanın aracı olarak elektrifikasyon planını gerçekleştirmek gereklidir.

İktisadi alanda kent ile kır arasındaki birleşmeyi garantilemek istiyorsa, Partinin tutmak zorunda olduğu yol budur.

Dikkatinizi, tarımsal vergiyi devlet bütçesinden mahalli bütçeye aktarma sorununa çekmek istiyorum. Bu size garip gelebilir. Buna rağmen, tarımsal verginin bir mahalli vergi karakterine bürünüyor olduğu ve gittikçe daha çok bürüneceği bir olgudur. Örneğin bilindiği gibi, tarımsal vergi, önceleri, iki yıl önce, devlet bütçemizin en önemli ya da nerdeyse en önemli gelir kalemini oluşturuyordu. Ya şimdi? Şimdi devlet bütçesinin önemsiz bir parçasını oluşturuyor. Devlet bütçesi şimdi 2,5 milyar rubleyi buluyor, tarımsal vergi ama bu yıl en çok 250-260 milyon ruble getirecek, geçen yıldan 100 milyon az. Gördüğünüz gibi, bu hiç de öyle fazla değil. Ve devlet bütçesi ne kadar büyürse, bu verginin payı

o kadar azalacaktır. İkincisi, bu 260 milyon rublelik tarımsal krediden 100 milyonu mahalli bütçeye gidiyor. Bu, toplam verginin üçte birinden fazla. Bu neyle açıklanmalı? Varolan tüm vergiler içinde tarımsal verginin mahalli koşullara en çok uyanı olmasıyla ve mahalli ihtiyaçlar için harcanmaya en uygun olmasıyla. Mahalli bütçenin genelde artacağından hemen hiç kuşku duyulamaz. Ama aynı şekilde şundan da kuşku duyulamaz ki, o herşeyden önce, mahalli koşullara azami uymayı gerektiren tarımsal vergi ile artacaktır. Devlet gelirlerinin ağırlık noktası daha şimdiden başka tür gelirlere, devlet girişimlerinden gelecek gelirlere, dolaysız vergilere vs. kaydığından ve genelde kayacağından, bu bir o kadar daha muhtemeldir.

Bu sebepten dolayı, zamanı geldiğinde, birleşmenin sağlamlaştırılması bakış açısından bakıldığında, tarımsal vergiyi genel devlet bütçesinden mahalli bütçeye aktarmanın gayet amaca uygun olacağı muhtemeldir.

Şimdi de birleşmeyi idari-siyasi alanda garantileyecek önlemlere geçelim.

Kentte ve kırda Sovyet demokrasisini geliştirmek ve Sovyetleri, devlet aygıtını basitleştirmek, ucuzlatmak ve ahlâken sağlıklı kılmak amacıyla canlandırmak, bu aygıttaki bürokratizm ve burjuva çürüme unsurlarının kökünü kurutmak amacıyla, devlet aygıtını milyonluk kitlelerle en sıkı biçimde bağlamak amacıyla canlandırmak — birleşmeyi idari-siyasi inşa çizgisi boyunca sağlamlaştırmak istiyorsa, Partinin tutması gereken yol budur.

Proletarya diktatörlüğü kendi başına bir amaç değildir. Diktatörlük, sosyalizme varmanın bir aracı, yoludur. Ya sosyalizm nedir? Sosyalizm, proletarya diktatörlüğü toplumundan devletin olmadığı topluma geçiştir. Ama bu geçişi yerine getirebilmek için devlet aygıtının bir yeniden kalıba dökülmesi hazırlanmalı ve bu münasebetle diktatörlük toplumunun komünist topluma dönüşümünü gerçekten garantileyen bir yön ve bir yol tutulmalıdır. Sovyetleri canlandırma şiarı, işçi sınıfının ve köylülüğün en iyi unsurlarının ülkenin doğrudan yönetilmesine çekilmesi şiarı işte bu amaca hizmet eder. Devlet aygıtını iyileştirmek, onu temelli yeniden kalıba dökmek, onun içindeki bürokratizm ve çürüme unsurlarının kökünü kazımak,

onu geniş kitlelere yakınlaştırmak ve tanış kılmak — tüm bunlar, devlet aygıtı bizzat kitleler tarafından sürekli ve aktif olarak desteklenmeksizin imkansızdır. Ama kitleler tarafından aktif ve sürekli desteklenme ise en iyi işçi- ve köylü unsurlar yönetim organları içine çekilmeden, devlet aygıtı ile emekçi kitlelerin "en alt" katmanları arasında doğrudan ve dolaysız bir bağ kurulmadan imkansızdır.

Sovyet devlet aygıtı bir burjuva devlet aygıtından neyle ayrılır?

Herşeyden önce, burjuva devlet aygıtının kitlelerin *üstünde* durmasıyla, onun bu sebepten ötürü aşılamaz bir engelle halktan ayrılması ve tüm ruhu itibariyle halk kitlelerine yabancı olmasıyla. Buna karşılık Sovyet devlet aygıtı kitlelerle *kaynaşır*, çünkü eğer Sovyet devlet aygıtı olarak varolmak istiyorsa, kitlelerin üstünde duramaz ve durmamalıdır, çünkü emekçilerin milyonluk kitlelerini gerçekten kucaklamak istiyorsa, bu kitlelere yabancılaşamaz. Sovyet devlet aygıtı ile bir burjuva devlet aygıtı arasındaki ilkesel farklardan biri budur.

Lenin bir keresinde "Bolşevikler Devlet İktidarını Koruyabilecekler mi?" broşüründe, Bolşevik Parti'nin 240 000 üyesinin, ülkeyi yoksullara karşı zenginlerin çıkarına yönetmiş olan 130 000 çiftlik sahibinden hiçbir bakımdan kötü olmadığından, ülkeyi zenginlere karşı yoksulların çıkarına yönetebileceğini söylemişti. Bazı komünistler bu nedenle, birkaç yüz bin Parti üyesinin devlet aygıtı için yeterli olduğunu, dev ülkeyi yönetmek için tamamen yeterli olduğunu sanıyorlar. Bu nedenle bazen, Partiyi devletle özdeşleştirmeye meyletiyorlar. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Bu, Lenin'in düşüncesini çarpıtmaktır. Lenin Bolşevik Parti'nin 240 000 üyesinden sözettiğinde, bununla Sovyet devlet aygıtının sayısal gücünün ve genel kapsamının bundan ibaret olduğunu ya da olabileceğini asla söylemek istememiştir. Tam tersine o, devlet aygıtının içine Parti üyelerinden başka, o sıralar, Ekim'den önce Bolşeviklere oy vermiş olan bir milyon emekçiyi de katmış ve devlet aygıtımızı bir çırpıda *on katına çıkarmak*, yani emekçileri devleti yönetmenin günlük işine çekerek onu en az on milyona çıkarmak için bir araca sahip olduğumuzu belirtmişti.

"Bu 240 000 insanın ardında", der Lenin, "daha şimdiden

yetişkin nüfusun en az bir milyonunun oyu duruyor, çünkü Parti üyeleri ile partiye verilen oy arasında tam da böyle bir sayısal orantı, Avrupa'nın deneyimleriyle ve Rusya'nın deneyimleriyle, örneğin Petrograd Duması için Ağustos'taki seçimlerle saptanmış bulunmaktadır. İşte size, her ayın 20'sinde bir tomar parayı cebe indirdiği için değil, sosyalist devlete yürekten bağlı ***bir milyon*** insanlık bir 'devlet aygıtı'.

Bunun da ötesinde, devlet aygıtımızı derhal, bir çırpıda ***on katına çıkarmak*** için bir 'mucize araç'a, hiçbir kapitalist devletin şimdiye kadar sahip olmadığı ve bundan sonra da sahip olamayacağı bir araca sahibiz. Bu mucize araç, devletin yönetilmesi günlük işine emekçilerin çekilmesi, yoksul nüfusun çekilmesidir." (Bkz. 4. baskı, cilt 26, s.87, Rusça.)

Bu "devletin yönetilmesi günlük işine emekçilerin çekilmesi, yoksul nüfusun çekilmesi" nasıl olacaktır?

Kitlelerin inisiyatifi üzerine ortaya çıkan örgütler üzerinden, Sovyetler, iktisat organları, işletme komiteleri, kültürel kuruluşlar, Parti örgütleri, Gençlik Birliği örgütleri, her türden kooperatifsel birlikler vs. vb. etrafında kümelenen akla gelebilecek her türlü komisyonlar ve komiteler, danışma konferansları ve delege toplantıları üzerinden olacaktır. Yoldaşlarımız zaman zaman, alt Parti-, Sovyet-, kültür-, sendika- ve eğitim örgütlerimiz etrafında, Komünist Gençlik Birliği örgütlerinin, Ordu-, kadın- ve akla gelebilecek tüm diğer örgütlerin etrafında fırdolayı, kendi inisiyatifiyle ortaya çıkmış, Partisiz işçi ve köylülerin milyonluk kitlelerini kapsayan ve günbegünlük, göze görünmez, zahmetli, gürültüsüz çalışmalarıyla Sovyetlerin temelini genişleten, Sovyetlere can veren ve Sovyet devletinin güç kaynağını oluşturan öbek öbek örgütlerin, komisyonların ve danışma komisyonlarının harıl harıl işbaşında olduğunu farketmiyorlar. Bu milyonları kapsayan, Sovyet ve Parti organlarımızı çevreleyen örgütler olmadan, Sovyet iktidarının varlığı ve gelişmesi, büyük ülkeye önderlik etmek ve onu yönetmek kesinlikle düşünülemez olurdu. Sovyet devlet aygıtı tek başına

Sovyetlerden mürekkep değildir. Sovyet devlet aygıtı, kelimenin en derin anlamında Sovyetlerden, artı, Sovyetleri "en alt" katmanlarla bağlayan, devlet aygıtını milyonlarca kitleyle ***kaynaştıran*** ve devlet aygıtıyla ahali arasında bir bariyeri birazcık da olsa anımsatan herşeyi adım adım ortadan kaldıran Partisizlerin ve Parti üyelerinin akla gelebilecek her türlü birliklerinin milyonları kapsayan örgütlerinden mürekkeptir.

Biz bu şekilde, emekçilerin milyonluk kitlelerini ona yakınlaştırarak ve tanış yaparak, onda bürokratizmin kalıntılarının kökünü kazıyıp onu kitlelerle kaynaştırarak devlet aygıtımızı "on katına çıkarmaya" çalışmalı ve böylece proletarya diktatörlüğü toplumundan komünist topluma geçişi hazırlamalıyız.

Sovyetleri canlandırma ve Sovyet demokrasisini geliştirme şiarının anlam ve önemi budur.

Partinin idari-siyasi çalışma alanında birleşmenin sağlamlaştırılması için zorunlu olan en önemli önlemler bunlardır.

Kültür- ve eğitim çalışması alanında birleşmenin garanti altına alınması için önlemlere gelince, bunun üzerine söylenecek şey çok değildir, çünkü bu önlemler berrak ve herkesçe bilinmektedir ve bu yüzden izah edilmelerine gerek yoktur. Sadece, bu alanda önümüzdeki dönemde yapılacak çalışmanın temel çizgisini vurgulamak istiyorum. Bu temel çizgi, genel ilkokula devam mecburiyetini tüm ülkede, tüm Birlik'te uygulamak için zaruri olan önkoşulları yaratmaktır. Bu, yoldaşlar, en büyük öneme sahip bir reformdur. Uygulanması, sadece kültürel cephede değil, aynı zamanda siyasi ve iktisadi cephede de muazzam bir zafer anlamına gelmektedir. Bu reform, ülkenin muazzam bir kalkınması için temel olarak hizmet etmelidir. Ama yüz milyonlarca rubleye mal olacaktır. Onun uygulanması için koca bir orduya, nerdeyse yarım milyon kadın ve erkek öğretmene gerek olacağına işaret etmek yeterlidir. Ama herşeye rağmen, eğer ülkeyi daha yüksek bir kültür aşamasına çıkarmak istiyorsak, önümüzdeki kısa dönem içinde bu reformun uygulanmasını güvence altına almak zorundayız. Ve bunu yapacağız, yoldaşlar. Buna kuşku olamaz.

İlk sorunuzun yanıtı budur.

Şimdi ikinci soruya geçelim.

II

Kapitalizmin stabilizasyonu [istikrara kavuşması — ÇN] ile bağıntı içinde, eğer bu stabilizasyon uzun süreli olursa, Partimizi hangi yozlaşma tehlikeleri tehdit etmektedir?

Bizde genelde böylesi tehlikeler var mı?

Böylesi tehlikeler kuşkusuz, olası ve hatta gerçek tehlikeler olarak vardır. Onlar bizde stabilizasyondan bağımsız olarak vardırlar. Stabilizasyon onları sadece daha hissedilebilir kılmaktadır. Bu tehlikelerin sayısı, en bellibaşlıları alınacak olursa, görüşüme göre üçtür:

a) ülkemizin inşasında sosyalist perspektifi yitirme tehlikesi ve bununla bağlı tasfiyecilik;

b) uluslararası devrimci perspektifi yitirme tehlikesi ve bununla bağlı milliyetçilik;

c) Partinin önder konumunu yitirme tehlikesi ve bununla bağlı, Partinin devlet aygıtının bir uzantısına dönüşme olanağı.

Birinci tehlikeyle başlayalım.

Bu tehlikenin karakteristik belirtisi, devrimimizin iç güçlerine inançsızlıktır; işçilerin ve köylülerin ittifakı davasına inançsızlık; bu ittifakta işçi sınıfının önder rolüne inançsızlık; "NEP Rusya'sı"nı "sosyalist Rusya"ya dönüştürme olanağına inançsızlık; ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inançsızlıktır.

Bu tasfiyecilik ve yozlaşma yoludur, çünkü Ekim Devriminin temellerinin ve hedeflerinin tasfiyesine, proleter devletin bir burjuva-demokratik devlete yozlaşmasına götürür.

Yeni Ekonomik Politika koşulları altında, halk ekonomimiz içinde kapitalist ve sosyalist unsurların çılgınca mücadelesi koşulları altında Parti üzerindeki burjuva etkisinin güçlenmesi, böyle bir "ruh hali"nin kaynağıdır, onun Parti içinde yayılmasının zeminini oluşturur. Kapitalist unsurlar mücadeleyi sadece iktisadi alanda yürütmüyorlar. Partinin en sebatsız kesimlerini, sosyalist inşa davasına inançsızlık, inşa çalışmamızın sosyalist perspektiflerine karşı kuşkuculukla ağulayarak, mücadeleyi proleteryanın ideolojisi alanına

taşımaya çabalıyorlar, ve çabalarının mutlak sonuçsuz kaldığı söylenemez.

"Geri kalmış bir ülke olan bizim tam sosyalist toplumu kurabileceğimiz düşünülemez bile", diyor bu ağulanmış "komünistler", "ülkemizin üretici güçlerinin durumu, önümüze böyle ütopik hedefler koymamıza izin vermiyor; Allah vere de, şöyle böyle tutunabilelim; şimdi sosyalizmi düşünmenin sırası değil, hele bir inşa edelim de, gerisini sonra düşünelim..."

"Devrimci misyonumuzu, Ekim Devrimini gerçekleştirerek, halihazırda, yerine getirmiş bulunuyoruz", diyor diğerleri, "şimdi herşey uluslararası devrime bağlı, çünkü Batı proletaryasının önceden zaferi olmadan biz sosyalizmi kuramayız, ve bir devrimcinin Rusya'da, esasına bakılırsa, yapacak hiçbir şeyi yok" Bilindiği gibi, 1923 yılında, Alman devriminin arifesinde, öğrenci gençliğimizin bir kısmı kitapları bir yana atıp Almanya'ya gitmek üzereydi, bu münasebetle şöyle diyordu: "Bir devrimcinin Rusya'da yapacak hiçbir şeyi yok artık, kitapları bir yana atıp, devrim yapmak için Almanya'ya gitmek gerek".

Gördüğünüz gibi, bu iki grup "komünist"in hem birincisi hem de ikincisi, inşamızın sosyalist olanaklarını yadsıma zemini üzerinde, tasfiyecilik zemini üzerinde durmaktadır. Aralarındaki fark, birincilerin tasfiyeciliklerini "bilimsel" bir "üretici güçler teorisi" ardında saklamaya çalışmaları (bunları geçtiğimiz günlerde "Posledniye Novosti"de[34] Milyukov boşuna "ciddiye alınması gereken Marksistler" diye övmemiştir), ikincilerin ise tasfiyeciliği, dünya devrimi üzerinde sol ve "korkunç devrimci" laflar ardında saklamaya çalışmalarıdır.

Gerçekten, tutun ki, bir devrimcinin Rusya'da artık yapacağı hiçbir şey olmasın; tutun ki, ülkemizde sosyalizmi inşa etmek, sosyalizm diğer ülkelerde zafer kazanmadan önce düşünülemez olsun, imkansız olsun; tutun ki, ileri ülkelerde sosyalizmin zaferi 10-20 yıl daha gecikecek olsun —bu koşullarda, ülkemizin kapitalist kuşatma altına alınması koşulları altında faaliyette bulunan iktisadımızın kapitalist unsurlarının, iktisadımızın sosyalist unsurlarına karşı ölüm-kalım mücadelesini durdurmaya yanaşacağı, ve ellerini önünde kavuşturup, dünya devrimi zafere ulaşıncaya kadar bekleyeceği

varsayılabilir mi? Böyle bir varsayımın tüm saçmalığını kavramak için, bu soruyu sadece sormak yeter. Eğer ama bu varsayım düşerse, "ciddiye alınması gereken Marksistler"imize ve "korkunç devrimci"lerimize geriye yapacak ne kalıyor? Apaçık ki onlara bir tek şey kalıyor: boşta dönmek, olayların akışına kapılmak ve sessiz sedasız sıradan burjuva demokratlarına yozlaşmak.

İkisinden biri: ***Ya*** ülkemizi proleter devrimin üssü olarak görürüz, tam sosyalist toplumu kurmak için, Lenin'in dediği gibi, gerekli herşeye sahibizdir — ve o zaman bu toplumu inşa edebilir ve halk iktisadımızın kapitalist unsurları üzerinde tam zafer bekleyebiliriz ve beklemeliyiz; ***ya da*** ülkemizi devrimin üssü olarak görmeyiz, sosyalizmi kurmak için gerekli olana sahip değilizdir, sosyalist toplumu kuramayız — ve o zaman da, eğer diğer ülkelerde sosyalizmin zaferi gecikirse, halk iktisadımızın kapitalist unsurlarının üstünlüğü ele geçireceğini, Sovyet iktidarının parçalanacağını ve Partinin yozlaşacağını kabullenmek zorundayız.

Ya biri ya diğeri.

Bu yüzden, inşamızın sosyalist olanaklarına inançsızlık, tasfiyeciliğe ve yozlaşmaya götürür.

Bu yüzden, tasfiyecilik tehlikesine karşı mücadele Partimizin acil bir görevidir, özellikle şimdi, özellikle kapitalizmin geçici stabilizasyonu koşulları altında.

İkinci tehlikeye geçelim.

Bu tehlikenin karakteristik belirtisi, uluslararası proleter devrime inançsızlıktır; onun zaferine inançsızlıktır; sömürgelerdeki ve bağımlı ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketlerine karşı kuşkucu davranıştır; ülkemizin, diğer ülkelerin devrimci hareketinin desteği olmadan, dünya emperyalizmine karşı tutunamamış olacağı olgusunu kavramamaktır; ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin nihai olamayacağı olgusunu kavramamaktır, çünkü bu ülke, devrim en azından bir dizi ülkede zafere ulaşamadığı sürece, bir müdahaleye karşı mahfuz değildir; enternasyonalizmin, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin kendi başına bir amaç olamayacağı, bilakis diğer ülkelerde devrimi geliştirme ve desteklemenin aracı olması gerektiği şeklindeki basit talebini kavramamaktır.

Bu milliyetçilik ve yozlaşma yoludur, proletaryanın

enternasyonal siyasetini tamamen tasfiye etme yoludur, çünkü bu hastalıktan muzdarip kimseler, ülkemizi uluslararası devrimci hareket denen bir bütünün parçası olarak değil, tersine, tüm diğer ülkelerin çıkarlarının, ülkemizin çıkarlarına kurban edilmesi gerektiği görüşünde olduklarından, bu hareketin başı ve sonu olarak görürler.

Çin'deki kurtuluş hareketini desteklemek mi? Ama niye? Bu tehlikeli değil mi? Bu bizi diğer ülkelerle çatışma içine sokmaz mı? Çin'de diğer "ileri" güçlerle birlikte "nüfuz alanları" saptasak ve Çin'den şu ya da bu kemiği kapsak daha iyi olmaz mı? Bu yararlı ve tehlikesiz de olurdu... Almanya'daki kurtuluş hareketini desteklemek mi? Rizikoya değer mi? Versay antlaşması konusunda Antant'la anlaşmak ve buna karşılık kendimiz için tazminat olarak şunu ya da bunu pazarlık etmek daha iyi olmaz mı?... İran'la, Türkiye'yle, Afganistan'la dostluk içinde olmak mı? Girilen rizikoya değer mi? Şu ya da bu büyük güçle birlikte "nüfuz alanları"nı yeniden tesis etmek daha iyi olmaz mı? Vs. vb.

Bu, Ekim Devrimi'nin dış politikasını tasfiye etmeye çalışan, ve yozlaşma unsurlarını besleyen yeni tipte bir milliyetçi "ruh hali"dir.

Birinci tehlikenin, tasfiyecilik tehlikesinin kaynağını, Parti üzerindeki burjuva etkisinin iç siyaset alanında, halk ekonomimizin kapitalist ve sosyalist unsurlarının mücadelesi alanında güçlenmesinde aramak gerekiyorsa, bu ikinci tehlikenin, milliyetçilik tehlikesinin kaynağını da Parti üzerindeki burjuva etkisinin dış siyaset alanında, kapitalist devletlerin proletarya diktatörlüğü devletine karşı mücadelesi alanında güçlenmesinde aramak gerekir. Kapitalist devletlerin devletimiz üzerindeki baskısının muazzam olduğundan, dış politikamız alanında çalışan fonksiyonerlerin bu baskıya göğüs germeyi her zaman başaramadıklarından, komplikasyonlar tehlikesinin onları sık sık en az direnme yolunu, milliyetçilik yolunu tutmaya heveslendirdiğinden kuşku duymak hemen mümkün değildir.

Öte yandan, ilk muzaffer ülkenin, ancak tutarlı enternasyonalizm temelinde, ancak Ekim Devrimi'nin dış politikası temelinde, uluslararası devrimci hareketin bayraktarı olma rolünü koruyabileceği, dış politikada en az direnme ve milliyetçilik yolunun, ilk muzaffer

ülkenin tecrit olma ve parçalanma yolu anlamına geldiği açıktır.

Uluslararası devrimci perspektifi yitirmenin milliyetçilik ve yozlaşma tehlikesine çanak tutmasının sebebi budur.

Dış politikada milliyetçilik tehlikesine karşı mücadelenin, Partinin acil bir görevi olmasının sebebi budur.

Son olarak üçüncü tehlike üzerine.

Bu tehlikenin karakteristik belirtisi, Partinin iç güçlerine inançsızlık; Partinin önder rolüne inançsızlıktır; devlet aygıtının, Partinin önder konumunu zayıflatma, kendini onun önderliğinden kurtarma çabasıdır; Parti önder konuma sahip olmadan, bir proletarya diktatörlüğünün olamayacağını kavramamaktır.

Bu tehlike üç yönden tehdit etmektedir.

Birincisi. Önderlik edilecek sınıflar değişmiştir. İşçiler ve köylüler şimdi artık, Savaş Komünizmi dönemindekilerle aynı değildir. Önceleri işçi sınıfı deklase olmuştu ve dağınıktı, köylülük ise, içsavaşta bir yenilgi halinde çiftlik sahiplerinin geri geleceği korkusuyla doluydu; Parti ise bu dönemde biricik toplu güçtü, önderliği askeri usule göre icra eden bir güçtü. Şimdi başka bir durum var. Savaş bitmiştir. Dolayısıyla, emekçi kitleleri Partinin etrafında kenetleyen askeri tehlike de bitmiştir. Proletarya yeniden istikrar buldu ve gerek kültürel gerek maddi bakımdan daha yüksek bir seviyeye ulaştı. Köylülük de gelişip daha yüksek bir seviyeye ulaştı. Her iki sınıfın da siyasi faaliyeti artıyor ve artacaktır. Önderlik şimdi artık askeri usule göre icra edilemez. Gerekli olan, birincisi, önderlikte mümkün olduğunca büyük bir esnekliktir. İkincisi, işçilerin ve köylülerin gereksinimleri ve sıkıntılarına karşı olağanüstü bir duyarlılıktır. Üçüncüsü, bu sınıfların siyasi faaliyetinin gelişmesi sonucu öne çıkan en iyi işçileri ve köylüleri, Parti saflarına almayı bilmektir. Ama bilindiği gibi bir çırpıda bu koşullar yerine getirilemez, bu yetenekler kazanılamaz. Partiye yöneltilen taleplerle, Partinin verili anda tasarrufunda bulunan olanaklar arasındaki orantısızlığın sebebi budur. Partinin önder konumunu zayıflatma tehlikesi, Partinin kendi önder rolünü yitirmesi tehlikesi de bundandır.

İkincisi. Son dönemde, iktisadi kalkınma döneminde, devlet ve kamu örgütlerinin aygıtı önemli oranda büyümüş ve güçlenmiştir.

Tröstler ve satış kartelleri [Syndikat], ticaret- ve kredi kurumları, idari-siyasi örgütler ve kültür- ve eğitim örgütleri, son olarak her türden kooperatifler oldukça büyümüş ve yüzbinlerce yeni insanı, esas olarak Partisizleri bünyelerine alarak önemli oranda genişlemişlerdir. Ama bu aygıtlar sadece sayısal olarak büyümüyorlar. Güç ve ağırlık bakımından da büyüyorlar. Ve önemleri arttıkça, Parti üzerindeki baskıları o kadar hissedilir hale geliyor, Partinin önder konumunu zayıflatmaya o kadar inatla kastediyorlar, Partiye karşı direnişleri o kadar güçlü hale geliyor. Bu aygıtlar içinde güçlerin öyle bir yeniden mevzilenişi ve yönetici fonksiyonerlerin öyle bir dağılımı gerekli ki, yeni koşullar altında da Partinin önderliği garanti olsun. Ama tüm bunlar, bilindiği gibi, bir çırpıda gerçekleştirilemez. Devlet aygıtının Partiden kopması tehlikesi bundandır.

Üçüncüsü. Bizzat çalışmanın kendisi daha komplike ve ayrımlı hale gelmiştir. Şimdiki inşa çalışmamızdan sözediyorum. Gerek kırda gerek kentte, koca koca iş dalları ve iş branşları ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Buna uygun olarak önderlik de daha somut bir hale gelmiştir. Eskiden, "genelde" önderlikten sözetmek âdetti. "Genelde" önderlik bugün boş gevezeliktir, çünkü önderlik değildir. Şimdi somut, pratik bir önderlik gereklidir. Geçmiş dönem, teori ve pratiğin tüm sorunları için hazır bir cevabı olan herşeyi-bilen-fonsksiyoner tipini ortaya çıkardı. Şimdi bu eski herşeyi-bilen-fonksiyoner tipi, yeni bir fonksiyoner tipine, belirli bir iş alanında işinin ustası olmaya çalışan bir fonksiyoner tipine yer açmalıdır. Gerçekten önderlik edebilmek için, ihtisas sahibi olmak, titiz, sabırlı ve inatçı bir şekilde ihtisas edinmek gerekir. Tarımı, kooperatifçiliği bilmeden, fiyat politikasını yakından tanımadan, doğrudan kır ile ilgili yasaları incelemeden, kırda önderlik icra edilemez. Sanayii bilmeden, işçilerin yaşamını yakından tanımadan, işçilerin gereksinimleri ve sıkıntıları hakkında kulağı delik olmadan, kooperatifçiliği, sendika çalışmasını, kulüpçülüğü bilmeden, kentte önderlik icra edilemez. Ama tüm bunları bir çırpıda elde etmek mümkün mü? Ne yazık ki mümkün değil. Parti tarafından icra edilen önderliği layık olduğu seviyeye getirmek için, herşeyden önce Parti fonksiyonerlerinin kalitesi iyileştirilmelidir. Fonksiyonerin kalitesi sorunu şimdi ilk sırada durmalıdır. Ama Parti fonksiyonerinin bu kalitesini bir çırpıda

iyileştirmek o kadar kolay değildir. Olmayan ihtisasın ne yazık ki yerine geçirilmeye çalışılan eski işgüzar yönetim alışkanlıkları, Parti örgütlerinde hâlâ canlıdır. Parti tarafından önderlik denilen şeyin, zaman zaman, hiç kimseye yararı olmayan gülünecek bir tasarruflar yığınına yozlaşması, önderlik değil gevezelik olan ve hiç kimseyi ve hiçbir şeyi kapsamayan bir "önderlik" haline gelmesi de aslında bununla açıklanır. Partinin önder konumunun zayıflatılması ve yitirilmesinin en önemli tehlikelerinden biri burada yatmaktadır.

Partinin önder konumunu yitirmesi tehlikesinin, Partinin parçalanmasına ve yozlaşmasına götürmesinin nedenleri genelde bunlardır.

Bu nedenle, bu tehlikeye karşı kararlı mücadele, Partimizin acil bir görevidir.

İkinci sorunuzun yanıtı budur.

Üçüncü soruya geçelim.

III

Sınıf mücadelesini körüklemeden, Kulaklara karşı mücadele nasıl verilmeli?

Bu sorunun çok genel ve bu nedenle yanlış konulduğunu düşünüyorum. Burada sözü edilen sınıf mücadelesi hangisidir? Bir bütün olarak kırda sınıf mücadelesinden sözedildiğinde, o proletarya tarafından yalnızca Kulaklara karşı yürütülmez. Proletarya ile bir bütün olarak köylülük arasındaki karşıtlıklar — biçimi oldukça farklı olsa da, bu da sınıf mücadelesi değil midir? Proletarya ve köylülüğün bugün toplumumuzun iki ana sınıfını oluşturduğu, bu sınıflar arasında, vakıa çözülebilecek ve son tahlilde aşılabilecek karşıtlıklar, ama yine de bu iki sınıf arasında bir mücadeleye sebebiyet veren karşıtlıklar olduğu doğru değil midir acaba?

Ülkemizdeki sınıf mücadelesinin, kent ile kır, proletarya ile köylülük arasındaki ilişkileri gözönünde bulundurduğumuzda, üç ana cephesi olduğunu düşünüyorum.

a) (devlet tarafından temsil edilen) bir bütün olarak proletarya ile köylülük arasında, fabrika malları ile tarımsal ürünler için tavan

fiyatlarının saptanması çizgisi boyunca, vergi sistemini normalleştirme çizgisi boyunca vs. mücadele cephesi;

b) (devlet tarafından temsil edilen) bir bütün olarak proletarya ile Kulaklar arasında, tarım ürünleri için spekülasyon fiyatlarının kökünü kurutma çizgisi boyunca, vergi külfetinin esas yükünü Kulaklara bindirme çizgisi boyunca vs. mücadele cephesi;

c) yoksul köylüler, herşeyden önce de kır işçileri ile Kulaklar arasındaki mücadele cephesi.

Görüyorsunuz ki, bu cepheler, ne özgül ağırlıkları itibariyle, ne de bu cephelerde cereyan eden mücadelenin karakteri itibariyle türdeş olamazlar. Bu yüzden, bu cephelerdeki sınıf mücadelesinin biçimlerine karşı bizim tavrımız da farklı, gayri müsavi olmalıdır.

Mesleyi biraz daha yakından inceleyelim.

Birinci Cephe. (Devlet tarafından temsil edilen) proletarya, sanayimizin zayıflığını ve onun için borç almanın imkansız oluşunu hesaba katarak, sanayimizi yabancı sanayiin rekabetinden korumak ve onun, tarım da dahil olmak üzere tüm iktisadımız yararına kalkınmasını hızlandırmak amacıyla bir dizi temel önlem aldı. Bu önlemler şunlardır: dış ticaret tekeli, tarımsal vergi, tarım ürünlerini satın almanın devletsel biçimleri, tüm iktisadımızın kalkınmasında plan ilkesinin getirilmesi. Tüm bunlar, sanayiin esas dallarının, ulaştırma ve kredi sisteminin millileştirilmesi temelinde tatbik edildi. Bu önlemlerin, arzulanan sonuca yolaçtığını, yani hem sanayi mallarının fiyatlarının durdurulamaz düşüşüne, hem de tarım ürünlerinin fiyatlarının durdurulamaz yükselişine bir sıfır koyduğunu biliyorsunuz. Öte yandan şurası açıktır ki, bir bütün olarak köylülük, sanayi malları satın aldığı ve kendi işletmesinin ürünlerini pazarda sattığı ölçüde, bu malları mümkün olduğunca düşük fiyata elde etmeye ve kendi ürünlerini mümkün olduğunca yüksek fiyata satmaya çabalayacaktır. Hiç tarımsal vergi olmamasını ya da hiç olmazsa asgariye indirilmesini de köylülük çok isterdi.

İşte size proletarya ile köylülük arasında bir mücadele için zemin.

Devlet, yukarıda sayılan temel önlemlerden sarfınazar edebilir mi? Hayır, edemez. Çünkü bu önlemlerden sarfınazar etmenin sonucu,

içinde bulunduğumuz anda, sanayimizin paramparça olması, sınıf olarak proletaryanın paramparça olması, ülkemizin sanayi bakımdan gelişmiş kapitalist ülkelerin bir tarım sömürgesine dönüşmesi, tüm devrimimizin çökmesi olurdu.

Bir bütün olarak köylülüğün, devletimizin bu temel önlemlerinin kaldırılmasına ilgi duyuyor mu? Hayır, duymuyor. Çünkü verili anda bu önlemlerin kaldırılması, kapitalist gelişme yolunun zaferi anlamına gelecektir, kapitalist gelişme yolu ise, köylülüğün çoğunluğunun, bir avuç zenginin, bir avuç kapitalistin zenginleşmesi çıkarına yoksullaşması yoludur. Köylülüğün kendi yoksullaşmasına ilgi duyduğunu, ülkemizin bir sömürgeye dönüştürülmesine ilgi duyduğunu, iktisadımızın sosyalist gelişme yolunun zaferine derinden ilgi duymadığını iddia etmeye kim cüret edecektir?

İşte size proletarya ile köylülük arasında bir ittifak için zemin.

Bu, sanayi organlarımızın tekele dayanarak, sanayi mallarının fiyatlarını, köylülüğün ana kütlesinin çıkarları zararına ve bizzat sanayiin zararına yükseltebilecekleri anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Böyle bir siyaset herşeyden önce bizzat sanayie zarar verir, sanayimizi daha dün öyle olduğu zayıf bir sera bitkisinden, yarın öyle olacağı güçlü-kudretli bir sanayie dönüştürmeyi imkansız kılardı. Sanayi mallarının fiyatlarını indirme ve iş üretkenliğini artırma kampanyamızın sebebi budur. Bu kampanyanın oldukça büyük bir başarı kaydettiğini biliyorsunuz.

Ayrıca bu, satınalma organlarımızın, tekele dayanarak, tarımsal ürünlerin fiyatlarını, sonuçta köylülük mahvolacak ve tüm iktisadımızın çıkarları zedelenecek şekilde düşürebilecekleri anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Böyle bir siyaset, herşeyden önce sanayii mahvederdi, çünkü ilk olarak işçilere tarımsal ürünler sağlanmasını zorlaştırır, ikincisi sanayimizin iç pazarını tamamen baltalar ve dezorganize ederdi. "Makas" denilen şeye karşı kampanyamızın sebebi budur. Bu kampanyanın daha şimdiden elverişli sonuçlar vermiş olduğunu biliyorsunuz.

Son olarak bu, mahalli veya merkezi organlarımızın, tarımsal vergi üzerine yasaya dayanarak ve vergileri yükseltme haklarını icra

ederken, bu yasayı kaskatı bir şey olarak görebilecekleri, çalışma pratiklerinde, Tambov ilinin bazı bucaklarında olduğu gibi, siloları yıkıp, yoksul vergi mükelleflerinin evlerinin çatısını indirecek kadar ileri gidebilecekleri anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Böyle bir siyaset, köylülerin proletaryaya, devlete her türlü güvenini sarsardı. Partinin, tarımsal vergilerin azaltılması, bu vergilerin az çok mahalli karakterli bir vergiye dönüştürülmesi, genelde vergi sistemimizin düzenlenmesi, vergi toplanmasında şurda burda görülen uygunsuzlukların kökünün kazınmasına yönelik son önlemlerinin sebebi budur. Bu kampanyanın daha şimdiden arzulanan sonuçları vermiş olduğunu biliyorsunuz.

Demek ki, ilk olarak, proletarya ile köylülük arasında temel sorunlarda bir çıkar ortaklığı, ekonominin sosyalist gelişme yolunun zaferine duyulan karşılıklı ilgi mevcut. İşçi sınıfı ve köylülüğün ittifakının sebebi budur. İkinci olarak, işçi sınıfı ile köylülük arasında, anın sorunlarında çıkar karşıtlıkları mevcut. Bu ittifak içindeki mücadelenin sebebi budur: çıkar ortaklığından daha az ağır çeken ve gelecekte, işçiler ve köylüler sınıf olmaktan çıktığında, sınıfsız bir toplumun emekçi insanları haline geldiğinde tamamen ortadan kalkacak olan mücadelenin sebebi budur. Üçüncü olarak, işçi-köylü ittifakını koruma ve sağlamlaştırma çerçevesi içinde, işçi sınıfı ile köylülük arasındaki bu çelişkileri her iki müttefikin çıkarına ortadan kaldırmanın yol ve araçları mevcuttur. Ve bu yollar ve araçlar bizim tasarrufumuzda bulunmakla kalmıyor, biz NEP'in ve kapitalizmin kısmi bir stabilizasyonunun karmaşık koşulları altında bunlardan halihazırda başarıyla faydalanıyoruz.

Şimdi bundan, bu cephede sınıf mücadelesini körüklememiz gerektiği sonucu mu çıkar? Hayır, bu sonuç çıkmaz. Tam tersi! Bundan sadece, bu cephede mücadeleyi, anlaşmalarla ve karşılıklı tavizlerle düzenleyerek ve asla sert biçimler almasına, çatışmalara yolaçmasına izin vermeyerek, akla gelebilecek her tarzda yatıştırmamız gerektiği sonucu çıkar. Ve böyle de yapıyoruz. Çünkü, çıkar ortaklığı burada çıkar karşıtlığından daha güçlü ve derin olduğundan, bunu yapacak her türlü imkanımız var.

Gördüğünüz gibi, sınıf mücadelesini körükleme şiarı, bu cephedeki mücadele koşulları için kesinlikle işe yaramazdır.

İkinci cephe. (Sovyet devleti tarafından temsil edilen) proletarya ve Kulaklar buradaki oyunculardır. Sınıf mücadelesinin biçimleri, burada, birinci cephedeki mücadele koşulları altında olduğu kadar kendine özgüdür.

Tarımsal vergiye belgin bir gelir vergisi karakteri verme çabasıyla devlet, bu verginin ana yükünü Kulaklara bindiriyor. Kulaklar buna, "hile ve desiseyle" bundan kaçmaya çalışarak, ve vergi yükünü orta ve yoksul köylülerin omzuna yıkmak için köydeki tüm gücünü ve tüm nüfuzunu kullanarak yanıt veriyor.

Yaşam masraflarının pahalılanmasına karşı mücadele içinde ve iş ücretinin istikrarını koruma çabasıyla devlet, tamamen köylü ekonomisinin çıkarları doğrultusunda olan, tarımsal ürünler için adil tavan fiyatlar saptamaya götürecek olan iktisadi karakterli önlemler almaya çalışıyor. Kulaklar buna, ürün fiyatlarını suni olarak yükseltmek, spekülatif fiyat seviyesine çıkarmak ve ancak ondan sonra ürünleri pazara çıkarıp muazzam vurgun vurmak amacıyla, yoksul ve orta köylülerden ürün satın alıp büyük stoklar yaparak, bunları kendi ambarlarında tutup pazara çıkarmayarak yanıt veriyor. Ülkemizin bazı illerinde Kulakların bu yıl, tahıl fiyatlarını üç noktaya kadar yükseltmeyi başardıklarını muhtemelen biliyorsunuzdur.

Kendine özgü, az çok gizli biçimleriyle bu cephedeki sınıf mücadelesi burdan kaynaklanıyor.

Sınıf mücadelesinin körüklenmesi şiarı, bu cephedeki mücadele koşulları için gayet yerindeymiş gibi gelebilir. Ama bu yanlıştır. Çünkü burda da sınıf mücadelesinin körüklenmesinde çıkarımız yok. Çünkü burada mücadeleyi körüklemeksizin ve onunla bağlı komplikasyonlar olmaksızın işin içinden bal gibi çıkabiliriz ve çıkmak zorundayız.

Köylülüğün ana kütlesinin vergi indirimi elde etmesi ve vergilerin ana yükünün gerçekten Kulakların omzuna bindirilmesini sağlamak amacıyla, Sovyetleri canlandırıp, orta köylüleri kazanabilir ve yoksul köylüleri Sovyetler içinde örgütleyebiliriz ve örgütlemeliyiz. Bu doğrultuda önlemler alınmış olduğunu ve bunların halihazırda elverişli sonuçlar verdiğini biliyorsunuz.

Gıda maddeleri piyasasında bir baskı uygulayabilmek, gerektiğinde müdahale edebilmek ve fiyatları emekçi kitleler için kabul

edilebilir bir seviyede tutarak böylece Kulakların spekülasyonculuğunu boşa çıkarmak amacıyla, devletin elinde yeterince gıda maddesi rezervi bulunmasını sağlayabiliriz ve sağlamak zorundayız. Bu yıl içinde bu amaçla birkaç düzine milyon pud tahıl kullandığımızı biliyorsunuz. Bu bakımdan gayet elverişli sonuçlar elde ettiğimizi de bilmelisiniz, çünkü Leningrad, Moskova, Donets Havzası, İvanovo-Voznessensk vs. gibi bölgelerde tahıl fiyatlarını düşük tutmayı başarmakla kalmadık, ayrıca bir dizi bölgede Kulakları teslimiyete de zorladık, eski tahıl rezervlerini kabul edilebilir fiyattan pazara sürmeye mecbur ettik.

Elbette mesele burada sadece bize bağlı değil. Kulakların bazı durumlarda sınıf mücadelesini körüklemeye bizzat başlaması, onu kaynama noktasına kadar yükseltip, ona haydut baskınları ya da ayaklanma biçimi vermeye çalışması gayet mümkündür. Ama o zaman sınıf mücadelesini körükleme şiarı artık bizim şiarımız değil, tersine Kulakların şiarı, yani karşı-devrimci bir şiar olacaktır. Ayrıca o zaman Kulaklar, Sovyet devletine karşı yönelen bu şiarın kuşkusuz tüm dezavantajlarını kendi bedenlerinde hissetme fırsatı bulacaklardır.

Gördüğünüz gibi, mücadelenin körüklenmesi şiarı, bu ikinci cephede de bizim şiarımız değildir.

Üçüncü cephe. Buradaki oyuncular, iki güçtür: bir yanda yoksul köylüler, herşeyden önce kır işçileri ve diğer yanda Kulaklar. Devlet burada resmen meseleye karışmamaktadır. Gördüğünüz gibi, bu cephe, daha önce sayılan cepheler kadar geniş değildir. Öte yandan bu cephede sınıf mücadelesi tamamen berrak ve açık bir şekilde gün yüzüne çıkmaktadır, daha önce sayılan cephelerde ise üstü örtülü ve az çok maskelidir.

Burada ücretli işçilerin ya da yarı ücretli işçilerin girişimci olarak Kulaklar tarafından doğrudan sömürülmesi sözkonusudur. Bu yüzden Parti burada, mücadeleyi hafifletme, yatıştırma politikası güdemez. ***Buradaki görevimiz, yoksul köylülerin Kulaklara karşı mücadelesini örgütlemek ve bu mücadeleyi yönetmektir.***

Bu, bizim bununla sınıf mücadelesini körüklemeye koyulduğumuz anlamına gelmez mi? Hayır, bu anlama gelmez. Mücadeleyi körüklemek, sadece mücadeleyi örgütlemek ve yönetmek

anlamına gelmez. Aynı zamanda, sınıf mücadelesini yapay olarak şiddetlendirmek ve kasten genişletmek anlamına gelir. Proletarya diktatörlüğüne sahip olduğumuz ve Parti- ve sendika örgütlerimizin tam hareket serbestisine sahip olduğu şimdi, bu yapay önlemlere gerek var mıdır? Elbette gerek yoktur.

Bu yüzden, sınıf mücadelesini körükleme şiarı, bu üçüncü cephe için de işe yaramazdır.

Üçüncü soru konusunda durum budur.

Gördüğünüz gibi kırda sınıf mücadelesi sorunu, ilk bakışta gözükebileceği kadar basit değildir.

Dördüncü soruya geçelim.

IV

İşçi-Köylü Hükümeti gerçekten var mıdır, yoksa bu sadece bir ajitasyon şiarı mıdır?

Sorunun formüle edilişi bana biraz tutarsız geliyor.

İşçi-Köylü Hükümeti gerçekten var mıdır, yoksa bu sadece bir ajitasyon şiarı mıdır, formülasyonu ne anlama geliyor? Bu demek olurdu ki, Parti, gerçekliğe tekabül etmeyen ve sadece herhangi bir kurnaz manevranın —burada her ne sebeptense "ajitasyon" deniyor— amaçlarına hizmet eden şiarlar da atabilir. Bu demek olurdu ki, Parti, bilimsel gerekçesi olmayan ve olamayacak olan şiarlar da atabilir. Bu doğru mudur? Elbette doğru değildir. Böyle bir parti ancak, ortaya çıkışından sonra, tıpkı bir sabun köpüğü gibi sahneden yokolmaya layık olurdu. Partimiz o zaman, bilimsel olarak gerekçelendirilmiş bir politika güden proletaryanın partisi değil, bilakis siyasi olayların yüzünde yüzen içi boş köpük olurdu.

Hükümetimiz, karakteri, programı ve taktiği itibariyle bir işçi hükümeti, proleter, komünist bir hükümettir. Bunda kılı kırk yaracak ya da tevil edecek bir şey yok, bu konuda herhangi bir kuşku da olamaz. Hükümetimizin aynı zamanda hem proleter, hem de herhangi bir başka iki programı olamaz. Programı ve pratik çalışması proleterdir, komünisttir, ve bu anlamda Hükümetimiz hiç kuşkusuz proleter, komünist bir hükümettir.

Bu, Hükümetimizin aynı zamanda bir İşçi-Köylü Hükümeti olmadığı anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Programı ve çalışması itibariyle proleter bir hükümet olan Hükümetimiz, aynı zamanda bir İşçi-Köylü Hükümetidir.

Neden?

Çünkü, bizim koşullarımızda köylülüğün ana kütlesinin temel çıkarları tamamiyle ve bütünüyle proletaryanın çıkarlarıyla çakışmaktadır.

Çünkü, köylülüğün çıkarları, bu sebepten ötürü, proletaryanın programında, Sovyet Hükümetinin programında tamamen ifadesini bulmaktadır.

Çünkü, Sovyet Hükümeti, bu sınıfların temel çıkarlarının ortaklığı üzerine kurulu olan işçi-köylü ittifakına dayanmaktadır.

Çünkü, son olarak, işçilerin yanısıra, ortak düşmana karşı mücadele eden ve işçilerle birlikte, işçilerin önderliği altında yeni bir yaşam inşa eden köylüler de, Hükümet organlarının üyesidir, Sovyetlerin üyesidir.

Bu nedenle "İşçi-Köylü Hükümeti" şiarı içi boş bir "ajitasyon" şiarı değil, bilakis Komünizmin programında bilimsel gerekçelendirilmesini bulan, sosyalist proletaryanın devrimci şiarıdır.

Dördüncü soru konusunda durum budur.

Beşinci soruya geçelim.

V

Köylülüğe karşı politikamız bazı yoldaşlar tarafından, demokrasinin köylülük lehine genişletilmesi olarak ve ülkede devlet iktidarının karakterinin değişmesi olarak yorumlanıyor. Bu yorum doğru mudur?

Kırda demokrasiyi gerçekten de genişletiyor muyuz?

Evet, genişletiyoruz.

Bu köylülüğe bir taviz mi?

Hiç kuşkusuz bir taviz.

Bu taviz büyük mü, ve ülkemizin anayasasıyla bağdaşır nitelikte mi?

Bu taviz görüşümce pek büyük değil ve anayasamızı zerre kadar değiştirmiyor.

O halde neyi değiştiriyoruz, ve taviz ifadesini aslında nede buluyor?

Yeni gelişme koşulları altında tamamen yetersiz olan kırda çalışma pratiğini değiştiriyoruz. Kırda yerleşikleşmiş olan, birleşmeyi köstekleyen ve Partinin yaptığı, köylülüğü proletaryanın etrafında birleştirme çalışmasını boşa çıkarmakla tehdit eden durumları değiştiriyoruz.

Şimdiye kadar durum öyleydi ki, bir dizi bucakta köy, köy halkından çok kazayla ve vilayetle bağlı olan küçük bir grup insan tarafından idare ediliyordu. Bu durum, köy makamlarının herşeyden önce üste, kazaya bakmasına, aşağıya, köy halkına ise pek az bakmasına; kendisini köye, seçmenlere karşı değil, bilakis kazaya ve vilayete karşı sorumlu hissetmesine; ve bunu yaparken burada "üst" ve "alt"ın sadece bir zincir oluşturduğunu ve bu zincir altta koptuğunda, tüm zincirin elden gittiğini besbelli ki kavramamasına götürdü. Bunun sonucu, bir yandan, denetim yokluğu, köy makamlarının başına buyrukluğu ve keyfiliği oldu, diğer yandan ise köyde hoşnutsuzluk ve homurdanma. Şimdi kırdaki bu durumlara kararlı bir şekilde ve ilk ve son olarak son verilmektedir.

Şimdiye kadar durum öyleydi ki, bir dizi bucakta kırda Sovyet seçimleri, gerçek seçim değil, küçük bir grubun, iktidarını kaybetmekten korkan köy makamlarının, bir dizi hileyle ve baskı uygulayarak "temsilciler"i seçtirdiği, içi boş bir kırtasiyecilik prosedürü idi. Bunun sonucu, Sovyetlerin, kitlelere yakın ve tanış organlardan, kitlelere yabancı organlara dönüşme tehlikesiyle karşı karşıya kalması, ve işçilerin köylülüğe önderliğinin, proletarya diktatörlüğünün bu temelinin ve kalesinin, ayakları altındaki toprağı yitirme tehlikesine maruz kalması oldu. Bu sebepten dolayı Partinin, kendini yeni Sovyet seçimleri yapmak zorunda kalmış gördüğünü biliyorsunuz; bu yeni seçimler, bir dizi bucakta eski seçim pratiğinin Savaş Komünizminin bir kalıntısı olduğunu, zararlı ve baştan sona çürük bir pratik olarak buna bir son vermek gerektiğini göstermiştir.

Şimdi kırda böyle bir seçim pratiğine son verilmektedir.

Tavizin temeli, kırda demokrasinin genişletilmesinin temeli budur.

Bu tavize yalnızca köylülüğün ihtiyacı yok. Proletaryanın da ona daha az ihtiyacı yok, çünkü o proletaryayı güçlendirir, kırda onun itibarını artırır, köylülerin proletaryaya güvenini pekiştirir. Bilindiği gibi, tavizlerin ve genelde uzlaşmaların baş amacı, son tahlilde proletaryanın güçlendirilmesi ve sağlamlaştırılmasıdır.

Bu tavizlerin içinde bulunduğumuz anda sınırları nelerdir?

Bu tavizlerin sınırları, RKP(B) XIV. Konferansı ve SSCB III. Sovyet Kongresi[35] tarafından saptanmıştır. Bu sınırların pek geniş çizilmediğini ve az önce sözünü ettiğim çerçeveyle sınırlı olduğunu biliyorsunuz. Ama bu demek değildir ki, bunlar ilelebet değişmez kalacak. Tam tersine, halk ekonomimiz büyüdüğü ölçüde, proletaryanın iktisadi ve siyasi iktidarı sağlamlaştığı ölçüde, Batıda ve Doğuda devrimci hareket geliştiği ölçüde, Sovyet devletinin uluslararası mevzileri güçlendiği ölçüde, bu sınırlar da hiç kuşkusuz genişleyecektir. Lenin 1918 yılında "sömürücülerin direnişi son bulduğu *ölçüde*, Sovyet anayasasını *tüm* nüfusa genişletme" zorunluluğundan sözetmişti (bkz. 4. baskı, cilt 27, s.130, Rusça). Gördüğünüz gibi, burada sözü edilen, anayasanın, burjuvazi de dahil olmak üzere *tüm* nüfusa genişletilmesidir. Bu Mart 1918'de söylenmişti. O zamandan Lenin'in ölümüne kadar beş yıldan fazla zaman geçti. Ne var ki Lenin bu dönem boyunca bir tek kerecik bile, bu düsturu gerçekleştirme zamanının geldiğinden ima yoluyla bile sözetmedi. Neden? Çünkü, böyle bir genişletme için zaman henüz gelmemişti. Ama, Sovyet devletinin iç ve uluslararası mevzileri kesin olarak sağlamlaştığında, bu zamanın geleceğine hiç şüphe olamaz.

Bu sebepten dolayı, gelecekte demokrasiyi daha da genişletmeyi öngörmemize rağmen, demokrasiye ilişkin tavizleri şimdilik RKP(B) XIV. Konferansı ve SSCB III. Sovyet Kongresi tarafından saptanan çerçeveyle sınırlandırmayı gerekli görüyoruz.

Bu tavizler, ülkedeki iktidarın karakterinde bir şey değiştiriyor mu?

Hayır, hiçbir şey değiştirmiyor.

Proletarya diktatörlüğü sisteminde, bu sistemin zayıflaması anlamına gelebilecek değişikliklere yol açıyor mu?

Asla, katiyen.

Proletarya diktatörlüğü, Sovyetlerin canlandırılması ve köylülüğün en iyi unsurlarının [Sovyetlere —ÇN] çekilmesiyle zayıflatılmayıp, bilakis sadece güçlendirilmektedir. Proletaryanın köylülüğe önderliği, demokrasinin genişletilmesi sayesinde sadece mevcudiyetini korumakla kalmayıp, aynı zamanda yeni güç de kazanmaktadır, çünkü proletarya etrafında bir güven ortamı yaratılmaktadır. Ve, diktatörlük sisteminde proletarya ile köylülük arasındaki karşılıklı ilişkiler sözkonusu olduğunda, proletarya diktatörlüğünde en önemli olan da budur.

Proletarya diktatörlüğü kavramının şiddet kavramında tükendiğini iddia eden yoldaşlar haklı değildir. Proletarya diktatörlüğü sadece ***şiddet*** değil, fakat aynı zamanda, proleter olmayan sınıfların emekçi kitlelerine ***önderlik*** ve kapitalist ekonomiden daha üstün tipte bir ekonomi olan ve kapitalist ekonomiden daha büyük bir emek verimliliğine sahip olan sosyalist ekonominin ***inşası***dır. Proletarya diktatörlüğü 1. ***kapitalistlere ve çiftlik sahiplerine ilişkin olarak*** hiçbir yasayla sınırlanmamış olan şiddet uygulaması, 2. ***köylülüğe ilişkin olarak*** proletaryanın önderliği ve 3. ***tüm topluma ilişkin olarak*** sosyalizmin inşasıdır. Proletarya diktatörlüğü kavramını çarpıtma tehlikesine maruz kalınmak istenmiyorsa, diktatörlüğün bu üç yanından hiçbiri devre dışı bırakılmamalıdır. Ancak bu üç yan birlikte alındığında, bize tam ve bütünlüklü bir proletarya diktatörlüğü kavramı verir.

Partinin Sovyet demokrasisine ilişkin yeni rotası, proletarya diktatörlüğü sisteminde herhangi bir kötüleşmeye yolaçmakta mıdır?

Hayır, kötüleşmeye yolaçmamaktadır. Tam tersi! Yeni rota, proletarya diktatörlüğü sistemini sağlamlaştırdığından, ancak bir iyileşme anlamına gelmektedir. Sözkonusu olan, dikkatörlük sisteminde ***şiddet*** unsuru olduğunda —şiddetin ifadesi ise Kızıl Ordudur—, tanılamaya hiç gerek yok ki, kırda Sovyet demokrasisinin gelişmesi, orduyu Sovyet iktidarı etrafında birleştirdiğinden, Kızıl Ordunun durumunu sadece iyileştirebilir, çünkü ordumuz ağırlıklı

olarak bir köylü ordusudur. Sözkonusu olan, diktatörlük sisteminde ***önderlik*** unsuru olduğunda, hiç kuşku duyulamaz ki, Sovyetleri canlandırma şiarı, köylülerin işçi sınıfına güvenini güçlendirdiğinden, proletaryanın bu önderliği [yerine getirmesini —ÇN] sadece kolaylaştırabilir. Ve sözkonusu olan, diktatörlük sisteminde ***inşa*** unsuru olduğunda, tanıtlamaya hiç gerek yok ki, Partinin yeni rotası sosyalizmin inşasını sadece kolaylaştırabilir, çünkü bu rota, birleşmeyi pekiştirmek amacıyla tutuldu, birleşme olmaksızın ise sosyalizmin inşası imkansızdır.

Yalnızca bir sonuç çıkıyor: Köylülüğe verilen tavizler, şimdiki koşullar altında, ülkedeki iktidarın karakterini zerre kadar bile değiştirmeden, proletaryayı güçlendiriyor ve diktatörlüğünü pekiştiriyor.

Beşinci soru konusunda durum budur.

Altıncı soruya geçelim.

VI

Partimiz, kapitalizmin stabilizasyonu ile bağıntı içinde Komintern içindeki sağ sapmaya tavizler vermekte midir, ve eğer vermekte ise — böyle bir taktik manevra gerçekten zorunlu mudur?

Burada sözkonusu olan besbelli ki Çekoslovak Komünist Partisi ve bu Parti içindeki sağcı unsurlara karşı yönelen, Šmeral ve Zapotocky yoldaşların grubuyla yapılan anlaşmadır.

Partimizin Komintern içindeki sağ sapmaya hiçbir taviz vermediğini düşünüyorum. Tam tersine, Komintern Yürütme Komitesi'nin tüm genişletilmiş plenumu[36], Komintern'deki sağcı unsurların tecrit edilmesi işareti altında geçti. Çekoslovak Komünist Partisi üzerine Komintern'in kararını okuyunuz, Bolşevikleşme üzerine kararı okuyunuz, ve kolayca anlayacaksınız ki, Komintern esas ateşi Komünizm içindeki sağcı unsurlara karşı yönelmiştir.

Bu nedenle, Partimizin Komintern içindeki sağ sapmaya taviz vermesinin sözü bile edilemez.

Šmeral ve Zapotocky yoldaşlar, aslına bakılırsa, sağcı değildirler. Sağcıların platformunda, Brünn'lülerin platformunda durmamaktadırlar. Daha ziyade, sağcılara doğru bir temayülle birlikte, Leninistlerle sağcılar arasında yalpalamaktadırlar. Onların Komintern Yürütme Komitesi genişletilmiş plenumundaki davranışında özel olan, bir yandan bizim eleştirilerimizin baskısı altında ve diğer yandan sağcıların çanak tuttuğu bölünme tehlikesi karşısında bu sefer bize, Leninistlere meyletmeleri ve sağcılara karşı yönelik Leninistlerle ittifakı ayakta tutmayı yükümlenmeleridir. Bu onları şereflendirir. Yalpalayanlar, Leninistlere meylettiğinde; Leninistlere, sağcılara karşı yönelen tavizler verdiklerinde, onlara kolaylık göstermememiz gerektiğine mi inanıyorlar yoldaşlar? Aramızda, Bolşevik taktiğin abecesini kavrama yeteneğinde olmayan kişiler olması garip ve üzücü olurdu. Pratik daha şimdiden, Çekoslovak Komünist Partisi sorununda Komintern'in politikasının biricik doğru politika olduğunu göstermemiş midir? Šmeral ve Zapotocky yoldaşlar, sağcılara karşı Leninistlerle aynı safta mücadele etmeye devam etmiyor mu? Brünn'lüler Çekoslovak Partisi içinde daha şimdiden tecrit olmuş değil mi?

Şu sorulabilir: Bu uzun sürecek mi? Bunun uzun süreceğini elbette bilmiyorum — kehanetlerde bulunmak istemiyorum. Her halükârda şu açıktır ki, Šmeral'ciler sağcılara karşı mücadele ettikleri sürece, Šmeral'cilerle anlaşma da mevcudiyetini koruyacak ve Šmeral'cilerin şimdiki tavrı değişir değişmez, onlarla anlaşma da geçerliliğini yitirecektir. Ama şimdi sözkonusu olan hiç de bu değildir. Şimdi sözkonusu olan, sağcılara karşı şimdiki anlaşmanın Leninistleri ***güçlendirmesidir,*** onlara, yalpalayanları peşlerinden sürüklemek için ***yeni bir imkan*** vermesidir. Şimdi esas mesele budur. Šmeral ve Zapotocky yoldaşlarda daha hangi yalpalamaların ortaya çıkabileceği değil.

Leninistlerin her sol çığırtkanı ve her siniri bozuğu desteklemekle yükümlü olduğunu, Leninistlerin her yerde ve her şeyde komünistler arasındaki yeminli solcular olduğunu zanneden insanlar var. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Biz, işçi sınıfının komünist olmayan partileriyle kıyaslandığında solcuyuz. Kendimizi asla, müteveffa Parvus'un bir zamanlar talep ettiği gibi —ki bu yüzden o sıralar hem de Lenin ona adamakıllı bindirmişti— "en solda" durmakla yükümlendirmedik. Komünistler arasında biz ne solcuyuz ne de

sağcıyız, sadece Leninistiz. Lenin, iki cepheli mücadele yürütürken, komünizm içindeki hem sol sapmaya hem de sağ sapmaya karşı mücadele yürütürken, ne yaptığını biliyordu. Lenin, en iyi yazılarından birini, boşuna " 'Sol' Komünizm — Bir Çocukluk Hastalığı" konusunda yazmadı.

Bu son hususu zamanında dikkate alsaydılar, yoldaşların bana bu altıncı soruyu sormamış olacaklarını düşünüyorum.

Altıncı soru konusunda durum budur.

Yedinci soruya geçelim.

VII

Tutulan yeni rotayla bağıntı içinde, kırdaki Parti örgütlerinin zayıflığı yüzünden, kırda anti-Sovyet ajitasyonun ideolojik olarak sağlam biçimler alma tehlikesi yok mudur?

Evet, böyle bir tehlike vardır. Sovyet seçimlerinin Sovyetlerin canlandırılması şiarı altında yapılmasının, ülkede seçim ajitasyonu özgürlüğü anlamına geldiğine hiç kuşku duyulamaz. Vurgulamaya gerek yok ki, anti-Sovyet unsurlar, ortaya çıkan küçük çatlaktan sızıp Sovyet iktidarına bir kez daha zarar vermek için böyle elverişli bir fırsatı kaçırmayacaklardır. Kırda anti-Sovyet ajitasyonun güçlenmesi ve sağlam biçimler alması tehlikesi bundandır. Kuban bölgesinde, Sibirya'da ve Ukrayna'daki yeni seçimlerin tarihinden olgular buna canlı tanıklık etmektedir. Bu tehlikenin, köy örgütlerimizin zayıflığı yüzünden tüm bir dizi bucakta daha da güçlendiğine kuşku yoktur. Aynı şekilde, emperyalist güçlerin müdahaleci tavırlarının da bu tehlikenin güçlenmesine sebebiyet verdiğine kuşku yoktur.

Bu tehlikeyi besleyen nedir, kaynakları nerededir?

Böylesi en az iki kaynak vardır.

İlk olarak, anti-Sovyet unsurlar, son zamanda ülkede Kulaklar lehine belli bir kayma olduğunu, bir dizi bucakta orta köylünün yönünü Kulağa döndüğünü sezmektedir. Bunu daha yeni seçimlerden önce zan ve tahmin etmek mümkündü. Yeni seçimlerden sonra bu zan ve tahmin, su götürmez bir olgu haline geldi. Kırdaki anti-Sovyet

ajitasyonun ideolojik olarak sağlam biçimler alması tehlikesinin ilk ve en önemli temeli budur.

İkinci olarak, köylülüğe verdiğimiz tavizler tüm bir dizi bucakta, zayıflığımızın işareti olarak yorumlandı. Yeni seçimlerden önce bundan şüphe etmek mümkündü. Yeni seçimlerden sonra bu konuda hiçbir kuşku olamaz. Köyün beyaz-muhafız unsurlarının "Daha da sıkıştırın!" çağrısı bundandır. Kırda anti-Sovyet ajitasyonun güçlenmesi tehlikesinin, o kadar önemli olmasa da, ikinci temeli budur.

Komünistler herşeyden önce şunu kavramalıdır ki, ***kırdaki şimdiki gelişme dönemi, orta köylülük uğruna bir mücadele dönemidir; orta köylüyü proletarya için kazanmak, Partinin kırdaki en önemli görevidir,*** bu görevin üstesinden gelinmeden, anti-Sovyet ajitasyonun sağlam biçimler alması tehlikesi daha güçlenecektir ve Partinin yeni rotası sadece beyaz muhafızların işine yarayacaktır.

Komünistler ikinci olarak şunu kavramalıdır ki, orta köylü şimdi ancak Partinin yeni politikası temelinde Sovyetler, kooperatifler, kredi sistemi, tarımsal vergi, mahalli bütçe vs. çizgisi boyunca kazanılabilir; idari baskı önlemleri işi sadece yokuşa sürüp mahvedebilir; orta köylüyü iktisadi ve siyasi karakterli önlemlerle politikamızın doğruluğuna ikna etmek gerekir, o sadece örnekler yoluyla, elle tutulur kanıtlarla "kazanılabilir"

Komünistler ayrıca şunu kavramalıdır ki, yeni rota anti-Sovyet unsurları canlandırmak için değil, bilakis Sovyetleri canlandırmak için ve köylülüğün ana kütlesini yakınlaştırmak için tutuldu; yeni rota, anti-Sovyet unsurlara karşı kararlı bir mücadeleyi dıştalamaz, bilakis önşart koşar; anti-Sovyet unsurlar, "Daha da sıkıştırın" dediklerinde, köylülüğe verilen tavizleri zayıflığımızın bir işareti olarak yorumlayıp, bundan karşı-devrimci amaçlar için yararlandıklarında, uzun zamandır kendilerini bekleyen hapishane kendilerine hatırlatılarak, Sovyet iktidarının güçlü olduğu onlara mutlaka ispatlanmak zorundadır.

Anti-Sovyet ajitasyonun kırda ideolojik olarak sağlam biçimler alıp güçlenmesi tehlikesinin, bu görevlerimiz anlaşılıp pratiğe

geçirildiği taktirde, muhakkak ta kökünden isabet alacağını düşünüyorum.

Yedinci soru konusunda durum budur.

Sekizinci soruya geçelim.

VIII

Partisizlerin nüfuzunun güçlenmesi ile bağıntı içinde, Sovyetlerde Partisiz fraksiyonlar oluşma tehlikesi yok mudur?

Bu durumda bir tehlikeden ancak şartlı olarak sözedilebilir. Az çok örgütlü Partisizlerin nüfuzunun, komünistlerin nüfuzunun henüz nüfuz etmemiş olduğu yerlerde büyümesi asla tehlikeli değildir. Örneğin kentte sendikalarda ve kırda Partisiz, az çok Sovyetik birliklerde bu durum sözkonusudur. Bu durum ancak, Partisizlerin bir birliği, Partinin yerine geçmeyi düşünmeye başladığında bir tehlike haline gelir.

Böyle bir tehlike nasıl ortaya çıkar?

İşçi sınıfı içinde böyle bir tehlikenin hiç ya da hemen hemen hiç görülmemesi karakteristiktir. Bu neyle açıklanmalı? Bu, Partinin bizde, Partiyi bir güven atmosferiyle çevreleyen ve onu işçi sınıfının milyonlarca kitlesiyle bağlayan, işçi sınıfı içinde sayıca güçlü bir Partisiz işçiler aktifine dayanmasıyla açıklanır.

Köylülük arasında böyle bir tehlikenin özellikle akut olması daha az karakteristik değildir. Neden? Çünkü Parti köylülük içinde zayıftır, çünkü Partinin henüz, onu milyonlarca köylüyle bağlayabilecek, sayısal bakımdan güçlü bir Partisiz köylüler aktifi yoktur. Oysa hiçbir yerde bir Partisiz aktife olan ihtiyaç, kendini köylülük arasında olduğu kadar çok hissettirmiyor.

Sadece bir sonuç çıkıyor: Partisiz köylü kitlelerinin Partiden kopma ve ona yabancılaşma tehlikesini bertaraf etmek için, Partinin etrafında sayıca güçlü bir Partisiz köylü aktifi yaratmak gerekir.

Böyle bir aktif bir çırpıda ya da birkaç ay içinde yaratılamaz. Ancak zaman içinde, çalışma süreci içinde, Sovyetleri canlandırma

süreci içinde, kooperatifçiliği geliştirme süreci içinde böyle bir aktif yaratmak, onu köylülüğün geri kalan kütlesi içinden çıkarmak mümkün olabilir. Bunun için, komünistlerin Partisizlere tüm yaklaşım tarzını değiştirmek gerekir. Bunun için, komünistler Partisizlere, eşitin eşite davrandığı gibi davranmalıdır. Bunun için, komünistlerin, Partisizlere, kardeşin kardeşe duyduğu gibi güven duyması gerekir. Ona karşı güvensizlik gösterildiğinde, Partisizden bize güven duyması talep edilemez. Lenin, Parti üyeleriyle Partisizler arasındaki ilişkinin bir "karşılıklı güven" ilişkisi olması gerektiğini söylüyor. Lenin'in bu sözleri unutulmamalıdır. Parti üyeleriyle Partisizler arasında bir karşılıklı güven atmosferi yaratmak — Partiyi çevreleyecek olan sayıca güçlü bir Partisiz köylü aktifi oluşturmanın önkoşullarını yaratmak için herşeyden önce bu gereklidir.

Bu karşılıklı güven nasıl oluşturulacaktır? Elbette bir çırpıda ve emirle değil. O ancak, Lenin'in dediği gibi, Parti üyelerinin ve Partisizlerin "karşılıklı denetimi" ile, günbegünlük pratik çalışma süreci içinde karşılıklı denetimle yaratılabilir. İlk Parti temizliği döneminde, Parti üyeleri Partisizler tarafından denetlendi, ve bu Parti için olumlu sonuçlar verdi, çünkü böylelikle Partiye olağanüstü bir güven atmosferi yaratıldı. Lenin bu vesileyle daha o zamanlar, birinci temizliğin Parti üyelerinin ve Partisizlerin karşılıklı denetimine ait derslerinin tüm çalışma alanlarına genişletilmesi gerektiğini söylemişti. Şimdi, Lenin'in bu öğüdünü anımsamanın ve gerçekleştirilmesi için önlemler almanın zamanı olduğunu düşünüyorum.

Demek ki, onlar arasında bir karşılıklı güven atmosferi yaratmanın aracı olarak günbegünlük pratik çalışma süreci içinde Parti üyeleri ile Partisizler arasında karşılıklı eleştiri ve karşılıklı denetim — eğer milyonlarca Partisizin Partiye yabancılaşması tehlikesini bertaraf etmek istiyorsa, kırdaki örgütleri etrafında sayıca güçlü bir Partisiz köylü aktifi yaratmak istiyorsa, Partinin gitmesi gereken yol budur.

Sekizinci soru konusunda durum budur.

Dokuzuncu soruya geçelim.

IX

Dış yardım olmaksızın büyük sanayimizi yeniden donatmayı ve ana sermayesini önemli ölçüde genişletmeyi gerçekten başaracak mıyız?

Bu soru iki türlü kavranabilir.

Ya burada, mevcut kapitalist devletlerin kredi biçimindeki acil yardımının, Sovyet devleti için, Sovyet sanayiini geliştirmesinin zaruri önkoşulu olduğu kastedilmektedir, ki o zaman sorunun böyle konuşuna tekabül eden bir cevap verilebilir.

Ya da Batı proletaryasının gelecekteki —o zafer kazandıktan sonraki— yardımının, Sovyet devleti için sosyalist iktisadı kurmanın zaruri önkoşulu olduğu kastedilmektedir, ve o zaman cevap başka olmak zorundadır.

Herkesi memnun etmek için, bu sorunun mümkün olan iki yorumuna da bir yanıt vermeye çalışacağım.

Birinci yorumla başlayalım.

Sovyet büyük sanayiinin gelişmesi, kapitalist çembere alınma karşısında dışardan kredi almaksızın mümkün müdür?

Evet, mümkündür. Bu eser büyük zorluklarla bağlı olacaktır, bu münasebetle ağır sınavlardan geçmek zorunda kalacağız, ama ülkemizin sanayileştirilmesini yine de, tüm bu güçlüklere rağmen, dışardan kredi almaksızın gerçekleştireceğiz.

Tarih, güçlü sanayi devletlerinin oluşmasının ve gelişmesinin şimdiye kadar üç yolunu biliyordu.

Birinci yol, sömürgelerin fethedilmesi ve yağmalanması yoludur. Örneğin, dünyanın tüm kıtalarında sömürgeler fetheden, onlardan iki yüzyıl boyunca kendi sanayiini güçlendirmek için "ek sermaye" sızdıran ve böylece sonunda "dünyanın imalâthanesi" haline gelen İngiltere, işte böyle gelişti. Bu gelişme yolunun bizim için gidilemez olduğunu biliyorsunuz, çünkü sömürgelerin fethi ve talan, Sovyet düzeninin özüyle bağdaşmazdır.

İkinci yol, bir ülkenin başka bir ülke tarafından askeri olarak yenilgiye uğratılması ve ödenti ödemekle mükellef kılınması yoludur.

Örneğin, Alman-Fransız savaşında Fransa'yı yenilgiye uğratıp, ondan 5 milyar ödenti sızdırdıktan sonra, bu meblağı kendi sanayiinin kanallarına akıtan Almanya, işte böyle davrandı. Bu gelişme yolunun da Sovyet düzeniyle bağdaşmaz olduğunu biliyorsunuz, çünkü aslına bakılırsa birinci yoldan hiçbir farkı yoktur.

Üçüncü yol, kapitalist bakımdan geri kalmış bir ülkenin kapitalist bakımdan gelişmiş ülkelerden aldığı, köleleştirici imtiyazlar ve köleleştirici istikrazlar yoludur. Örneğin, Batılı güçlere Rusya'yı köleleştirici koşullarda imtiyazlar tanıyan, onlardan köleleştirici istikrazlar alarak böylece kendini yarı-sömürge bir varlık boyunduruğu altına sokan Çarlık Rusya'sı, işte böyle davrandı, ne var ki bu, onun daha sonra sonunda bu durumdan çıkabilip, bağımsız bir sanayi gelişme yoluna girebilmesini dıştalamıyordu, elbette az çok "başarılı" savaşların yardımı olmadan değil, elbette komşu ülkeleri yağmalamadan değil. Tanıtlamaya hiç gerek yok ki, bu yol da Sovyet ülkesi için gidilebilir değildir: tüm ülkelerin emperyalistlerine karşı üç yıllık mücadelede, içsavaşı muzaffer sona erdirdiğimizin ertesi günü kendimizi gönüllü olarak emperyalizmin köleliği altına sokmak için dökmedik kanımızı.

Bu gelişme yollarından her birine, gerçek yaşamda, arı biçimde ve diğer yollardan mutlaka yalıtık olarak rastlanacağını varsaymak yanlış olurdu. Gerçekte bu yollar, her bir devletin tarihinde sık sık kesişmişler ve birbirini tümlemişlerdir, içiçe geçme örnekleri sunmuşlardır. Bu yolların nasıl birbiriyle içiçe geçtiğinin bir örneğini, bize, örneğin Kuzey Amerika Birleşik Devletleri'nin gelişme tarihi sunar. Bu durum, çeşitli gelişme yollarının, tüm farklılıklarına rağmen, onları birbirine yakınlaştıran ve içiçe geçmelerini mümkün kılan bazı ortak karakter özellikleri göstermesiyle açıklanır: Birincisi, onların hepsi, ***kapitalist*** sanayi devletlerinin oluşmasına götürür; ikincisi, hepsi, böyle devletlerin oluşturulmasının ***zaruri önkoşulu*** olarak, şu ya da bu yöntemle elde edilen dışarıdan "ek sermayeler"in akışını önşart koşar. Ama —üç gelişme yolunun yine de kapitalist sanayi devletleri oluşturmanın üç farklı yöntemi haline geldiğini, bu yollardan her birinin bu devletlerin fizyonomisine özel bir damga vurduğunu kavramadan—, bu sebepten dolayı bunları birbirine karıştırıp karmak istemek daha da yanlış olurdu.

Ülkenin sanayileştirilmesinin eski yolları onun için gidilemez ise ve köleleştirici olmayan koşullarla yeni sermayelerin akışı hâlâ hesap dışı kalıyorsa, Sovyet devletine yapacak başka ne kalıyor?

Yeni bir gelişme yolu kalıyor, diğer ülkeler tarafından tüm kapsamıyla henüz sınanmamış olan bir yol, büyük sanayiyi dış kredi olmadan geliştirme yolu, ülkeyi yabancı sermayenin mutlak akışı olmadan sanayileştirme yolu, Lenin'in "Az Olsun, İyi Olsun" makalesinde işaret ettiği yol kalıyor.

> "İşçilerin", diyor Lenin, "köylüler üzerinde önderliğini koruduğu, köylülerin güvenini muhafaza ettiği ve en büyük tutumlulukla herhangi bir fuzuli harcamanın her türlü izinin kendi toplum düzenlerinde kökünü kazıdıkları bir devlet inşası hedeflemeliyiz.
>
> Devlet aygıtımızı en büyük tutumluluğa ayarlamalıyız... İşçi sınıfının köylülüğe önderliğini sağlarsak, o zaman devletimizin ekonomisinde büyük, en büyük tutumluluk pahasına, ne kadar küçük de olsa her türlü tasarrufun mekanize büyük sanayimizin gelişmesi için, elektrifikasyonun gelişmesi için... elde kalmasını sağlamamız mümkün olacaktır. Ancak o zaman", diyor Lenin devamla, "temsili olarak ifade etmek gerekirse, bir attan diğerine, köylü düldülünden, mujiğin bir deri bir kemik beygirinden, yoksul bir köylü ülkesi hesabıyla yapılmış tasarruf önlemleri atından — proletaryanın kendisi için aradığı ve aramak zorunda olduğu bir ata, mekanize büyük sanayi atına, elektriklendirme, Volkov Enerji Santrali vb. atına geçecek durumda olacağız." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.459, Rusça.)

Ülkemizin, büyük sanayiini geliştirmek ve kendini proletaryanın güçlü bir sanayi devleti haline getirmek için halihazırda tutmuş olduğu ve sonuna kadar gitmesi gereken yol budur.

Bu yol, söylemiş olduğum gibi, burjuva devletler tarafından sınanmamıştır. Ama bu, bu yolun proleter devlet için imkansız olduğu anlamına gelmekten uzaktır. Bu durumda burjuva devletler için imkansız ya da nerdeyse imkansız olan şey, proleter devlet için bal gibi mümkündür. Mesele şudur ki, proleter devlet bu konuda, burjuva

devletlerin sahip olmadığı ve sahip de olamayacağı üstünlüklere sahiptir. Toprağın millileştirilmesi, sanayiin millileştirilmesi, ulaştırma ve kredi sisteminin millileştirilmesi, dış ticaret tekeli, iç ticaretin devlet tarafından regüle edilmesi — tüm bunlar, ülkemiz sanayiinin geliştirilmesinde yararlanılabilecek olan ve şimdiye kadar hiçbir burjuva devletin asla sahip olmadığı, yeni "ek sermaye" kaynaklarıdır. Bu ve benzeri yeni kaynaklardan proleter iktidar tarafından sanayimizi geliştirmek için halihazırda yararlanıldığını biliyorsunuz. Bu yolda daha şimdiden, ehemmiyetsiz sayılmayacak belli başarılar kaydettiğimizi biliyorsunuz.

Bundan dolayı, burjuva devletler için mümkün olmayan yol, onunla bağlı tüm güçlüklere ve sınavlara rağmen, proleter devlet için mümkündür.

Ayrıca şunu kaydetmek gerekir ki, köleleştirici koşullar olmadan dışardan sermaye akmadığı şimdiki durum, ebedi bir şey, ilk ve son kez verili bir şey olamaz. Ülkemize dışardan belli bir sermaye akışının daha şimdiden başlamış olduğunu biliyorsunuz. Bu akışın, iktisadımız büyüyüp güçlendiği ölçüde güçleneceğinden kuşku duyulamaz.

Sorunun birinci yorumu konusunda durum budur.

Sorunun ikinci yorumuna geçelim.

Avrupa'nın tayin edici ülkelerinde sosyalizmin önceden zaferi olmadan, Avrupa'nın muzaffer proletaryası teknik ve donanımla doğrudan yardım yapmadan ülkemizde sosyalist ekonominin kuruluşu mümkün müdür?

Bu soruya gelmeden önce, ki onu zaten konuşmamın başında yanıtlamıştım, bu soruyla bağıntılı çok yaygın bir yanlış anlamayı açıklığa kavuşturmak istiyorum. Bu yanlış anlama, bazı yoldaşların "büyük sanayiin yeniden donatımı ve ana sermayesinin genişletilmesi" sorusunu, ülkemizde sosyalist iktisadın kurulması sorunuyla özdeşleştirmeye meyilli olmalarından ibarettir. Böyle bir özdeşleştirme tasvip edilebilir mi? Hayır, edilemez. Neden? Çünkü birinci soru ikincisi kadar kapsamlı değildir. Çünkü birinci soru, sanayiin ana sermayesinin genişletilmesi sorunu, iktisadın yalnızca bir ***bölümünü,*** sanayii kapsar, halbuki sosyalist ekonominin kurulması sorunu ***tüm*** iktisadı,

yani ***hem*** sanayiyi, ***hem de*** tarımı içine alır. Çünkü sosyalizmin kuruluşu problemi, tüm bütünlüğüyle iktisadın ***örgütlenmesi*** problemi, sanayiin ve tarımın ***doğru bağlanması*** problemi anlamına gelir, halbuki sanayiin ana sermayesinin genişletilmesi sorusu, aslına bakılırsa, bu probleme teğet bile geçmez. Sanayiin yeniden donatıldığını ve ana sermayesinin genişletildiğini düşünebilirsiniz, ama bu henüz böylece sosyalist ekonominin kurulması probleminin çözülmüş olduğu anlamına kesinlikle gelmez. Sosyalist toplum, sanayi ve tarım emekçilerinin bir üretim ve tüketim topluluğudur. Bu toplulukta sanayi, hammadde ve besin maddesi sağlayan ve sanayiin ürünlerini absorbe eden tarımla koordineli değilse, yani sanayi ve tarım yekpare bir iktisadi bütün oluşturmuyorsa, bu sosyalizmi vermez.

Bundan dolayı, sanayi ve tarım arasındaki karşılıklı ilişkiler sorunu, proletarya ve köylülük arasındaki karşılıklı ilişkiler sorunu, sosyalist ekonomiyi kurma probleminin temel sorunudur.

Bundan dolayı, büyük sanayiin yeniden donatılması ve ana sermayesinin genişletilmesi sorunu, sosyalist ekonominin kurulması sorunuyla özdeşleştirilmemelidir.

O halde, diğer ülkelerde sosyalizmin önceden zaferi olmadan, Batının muzaffer proletaryası teknik ve donanımla doğrudan yardım yapmadan, ülkemizde sosyalist ekonominin kurulması mümkün müdür?

Evet, mümkündür. Ve yalnızca mümkün değildir, aynı zamanda zorunlu ve önüne geçilemezdir de. Çünkü biz, millileştirilmiş sanayii geliştirip tarımla birleştirerek, kırda kooperatifciliği yaygınlaştırıp, köylü ekonomisini Sovyet gelişmesinin genel sistemi içine çekerek, Sovyetleri canlandırıp, devlet aygıtını nüfusun milyonlarca kitlesiyle kaynaştırarak, yeni bir kültür inşa edip yeni bir toplumsal yaşam geliştirerek daha şimdiden sosyalizmi inşa ediyoruz. Bu yol üzerinde sayısız güçlükler olduğuna, önümüzde daha bir dizi sınav durduğuna hiç kuşku yoktur. Batıda sosyalizmin zaferi yardımımıza gelse, bunun görevimizi temelden kolaylaştıracağına hiç kuşku yoktur. Ama, birincisi, Batıda sosyalizmin zaferi, bizim arzuladığımız kadar çabuk "husule getirilemeyecek"tir, ve ikincisi, bu güçlükler aşılabilir, ve bilindiği gibi, zaten aşıyoruz da.

Tüm bunlar hakkında daha konuşmamın başında konuşmuş bulunuyorum. Daha önce bu konuda, Moskova Parti aktifi önündeki raporumda* konuşmuştum. Ve daha da önce bu sorun "Ekime Giden Yolda" kitabına "Önsöz"ümde ele alınmıştı. Ülkemizde sosyalist inşa imkanlarının yadsınmasının, Partinin yozlaşmasına götüren tasfiyecilik anlamına geldiğini söylemiştim. Daha önce defalarca söylenmiş olan şeyi şimdi bir kez daha yinelemeye hiç de gerek yok. Bundan dolayı, dikkatlerinizi, bu konu hakkında yeterince malzeme ve ilkesel açıklama bulabileceğiniz Lenin'in eserlerine çekmek istiyorum.

Burada sadece, sorunun tarihçesi üzerine ve Parti için şimdi sahip olduğu önem üzerine birkaç söz söylemek istiyorum.

1905-1906 yıllarındaki tartışmayı bir yana bırakırsak, *tek* ülkede sosyalizmin inşası sorunu Parti içinde ilk kez emperyalist savaş sırasında, 1915 yılında konulmuştu. Bilindiği gibi Lenin o sıralar ilk kez "sosyalizmin zaferinin" ilk başta "tek başına alınmış bir kapitalist ülkede mümkün olduğu" tezini formüle etmişti (bkz. 4. baskı, cilt 21, s. 311, Rusça). Bu, burjuva-demokratik devrimden sosyalist devrime dönüş dönemiydi. Bilindiği gibi Troçki daha o zamanlar, "örneğin devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğine. inanmanın umutsuz bir şey olacağını" açıklayarak Lenin'in bu tezini yadsımıştır (bkz. Troçki'nin Yazıları'nın II. cildi, Bölüm 1, s.90, Rusça.)

1921 yılında, Ekim Devriminden ve içsavaştan sonra inşa sorunları gündeme geldiğinde, sosyalizmin inşası sorunu Parti içinde yeniden ortaya çıkar. Bu, "Yeni Ekonomik Politika"ya dönüşün bazı yoldaşlar tarafından sosyalist görevlerden çark etme, sosyalist inşadan çark etme olarak değerlendirildiği dönemdi. Bilindiği gibi Lenin, "Aynî Vergi Üzerine"[37] broşüründe "Yeni Ekonomik Politika"ya dönüşü o sıralar sanayiin köylü ekonomisiyle birleşmesi için mutlak zaruri koşul olarak, sosyalist ekonominin temelini kurmak için önkoşul olarak, sosyalizmi başarıyla inşa etmenin yolu olarak tanımlamışu. Bu Nisan 1921'deydi. Adeta buna yanıt olarak Troçki Ocak 1922'de, onun "1905 Yılı" kitabının önsözünde, "ezici çoğunluğu köylü olan bir nü-

---

* *Bkz. elinizdeki cilt, s.81-115. Red.*

fusa sahip bir ülkedeki işçi hükümetinin konumundaki çelişkilerin, ancak uluslararası ölçekte, proletaryanın dünya devrimi arenasında çözümünü bulabileceğini" açıklayarak, ülkemizde sosyalist inşa sorununa ilişkin olarak tam aksi yönde bir tez ileri sürer.

Bir yıl sonra (1922) yine iki açıklama karşı karşıya durur; Lenin'in Moskova Sovyeti plenumundaki "NEP Rusya'sının sosyalist Rusya haline geleceği" açıklaması, ve Troçki'nin "Barış Programı"na sonsözündeki, "Rusya'da sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesi ancak Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın zaferinden sonra mümkün olacaktır" açıklaması.

Ve en sonu, bir yıl daha sonra, aramızdan ayrılışından kısa süre önce Lenin, "Kooperatifçilik Üzerine" makalesinde (Mayıs 1923) yeniden bu soruna geri döner ve Sovyetler Birliği'ndeki bizim, "tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşeye sahip olduğumuzu" açıklar.

Sorunun tarihçesi kısaca budur.

Bu tarihsel toplubakıştan bile görülmektedir ki, ülkemizde sosyalizmin inşası problemi, Parti pratiğimizin en önemli problemlerinden biridir. Eğer pratiğimizin en önemli sorunlarından biri saymasaydı, Lenin'in tekrar tekrar buna geri gelmeyeceğini tanıtlamaya sanırım gerek yoktur.

Sonraları ekonomimizin gelişmesi, onun içinde cereyan etmekte olan sosyalizm ile kapitalizm unsurları arasındaki mücadelenin keskinleşmesi, ama özellikle de kapitalizmin geçici stabilizasyonu, ülkemizde sosyalist inşa olanağı sorunun önemini sadece yükseltmiş ve daha keskin bir şekilde vurgulamıştır.

Parti pratiği bakış açısından bu sorunun önemi nerde yatar?

İnşamızın perspektifi, bu inşanın görevleri ve hedefleri sorununu ilgilendirmesinde. Hangi hedefle inşa ettiğini insan bilmiyorsa, gerçekten inşa edemez. Hareketin doğrultusunu insan bilmiyorsa, ileriye doğru tek adım atamaz. Perspektif sorunu, gözü önünde berrak ve belirgin bir hedefi olmaya alışık Partimizin en önemli sorunlarından biridir. Sosyalist inşanın zaferini önşart koşarak, sosyalizm için mi inşa edeceğiz, yoksa "tüm dünyada sosyalist devrim

beklentisiyle" burjuva demokrasisi için toprağı gübrelemek amacıyla gelişigüzel, körü körüne mi inşa edeceğiz — bu şimdi temel sorunlardan biridir. Bu berrak soru aynı şekilde berrak bir biçimde yanıtlanmadan insan gerçekten çalışıp inşa edemez. Yüzlerce ve binlerce Parti fonksiyoneri, sendikacı ve kooperatifçi, idareci ve kültür işçisi, ordu mensubu ve Komünist Gençlik Birliği üyesi bize başvurup şunu soruyor, Partiye şunu soruyor: Eser hangi yöne döndürülecek, onu hangi hedefle inşa edeceğiz? Ve bu soruya berrak ve belirgin bir yanıt veremeyen ya da vermek istemeyen, kaçamaklı sözler arayan, insanlara allem edip kallem eden ve inşamızın sosyalist perspektiflerini entel kuşkuculuğu içinde boğan önderlerin vay haline.

Leninizmin büyük önemi, diğer şeylerin yanında tam da şurdadır ki, o gelişigüzel, körü körüne bir inşayı tanımaz, perspektifsiz bir inşayı düşünemez, çalışmamızın perspektifi sorusuna, ülkemizde sosyalist ekonomiyi kurmak için gerekli olan herşeye sahip olduğumuzu, tam sosyalist toplumu inşa edebileceğimizi ve etmek zorunda olduğumuzu açıklayarak berrak ve belirgin bir yanıt verir.

Sosyalist ekonominin kurulması olanağı sorununda durum budur.

Sosyalist ekonomiyi kurmayı kesinkes başarıp başaramayacağımız başka bir sorundur. Bu yalnızca bize bağlı değildir. Bu, ülkemiz dışındaki düşmanlarımızın ve dostlarımızın gücüne ya da zayıflığına da bağlıdır. İnşa etmemize fırsat verilirse, "soluklanma molası" dönemini uzatmayı başarırsak, müdahale muzaffer olmazsa, bir yanda uluslararası devrimci hareketin gücü ve kudreti ve öte yanda kendi ülkemizin gücü ve kudreti, ciddi bir müdahale denemesini imkansız kılacak kadar büyük olursa, kuracağız. Ve tersine, başarılı bir müdahale bizi yere çalarsa, kuramayacağız.

Dokuzuncu soru konusunda durum budur.

Onuncu soruya geçelim.

X

Stabilizasyonla ve dünya devriminin gecikmesiyle bağıntı içinde, Parti ve Sovyet inşamızda, özellikle de Parti ile işçi sınıfı arasındaki, işçi sınıfı ile köylülük arasındaki karşılıklı ilişkiler alanında ortaya çıkan en büyük güçlükleri bize gösteriniz.

Böylesi güçlüklerin sayısı, en önemlilerini gözönüne alırsak, beştir. Kapitalizmin stabilizasyonunun rolü, bu güçlükleri biraz daha büyütmesidir.

Birinci güçlük. Bunlar, bir yabancı silahlı müdahale tehlikesiyle bağıntılı güçlüklerdir. Bu, dolaysız bir müdahale tehlikesiyle karşı karşıya olduğumuz, emperyalistlerin ülkemize karşı derhal bir müdahaleye girişmeye şimdiden hazır ve bunu yapacak durumda oldukları demek değildir. Bunun için emperyalizmin, en azından örneğin savaştan önce olduğu kadar güçlü olması gerekirdi, ki gerçekte bilindiği gibi durum bu değil. Fas'taki şimdiki savaş[38] ve Çin'deki müdahale[39], gelecekteki savaşlar ve müdahaleler için bu provalar, emperyalizmin zayıflamış olduğunu canlı bir şekilde göstermektedir. Dolayısıyla, sözkonusu olan, dolaysız yüzyüze olduğumuz bir müdahale değil, kapitalist bir çember var olduğu sürece, genelde bir müdahale tehlikesinin de mevcudiyetini koruduğudur, müdahale tehlikesi durduğu sürece ise, savunmamızın çıkarı için, her yıl yüz milyonlarca ruble harcamak zorunda olduğumuz bir ordu ve bir donanma tutmak zorundayız. Ama ordu ve donanma için her yıl yüz milyonlarca ruble harcamak ne demektir? Kültürel ve iktisadi inşa için harcamalardan bu oranda bir kısıntı yapmak demektir. Vurgulamaya gerek yok ki, eğer bir müdahale tehlikesi olmasaydı, bu meblağları ya da en azından onların büyük bir kısmını, sanayiyi güçlendirmek için, tarımı ıslah etmek için, örneğin genel ilkokula devam mecburiyeti hakkında bir reformun uygulanması için vs. harcayabilecektik. Müdahale tehlikesiyle bağıntılı olarak inşa çalışması alanında güçlükler bundandır.

Bu güçlüğün, onu tüm diğer güçlüklerden ayıran karakteristik özelliği, onu aşmanın yalnızca bize bağlı olmamasıdır, onun ancak ülkemizin ve tüm diğer ülkelerin devrimci hareketinin ortak çabalarıyla bertaraf edilebilecek olmasıdır.

İkinci güçlük. Bunlar, proletarya ile köylülük arasındaki karşıtlıklarla bağıntılı güçlüklerdir. Kırda sınıf mücadelesi sorununu ele aldığımda, bu karşıtlıklar hakkında daha önce konuşmuştum. Daha önce söylenmiş olan şeyi tekrarlamaya hiç gerek yok. Bu karşıtlıklar, tarım ürünleri ile sanayi mallarına ilişkin fiyat politikası alanında, tarımsal vergi, köyün yönetilmesi vs. alanındadır. Burada tehlike, kent ile kır arasındaki birleşmenin dezorganize edilmesinde ve proletaryanın köylülüğe önderlik etmesi fikrinin altının oyulmasındadır. Bu tehlikeyle bağıntılı güçlük bundandır.

Bu güçlüğün, onu daha önce saydığımız güçlükten ayıran karakteristik özelliği, kendi gücümüze dayanarak aşılabilecek olmasıdır. Kırdaki yeni rota — bu güçlüğü aşmanın yolu budur.

Üçüncü güçlük. Bunlar, Birlik'imiz içindeki ulusal karşıtlıklarla, "merkez" ile "kenar bölgeler" arasındaki karşıtlıklarla bağıntılı güçlüklerdir. Bu karşıtlıklar, "merkez"in ve "kenar bölgeler"in iktisadi ve kültürel gelişme koşullarının farklılığı zemini üzerinde, ikincilerin birincilere oranla geri kalmışlığı zemini üzerinde gelişmektedir. Bu alandaki politik karşıtlıklar aşılmış görülebilse de, kültürel ve özellikle de iktisadi karşıtlıklar henüz oluşum ve biçimlenme halindedir, ve daha aşılmaları gerekecektir. Burada ikili bir tehlike yatmaktadır: bir yanda, ulusal cumhuriyetlerin ihtiyaçlarına gerekli hassasiyeti göstermek istemeyen ya da gösteremeyen Birlik'in merkezi kurumlarının büyük güç mağruriyeti ve bürokratik keyfiliği, ve öte yanda cumhuriyetlerin ve bölgelerin "merkez"e karşı ulusal güvensizliği ve ulusal içe kapanıklığı. Bu tehlikelere karşı mücadele, özellikle de birincisine karşı — ulusal sorun alanındaki güçlüklerin aşılmasının yolu budur.

Bu güçlüğün karakteristik özelliği, tıpkı ikinci özellik gibi, Birlik'in iç güçlerine dayanarak aşılabilecek olmasıdır.

Dördüncü güçlük. Bunlar, devlet aygıtının Partiden kopması tehlikesiyle, Partinin devlet aygıtı üzerinde icra ettiği önderliğin zayıflaması tehlikesiyle bağıntılı güçlüklerdir. Partinin yozlaşması tehlikesi sorununu ele aldığımda, bu tehlike üzerine daha önce konuşmuştum. Daha önce söylenmiş olan şeyi tekrarlamaya hiç gerek yok. Devlet aygıtı içinde burjuva-bürokratik unsurların varlığı, bu tehlikeyi beslemektedir. Bu tehlike, devlet aygıtının büyümesi ve ağırlığının artmasıyla güçlenmekte ve keskinleşmektedir. Görev,

devlet aygıtını mümkün olduğunca küçültmek, onun içindeki bürokratizm ve burjuva çürüme unsurlarının sistematik olarak kökünü kazımak, Partinin yönetici güçlerini devlet aygıtının kavşak noktalarına dağıtmak ve böylece Partinin devlet aygıtına önderliğini garanti etmektir.

Bu güçlüğün karakteristik özelliği, tıpkı üçüncü özellik gibi, kendi güçlerimizle aşılabilecek olmasıdır.

Beşinci güçlük. Bu, Parti örgütlerinin ve sendikaların işçi sınıfının geniş kitlelerinden kısmen kopma ve bu kitlelerin sıkıntılarına ve gereksinimlerine kulak tıkama tehlikesidir. Bu tehlike, Parti ve sendika örgütlerinin —hücreler ve işletme komiteleri de dâhil— tam bir dizi organında bürokratik unsurların alıp yürümesinden dolayı ortaya çıkmakta ve büyümektedir. Son dönemde bu tehlike, örgütlerimizin dikkatini kentten kıra, proletaryadan köylülüğe kaydıran "Yüzünüzü köye çevirin" şiarıyla bağıntı içinde güçlenmiştir, bu münasebetle pek çok yoldaş, yüzünü köye döndüğünde, proletaryaya sırt çeviremeyeceğini, "Yüzünüzü köye çevirin" şiarının ancak proletarya tarafından ve proletaryanın güçleriyle gerçekleştirilebileceğini, işçi sınıfının gereksinimlerine karşı dikkatsiz bir davranışın, Parti ve sendika örgütlerinin işçi kitlelerinden kopması tehlikesini sadece derinleştirebileceğini kavramamışlar.

Bu tehlikenin belirtileri nelerdir?

Birincisi, Parti ve sendika örgütlerimizin, işçi sınıfının geniş kitlelerinin gereksinimleri ve sıkıntıları karşısında hassasiyetini yitirmesi ve dikkatsizliği; ikincisi, işçiler arasında haysiyet duygusunun ve egemen sınıf olma duygusunun güçlendiğini, Parti ve sendika örgütlerinin bürokratik-kırtasiyeci davranışlarına ne anlayış ne de kabul göstereceğini anlamama; üçüncüsü, işçi sınıfına, düşüncesiz emirlerle gelinemeyeceğini, ağırlık noktasının şimdi bu "önlemler"de değil, Parti için tüm işçi sınıfının güvenini kazanmakta yattığını anlamama; dördüncüsü, işçi kitlelerini ilgilendiren geniş kapsamlı önlemlerin (örneğin tekstil alanında üç makineye geçiş gibi), daha önce işçiler arasında bir kampanya gerçekleştirmeden, geniş tabanlı üretim konferansları yapmadan uygulanamayacağını anlamama.

Tüm bunların sonucu, bir dizi Parti ve sendika örgütünün işçi

sınıfının geniş kitlelerinden kopması ve işletmelerdeki çatışmalardır. Bilindiği gibi, kısa süre önce tekstil alanında yaşanmış olan çatışmalar, tam bir dizi Parti ve sendika örgütümüzde tüm bu çıbanların varlığını ortaya çıkarmıştır.

İnşamızın önüne çıkan beşinci güçlüğün karakteristik belirtileri bunlardır.

Bu güçlükleri aşmak için, herşeyden önce, Parti ve sendika örgütlerimizin kendilerini yeminli bürokratik unsurlardan kurtarmasını sağlamak gerekmektedir, işletme komitelerinin personelini yenilemeyi başlatmak, üretim konferanslarını muhakkak canlandırmak, Parti çalışmasının ağırlık noktasını büyük işletmelerin hücrelerine kaydırmak ve en iyi Parti fonksiyonerlerini onların tasarrufuna sunmak gerekmektedir.

İşçi sınıfının gereksinimleri ve sıkıntılarına daha fazla dikkat ve anlayış göstermek, Parti ve sendika örgütlerimizin pratiğinde daha az bürokratik formalizm, işçi sınıfının sınıf haysiyeti duygusuna daha çok hassasiyet göstermek ve açık olmak — şimdi görev budur.

Onuncu soru konusunda durum budur.

"Pravda" No. 139, 141, 142 ve 145; 21, 24, 25 ve 28 Haziran 1925.

Y.M. SVERDLOV ÜNİVERSİTESİ'NE

İkinci Temel Kursun ve Sendikalar Kursunun Bitirilmesi Dolayısıyla

Sverdlov Üniversitesi, yığınlara önderlik edecek yönetici Parti kadrolarının yetiştirilmesinde en güçlü aletlerden biridir.

Sverdlov Üniversitesi, varolduğu yıllar boyunca Partiye, sosyalist inşanın tüm cephelerinde çalışan öbek öbek fonksiyonerler göndermeyi başardı.

Bugün Üniversite Partiye tekrar, büyük bölümü işçilerden oluşan 214 öğrencilik bir öbek gönderiyor.

Partinin önünde duran karmaşık inşa görevleri karşısında bu grubun gelecekteki çalışmasının verimli olması için bu grup, içinde bulunduğumuz anda belirleyici öneme sahip olan, durumumuzda ortaya çıkan bazı yeni hususları gözönüne almak zorundadır.

Bu hususlar nelerdir?

Birincisi, ülkemizin ana sınıfları olan proletarya ve köylülüğün, son zamanlarda özlü olarak değişmiş olmaları, gerek siyasi gerek ekonomik bakımdan daha aktif hale gelmeleri ve bunun sonucunda Partinin kendilerine yeni bir tarzda yaklaşmasını talep etmeleri olgusudur. Deklase bir işçi sınıfı bizde artık daha şimdiden yoktur — şimdi, kültürel ve siyasi bakımdan büyümüş ve bundan dolayı Partiden daha esnek ve dikkatli bir önderlik talep eden, sağlam biçimde şekillenmiş ve enerji dolu bir proleter sınıfımız var. Aynı şey

köylülük için de söylenmelidir. O da artık, eski akrepler tarafından tahrik edilen, benliğini eski çiftlik sahiplerinin toprağını kaybetme korkusu kaplamış olan veya teslim yükümlülüğünün duvarlarıyla sıkıştırılmış olan eski köylülük değil. O, kültürel bakımdan büyümüş, çiftlik sahiplerini ve teslim yükümlülüğünü şimdiden unutmuş, ucuz mallar ve yüksek tahıl fiyatları talep eden ve Parti tarafından atılan Sovyetlerin canlandırılması şiarından eksiksiz yararlanmayı bilen yeni bir köylülüktür. Bugünkü köylülüğe karşı maksimal esneklik — Partiden şimdi talep edilen budur. Köylülüğü yeniden proletarya için kazanmak — Partinin şimdi görevi budur.

İkincisi, orta köylünün bir dizi bucakta Kulaklarla bir blok yapmış olması hususudur. Bu, bir dakika bile unutulmaması gereken en önemli olgudur. İşçi-köylü ittifakı bakış açısından bakıldığında proletarya diktatörlüğünün anlamı, köylülüğe proletarya tarafından önderlik edilmesidir. Ama köylülüğe önderlik etmek ne demektir? Bu, köylülüğün ana kütlesinin proletaryaya ve onun partisine karşı güvenini tamamen yeniden tesis etmek demektir. Böyle bir güven olmadan proleter önderlik olmaz, böyle bir önderlik olmadan proletarya diktatörlüğü olmaz. Bu yüzden Partinin ve Parti fonksiyonerlerinin görevi, çalışmalarını köylülüğün ana kütlesinin işçi sınıfına karşı tam güvenini yeniden tesis etme noktasına yoğunlaştırmaktır.

Üçüncüsü, Parti fonksiyonerlerimizin son zamanlarda, "Yüzünüzü köye çevirin" şiarı üzerine işçileri giderek unutmaya başlamaları, ve yüzümüzü köye çevirdiğimizde, kente ve herşeyden önce proletaryaya sırt çevirmememiz gerektiğini dikkate almamaları hususudur. Bu da aynı şekilde bir dakika bile unutmamamız gereken yeni bir olgudur. İşçi sınıfı içinde son zamanlarda, güç hissinin ve kendi heybetliliği hissinin özellikle geliştiği ve belginleştiğini unutmamak gerekir. Bu, bizde egemen olan sınıfta, ülkenin efendisi olma hissinin daha kuvvetli bir şekilde oluştuğu anlamına gelir. Bu, yoldaşlar, tüm çalışmamız içerisinde muazzam bir kazanımdır, çünkü kendisini sadece çalışan bir sınıf olarak değil, aynı zamanda yöneten bir sınıf olarak da hisseden bir işçi sınıfı — böyle bir sınıf harikalar yaratmaya yeteneklidir. Ama bu demektir ki, komünistler arasında, çalışmasında proleterler sınıfının kendisini ülkenin efendisi olarak hissetmesi hususunu dikkate almayan birisi, yeni durumdan hiçbir şey

anlamamıştır, esasına bakılırsa o bir komünist değildir, boynu mutlaka altında kalacaktır. Bu yüzden, "Yüzünüzü köye çevirin" şiarından sözedildiğinde, aynı zamanda bu şiarı gerçekleştirmekle görevli olan ana sınıfın işçi sınıfı olduğu, bu şiarın ancak, ülkede işçi sınıfı gerçekten önder güç haline geldiği ölçüde gerçekleştirilebileceği unutulmamalıdır. Bu yüzden Partinin en yakın görevi, tek tek yörelerdeki Parti fonksiyonerlerimizin, işçi sınıfının istisnasız tüm ihtiyaçlarına —gerek maddi gerek kültürel— en büyük dikkat ve en büyük anlayış göstermenin mutlak zorunlu olduğunu artık kavramalarını sağlamaktır.

Dışarda taşradaki çalışmalarınızda tüm bu hususları dikkate almak, mezunlar grubunuzun görevidir.

Bu görevi yerine getirmeyi becereceğinizden kuşkum yok.

Sizlere, gelecekteki çalışmalarınızda tam başarı dilememe izin veriniz.

Komünist selamlarla

J. Stalin

"Pravda" No. 132,
13 Haziran 1925.

BİR KEZ DAHA ULUSAL SORUN ÜZERİNE

Semiç'in makalesi dolayısıyla

Semiç yoldaşın, Yugoslav komisyonunda yapılan tartışmadan sonra, şimdi makalesinde RKP Komintern delegasyonunun görüşüne tamamen katılması, ancak selamlanabilir. Ama buradan çıkarak, RKP delegasyonu ile Semiç yoldaş arasında, Yugoslav komisyonundaki tartışmadan önce ve bu tartışma sırasında hiçbir görüş ayrılığı bulunmadığını sanmak doğru olmaz. Besbelli ki Semiç yoldaş, ulusal sorundaki görüş ayrılıklarını bu şekilde görme eğilimindedir ve bunları yanlış anlamalara indirgemek isteğindedir. Ne yazık ki, büyük bir yanılgıya düşmektedir. Makalesinde, kendisiyle polemiğin, salt Yugoslav komisyonunda "tam olarak çevrilmemiş" konuşmasının yol açtığı bir "yanlış anlamalar dizisi"ne dayandığını söylüyor. Başka bir deyişle, tüm suçun, herhangi bir nedenle Semiç yoldaşın konuşmasını tam olarak çevirmemiş olan tercümanda olduğu sonucu çıkıyor. Doğrunun ortaya çıkması için kendimi, Semiç yoldaşın bu sözünün gerçekliğe hiç mi hiç uymadığını açıklamak zorunda görüyorum. Semiç yoldaşın bu iddiasını, Komünist Enternasyonal arşivlerinde saklanan Yugoslav komisyonundaki konuşmasından alıntılarla desteklemesi elbette daha iyi olurdu. Ama, nedendir bilinmez, bunu yapmamış. Bundan dolayı ben, kendimi, bu pek hoş olmayan, fakat mutlaka zorunlu işi, Semiç yoldaşın yerine yapmak zorunda görüyorum.

RKP delegasyonunun pozisyonu ile tamamen dayanıştığı şu

anda bile, Semiç yoldaşın tavrında yine de birçok karanlık nokta kaldığı için, bu iş büsbütün gerekli.

Yugoslav komisyonundaki konuşmamda ("Bolşevik",[40] no.7)* üç sorunda görüş ayrılıklarından söz ettim: 1- ulusal sorunun çözüm yolları üzerine; 2- şimdiki tarihsel dönemde ulusal hareketin iç sosyal içeriği üzerine; ve 3- ulusal sorunda uluslararası momentin rolü üzerine.

Birinci soruna ilişkin olarak ben, Semiç yoldaşın "Bolşeviklerin ulusal sorunda problemi koyuşunun özü hakkında tam açıklığa kavuşmamış olduğunu", ulusal sorunu genel devrim sorunundan ayırdığını, böylece ulusal sorunu bir anayasa sorununa indirgeyen bir yola girdiğini ileri sürdüm.

Bu doğru mudur?

Semiç yoldaşın Yugoslav komisyonundaki konuşmasından (30 Mart 1925) şu pasajı okuyun ve yargıyı kendiniz verin:

> "Ulusal sorun bir anayasa sorununa indirgenebilir mi? İlkin, sorunu salt teorik olarak koyalım. Diyelim ki bir X devletinde, A, B ve C üç ulus yaşasın. Bu üç ulus, bir devlet içinde yaşama isteğini açıklasın. Böyle bir durumda söz konusu olan nedir? Elbette ki bu devlet içindeki iç ilişkileri düzenlemek. Yani, söz konusu olan bir anayasa sorunudur. Bu teorik durumda, ulusal sorun, bir anayasa sorunuyla aynı kapıya çıkar... Eğer böyle bir teorik durumda, ulusal sorunu, bir anayasa sorununa indirgiyorsak, o zaman ayrılma hakkına kadar ve ayrılma hakkı dahil, ulusların kendi kaderini tayin hakkının, anayasa sorununu çözmenin önkoşulunu oluşturduğunu söylememiz gerekir — ve ben bunu daima vurguladım. Ve ben anayasa sorununu, sadece bu yönde koyuyorum."

Semiç yoldaşın konuşmasından bu pasajların herhangi bir yorum gerektirmediğini sanıyorum. Ulusal sorunu, genel proleter devrim sorununun bir bileşeni olarak gören birinin, bunu bir anayasa

---

* *Bkz. elimizdeki cilt, s.65-70. Red.*

sorununa indirgeyemeyeceği açıktır. Ve tersine: ancak ulusal sorunu genel proleter devrim sorunundan ayıran biri, onu bir anayasa sorununa indirgeyebilir.

Semiç yoldaşın konuşmasında, ulusların kendi kaderini tayin hakkının, devrimci bir savaşım olmaksızın elde edilemeyeceği şeklinde bir işaret bulunuyor. Semiç yoldaş şöyle diyor: "Bu hakların ancak devrimci savaşımla elde edilebileceği anlaşılırdır. Bu haklar parlamenter yoldan değil, ancak devrimci yığın eylemleriyle elde edilebilir." Ama "devrimci savaşım" ve "devrimci eylemler" ne anlama gelir? "Devrimci savaşım" ve "devrimci eylemler", ulusal sorunu çözmenin önkoşulu olarak, egemen sınıfın alaşağı edilmesi ile, iktidarın alınması ile, devrimin zaferi ile özdeşleştirilebilir mi? Elbette hayır. Ulusal sorunu çözmenin temel koşulu olarak devrimin zaferinden söz etmek ile, ulusal sorunun çözümünün önkoşulu olarak "devrimci eylemler" ve "devrimci savaşım"ı göstermek birbirinden farklı şeylerdir. Reformlar yolunun, anayasal yolun, "devrimci eylemler"i ve "devrimci savaşım"ı kesinlikle dıştalamadığımı belirtmek gerekir. Şu ya da bu partinin devrimci ya da reformcu karakterinin belirlenmesinde tayin edici olan, tek başına "devrimci eylemler" değil, ama parti tarafından girişilen ve yararlanılan bu eylemlerin siyasal hedef ve görevleridir. Birinci Duma'nın dağıtılmasından sonra, Rus Menşevikleri, bilindiği gibi 1906 yılında, "genel grev", hatta "silahlı ayaklanma" örgütlemeyi öneriyorlardı. Ama bu, onların Menşevik kalmalarına hiç de engel olmadı. Çünkü bütün bunları o zaman niçin öneriyorlardı? Elbette çarlığı paramparça etmek ve devrimin tam zaferini örgütlemek için değil, ama reformlar koparmak, "anayasa"yı genişletmek, "iyileştirilmiş" bir Duma toplamak amacıyla çarlık hükümeti üzerinde "bir baskıda bulunmak" için. İktidar egemen sınıfın elinde ***kalırken,*** eski düzenin reformdan geçirilmesi ***için*** "devrimci eylemler" — bu bir şeydir, bu anayasal yoldur. Eski düzeni yıkmak için, egemen sınıfı devirmek için "devrimci eylemler" — bu başka bir şeydir, devrimci yoldur, devrimin tam zaferi yoludur. Burada temel bir fark vardır.

Bundan dolayı ben, Semiç yoldaşın ulusal sorunu bir anayasa sorununa indirgemiş ***iken*** "devrimci savaşım"a atıfta bulunmasının, benim Semiç yoldaşın "Bolşeviklerin ulusal sorunda problemi

koyuşunun özü hakkında tam açıklığa kavuşmamış olduğu" şeklindeki açıklamamı çürütmek şöyle dursun, tersine sadece doğruladığını düşünüyorum; çünkü o, ulusal sorunun yalıtık bir biçimde değil, tersine ancak devrimin zaferi sorunu ile kopmaz bir bağ içinde, devrim genel sorununun bir parçası olarak görülebileceğini anlamamıştır.

Bu nokta üzerinde direttiğimde, Semiç yoldaşın bu sorundaki yanlışı konusunda yeni bir şey söylemiş olduğumu asla söylemiyorum. Kesinlikle değil. Manuilski yoldaş, daha Komünist Enternasyonal V. Kongresi'nde,[41] Semiç yoldaşın bu yanılgısından şu şekilde sözetmişti:

> "Semiç yoldaş, "Marksizm Işığında Ulusal Sorun" adlı broşüründe, ve Yugoslav Komünist Partisi'nin organı "Radnik"te yayımlanmış bulunan bir dizi makalede, Komünist Partisinin pratik şiarı olarak, anayasanın gözden geçirilmesi için savaşım şiarını öneriyor, yani ulusların kendi kaderini tayin hakkı sorununu fiilen yalnızca anayasa zeminiyle sınırlıyor." (V. Kongre Tutanağı, s.629.)

Yugoslav komisyonunda Zinovyev yoldaş da bu aynı yanlıştan şu şekilde söz etti:

> "Semiç yoldaşın perspektifinde küçücük bir şey eksik — devrim, ulusal sorunun bir anayasa sorunu değil, devrimci bir sorun olduğu olgusu." ("Pravda", No.83.)

Komintern'deki RKP temsilcilerinin Semiç yoldaşın yanlışı üzerine tüm bu gözlemlerinin bir rastlantı olması, temelden yoksun bulunması imkansız. Ateş olmayan yerden duman çıkmaz!

Semiç yoldaşın ilk yanlışı, temel yanlışı böyle.

Diğer yanlışları, doğrudan doğruya bu temel yanlışından çıkıyor.

İkinci sorunla ilgili olarak ben, konuşmamda ("Bolşevik", no.7) Semiç yoldaşın "ulusal sorunu meselenin özü itibariyle bir köylü sorunu olarak görmek istemediğini"* ileri sürdüm.

---

* *Bkz. elinizdeki cilt, s.67. Red.*

Doğru mudur bu?

Semiç yoldaşın Yugoslav komisyonundaki konuşmasından şu pasajı okuyun ve kendiniz karar verin:

> "Yugoslavya'da ulusal hareketin sosyal içeriği nedir?" diye sorar Semiç yoldaş.

Ve şu yanıtı verir:

> "Bu sosyal içerik, bir yanda Sırp sermayesinin, ve öte yanda da Hırvat ve Sloven sermayesinin rekabet mücadelesidir." (Bkz. Semiç yoldaşın Yugoslav komisyonundaki konuşması.)

Sloven ve Hırvat burjuvazisinin Sırp burjuvazisi ile rekabet mücadelesinin burada belli bir rol oynamaktan geri kalamayacağına kuşku yoktur. Ama ulusal hareketin sosyal içeriğini çeşitli milliyetlerden burjuvazinin rekabet mücadelesinde gören bir insanın, ulusal sorunu özü itibariyle bir köylü sorunu olarak göremeyeceği de aynı şekilde yadsınamaz. Yerel bir sorun, devletin bir iç sorunu olmaktan çıkıp, bir dünya sorunu, sömürgeler ve bağımlı milliyetlerin emperyalizme karşı savaşımı sorununa dönüşmüş bulunduğu şu anda ulusal sorunun özü nedir? Ulusal sorunun özü bugün, sömürgeler ve bağımlı milliyetler halk yığınlarının mali sömürüye karşı savaşımıdır, bu sömürgelerin ve milliyetlerin, egemen milliyetin emperyalist burjuvazisi tarafından siyasal köleleştirilmesi ve kültürel kişiliksizleştirmesine karşı savaşımıdır. Ulusal sorunda problem bu biçimde konduktan sonra, çeşitli milliyetlerin burjuvazileri arasındaki rekabet mücadelesinin ne anlamı olabilir? Elbette tayin edici olmayan, ve hatta, bazı durumlarda, önemsiz bir anlam. Burada söz konusu olanın, esas olarak bir milliyetin burjuvazisinin diğer milliyetlerden burjuvaziyi rekabet mücadelesinde yenmesi ya da yenebilmesi değil, ama egemen milliyetin emperyalist grubunun büyük kitleleri ve herşeyden önce de sömürgelerin ve bağımlı halkların köylü yığınlarını sömürüp ezmesi, ve onları ezip sömürürken, böylece onları emperyalizme karşı savaşımın içine çekip, proleter devrimin müttefikleri durumuna getirmesi olduğu açıktır. Eğer ulusal hareketin içeriği, çeşitli milliyetlerin burjuvazileri arasındaki rekabet savaşımına indirgenirse, ulusal sorun özü itibariyle bir köylü sorunu olarak

görülemez. Ve tersine: Eğer ulusal sorun özü itibariyle bir köylü sorunu olarak görülürse, ulusal hareketin sosyal içeriği, çeşitli milliyetlerin burjuvazileri arasındaki rekabet savaşımında görülemez. Bu iki formül arasına bir eşit işareti koymak kesinlikle olanaksızdır.

Semiç yoldaş, Stalin'in 1912 sonlarında yazılmış "Marksizm ve Ulusal Sorun" broşürünün bir pasajına atıfta bulunuyor. Orada, "ulusal savaşım, burjuva sınıfların kendi aralarındaki bir savaşımdır" deniyor. Besbelli ki Semiç yoldaş bu alıntıyla, ulusal sorunun sosyal içeriğinin verili tarihsel koşullar altında belirlenmesine ilişkin kendi formülünün doğruluğunu tanıtlamak istiyor. Ama Stalin'in broşürü emperyalist savaştan önce, ulusal sorunun Marksistlerin gözünde henüz dünya çapında bir sorun olmadığı, ve Marksistlerin, kendi kaderini özgürce tayin hakkına ilişkin temel istemlerinin, proleter devrimin bir parçası olarak değil; ama burjuva-demokratik devrimin bir parçası olarak değerlendirildiği sırada yazılmıştı. O günden bu yana, uluslararası durumun temelden değiştiğini, bir yandan savaş, bir yandan da Rusya'daki Ekim Devrimi'nin, ulusal sorunu burjuva-demokratik devrimin bir parçası durumundan, proleter-sosyalist devrimin bir parçası durumuna dönüştürdüğünü görmemek gülünç olur. Lenin, daha 1916 Ekim'inde, "Kendi Kaderini Tayin Hakkı Üzerine Tartışmanın Sonuçları"[42] adlı makalesinde, ulusal sorunun özsel noktasının, kendi kaderini tayin hakkına ilişkin noktanın, genel demokratik hareketin bir parçası olmaktan çıktığını, daha şimdiden genel proleter sosyalist devrimin bir bileşeni haline geldiğini söylüyordu. Lenin'in olsun, Rus komünizminin diğer temsilcilerinin olsun, ulusal sorun üzerine diğer çalışmalarının sözünü bile etmiyorum. Yeni tarihsel durum gereğince, yeni bir çağa, ***proleter*** dünya devrimi çağına girmiş bulunduğumuz bugün, Semiç yoldaşın, Stalin'in Rusya'da ***burjuva***-demokratik devrim döneminde yazılmış broşürünün bilinen pasajına atıfta bulunmasının ne anlamı olabilir? Yalnızca şu anlamı olabilir ki, Semiç yoldaş, mekân ve zaman dışında, canlı tarihsel durumdan bağımsız olarak alıntılar yapıyor ve böylece diyalektiğin en basit taleplerini ihlal ediyor ve belli bir tarihsel durumda doğru olan bir şeyin, başka bir tarihsel durumda yanlış olabileceğini göz ardı ediyor. Yugoslav komisyonundaki konuşmamda, ulusal sorun probleminin Rus Bolşevikleri tarafından

koyuluşunda iki aşamanın ayırt edilmesi gerektiğini söylemiştim: burjuva-demokratik devrimin söz konusu olduğu, ve ulusal sorunun, genel demokratik hareketin bir parçası olarak görüldüğü Ekim öncesi aşama ile, artık proleter devrimin söz konusu olduğu ve ulusal sorunun proleter devrimin bileşeni durumuna gelmiş bulunduğu Ekim aşaması. Bu ayrımın tayin edici bir öneme sahip olduğunu tanıtlamaya gerek yok. Korkarım ki, Semiç yoldaş, ulusal sorun probleminin konuşundaki iki aşama arasında varolan bu ayrımın anlam ve önemini henüz kavramamıştır.

Bu nedenle ben, Semiç yoldaşın, ulusal sorunu meselenin özü itibariyle bir köylü sorunu olarak değil de çeşitli milliyetlerin burjuvazileri arasında bir rekabet sorunu olarak görme girişiminin ardında, "ulusal hareketin içsel gücünü küçümseme ve derinden derine halkçı, derinden derine devrimci karakterini anlamamanın yattığını" (Bkz. "Bolşevik", No.7)* düşünüyorum.

Semiç yoldaş ikinci yanlışı böyle.

Zinovyev yoldaşın, Yugoslav komisyonundaki konuşmasında Semiç yoldaşın bu yanlışı hakkında aynı şeyi söylemesi karakteristiktir:

> "Semiç yoldaşın, Yugoslavya'da köylü hareketinin burjuvazi tarafından yönetildiği ve bu yüzden devrimci olmadığı şeklindeki iddiası doğru değildir." (Bkz. "Pravda", No.83.)

Bu görüş birliği bir rastlantı mıdır? Elbette değil!

Bir kez daha: ateş olmayan yerden duman çıkmaz.

Son olarak ben, üçüncü sorunla ilgili olarak, Semiç yoldaşın, "Yugoslavya'daki ulusal sorunu, uluslararası durum ve Avrupa'daki muhtemel perspektiflerle bağ dışında ele alma"** çabasında olduğunu ileri sürdüm.

Bu doğru mudur?

---

* *Bkz. elinizdeki cilt, s.67.* ***Red.***

** *Bkz. elinizdeki cilt, s.67.* ***Red.***

Evet, doğrudur. Çünkü Semiç yoldaş konuşmasında, uluslararası durumun bugünkü koşullar altında, özellikle Yugoslavya ile ilgili olarak, ulusal sorunun çözümünde son derece önemli bir faktör oluşturduğu yolunda en küçük bir imada bile bulunmadı. Bizzat Yugoslav devletinin, iki temel emperyalist koalisyon arasındaki dalaşma sonucu ortaya çıkmış olduğu olgusu, bugün Yugoslavya'nın, kendini çevreleyen emperyalist devletler içinde süregiden büyük güçler oyunundan kendini sıyıramayacağı — bütün bunlar Semiç yoldaşın görüş alanının dışında kaldı. Semiç yoldaşın yaptığı atıf, uluslararası durumda, kendi kaderini özgürce tayin sorununun güncel pratik bir soruna dönüşmesi sonucunu veren bazı değişiklikleri bal gibi düşünebileceği şeklindeki atıf, şimdi, verili uluslararası durumda artık yetersiz olarak görülmelidir. Şimdi söz konusu olan, olası ve uzak bir gelecekte uluslararası durumdaki belirli değişiklikler halinde, ulusların kendi kaderini tayin hakkı sorununun güncelliğini kabul etmek değildir — bunu şimdi bir zorunluluk halinde burjuva demokratlar bile perspektif olarak kabul edebilirler. Şimdi söz konusu olan bu değildir, şimdi söz konusu olan, savaşlar ve zor kullanmalar sonucu ortaya çıkmış olan Yugoslav devletinin bugünkü sınırlarının, ulusal sorunun çözümü için bir çıkış noktası ve meşru temel yapılamayacağıdır. İki şeyden biri: ya ulusların kendi kaderini tayin sorunu, yani Yugoslavya'nın sınırlarının radikal bir şekilde değiştirilmesi sorunu, silueti uzak bir gelecekte bulanık bir biçimde beliren ulusal programın bir ***eklentisidir,*** ya da ulusal programın ***temeli.*** Her halükârda, kendi kaderini tayin hakkına ilişkin maddenin, Yugoslavya Komünist Partisi ulusal programının aynı zamanda ***hem*** eki ***hem de*** temeli olamayacağı açıktır. Korkarım ki Semiç yoldaş, kendi kaderini tayin hakkını, hâlâ ulusal programın perspektifsel eki olarak görüyor.

Bu nedenle ben, Semiç yoldaşın ulusal sorunu genel uluslararası durum sorunundan kopardığını, böylece onun için kendi kaderini tayin sorununun, yani Yugoslavya'nın sınırlarının değiştirilmesi sorununun, aslında güncel bir sorun değil, akademik bir sorun haline geldiğini düşünüyorum.

Semiç yoldaşın üçüncü yanlışı böyle.

Komünist Enternasyonal V. Kongresi'ndeki raporunda,

Manuilski yoldaşın Semiç yoldaşın bu yanlışı üzerine aynı şeyi söylemesi karakteristiktir:

"Ulusal sorunda tüm problemin koyuluşunda Semiç yoldaşın temel öncülü, proletaryanın, burjuva devleti, bir ***dizi savaşlar ve zor kullanmalar tarafından çizilmiş bulunan sınırlar içinde olduğu**** gibi almak zorunda olduğu düşüncesidir." (Komintern IV. Kongre Tutanağı, s.629.)

Bu görüş birliği bir rastlantı sayılabilir mi? Elbette hayır!

Bir kez daha: ateş olmayan yerden duman çıkmaz.

"Bolşevik" dergisi,
No.11-12,
30 Haziran 1925.
İmza: J. Stalin.

**Altını ben çizdim. J.St.*

DOĞUDA DEVRİMCİ HAREKET ÜZERİNE

"Nihinihi"nin Japon muhabiri Bay Fusse'nin röportajı

BAY FUSSE'NİN SORULARI VE J.V. STALİN'İN CEVAPLARI

1. soru: Doğu halkları arasında en ilerisi olarak Japon halkı, Doğu halklarının kurtuluş hareketinin başarılarına çok ilgi duymaktadır. O, bu büyük eserde, Doğu'nun köleleştirilmiş halklarının batılı güçlerin emperyalist boyunduruğundan kurtuluş eserinde, seve seve SSCB'nin müttefiki olabilir. Bununla birlikte, aynı zamanda kapitalist bir devlet olan Japonya, bazen bu hareketin üstüne yürümeden edemez, hem de Batılı güçlerle bir cephe halinde. (Örneğin: İngiliz-Japon ittifakı —ki Japonya bu ittifak uyarınca, Hindistan'daki ayaklanmacılara karşı mücadelesinde İngiltere'ye yardım etmek zorunda kaldı—, ve Şanghay'daki son olaylarda Japonya'nın Çinli işçilere karşı İngiltere, Amerika, Fransa ile ortak davranması.)

Bir taraftan Japon halkının ulusal çabaları ile, diğer taraftan Japon devletinin devlet ve sosyal düzeni arasındaki çelişkinin sebebiyet verdiği bu zor durumdan, görüşünüze göre nasıl bir çıkış yolu olabilir?

Cevap: Japon halkının, Doğu halkları arasında en ilerisi olduğu, ezilen halkların kurtuluş hareketinin başarılarına ilgi duyduğu doğrudur. Japon halkının Sovyetler Birliği halklarıyla bir ittifakı,

Doğu halklarının kurtuluşu yönünde tayin edici bir adım olurdu. Böyle bir ittifak, büyük sömürge imparatorluklarının sonunun başlangıcı, dünya emperyalizminin sonunun başlangıcı anlamına gelirdi. Böyle bir ittifak yenilmez olurdu.

Ama Japonya'nın devlet ve sosyal düzeninin, Japon halkını emperyalizm yoluna sürüklediği ve Doğu halklarının kurtuluşunun değil, bilakis köleleştirilmesinin bir aleti yaptığı da doğrudur.

Bir yandan Japon halkının çıkarları ile diğer yandan Japonya'nın devlet ve sosyal düzeni arasındaki bu çelişkiden nasıl çıkılabilir?, diye soruyorsunuz.

Sadece bir tek çıkış yolu vardır: Japonya'nın devlet ve kamu düzenini, Japon halkının temel çıkarlarına uyacak bir şekilde değiştirmek.

Rusya uzun bir süre Doğu halklarının korkusuydu, her kurtuluş hareketinin jandarmasıydı. Onun, kurtuluş hareketlerinin bir jandarmasından, bu hareketin dostuna ve bayraktarına dönüşmesi olgusu nasıl açıklanır? Sadece, Rusya'nın devlet ve sosyal düzeninin değişmiş olmasıyla.

2. soru: SSCB toprakları üzerinde yaşayan Doğulu halklar, çarlığın despotik hükümet biçimi sonucu yüzyıllarca geri kaldılar ve ancak devrimden sonra sanayiyi, tarımı, kültürü vb. bağımsız geliştirme hakkını elde ettiler.

SSCB'nin bu Doğulu halklarının, SSCB'nin diğer halklarının kültür seviyesine ulaşabilmesi için görüşünüze göre yaklaşık kaç yıla ihtiyaçları vardır?

Cevap: Sovyetler Birliği Doğu halklarının, Sovyetler Birliği'nin diğer halklarının kültür seviyesine ulaşması için yaklaşık kaç yıla ihtiyacı vardır?, diye soruyorsunuz.

Bunu söylemek zor. Bu halkların kültürel gelişmesinin temposu, pek çok iç ve dış koşula bağlı. Genelde şunu söylemeliyim ki, gelişme temposu üzerinde tahminlerin, özellikle de yıl sayısı sözkonusu ise, hiçbir zaman doğru çıktığı görülmemiştir. Çarlık, Rus emperyalizmi, kenar bölgelerin merkez tarafından sömürülmesi rejimi gibi gelişmenin baş engellerinin daha şimdiden tasfiye edilmiş olması,

bu ülkelerin kültürel gelişimi için esaslı bir kolaylıktır. Bu husus, Sovyetler Birliği Doğu halklarının kültürel gelişmesine muazzam bir itilim vermektedir. Bu esaslı kolaylıktan eksiksiz yararlanıp yararlanmayacağı ama bizzat Doğu halklarına ve herşeyden önce, onların, Sovyet devriminin başlangıcında kültürel gelişmenin hangi aşamasında bulunduklarına bağlıdır.

Her halükârda şu tereddütsüz söylenebilir: Şimdiki gelişme koşulları altında Sovyetler Birliği Doğu halkları, ulusal kültürlerinin hızlı ve çok yönlü bir gelişmesi için, "en özgürlükçü" ve "en uygar" kapitalizmin bile egemenliği altında olabileceğinden çok daha fazla şansa sahiptir.

3. soru: Doğu'nun köleleştirilmiş halklarının ulusal kurtuluş hareketiyle Batı'nın ileri ülkelerinin proleter hareketinin birleşmesinin, dünya devriminin zaferini güvence altına alacağını söylüyorsunuz. Bizde, ama Japon halkı arasında şu şiar yaygın: "Asya Asyalılarındır". Bizim çabalarımızla, sizin Doğu'nun sömürge ülkeleri hakkındaki devrimci taktiğiniz arasında bir parça ortak yan bulmuyor musunuz?

Cevap: "Asya Asyalılarındır" şiarı ile Doğu'nun sömürge ülkeleri hakkında Bolşeviklerin devrimci taktiği arasında bir parça ortak yan yok mudur?, diye soruyorsunuz.

"Asya Asyalılarındır" şiarı, Batının emperyalizmine karşı devrimci bir savaş çağrısı anlamına geldiği ölçüde, bu ölçüde —ama yalnızca bu ölçüde— burada kuşkusuz bir parça ortak yan vardır.

"Asya "Asyalılarındır" şiarı ama meselenin yalnızca bu yanını kapsamamaktadır. Bolşeviklerin taktiğiyle tamamen bağdaşmaz olan iki bileşeni daha içermektedir. İlk olarak, bu şiarla Doğu emperyalizmi sorunu, Doğu emperyalizminin Batınınkinden iyi olduğu, Doğu emperyalizmine karşı mücadeleden sarfınazar edilebileceği varsayımıyla es geçilmektedir. İkinci olarak, bu şiarla Asya işçilerine, Avrupa işçilerine karşı güvensizlik duygusu telkin edilmekte, onlar Avrupalı işçilere yabancılaştırılmakta, aralarındaki enternasyonal bağlar parçalanmakta ve böylelikle bizzat kurtuluş hareketinin temelleri harap edilmektedir.

Bolşeviklerin devrimci taktiği, sadece Batı emperyalizmine karşı değil, bilakis bir bütün olarak emperyalizme karşı, böylece

Doğununkine karşı da yönelmiştir. Onun hedefi, Asya işçileriyle Avrupa ve Amerika ülkeleri işçileri arasındaki enternasyonal bağları gevşetmek değil, bilakis bu bağları genişletmek ve sağlamlaştırmaktır.

Bu yüzden, gördüğünüz gibi burada, ortak yanların yanında, "Asya Asyalılarındır" şiarıyla Doğu'daki Bolşevik taktiğin radikal bir şekilde birbirinden ayrıldığı noktalar da vardır.

4. soru: Vladimir İlyiç, 1920 yılında, benimle bir görüşmesinde, benim "Komünizm nerede daha fazla başarı şansına sahiptir, Batıda mı, Doğuda mı?" şeklindeki sorum üzerine şu cevabı vermişti: "Gerçek komünizm ilk önce ancak Batıda başarı kazanabilir, ama Batı, Doğunun sırtından geçinmektedir; Avrupalı kapitalist güçler esas olarak Doğulu sömürgelerin sırtından zenginleşmektedirler, ama aynı zamanda sömürgelerini silahlandırmakta, onlara nasıl savaşıldığını öğretmektedirler ve böylelikle Batı, Doğuda kendi çukurunu kazmaktadır." Çin, Hindistan, İran, Mısır ve Doğunun diğer ülkelerinde gittikçe daha sık sık vukubulan olayların, Batılı güçlerin Doğuda kendi kazdıkları çukura girmeye zorlanacakları zamanın yakın olduğunun bir ön işareti olduğu görüşünde değil misiniz?

Cevap: Çin, Hindistan, İran, Mısır ve Doğu'nun diğer ülkelerindeki devrimci hareketin güçlenmesinin, Batılı güçlerin Doğuda kendi kazdıkları çukurların kendilerine mezar olacağı zamanın yakın olduğunun bir ön işareti olduğu görüşünde olup olmadığımı soruyorsunuz.

Evet, ben o görüşteyim. Sömürge ülkeler, emperyalizmin en önemli cephe gerisini oluşturmaktadır. Bu cephe gerisinin devrimcileştirilmesi emperyalizmi sarsacaktır, sadece emperyalizmin, cephe gerisini kaybedecek olması anlamında değil, bilakis Doğunun devrimcileşmesinin, Batıdaki devrimci krizin keskinleşmesine tayin edici bir itilim verecek olması anlamında da. İki taraftan saldırıldığında —hem cephe gerisinden, hem de cepheden—, emperyalizm çökmeye mahkûm olduğunu görmek zorunda kalacaktır.

"Pravda" No.150,
4 Temmuz 1925.

YERMAKOVSKİ YOLDAŞA MEKTUP

Yermakovski yoldaş!

Yanıtımın bu kadar gecikmesini lütfen affediniz. İki aydır izindeydim, dün Moskova'ya geri döndüm ve ancak bugün yazınızla tanışma olanağım oldu. Neyse: Hiç olmamaktansa, geç olsun daha iyi.

Engels'in: "Bu devrim yalnızca bir tek ülkede cereyan edebilecek mi?" sorusuna olumsuz yanıtı, tamamen, kapitalist ülkelerin eşitsiz, sıçramalı gelişmesi için henüz hiçbir öncülün olmadığı, dolayısıyla *tek* ülkede proleter devrimin zaferi için de hiçbir öncülün olmadığı tekelci kapitalizm öncesi dönemi, emperyalizm öncesi dönemi yansıtmaktadır (böyle bir devrimin *tek* ülkede zaferi olanağı, bilindiği gibi, emperyalizmde kapitalist ülkelerin eşitsiz gelişmesi yasasından çıkmaktadır). Kapitalist ülkelerin eşitsiz gelişme yasası ve onunla bağlı olan *tek* ülkede proleter devrimin zaferi olanağı tezi Lenin tarafından emperyalizm döneminde keşfedilip ileriye sürüldü ve ancak bu dönemde keşfedilebilir ve ileriye sürülebilirdi. Leninizmin, emperyalizm çağının Marksizmi olması, emperyalizm öncesi çağda ortaya çıkmış olan Marksizmin daha da geliştirilmesi olması da zaten bununla açıklanır. Engels, tüm dehasına rağmen, tekelci kapitalizm öncesi dönemde, geçen yüzyılın kırklı yıllarında "Komünizmin İlkeleri"ni[43] yazdığı sırada henüz olmayan ve ancak daha sonra, tekelci kapitalizm döneminde ortaya çıkan şeyi tanıyamadı. Öte yandan, dahiyane bir Marksist olarak Lenin, Engels'in ölümünden sonra, emperyalizm döneminde, artık ortaya çıkmış olan şeyi tanımayı

başardı. Lenin ile Engels arasındaki fark, onları birbirinden ayıran iki ayrı dönemin farkıdır.

"Troçki'nin teorisinin Engels'in öğretisiyle özdeş olduğu" sözkonusu olamaz. Tekelci kapitalizm öncesi dönemde, geçen yüzyılın kırklı yıllarında kapitalist ülkelerin eşitsiz gelişmesi yasasından henüz sözedilemeyeceği bir sırada, Engels'in 19. soruya (bkz. onun "Komünizmin İlkeleri") olumsuz yanıt vermesi için her türlü nedeni vardır. Ama Troçki'nin tam tersine, 20. yüzyılda, Engels'in artık gerimizde kalmış bir çağdan alınmış eski yanıtını yinelemek ve onu mekanik bir şekilde, eşitsiz gelişme yasasının herkesce bilinen bir olgu haline geldiği yeni, emperyalist çağa uygulamak için hiçbir nedeni yoktur. Engels yanıtını, kendi zamanının tekel-öncesi kapitalizmin *tahlili* üzerinde temellendirmektedir. Troçki ise şimdiki çağı tahlil etmemekte, bilakis *gözardı* etmekte, geçen yüzyılın kırklı yıllarında değil, yirminci yüzyılda, emperyalizm çağında yaşadığını unutmaktadır; kurnaz bir hile yapıp, 19. yüzyılın kırklı yıllarından İvan İvanoviç'in burnunu, besbelli ki bu şekilde tarihi aldatabileceği varsayımıyla, 20. yüzyılın başlarında yaşayan İvan Nikiforoviç'in çenesi üzerine yerleştirmektedir. Birbirine taban tabana zıt bu iki yöntemin, "Troçki'nin teorisinin Engels'in öğretisiyle özdeşliği"nden sözetme hakkı verebileceğini sanmıyorum.

15.IX.25

Komünist selamlar

J.Stalin

İlk kez yayınlanmaktadır.

AJİT-PROP BÖLÜMLERİNİN BİR DANIŞMA KONFERANSINDA, KATILANLARLA MÜLAKAT

14 Ekim 1925

Soru: Komintern'in Kongresinden sonraki süre içinde kapitalizmin stabilizasyonunda [istikrara kavuşmasında] herhangi bir değişiklik oldu mu?

Cevap: Parti çevrelerinde bizde genellikle iki stabilizasyondan sözedilir: kapitalizmin stabilizasyonu ve Sovyet düzeninin stabilizasyonu. Kapitalizmin stabilizasyonu, kapitalizm içindeki uzlaşmaz çelişkilerin artmasıyla birlikte kapitalizmin krizinin belli bir geçici hafiflemesi anlamına gelir, ki bu çelişkilerin gelişmesi, kapitalizmin yeni, bir sonraki krizine götürmek zorundadır. Bu alanda hangi değişiklikler olursa olsun, yeni bir krizin önüne geçilemez. Sovyet düzeninin stabilizasyonuna gelince, o artan bir tempoyla gelişmekte, ülkemizde sosyalizmin güçlerini pekiştirmekte ve kapitalist unsurların köklerini baltalamaktadır. Ülkemizin sosyalist unsurlarının kapitalist unsurlar üzerindeki tam zaferinin, önümüzdeki birkaç yılın sorunu olduğundan kuşku duyulamaz.

Soru: Batıda sendikalarda sol hareketin büyümesi, proletaryanın belli bir kesiminin komünist partilerden kopmasına götürmeyecek mi?

Cevap: Hayır, buna götürmek zorunda değil. Tam tersi, sendikaların sola kaymaları, işçi hareketi içinde, komünist partilerin etkisini güçlendirmek zorundadır. Sosyal-reformistlerin işçi hareketi içindeki gücü yalnızca ve pek o kadar da emirlerinde sosyal-demokrat partilerin bulunmasında değil, bilakis esas olarak, işçilerin sendikalarına dayanmalarında yatmaktadır. Ayaklarının havada kalması için, onlardan sırf bu dayanağı almak yetecektir. Sendikaların sola kaymaları, sendikal olarak örgütlü işçilerin oldukça büyük bir bölümünün, eski, reformist önderlere sırt çevirmeye başladığı ve yeni, sol önderler aradığı anlamına gelir. Komünist partilerin hatası, bu elverişli süreci kavramamaları ve, sola kayan sosyal-demokrat işçilere ellerini uzatıp, bataklıktan çıkmakta onlara yardım etmek yerine, onlara hain diye küfretmeye başlayıp onları itmeleridir.

Batıdaki sendikaların bizdekinden farklı olduğunu hesaba katmak gerekir. Bizde sendikalar Partiden sonra Parti halihazırda güçlenip, işçiler arasında büyük bir otorite kazandıktan sonra ortaya çıkmıştır. Bizde sendikalar, Partinin güçleriyle, Partinin önderliği altında, Partinin yardımıyla kurulmuş ve örgütlenmiştir. Bizde Partinin işçiler arasındaki otoritesinin, sendikaların otoritesinden çok daha büyük olması olgusu da, diğer şeylerin yanında bununla açıklanır. Batıda ise bambaşka bir tablo görürüz. Orada sendikalar, işçi sınıfının siyasi partisinden çok daha önce ortaya çıkmışlardır. Sendikalar işçilere grevlerde önderlik ettiğinde, onları örgütleyip, kapitalistlere karşı mücadele içinde çıkarlarını savunmalarına yardım ettiğinde, orada henüz bir parti yoktu. Dahası, orada partiler, sendikalardan çıkmıştır. Batıdaki sendikaların kitleler içinde partiden çok daha büyük bir otoriteye sahip olması olgusu da, diğer şeylerin yanında bununla açıklanır. Oradaki sendikaların ve önderlerinin iyi mi, kötü mü olduğundan bağımsız olarak, şurası açıktır ki, işçiler sendikaları kapitalistlere karşı kendi kaleleri olarak görmektedir. Reformist sendika önderleri teşhir edilirken, tüm bu özellikler gözönünde bulundurulmak zorundadır. Reformist önderlere küfretmekle, onlara karşı ağır ve kaba sözlerle davaya hizmet edilmiş olmaz — tam tersi, küfürler ve ağır sözler işçilerde yalnızca, burada sözkonusu olanın işe yaramaz önderleri işbaşından uzaklaştırmak değil, sendikaların yıkılması olduğu izlenimini uyandırabilir.

Soru: "Ultra sollar"ın uzaklaştırılmasıyla bağıntı içinde Alman Komünist Partisindeki durum nasıldır?

Cevap: Kuşku yok ki, "ultra sollar"ın uzaklaştırılması Alman Komünist Partisindeki durumu iyileştirmiştir. "Ultra sollar" — bunlar işçi sınıfına yabancı unsurlardır. Ruth Fischer ve Maslow'un[44] Almanya işçi sınıfı ile ortak neyi olabilir? "Ultra sollar"ın uzaklaşturılması, işçilerin saflarından Komünist Partisi'nin yeni önderlerinin çıkmasına götürmüştür, Bu, Almanya işçi hareketi için büyük bir artıdır.

Soru: Almanya'yla imzalanan paktla bağıntı içinde SSCB'nin yeni bir yönelim tutması öngörülüyor mu?

Cevap: Hayır, bizim yönelimimiz aynıydı ve aynıdır: Bizim yönelimimiz, gerek ülkemiz içinde, gerekse dışa karşı, SSCB ve onun neşvünema bulmasıdır. Herhangi başka bir yönelime ihtiyacımız yoktur. Ne gibi paktlar imzalanmış olursa olsun, bunda hiçbir şey değiştiremezler.

Soru: Geniş kitleler arasında Parti çalışmamızın temel yöntemi nedir?

Cevap: Parti çalışmasında Savaş komünizminin kalıntılarının tasfiyesi ve ikna yöntemine geçiştir. Ülkemizin sömürücü unsurlarına ilişkin olarak eski, sınanmış bir yöntemimiz var — cebir yöntemi. Ülkemiz emekçilerine, işçilere, köylülere vb. gelince, burada ikna yöntemini uygulamalıyız. Sözkonusu olan, Partinin emir ve direktiflerinin doğru olması değildir. Şimdi önemli olan, emekçilerin geniş kitlelerini bu direktiflerin ve emirlerin doğruluğuna ikna etmektir. Önemli olan, kitlelerin bizzat kendi deneyimlerine dayanarak, direktiflerin ve emirlerin doğruluğuna ikna olmalarıdır. Bu, büyük ve çetrefil, esnek ve sabırlı bir Parti çalışması gerektirir. Ama bu, şu anki emekçi kitlelerin eylemliliğinin artması koşullarında, tek doğru çalışma yöntemidir.

Soru: Yaklaşan Parti Kongresiyle bağıntı içinde Ajitasyon- ve Propaganda Bölümleri dikkatlerini hangi sorunlar üzerine yöneltmeli?

Cevap: İlk olarak, ülkemizin sanayileştirilmesi sorununa ve

ikincisi, köylü sorununa. Birinci soruna ilişkin olarak, sanayileşmenin, ülkemizin ekonomik bağımsızlığını korumanın temel aracı olduğu, sanayileşmeksizin ülkemizin dünya kapitalizmi sisteminin bir uzantısı haline gelme tehlikesine maruz kalacağı vurgulanmalıdır. İkinci soruna ilişkin olarak, çalışma, işçi sınıfı ile köylülük arasındaki, sanayi ile köylü ekonomisi arasındaki birleşmeyi sağlamlaştırma problemi üzerinde yoğunlaştırılmalıdır, çünkü bu birleşme olmadan ülkemizde sosyalizm kurulamaz.

Soru: Partinin büyümesi ve bunun regüle edilmesi zorunluluğuyla bağıntı içinde hangi problemler ortaya çıkıyor?

Cevap: Son zamanda Partinin sayısal büyümesi hızlı bir tempoda cereyan ediyor. Bu elbette iyidir, çünkü Partinin hızla büyümesi, işçi sınıfının Partimize güveninin artması anlamına gelir. Ama burada ciddi bir eksi de vardır. Bu eksi şudur ki, Partinin hızla büyümesi, Parti üyelerinin bilinç seviyesinin belli bir düşmesine, Partinin niteliğinin belli bir kötüleşmesine götürür. Ama nitelik, bizim için nicelikten, eğer daha büyük değilse, daha az bir öneme sahip olmamalıdır. Bu eksiyi bertaraf etmek için, yoldaşlarımızdan bazılarının Partinin sayısal büyümesi yönündeki aşırı coşkunluğuna bir son vermek, Partiye düzensiz akışa dur demek ve gelecekte yeni üyeleri ancak titiz bir seçimden sonra Partiye almayı kendine kural edinmek gerekmektedir. Bu birincisi. Ve ikinci olarak, yeni Parti üyeleri arasında, onların siyasi bilincini gerekli seviyeye yükseltmek için, yoğun bir siyasi eğitim örgütlemek gerekir.

Soru: Partisiz köylü kütlesiyle bağ şu anda en iyi şekilde nasıl sağlanabilir: köylüleri Partinin içine çekerek mi, yoksa Partinin etrafında Partisiz bir aktif yaratarak mı?

Cevap: Hem birine hem de öbürüne gerek var. Kırda Parti içinde örgütlenmiş belli bir asgari sayıda köylü yoksa, Partimiz etrafında geniş bir Partisiz köylü aktifi yaratmak çok zordur. Geniş bir Partisiz köylü aktifi yoksa, kırda ciddi Parti örgütleri yaratmak daha da zordur, çünkü Parti örgütleri genelde böyle bir aktifin saflarından yaratılır. Her halde, geniş bir Partisiz köylü aktifi yaratılması daha önemli görevdir.

Partinin kitlelerle bağı bakımından gücü nerede yatar? Etrafında

sempatizanlardan oluşan geniş bir Partisiz aktife sahip olmasında. Eğer etrafında sempatizanlardan oluşan bu geniş aktife sahip olmasaydı, Parti işçi sınıfının milyonlarca kitlesine mücadelede önderlik edemezdi. Böyle bir aktifin yardımı olmadan, Parti halkın milyonlarca kitlesine önderliği gerçekleştiremez. Bu, önderliğin temel yasalarından biridir.

Birkaç gün içinde 200 000 yeni üyenin, işçi sınıfının en iyi evlatlarının Partiye girdiği Lenin Seferberliği'ni anımsıyor musunuz? Bu 200 000 kişi nerden geldi? Partimiz sempatizanı işçilerden oluşan geniş Partisiz aktifin saflarından geldi.

Demek ki, Partisiz aktifi, Partinin onun özsularıyla beslendiği ve geliştiği zemindir. Bu sırf işçi sınıfı için geçerli değildir. Emekçi köylülük için de geçerlidir.

Soru: Sanayiin genişletilmesi için verilen imtiyazlardan reel olarak ne beklenmeli?

Cevap: İmtiyazların bizde hiçbir sonuç vermediğini Lenin söylemiştir. Şimdi, Lenin'in sözlerini yeni verilere dayanarak doğrulama imkanına sahibiz. Şimdi şunu tam bir kesinlikle söyleyebiliriz ki, imtiyazların ülkemizde hiçbir şansı yoktur. Sanayi üretimimizin genel sistemi içinde imtiyazlı sanayiin gayet küçük bir ağırlık payına sahip olduğu, bu ağırlığın ise sıfırlaşma eğiliminde olduğu bir olgudur.

İlk kez yayınlanmaktadır.

KOMÜNİST GENÇLİK BİRLİĞİ'NİN GÖREVLERİ ÜZERİNE

"Komsomolskaya Pravda" Yazı Kurulunun sorularına yanıtlar

I

Sovyetler Birliği'nin şimdiki uluslararası ve iç durumundan, Komünist Gençlik Birliği için özsel olarak hangi görevler doğmaktadır?

Soru çok genel konulmuştur, onun için cevap da ancak genel tutulmuş olabilir. Sovyetler Birliği'nin şimdiki uluslararası ve iç durumundan Komünist Gençlik Birliği için özsel olarak, tüm ülkelerin ezilen sınıflarının devrimci hareketini ve Sovyetler Birliği proletaryasının sosyalizmin inşası uğruna, proleter devletin özgürlüğü ve bağımsızlığı uğruna mücadelesini sözle ve eylemle desteklemek görevi doğmaktadır. Ama bundan şu sonuç çıkar ki, Komünist Gençlik Birliği bu genel görevini ancak, tüm çalışmasında, Komünist Enternasyonal ve Rusya Komünist Partisi tarafından verilen direktifleri kendine kılavuz aldığında layıkıyla yerine getirebilir.

II

Komünist Gençlik Birliği'nin önünde, tasfiyecilik (sosyalist inşa perspektifini yitirme) milliyetçilik (uluslararası devrimci perspektifi yitirme) ve Partinin önder rolünü küçültme tehlikesi ile bağıntı içinde, yani "Sorular ve Yanıtlar" yazısında tespit edilen tehlikelerle bağıntı içinde hangi görevler durmaktadır?

Birkaç kelimeyle, Komünist Gençlik Birliği'nin bu alandaki görevleri, işçi- ve köylü gençliğimizi Leninizm ruhuyla eğitmektir. Ama, gençliği Leninizm ruhuyla eğitmek ne demektir? Birincisi, onları ülkemizde sosyalist inşanın zaferinin bal gibi mümkün ve zorunlu olduğu bilinciyle doldurmak demektir. İkincisi, onlarda, işçi devletimizin uluslararası proletaryanın bir çocuğu olduğu, bütün ülkelerde devrimi geliştirmek için üs oluşturduğu, devrimimizin nihai zaferinin uluslararası proletaryanın işi olduğu kanısını pekiştirmek demektir. Üçüncüsü, gençliği Rusya Komünist Partisi'nin önderliğine güven ruhuyla eğitmek demektir. Komünist Gençlik Birliği içinde, gençliği tam da bu doğrultuda eğitebilecek böylesi kadrolar ve böyle bir aktif yaratılmalıdır.

Genç Komünistler, inşanın tüm alanlarında faaliyet göstermektedir: sanayide, tarımda, kooperatiflerde, Sovyetlerde, kültür- ve eğitim örgütlerinde vs. Komünist Gençlik Birliği'nin her bir aktivistinin tüm inşa alanlarındaki günlük çalışmasını, sosyalist toplumun kurulması perspektifiyle bağıntılandırması gereklidir. Gündelik çalışmasını, bu perspektif ruhuyla ve onun gerçekleştirilmesinin çıkarına yapmayı bilmesi gereklidir.

Genç Komünistler, en çeşitli milliyetlerden işçiler ve köylüler arasında faaliyet göstermektedir. Bizzat Komünist Gençlik Birliği, belli bir anlamda kendine özgü bir Enternasyonal oluşturmaktadır. Burada sadece Komünist Gençlik Birliği'nin ulusal bileşimi değil, ayrıca Komünist Gençlik Birliği'nin dolaysız olarak, dünyayı kaplayan proleter Enternasyonal'in en önemli savaş birliklerinden birini oluşturan RKP(B)'ne yaslanması olgusu da bir rol oynar. Enternasyonalizm, Komünist Gençlik Birliği'nin faaliyetine nüfuz eden temel fikirdir.

Onun gücü burada yatar. Enternasyonalizm ruhunun, Komünist Gençlik Birliği'nde daima canlı kalması gerekir. Genç Komünistlerin, ülkemiz proletaryasının mücadelesindeki başarılar ve başarısızlıklarla, uluslararası devrimci hareketin başarıları ve başarısızlıkları arasındaki bağıntıyı görmesi gerekir. Genç Komünistlerin, devrimimizi kendi başına bir amaç olarak değil, tüm ülkelerde proleter devrimin zaferi için araç ve üs olarak görmeyi öğrenmeleri gerekir.

Komünist Gençlik Birliği biçimsel olarak bir Partisiz örgüttür. Ama o aynı zamanda komünist bir örgüttür. Bu demektir ki, biçimsel olarak işçilerin ve köylülerin bir Partisiz örgütü olan Komünist Gençlik Birliği, aynı zamanda Partimizin önderliği altında çalışmak zorundadır. Gençliğin Partimize güvenini sağlamak, Komünist Gençlik Birliği içinde Partimizin önder rolünü sağlamak — görev budur. Genç Komünistler, Partinin önder rolünü sağlamanın, Komünist Gençlik Birliği'nin tüm çalışmasında en aslî ve en önemli şey olduğunu unutmamalıdır. Genç Komünistler, Partinin önderliği olmaksızın, Komünist Gençlik Birliği'nin, baş görevi olan işçi- ve köylü gençliği proletarya diktatörlüğü ve Komünizm ruhuyla eğitmeyi yerine getiremeyeceğini unutmamalıdır.

III

İçinde bulunulan anda Komünist Gençlik Birliği'nin büyümesi sorununa nasıl tavır takınılmalıdır: esas olarak, tüm işçi-, kır işçisi- ve küçük köylü gençliğin ve orta köylü gençliğin en iyi kesiminin Komünist Gençlik Birliği saflarına çekilmesi rotasını tutmaya devam mı etmelidir, yoksa esas olarak Birlik tarafından zaten kucaklanmış bulunan gençlik kitleleriyle sağlam bağlar kurulmasına ve onların eğitilmesine mi dikkat edilmelidir?

Ya o — ya bu, denmemelidir. Her ikisini de yapmak gerekmektedir. İmkan dairesinde, tüm işçi gençlik, ve yoksul köylülerin ve orta köylülerin en iyi unsurları Komünist Gençlik Birliği içine çekilmelidir. Ama aynı zamanda dikkatler, yeni Birlik üyelerinin

Komünist Gençlik Birliği aktifi tarafından eğitilmesi üzerinde yoğunlaştırılmalıdır. Proleter çekirdeğin güçlendirilmesi, Komünist Gençlik Birliği'nin en önemli günlük görevidir. Bu görevin üstesinden gelinmesi, Komünist Gençlik Birliği'nin doğru yoldan gideceğinin garantisidir. Ama Komünist Gençlik Birliği, salt işçi gençliğin bir örgütü değildir. Komünist Gençlik Birliği, işçi- ve köylü gençliğin bir örgütüdür. Bu nedenle, proleter çekirdeğin güçlendirilmesinden başka, aynı zamanda köylü gençliğin en iyi unsurlarının yakınlaştırılması, Komünist Gençlik Birliği'nin proleter çekirdeği ile, köylü kesimi arasında sağlam bir ittifakın sağlanması üzerinde de çalışmak gereklidir. Bu olmadan, Komünist Gençlik Birliği içinde proleter çekirdeğin köylü gençliğe önderlik etmesi imkansızdır.

IV

Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin bazı il komiteleri, Kadın Delege Toplantıları örneğine dayanarak, katılanların değişmediği Partisiz köylü gençlik delege toplantıları örgütlemeye geçti. Bu toplantıların rolü, köylü, özellikle de orta köylü gençlik aktifini Komünist Gençlik Birliği'nin önderliği altında birleştirmektir. Böyle bir bakış açısı doğru mudur, ve bu delege toplantılarının, Gençlik Birliği'mize karşı vaziyet alacak bir tür Partisiz köylü gençlik birliklerine yozlaşması tehlikesini bağrında taşımaz mı?

Böyle bir bakış açısı benim görüşümce yanlıştır. Neden? Şu nedenlerden ötürü.

İlk olarak, bunun ardında orta köylüden duyulan korku saklanmaktadır, orta köylü gençliğini kendinden uzakta tutma gayreti, onu adam yerine koymama çabası yatmaktadır. Böyle bir gayret doğru mudur? Elbette doğru değildir. Orta köylü gençliğini kendimizden uzakta tutmak değil, bilakis onu kendimize yakınlaştırmamız, Komünist Gençlik Birliği'ne yakınlaştırmamız gerekir. Orta köylü gençliğini işçilere güven duymaya, Komünist Gençlik Birliği'nin

proleter çekirdeğine, Partimize güven duymaya alıştırmak ancak böyle mümkündür.

İkincisi, Komünist Gençlik Birliği nezdinde orta köylü gençliğin özel delege toplantılarının, köylülüğün tüm gruplarının şu anki canlanışı koşulları altında kaçınılmaz olarak orta köylü gençliğin özel bir birliğine dönüşeceğine kuşku yoktur. Bu münasebetle bu özel birlik zorunlu olarak, mevcut Gençlik Birliği'ne ve onun önderine —RKP(B)— karşı vaziyet almaya zorlanacak, Komünist Gençlik Birliği'nin köylü kısmını kendine çekmeye çalışacak ve böylece Komünist Gençlik Birliği'nin iki birliğe —işçi gençlik birliği ve köylü gençlik birliği— parçalanması tehlikesine çanak tutacaktır. Böyle bir tehlikeyi görmezlikten gelebilir miyiz? Elbette görmezlikten gelemeyiz. Böyle bir parçalanmaya, hem de bugünkü durumda, hem de gelişmemizin şimdiki koşulları altında, ihtiyacımız olabilir mi? Elbette olamaz. Tam tersi, bizim şimdi ihtiyacımız olan şey, köylü gençliği uzak tutmak değil, bilakis onu Komünist Gençlik Birliği'nin proleter çekirdeğine yakınlaştırmaktır, ikilik değil, onlar arasında sağlam bir ittifaktır.

Üçüncüsü, orta köylü gençliğin delege toplantılarının örgütlenmesi, işçi kadınların ve köylü kadınların delege toplantılarına atıfta bulunarak haklı çıkarılamaz. Kendi özel örgütüne, Komünist Gençlik Birliği'ne sahip olan işçi- ve köylü gençliği, özel örgütü olmayan işçi kadınlar ve köylü kadınlarla aynı kefeye koymamak gerekir, tıpkı orta ***köylü*** gençliği, ***işçi sınıfının*** bir parçasını oluşturan işçi kadınlarla karıştırmamak gerektiği gibi. Orta köylü gençliğin delege toplantıları, Gençlik Birliği için bir tehlikeye çanak tutmaktadır, oysa işçi kadınların ve köylü kadınların delege toplantıları hiç kimse için bir tehlike ifade etmemektedir, çünkü işçi kadınların ve köylü kadınların şu anda Gençlik Birliği gibi kendilerine ait, özel, daimi bir örgütü yoktur.

Bu nedenle ben, Komünist Gençlik Birliği nezdinde orta köylü gençliğin özel delege toplantılarının örgütlenmesinin fuzuli olduğu görüşündeyim.

Komünist Gençlik Birliği VI. Kongresinin[45], kırda Komünist Gençlik Birliği etrafında kendi kendine eğitim çevreleri, tarım grupları

vs. gibi yardımcı örgütler kurma önerisiyle yetindiğinde, doğru davrandığı görüşündeyim.

V

Komünist Gençlik Birliği aktifinin, bizim koşullarımızda, pratik çalışmayı Marksizm ve Leninizmin esaslı bir incelemesiyle birleştirmesi mümkün müdür, ve Komünist Gençlik Birliği örgütleri ve tek tek Genç Komünistler bu doğrultuda ne yapmalıdır?

İlk önce, Marksizm ve Leninizm üzerine kısa bir açıklama. Sorun bu şekilde formüle edildiğinde, Marksizmin bir şey, Leninizmin ise başka bir şey olduğu, Marksist olmadan da Leninist olunabileceği akla gelebilir. Ama böyle bir düşünce kesinlikle doğru sayılamaz. Leninizm, Lenin'in öğretisi ***eksi*** Marksizm değildir. Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmidir. Başka bir deyişle, Leninizm, Marx'ın yarattığı bütün herşeyi, artı, Lenin'in Marksizmin hazinesine katarak onu zenginleştirdiği ve Marx'ın yarattığı herşeyden zorunlu olarak çıkan yeniyi (proletarya diktatörlüğü öğretisi, köylü sorunu, ulusal sorun, parti, reformizmin sosyal kökleri sorunu, komünizmde bellibaşlı sapmalar sorunu vb.) kapsar. Bu nedenle, sorunu, Marksizm ve Leninizmden değil de, (temelde bir ve aynı şey olan) Marksizm ya da Leninizmden sözedecek şekilde formüle etmek daha iyi olurdu.

İkincisi, Komünist Gençlik Birliği aktifinin pratik çalışmasını teorik eğitimiyle ("Leninizmi inceleme") ***birleştirmeden***, Komünist Gençlik Birliği içinde az buçuk da olsa bilinçli komünist çalışmanın mümkün olmadığına kuşku yoktur. Leninizm, tüm ülkelerin işçilerinin devrimci hareketinin deneyimlerinin genelleştirilmesidir. Bu deneyimler, günlük çalışmalarında pratikçilerin yolunu aydınlatan ve onlara yönünü gösteren kutup yıldızıdır. Pratikçiler bu deneyimleri en azından asgari bir düzeyde kendilerine mal edinmemişlerse, ne çalışmalarına güvenebilirler, ne de bu çalışmanın doğruluğunun bilincine sahip olabilirler. Çalışmada karanlıkta el yordamıyla yürümek — Leninizmi incelemezlerse, Leninizmde ustalaşmaya gayret göster-

mezlerse, pratik çalışmalarını gerekli teorik eğitimle birleştirmeye istekli olmazlarsa, pratikçiler buna mahkûmdur. Bundan dolayı, Leninizmi incelemek, Lenin'in öğretisini kendine mal etmek, Komünist Gençlik Birliği'nin şimdiki aktifinin, Komünist Gençlik Birliği'nin milyonlarca gencini proletarya dikkatörlüğü ve Komünizm ruhuyla eğitmeye yetenekli gerçekten Leninist bir aktif haline gelmesi için vazgeçilmez önkoşuldur.

Ama teori ve pratiğin böyle bir birleştirilmesi, bugünkü koşullar altında, Komünist Gençlik Birliği aktifi çok yüklü olduğundan, mümkün müdür? Evet, mümkündür. Bu güç bir iştir, kuşkusuz. Ama bal gibi mümkündür, tam da o kadar zorunlu olduğu için, tam da bu önkoşul olmadan, Komünist Gençlik Birliği içinde gerçekten Leninist bir aktifin yaratılması imkansız olduğu için [bal gibi mümkündür —ÇN]. Zorluklardan kaçan ve kolay iş arayan mıymıntılara heveslenmemeliyiz. Zorluklar tam da, mücadele edilip üstesinden gelinmek için vardırlar. Bolşevikler, zorlukların üstesinden gelmeyi öğrenmemiş olsalardı, kapitalizme karşı mücadelelerinde muhakkak mahvolurlardı. Zorluklardan korksaydı, Komünist Gençlik Birliği Komünist Gençlik Birliği olmazdı. Komünist Gençlik Birliği aktifi büyük bir görev üstlenmiştir. Bu yüzden, hedefe giden yol üzerindeki bütün ve her türlü zorlukların üstesinden gelmek için gerekli kuvveti de göstermek zorundadır.

Leninizmi sabırla ve inatla incelemek — eğer gerçekten gençliğin milyonlarca kitlesini proleter devrim ruhuyla eğitmek istiyorsa, Komünist Gençlik Birliği aktifinin gitmek zorunda olduğu yol budur.

"Komsomolskaya Pravda" No.133,
29 Ekim 1925.

İmza: J.Stalin.

M.W. FRUNZE'NİN DEFNEDİLMESİ SIRASINDA KONUŞMA

3 Kasım 1925

Yoldaşlar! Uzun uzun konuşacak durumda değilim, ruhi durumum buna el vermiyor. Sadece şunu söylemek istiyorum, Frunze yoldaşla zamanımızın en hakiki, en samimi, en korkusuz devrimcilerinden birini kaybettik.

Parti, Frunze yoldaşla en sadık ve en disiplinli önderlerinden birini kaybetti.

Sovyet iktidarı, Frunze yoldaşla ülkemizin ve devletimizin en cesur ve en zeki mimarlarından birini kaybetti.

Ordu, Frunze yoldaşla en sevilen ve sayılan önderlerinden ve yaratıcılarından birini kaybetti.

Parti, Frunze yoldaşın kaybından bu yüzden böyle yas tutmaktadır.

Yoldaşlar! Bu yıl bizim için lanetli bir yıl oldu. Bir dizi önder yoldaşı aramızdan ayırdı. Bu yetmezmiş gibi, bir kurban daha talep etti. Belki de, eski yoldaşlar toprağa böyle kolay ve böyle basit düşmek zorunda. Ne yazık ki ama, genç yoldaşlarımız eskilerden nöbeti böyle kolay ve hiçbir şekilde böyle basit devralmıyorlar.

Ama biz, eski kadrolardan nöbeti devralacak yeni kadroların yetiştirilmesini teşvik etmek için Partinin ve işçi sınıfının her türlü

önlemi alacağına inanmak ve bunu umut etmek istiyoruz.

Rusya Komünist Partisi Merkez Komitesi beni, Frunze yoldaşın kaybından tüm Partinin duyduğu yası ifade etmekle görevlendirdi.

Kısa konuşmamın, sınırsız olan ve uzun konuşmalar gerektirmeyen bu yası ifade etmesi dileğiyle.

"Pravda" No. 253,
5 Kasım 1925.

EKİM, LENİN VE GELİŞMEMİZİN PERSPEKTİFLERİ

J.V.Stalin

Ekim'in hazırlık dönemi ile, sekiz yıl öncesi ile şimdiki dönemin, Ekim'den sekiz yıl sonrasının, aralarındaki muazzam farklılıklar bir yana bırakılırsa, buna rağmen ortak bir özellik gösterdiklerini düşünüyorum. Bu ortak özellik, her iki dönemin, devrimimizin gelişmesinde dönüm noktalarını yansıtmalarıdır. O zaman, 1917 yılında, burjuvazinin iktidarından proletaryanın iktidarına geçişin tamamlanması sözkonusuydu. Şimdi, 1925 yılında sözkonusu olan, bütünlüğü içinde sosyalist ekonomi olarak adlandırılamayacak olan şimdiki ekonomiden, sosyalist ekonomiye, sosyalist toplumun maddi temelini oluşturacak ekonomiye geçişi tamamlamaktır.

Ekim döneminde, Partimizin Merkez Komitesi 10 Ekim 1917'de Lenin'in önderliği altında silahlı ayaklanmanın örgütlenmesi kararını aldığında, durum neydi?

Birincisi, iki Avrupa koalisyonu arasındaki savaş, bütün Avrupa'da sosyalist devrim öğelerinin büyümesi, Rusya'daki devrimi boğmak amacıyla Almanya ile ayrı bir barış tehlikesi. Bu dış durumla ilgili. İkincisi, Partimiz tarafından Sovyetlerde çoğunluğun ele geçirilmesi, bütün ülkede köylü ayaklanmaları, cephelerde devrimci hareketin yükselmesi, burjuva Kerenski hükümetinin tecrit edilmesi ve ikinci bir Kornilov darbesi tehlikesi. Bu da iç durumla ilgili.

Bu, ağırlıklı olarak bir siyasi mücadele cephesi idi.

Dönemeç dönemi, o zaman işçilerin ve köylülerin muzaffer ayaklanması ve proleterya diktatörlüğünün kurulması ile tamamlandı.

Bugün, burjuva iktidarının parçalanmasından sekiz yıl sonra, durum nedir?

Birincisi, dünyada iki kampın varolması: sömürge ve bağımlı ülkelerdeki (Çin, Fas, Suriye vb.) devrimci hareketin gelişmesine rağmen, geçici olarak istikrar kazanan kapitalizmin kampı, ve ekonomik gelişmesi ilerleyen ve hem gelişmiş ülkelerin işçilerini ve hem de sömürge ve bağımlı ülkelerin ezilen halklarını etrafında toplayan sosyalizmin, Sovyetler Birliği'nin kampı — kısa bir "soluk molası"nı bütün bir dönemi kapsayan bir "soluk molası"na çevirmeyi olası kılan koşullar. Bu dış durumla ilgili. İkincisi, ülkemizin sanayi ve kooperatif gelişmesinin ilerlemesi, işçilerin ve köylülerin maddi durumlarının yükselmesi, proletarya ile köylülük arasındaki karşılıklı ilişkilerin gözle görülür düzelmesi ve işçilerle köylüler arasında Partimizin otoritesinin pekişmesi — sosyalist inşayı köylülükle birlikte, proletaryanın ve partisinin önderliği altında ilerletmeyi olası kılan koşullar. Bu da iç durumla ilgili.

Bu, ağırlıklı olarak bir iktisadi inşa cephesidir.

Şimdiki dönüm noktası döneminin proletaryanın zaferi ile sonuçlanıp sonuçlanmayacağı, inşamızdaki başarılara, Batı'daki ve Doğu'daki devrimci hareketin başarısına ve kapitalist dünyayı kemiren çelişkilerin gelişmesine bağlıdır.

Sekiz yıl önce görev, proletarya ile yoksul köylülüğü birleştirmek, orta köylü tabakalarını tarafsızlaştırmak, proletarya diktatörlüğünü örgütlemek, emperyalist savaştan çıkmak, bütün ülkelerin proletaryası ile bağları pekiştirmek ve proleter devrim davasını bütün ülkelerde ilerletmek için iki emperyalist ittifak arasındaki ölüm-kalım savaşından yararlanmak ve Rusya'daki burjuva düzenini yıkmaktı.

Bugün, sekiz yıl sonra görev, bir yandan proletarya ve yoksul köylülüğü orta köylülükle sağlam bir ittifak temelinde birleştirmek ve proletaryanın bu ittifak içindeki önderliğini güven altına almak,

sanayimizin gelişmesini ve yeniden donatımını ilerletmek, milyonlarca köylü kitlesini kooperatiflere çekmek, ve böylelikle ekonomimizin sosyalist çekirdeğinin kapitalizm unsurları üzerindeki zaferini güven altına almak, ve diğer yandan devrimci proletaryaya kapitalizm üzerinde zaferi için mücadelede yardımcı olmak amacıyla hem bütün ülkelerin proleterleri ve hem de ezilen ülkelerin sömürge halklarıyla ittifakı sağlamaktır.

Orta köylülüğün tarafsızlaştırılması bugün artık yetmemektedir. Bugün görev, proletarya ile köylülük arasında doğru karşılıklı ilişkilerin kurulması için orta köylülükle sağlam bir ittifak kurmaktır. Çünkü, Lenin'in *"köylülükle 10-20 yıl doğru ilişki, ve dünya çapında zafer güvence altındadır"*[46]* tezi doğruysa, *"... şimdi eşi görülmemiş ve muazzam bir kitle halinde, köylülükle ortaklaşa ileriye doğru yürümekten başka..."* [47]* sözleri bundan daha az doğru değildir.

Devlet sanayiinin basit bir gelişimi bugün artık yeterli değildir. Savaş öncesi düzey hiç mi hiç yetmemektedir. Şimdi görev, devlet sanayimizin *yeniden donatımı* ve *yeni bir teknik temelinde* daha da gelişmesini ilerletmektir. Çünkü, devlet sanayimiz, tipi itibarı ile sosyalist bir sanayidir. Çünkü o, ülkemizde proletarya diktatörlüğünün esas temelidir. Çünkü böyle bir temel olmaksızın, ülkemizi bir sanayi ülkesine ve NEP Rusya'sını sosyalist bir Rusya'ya dönüştürmekten söz edilemez.

Kırda kooperatiflerin basit bir gelişimi, bugün artık yeterli değildir. Şimdi görev, milyonlarca köylü kitlesini kooperatiflere çekmek ve *kırda kooperatifçiliği geliştirmektir.* Çünkü proletarya diktatörlüğü altında ve tipi itibariyle sosyalist bir sanayiin varlığı koşullarında, kooperatifler, köylülüğün sosyalist inşa sistemine çekilmesi için *ana* bağlantı noktalarıdır.

Bunlar, ülkemizde sosyalist inşanın zaferi için zorunlu olan genel koşullardır.

---

* *İtalikler benim —J. St.*

İnanılmaz zorluklara ve tek tek birliklerinin yalpalamasına rağmen, proletaryanın önünde duran görevlerin yerine getirilmesinde Leninist sağlamlığı gösterebildiği için, Parti, sekiz yıl önce burjuva iktidarı üzerinde zafer kazandı.

Bugün de, sekiz yıl sonra, önünde duran sayısız zorluklara ve birliklerinde ortaya çıkabilecek yalpalamalara rağmen, önünde duran görevlerin üstesinden gelmekte eski Leninist sağlamlığı gösterebilirse, kamu iktisadımızdaki kapitalist unsurlar üzerinde zaferi güvence altına almak için Parti bütün olanaklara sahiptir.

Proletaryanın andaki görevlerinin yerine getirilmesinde Leninist sağlamlık — bu da keza sosyalist inşanın zaferi için en zorunlu önkoşullardan biridir.

"Pravda" Sayı 255,
7 Kasım 1925.

İmza: J.Stalin.

XXII. LENİNGRAD İL PARTİ KONFERANSI PREZİDYUMUNA MEKTUP[48]

Değerli yoldaşlar!

RKP(B) MK Sekretaryasına, Konferansınıza katılanlardan bazılarının, XIV. Moskova Parti Konferansı tarafından MK Raporuna ilişkin alınan kararın[49], güya Leningrad örgütüne karşı yöneldiği düşüncesinde oldukları ve bu münasebetle bu yoldaşların Parti Kongresinde Leningrad delegasyonunu güya açık mücadeleye çağırdıkları bilgisi ulaşmıştır. Eğer bu haber olgulara uygunsa, sizlere şunları açıklamayı görev sayıyorum.

Moskova Konferansında, ilkesel sorunlara ilişkin ilkesel bir karar alındı. Hem Moskova Konferansında hem de ilçe konferanslarında yapılan konuşmaların stenoları sayesinde, aynı şekilde yukarıda değinilen karar sayesinde insan, Moskova'da hiç kimsenin ne Leningrad örgütünü gözden düşürmeyi, ne de ona karşı mücadele çağrısı yapmayı düşünmediğine kolayca ikna olabilir. Bu durum karşısında Sarkis, Safarov ve diğerlerinin daha ilçe konferanslarında yaptıkları ve İl Konferansınızda sürdürülen beyanları huzursuz edici gelmektedir. Ve Konferansınızın son günlerinde bazı yoldaşların, Parti Kongresinde açık mücadeleye çağıran konuşmalar yapmaları, bana özellikle huzursuz edici gelmektedir. Şu anki koşullar altında Leninistlerin birliği —aralarında tek tek konularda bazı görüş ayrılıkları olsa da— her zamankinden daha gereklidir. Leninistlerin birliği, eğer sizlerde bu yönde tam istek varsa, sadece korunmakla kalamaz, bilakis sağlamlaştırılabilir de. Leningrad örgütü, Partimizin

en önemli dayanaklarından biridir ve öyle kalmak zorundadır.

Konferansınızın Prezidyum üyesi olma sıfatıyla, sizleri tüm bunlardan haberdar etmeyi görevim sayıyorum.

Leningrad Örgütü Konferansı
Prezidyum Üyesi
J. Stalin

8 Aralık 1925.

"Kraznaya Lyetopisy"
(Kızıl Yıllıklar) dergisi
No 1 (58), 1934.

SBKP(B) XIV. PARTİ KONGRESİ [50]

18-31 Aralık 1925

"Pravda" No. 291, 292 ve 296,
20, 22 ve 29 Aralık 1925.

MERKEZ KOMİTESİNİN SİYASİ FAALİYET RAPORU

18 Aralık

Yoldaşlar! Son iki hafta içinde, bir dizi MK üyesinin ve Politbüro üyesinin MK'nin XIII. ile XIV. Parti Kongresi arasındaki faaliyeti üzerine raporlarını, özünde kesinlikle doğru, detaylı raporlarını dinleme fırsatı buldunuz. Bu raporları tekrarlamanın nerdeyse hiçbir yararı olmadığını sanıyorum. Bu durumun, bu an için işimi kolaylaştırdığını düşünüyor ve bundan dolayı da, kendimi, Partimiz MK'nin XIII. ile XIV. Parti Kongreleri arasındaki faaliyetine ilişkin bir dizi sorunu ele almakla kısıtlamayı amaca uygun buluyorum.

Alışıldığı üzere, MK faaliyet raporu dış politik durumla başlar. Bu geleneği bozmayacağım. Buna uygun olarak, ben de dış politik durumla başlıyorum.

I
ULUSLARARASI DURUM

Dış politik ilişkilerde esas ve yeni olan, tayin edici ve bu dönemin tüm olaylarına nüfuz eden şey, sosyalizmi inşa etmekte olan ülkemizle kapitalist dünyanın ülkeleri arasında belirli bir geçici güçler dengesinin, Sovyetler ülkesi ile kapitalizmin ülkeleri arasındaki şu anki "barışçıl bir arada yaşama" aşamasını belirleyen bir dengenin ortaya çıkmasıdır. Bizim bir dönem boyunca, savaş sonrasında kısa bir

nefes molası olarak gördüğümüz bu şey, tüm bir dönemi kapsayan bir nefes molası haline gelmiştir. Buradan belirli bir güçler dengesi ve burjuva dünyası ile proletarya dünyası arasında belirli bir "barışçıl bir arada yaşama" dönemi ortaya çıkıyor.

Bütün bunların hepsinin temeli, bir yandan dünya kapitalizminin iç zayıflığı, zayıflığı ve dermansızlığı, ve diğer yandan bir bütün olarak devrimci işçi hareketinin büyümesi ve özellikle de bizdeki, Sovyetler ülkesindeki güçlerin büyümesidir.

Kapitalist dünyanın bu zayıflığı nereden gelmektedir?

Bu zayıflığın nedeni, tüm uluslararası durumun çerçevesini veren kapitalizm için o aşılamaz olan karşıtlıklarda, kapitalist ülkeler için aşılamaz olan ve Batıda proleter devrimlerin ilerleyen gelişmesiyle aşılabilecek olan karşıtlıklarda yatmaktadır.

Bu karşıtlıklar nelerdir? Bunlar beş grupta toplanabilir.

Birinci karşıtlıklar grubu, kapitalist ülkelerdeki proletarya ile burjuvazi arasındaki karşıtlıklardır.

İkinci karşıtlıklar grubu, emperyalizmle, sömürgelerdeki ve bağımlı ülkelerdeki kurtuluş hareketi arasındaki karşıtlıklardır.

Üçüncü karşıtlıklar grubu, emperyalist savaştan muzaffer olarak çıkan devletlerle mağlup devletler arasında gelişen ve zorunlu olarak gelişmek zorunda olan karşıtlıklardır.

Dördüncü karşıtlıklar grubu, bizzat muzaffer devletler arasında gelişen ve zorunlu olarak gelişmek zorunda olan karşıtlıklardır.

Beşinci karşıtlıklar grubu, Sovyetler ülkesi ile bir bütün olarak kapitalizmin ülkeleri arasında gelişen karşıtlıklardır.

Uluslararası durumumuzun içinde geliştiği beş karşıtlıklar grubu bunlardır.

Yoldaşlar! Bu karşıtlıkların niteliğini ve gelişmesini kısaca incelemeden, ülkemizin şimdiki uluslararası durumunu anlayamayız. Bundan dolayı, bu karşıtlıklara kısa bir bakış, mutlaka raporumun bir parçasını oluşturmak zorundadır.

I— Kapitalizmin stabilizasyonu

Öyleyse, birinci karşıtlıklar dizisiyle, kapitalizm ülkelerindeki

proletarya ile burjuvazi arasındaki karşıtlıklarla başlayalım. Bu alandaki temel olgular şöyle özetlenebilir:

Birincisi. Kapitalizm, savaştan sonra üretimde, ticarette ve maliyede içine düştüğü kaostan çıkmak üzeredir, ya da bu kaostan artık çıkmıştır. Parti bunu, kapitalizmin kısmi ya da geçici stabilizasyonu olarak niteledi. Bu ne anlama gelir? Bu, savaş sonrası krizi döneminde (1919-1920 yıllarını düşünüyorum) bir zaman için korkunç bir şekilde gerileyen kapitalist ülkelerin üretimi ve ticaretinin, şimdi yükselmeye başladığı ve burjuvazinin politik iktidarının da az çok sağlamlaşmaya başladığı anlamına gelir. Bu, kapitalizmin savaştan sonra içine düştüğü kaostan geçici olarak tırmanıp çıktığı anlamına gelir.

Avrupa için şu sayılar var elimizde:

1919'la karşılaştırıldığında Avrupa'nın tüm ileri ülkelerinde üretim ya artmaktadır —üretim büyümektedir ve yer yer savaş öncesi düzeyin yüzde 80-90'ına ulaşmıştır—, ya da değişmeden kalmıştır. Sadece İngiltere'de bazı üretim dalları henüz belini doğrultamamıştır. Esasında, bir bütün olarak Avrupa'yı aldığımızda, her ne kadar şimdiye değin savaş öncesi normuna ulaşılmamış olsa da, üretim ve ticaret ilerlemektedir. Tahıl üretimini aldığımızda, İngiltere savaş öncesi miktarın yüzde 80-85'ine, Fransa yüzde 83'üne ve Almanya da yüzde 68'ine sahip. Tahıl üretimi Almanya'da pek yavaş artıyor. Fransa'da hiç artmıyor, İngiltere'de geriliyor. Tüm bunlar, Amerika'dan tahıl ithaliyle telafi ediliyor. Kömür üretimi, 1925'te İngiltere'de savaş öncesi miktarın yüzde 90'ına, Fransa'da yüzde 107'sine ve Almanya'da yüzde 93'üne ulaşmıştır. Çelik üretimi, savaş öncesi düzeyin İngiltere'de yüzde 98'i, Fransa'da yüzde 102'si ve Almanya'da yüzde 81'i oranındadır. Pamuk tüketimi, savaş öncesi miktarın İngiltere'de yüzde 82'sine, Fransa'da yüzde 83'üne ve Almanya'da yüzde 81'ine ulaşmıştır. Dış ticaret, İngiltere'de açık göstermekte ve savaş öncesi düzeyin yüzde 94'ünde bulunmaktadır, Almanya'da 1919'daki düzeyin biraz üzerindedir ve keza açık göstermektedir, Fransa'da şimdi yüzde 102 ile savaş öncesi düzeyin üzerinde bulunmaktadır . Bir bütün olarak Avrupa ticaretini aldığımızda; o, 1921 yılında, savaş öncesi düzeyin yüzde 63'ü civarındaydı, ve şimdi 1925'te yüzde 82'sine ulaşmıştır. Devlet bütçesi bu ülkelerde iyi-kötü dengede tutulmakta, ama bu,

halkın sırtına yüklenen korkunç vergilerle halkın sırtından gerçekleştirilmektedir. Bazı ülkelerde para dalgalanması meydana gelmektedir, ancak daha önceki kaos genelde artık görülmemektedir.

Genelde tablo, Avrupa'nın savaş sonrası ekonomik krizinin aşılma yolunda olduğu ve üretim ve ticaretin yeniden savaş öncesi normlara doğru geliştiği şeklindedir. Bir Avrupa ülkesi, Fransa, ticaret ve üretim alanında savaş öncesi düzeyi halihazırda aşmıştır; ama bir başka Avrupa ülkesi —İngiltere'den sözediyorum—, hâlâ, savaş öncesi düzeye ulaşmaksızın, aynı ya da nerdeyse aynı düzeyde bulunmaktadır.

İkincisi. Savaş sonrası krizi yıllarında gözlemleyebilmiş olduğumuz yükselen devrimci kabarma dönemi yerine, şimdi Avrupa'da bir alçalma dönemi görüyoruz. Bu, iktidarın doğrudan ele geçirilmesi, iktidarın proletarya tarafından zaptedilmesi sorununun şu anda Avrupa'da gündemde durmadığı anlamına gelmektedir. Örneğin bizde 1905 ya da 1917 yıllarında olduğu gibi, hareketin ileriye doğru yürüdüğü, kabardığı ve Partinin şiarlarıyla harekete yetişemediği devrimci dalganın yükselme dönemi — bu canlanma dönemi daha geleceğin işidir. Şimdi ise bir canlanma değil, tam tersine, geçici bir alçalma dönemi var; proletaryanın güç toparladığı bir dönem; hareketin yeni biçimlerinin ortaya çıkması, sendikal hareketin birliği uğruna mücadele bayrağı altında bir kitle hareketinin mevcut olması ve büyümesi, Batı'daki işçi hareketi ile Sovyetler Birliği işçi hareketi arasında bağların kurulması ve pekişmesi, örneğin İngiliz işçi hareketinin solculaşması, Amsterdam'ın parçalanması, bu Enternasyonal içinde derin bir çatlağın ortaya çıkması vb. anlamında önemli sonuçların ortaya çıktığı bir dönem var. Tekrar ediyorum: Gelecek devrimci eylemler için büyük bir öneme sahip olan bir güç biriktirme dönemi geçiriyoruz. Bu, bizde 1911-1912 yıllarında olduğu gibi, proletaryanın kitle örgütlerini (sendikaları vs.) zaptetmenin ve sosyal-demokrat önderleri "mevkilerinden indirme"nin komünist hareketin şiarı haline geldiği bir dönemdir.

Üçüncüsü. Kapitalist dünyada mali iktidarın merkezi, tüm dünyanın mali sömürüsünün merkezi Avrupa'dan Amerika'ya kaydı. Eskiden genellikle Fransa, Almanya ve İngiltere, dünyanın mali sömürüsünün merkezini oluştururlardı. Bugün bunu artık özel ihtiyat

kayıtları olmadan söylemek mümkün değildir. Bugün dünyanın mali olarak sömürülmesinin merkezini, esas olarak Kuzey Amerika Birleşik Devletleri oluşturmaktadır. Bu devlet her bakımdan büyümektedir: gerek üretim, gerekse de ticaret ve birikim bakımından. Bazı sayılar vermek istiyorum. Tahıl üretimi, Kuzey Amerika'da savaş öncesi düzeyi aştı; şu anda savaş öncesi miktara göre yüzde 104 oranındadır. Kömür çıkarımı, savaş öncesi miktarın yüzde 90'ına ulaşmıştır, ama bu eksiklik petrol üretiminin muazzam bir şekilde artırılması suretiyle telafi edilmektedir. Amerikan petrol üretiminin, dünya petrol üretiminin yüzde 70'i olduğunu söylemek gerekir. Çelik üretimi, yüzde 147'ye çıkmıştır, yani savaş öncesi düzeyin yüzde 47 üzerindedir. Ulusal gelir, yüzde 130'dur, yani savaş öncesi düzeyi yüzde 30 geçmektedir. Dış ticaret, savaş öncesi düzeyin yüzde 143'üne ulaşmıştır ve Avrupa ülkeleri aleyhine muazzam bir aktif fazlası göstermektedir. Toplam 9 milyar olan dünya altın rezervinin 5 milyarı Amerika'da bulunmaktadır. Kuzey Amerika Birleşik Devletleri'nin parası en istikrarlı paradır. Sermaye ihracına gelince, Amerika bugün sürekli olarak artan oranda sermaye ihraç eden neredeyse biricik ülkedir. Fransa ve Almanya korkunç düşük ölçüde sermaye ihraç ediyorlar, keza İngiltere de sermaye ihracını önemli ölçüde kıstı.

Dördüncüsü. Az önce sözünü etmiş olduğum Avrupa kapitalizminin geçici istikrarına, esas olarak Amerikan sermayesinin yardımıyla ve Batı Avrupa'nın Amerika'ya mali bağımlılığı pahasına ulaşılmıştır. Bunu tanıtlamak için, Avrupa'nın Amerika'ya olan devlet borçlarının miktarını vermek yeterlidir. Bu meblağ 26 milyar rublenin altında değildir. Amerika'ya olan özel borçları, yani Amerika'nın Avrupa girişimlerindeki miktarı milyarları bulan yatırımlarını hiç hesaba katmıyorum. Bu neyi kanıtlamaktadır? Bu, Avrupa'nın Amerika'dan (ve kısmen de İngiltere'den) sermaye akımı yoluyla az çok ayakları üzerine gelmeye başladığını kanıtlamaktadır. Ne pahasına? Avrupa'nın Amerika'ya mali olarak tabi olması pahasına.

Beşincisi. Bunun sonucu olarak Avrupa, faizleri ödeyebilmek ve borçları ödeyerek kapatabilmek için, halkın vergi yükünü artırmak ve işçilerin durumunu kötüleştirmek zorundadır. Şu anda Avrupa ülkelerinde tam da bu olmaktadır. Daha şimdiden, borçların temizlenmesi ve faiz ödemesi daha doğru dürüst başlamadan, daha

şimdiden, örneğin İngiltere'de vergi yükü, ulusal gelirin yüzde 11'inden (1913 yılında) 1924'te yüzde 23'üne; Fransa'da ulusal gelirin yüzde 13'ünden yüzde 21'ine; İtalya'da yüzde 13'ten yüzde 19'a çıkmıştır. Vergi yükü yakın gelecekte elbette daha da artacaktır. Bunun sonucu olarak, Avrupa emekçilerinin, herşeyden önce de işçi sınıfının maddi durumu zorunlu olarak kötüleşecek, ve işçi sınıfı içinde kaçınılmaz olarak bir devrimcileşme meydana gelecektir. Bu devrimcileşmenin belirtilerini şimdiden hem İngiltere ve hem de diğer Avrupa ülkelerinde saptamak mümkündür. Burada, Avrupa işçi sınıfının gözle görülür solculaşmasını düşünüyorum.

Bunlar, Avrupa'nın ulaştığı kapitalizmin geçici stabilizasyonunun çürük bir temel üzerinde gerçekleşmiş çürük bir stabilizasyon olduğunu kanıtlayan temel olgulardır.

Üretim ve ticaretin Avrupa'da savaş öncesi düzeye ulaşması da pekâlâ mümkündür, bunu imkansız saymıyorum. Ama bu henüz, kapitalizmin savaş öncesinde sahip olduğu istikrara kavuşacağı anlamına gelmez. Böyle bir istikrara artık bir daha asla kavuşamaz. Neden? Çünkü, birincisi, Avrupa, geçici stabilizasyonunu, vergi yükünün muazzam ölçüde büyümesine, işçilerin durumlarının kaçınılmaz olarak kötüleşmesine ve Avrupa ülkelerinin devrimcileşmesine götürecek olan Amerika'ya mali bağımlılık pahasına satın aldığından; ikincisi, daha sözünü edecek olduğum bir dizi başka neden, şu anki stabilizasyonu kararsız, dengesiz kılan nedenler olduğundan.

Birinci karşıtlıklar dizisinin tahliline ilişkin olarak söylediklerimin tümünü toparlayacak olursak, ortaya, dünyayı sömüren en önemli devletler çemberinin savaş öncesi döneme kıyasla son derece daraldığı genel sonucu çıkar. Daha önce İngiltere, Fransa, Almanya ve kısmen de Amerika, baş sömürücülerdi, şimdi bu çember son derece daralmıştır. Şimdi dünyanın baş mali sömürücüleri ve dolayısıyla baş alacaklıları da Kuzey Amerika ve kısmen de onun yardımcısı olarak İngiltere'dir.

Bu henüz, Avrupa'nın bir sömürge durumuna geldiği anlamına gelmez. Eskiden olduğu gibi şimdi de sömürgelerini sömürmeye devam eden Avrupa ülkeleri, şimdi bizzat Amerika'ya mali bağımlılığa düşmüşlerdir ve bunun sonucu olarak da kendileri Amerika'nın sömürü

nesneleri haline gelmişlerdir ve öyle de kalacaklardır. Bu anlamda, dünyayı mali bakımdan sömüren ana devletler çemberi bir minimuma kadar daralmış, buna karşılık sömürülen ülkeler çemberi genişlemiştir.

Kapitalizmin şimdiki stabilizasyonunun, dengesizliğinin ve iç zayıflığının nedenlerinden biri burda yatmaktadır.

2— Emperyalizm, sömürgeler ve yarı-sömürgeler

İkinci karşıtlıklar dizisine, emperyalist ülkelerle sömürge ülkeler arasındaki karşıtlıklara gelelim.

Bu alandaki temel olgular şunlardır: özellikle savaş sırasında ve savaştan sonra sömürgelerde sanayinin ve proletaryanın gelişmesi ve büyümesi; bu ülkelerde genelde kültürel büyüme ve özelde ulusal aydınların yetişmesi; sömürgelerde ulusal-devrimci hareketin kabarması ve bir bütün olarak emperyalizmin dünya krizi; Hindistan ve Mısır'ın İngiliz emperyalizmine karşı kurtuluş mücadelesi; Suriye ve Fas'ın Fransız emperyalizmine karşı kurtuluş mücadelesi; Çin'in İngiliz-Japon-Amerikan emperyalizmine karşı kurtuluş mücadelesi vs.; Hindistan'da, Çin'de işçi hareketinin büyümesi ve bu ülkelerin işçi sınıfının ulusal-devrimci harekette büyüyen rolü.

Buradan, büyük güçlerin, en önemli cephe gerilerini, yani sömürgelerini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu sonucu çıkar. Burada kapitalizmin stabilizasyonu iki bacağıyla da topallamaktadır, çünkü emperyalizmin "kendi" sömürgelerini dizginleme göreviyle apaçık başedemezken, ezilen ülkelerin devrimci hareketi adım adım büyüyerek, bazı yerlerde (Fas, Suriye, Çin) emperyalizme karşı doğrudan savaş biçimini almaya başlamıştır.

Sömürgelerdeki krizin kabarmasından Bolşeviklerin suçlu olduğu söyleniyor — özellikle burjuva yazarlar tarafından. Bununla suçlandığımızda, bize haddinden fazla şeref bahşedildiğini söylemek zorundayım. Ne yazık ki, bütün sömürge ülkelere, kurtuluşları için yardım edebilecek derecede güçlü değiliz henüz. Neden, daha derinlerde aranmalıdır. Neden, tüm diğer şeyler bir yana bırakılırsa, Amerika'ya faiz ödemek zorunda olan Avrupa devletlerinin, kaçınılmaz olarak,

sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin ezilmesini ve sömürülmesini artırmak zorunda kalmasında yatmaktadır, ki bu da bu ülkelerdeki krizin ve devrimci hareketin güçlenmesine yolaçmak zorundadır.

Bütün bunlar, dünya emperyalizminin bu alandaki işlerinin kötüden de beter olduğunu göstermektedir. Avrupa kapitalizmi, birinci diziye ait karşıtlıklar açısından kısmen istikrara ulaşmış olsa ve iktidarın proletarya tarafından doğrudan ele geçirilmesi sorunu geçici olarak gündemde durmasa da, kriz sömürgelerde doruk noktasına ulaşmıştır ve emperyalistlerin bir dizi sömürgeden kovulması gündemdedir.

3— Galipler ve mağluplar

Galip ülkelerle mağlup ülkeler arasında var olan üçüncü karşıtlıklar dizisine geliyorum.

Bu alandaki temel olgular şunlardır: Birincisi, Avrupa, Versay anlaşmasından bu yana iki kampa bölünmüştür — mağluplar kampı (Almanya, Avusturya ve diğer ülkeler) ve galipler kampı (Antant artı Amerika). İkincisi, daha öncekeri mağlup ülkeleri işgal yoluyla boğmaya çalışan (Ruhr bölgesini anımsatırım) galiplerin, bu araçtan vazgeçip, bir başka yönteme, birinci derecede Almanya'nın ve ikinci derecede Avusturya'nın mali sömürüsü yöntemine geçtiklerini belirtmek gerekir. Bu yeni yöntemin bir ifadesi, olumsuz etkileri ancak şimdi ortaya çıkan Dawes planıdır. Üçüncüsü, mağluplarla galipler arasındaki tüm karşıtlıkları güya ortadan kaldıran Locarno Konferansı[51], gerçekte, bu sorun etrafında koparılan tüm gürültülere rağmen, pratikte hiçbir karşıtlığı ortadan kaldırmamış, tam tersine daha da keskinleştirmiştir.

Dawes planının anlamı, Almanya'nın çeşitli tarihlerde müttefiklere 130 milyar altın markı kuruşu kuruşuna ödemek zorunda olmasıdır. Dawes planının sonuçları, kendini şimdiden, Almanya'nın ekonomik durumunun kötüleşmesinde, çok sayıda işletmenin çökmesinde, işsizliğin kabarmasında vs. göstermektedir. Amerika'da çizilen Dawes planı şöyle görünmektedir: Avrupa, Amerika'ya olan

borçlarını, Avrupa'ya tazminat ödemek zorunda olan Almanya'nın sırtından ödemektedir; ama Almanya, tüm bu meblağı yoktan ödeyemeyeceğinden, tazminat ödemeleri için yeni güçler ve taze kan elde edebilmek üzere, daha henüz diğer kapitalist ülkeler tarafından işgal edilmemiş bir dizi serbest pazarı elde etmelidir. Bir dizi önemsiz pazarı bir yana bırakırsak, Amerika, bizim Rus pazarlarımızı gözönünde bulundurmaktadır. Dawes planına göre, bunlar Almanya'ya bırakılmalıdır ki, Almanya buralardan, kendisi de Amerika'ya olan devlet borçlarının hesabını ödemek zorunda olan Avrupa'ya tazminat ödemelerini yerine getirebilmek için, mümkün olduğunca fazlasını sıkıp çıkarabilsin. Bu plan gerçi güzel görünüyor, ama hesap ev sahibine sorulmadan yapılmıştır; çünkü bu plan, Alman halkı için çifte sömürü anlamına gelmektedir. Almanya proletaryasının Alman burjuvazisi tarafından ve tüm Alman halkının yabancı sermaye tarafından sömürülmesi anlamına gelmektedir. Bu çifte sömürünün Alman halkında iz bırakmadan geçeceğini söylemek, bir yanılgıya düşmek olurdu. Bundan dolayı, bu açıdan Dawes planının Almanya'da kaçınılmaz bir devrimin tohumlarını içinde taşıdığına inanıyorum. Bu, Dawes planı, Almanya'yı sakinleştirmek için çizildi, ama kaçınılmaz olarak Almanya'da bir devrime yolaçmak zorundadır. Bu planın Almanya'nın Avrupa için Rus pazarlarından kopek koparıp çıkarmasını öngören ikinci bölümü de, keza ev sahibine danışmadan yapılmış bir hesaptır. Neden? Çünkü biz, kendimizi herhangi başka bir ülke için bir tarım ülkesine dönüştürmeyi asla düşünmüyoruz, Almanya için de. Bizzat kendimiz makineler ve üretim araçları üreteceğiz. Anavatanımızı Almanya için bir tarım ülkesi haline getirmekle hemfikir olacağımız üzerine spekülasyon yapmak, bundan dolayı, ev sahibine danışmadan hesap yapmak anlamına gelmektedir. Bu açıdan, Dawes planı, çöpten bacaklar üzerinde durmaktadır.

Locarno'ya gelince; bu yalnızca Versay'ın bir devamıdır ve sadece, diplomat dilinde söylendiği gibi, "statüko"yu koruma, yani onlar sayesinde Almanya'nın mağlup bir ülke ve Antant'ın galip olduğu, şeylerin mevcut düzenini sürdürme amacına sahip olabilir. Locarno Konferansıyla bu düzen, Almanya'nın yeni sınırlarının Polonya yararına, Fransa yararına elde tutulması, Almanya'nın sömürgelerini kaybetmesi ve aynı zamanda eli-ayağı bağlanmış ve

budanmış bir halde 130 milyar altın markı ödemek için bütün önlemleri alması anlamında hukuksal olarak pekiştirilmektedir. Büyüyen ve ilerleyen Almanya'nın bu duruma razı olacağını sanmak, bir mucizeye inanmak demektir. Eğer daha önce, Alman-Fransız savaşından sonra, o dönemde varolan karşıtlıkların düğüm noktası olarak Alsas-Loren sorunu, emperyalist savaşın en ciddi nedenlerinden birini oluşturduysa, o zaman Almanya için Silezya, Danzig koridoru ve Danzig'in kaybını, Ukrayna için Galiçya ve Batı Volhinya'nın kaybını, Byelo Rusya için ülkenin batı kesiminin kaybını, Litvanya için Vilna'nın kaybını vs. yasallaştıran ve hukuki olarak karara bağlayan Versay anlaşmasının ve onun devamı olarak Locarno'nun — bir dizi devleti parçalayan ve bir dizi karşıtlıklar düğümü atan bu anlaşmanın, Alman-Fransız savaşından sonra Alsas-Loren'i Fransa'dan koparan Alman-Fransız anlaşmasıyla aynı akibeti paylaşmayacağının garantisi nerdedir?

Böyle bir garanti yoktur ve olamaz da.

Nasıl ki, Dawes planı Almanya'da bir devrimin tohumlarını içinde taşıyorsa, Locarno da Avrupa'da yeni bir savaşın tohumlarını içinde taşıyor.

İngiliz muhafazakârları, hem Almanya karşısında "statüko"yu korumak istiyorlar, hem de Almanya'yı Sovyetler Birliği'ne karşı kullanmak istiyorlar. Burada biraz fazla şeye niyetlenmiyorlar mı?

Pasifizmden sözediliyor, Avrupa devletleri arasında barıştan sözediliyor. Briand ve Chamberlain birbirinin kolunda ve Stresemann İngiltere'ye komplimanlar yağdırıyor. Tüm bunlar ufak tefek şeyler. Avrupa tarihinden, yeni bir savaş için güç gruplaşmaları üzerine anlaşmaların yapıldığı her defasında, bu anlaşmaların barış anlaşmaları olarak nitelendirildiğini biliyoruz. Gelecek bir savaşın ögelerini içeren anlaşmalar imzalandı ve böyle anlaşmaların imzalanmasına sürekli olarak barış trompetleri ve barış çığlıkları eşlik etti. Bu vesilelerle sahte barış havarileri hiç eksik olmadı. Almanya'nın galip ve Fransa'nın mağlup çıktığı Alman-Fransız savaşından sonraki dönemin tarihsal olgularını anımsatırım. O dönemde Bismarck, "statüko"yu, yani Almanya'nın Fransa'ya karşı muzaffer savaşından sonra ortaya çıkan durumu korumak için her türlü gayreti gösterdi. Bismarck o

dönemde barıştan yana tavır takındı, çünkü bu barış kendisine, Fransa karşısında bir dizi imtiyazi garantiliyordu. Keza Fransa da, en azından ilk başta, kaybettiği savaştan sonra kendisini toparlamadığı sürece, barıştan yana tavır takındı. Herkesin barıştan sözettiği ve sahte havarilerin, 'Bismarck'ın barışçıl niyetleri' şarkısını söylediği bu dönemde, Almanya ve Avusturya bir anlaşma imzaladılar; daha sonra, gelecek emperyalist savaşın temellerinden birini oluşturacak olan tamamen barışçıl, tamamen pasifist bir anlaşma imzaladılar. 1879'da Avusturya ile Almanya arasında imzalanan anlaşmadan sözediyorum. Bu anlaşma kimlere karşı yönelmişti? Rusya ve Fransa'ya karşı. Bu anlaşmada neden sözediliyordu? Dinleyin:

"Almanya ve Avusturya-Macaristan içten işbirliğinin kimseyi tehdit etmeyeceği, ama Berlin kararlarıyla yaratılan Avrupa barışını pekiştirmeye müsait olduğu düşüncesiyle, majesteleri" (yani her iki kayzer) "bir barış ve karşılıklı savunma birliği kurmayı kararlaştırmışlardır."

Duyuyorsunuz: Almanya ile Avusturya'nın *Avrupa barışı uğruna* içten işbirliği. Bu anlaşma, "barış birliği" olarak nitelendi, oysa bütün tarihçiler, bu anlaşmanın 1914 emperyalist savaşının doğrudan hazırlanmasına hizmet ettiği konusunda hemfikirdir. Avrupa'da barış üzerine, ama gerçekte Avrupa'da savaş üzerine bu anlaşmanın ardılı, diğer bir anlaşma oldu; Rusya ile Fransa arasında 1891 ile 1893 arasında imzalanan elbette ki barış üzerine —başka ne üzerine olabilirdi ki!— anlaşma. Ve ne deniyordu bu anlaşmada? Şöyle deniyordu:

"Barışı koruma gayretiyle aynı şekilde yanıp tutuşan Fransa ve Rusya, aşağıdaki sözleşmeye varmışlardır."

Hangi sözleşme olduğu o sıralar *açıkça* ifade edilmedi. Oysa anlaşmanın gizli bir hükmünde şöyle deniyordu: Bir savaş durumunda, Rusya, Almanya'ya karşı 700 000 ve Fransa (öyle görünüyor) 1 300 000 asker gönderecektir.

Her iki anlaşma da, resmen, tüm Avrupa'da barış, dostluk ve huzur anlaşmaları olarak nitelendirildi.

Tüm bunları kemale erdirmek üzere altı yıl sonra, 1899 yılında, silahlanmanın kısıtlanması sorununun ele alındığı Lahey barış

konferansı toplanır. Bu tam da, Fransa ile Rusya arasındaki anlaşma temelinde, bir savaş halinde yayılma planları hazırlayıp ortaya koymak amacıyla Fransız genelkurmay subaylarının Rusya'ya geldikleri, aynı şekilde Fransız generalleri ile birlikte Almanya'ya karşı gelecek savaş harekâtlarının planını hazırlamak amacıyla Rus genelkurmay subaylarının Fransa'ya gittikleri bir dönemde cereyan etmektedir. Bu, Almanya ve Avusturya genelkurmaylarının, Almanya ve Avusturya'nın işbirliği içinde batıdaki ve doğudaki komşularına saldırma planını saptayıp koşullarını hazırladıkları bir dönemde cereyan etmektedir. Tam bu anda (bütün bunlar elbette kamuoyundan gizli olarak, onun ardında cereyan etmektedir) 1899'da, barışın ilan edildiği ve silahlanmanın kısıtlanması üzerine büyük yalanların yüksek sesle koparıldığı Lahey Konferansı toplanmaktadır.

Burada, yeni bir savaşın hazırlanışını barış gürültüleri ve barış türküleriyle gizlemeye çalışan burjuva diplomasisinin eşi görülmedik ikiyüzlülüğünün bir örneğini görüyorsunuz.

Tüm bunlardan sonra, Milletler Cemiyeti ve Locarno'ya adanan barış marşlarına inanmamız için bir neden var mı? Elbette yok. Bundan dolayı, ne birbirinin koluna atıldıklarında Chamberlain ve Briand'a, ne de komplimanlar yağdırdığında Stresemann'a inanabiliriz. Bundan dolayı, Locarno'nun barış için değil, yeni bir savaş için bir güçler gruplaşması planı olduğuna inanıyoruz.

II. Enternasyonal'in bu sorundaki rolü ilginçtir. İşçileri Locarno'nun bir barış unsuru ve Milletler Cemiyeti'nin barışın odağı olduğuna, Bolşeviklerin ise barıştan yana olmadıkları için Milletler Cemiyeti'ne girmek istemediklerine inandırmak için bütün sanatlarını gösterenler, herşeyden önce II. Enternasyonal önderleridir. Yukarıda söylenenler, özellikle Alman-Fransız savaşından sonra, gerçi barış anlaşmaları olarak nitelendirilen, ancak gerçekte savaş anlaşmaları olan bir dizi anlaşmaya ilişkin örnek olarak gösterdiğim tarihsel olgu malzemesi gözönüne alındığında, II. Enternasyonal'in bütün bu gürültüsü neyi amaçlamaktadır? II. Enternasyonal'in Locarno karşısındaki tavrı neyi kanıtlamaktadır? Bu, II. Enternasyonal'in yalnızca işçi sınıfının burjuva demoralizasyonu için bir örgüt olmakla kalmayıp, aynı zamada Versay barışının tüm haksızlıklarının ahlaki

olarak haklı çıkarılması için de bir örgüt olduğunu kanıtlamaktadır. Bu, II. Enternasyonal'in Antant'ın bir yardımcı örgütü; Locarno ve Milletler Cemiyeti doğrultusundaki faaliyeti ve gürültülü tavrıyla Versay-Locarno rejiminin ortaya çıkardığı bütün haksızlıkları ve bütün baskıları ahlâken haklı çıkarmaya çalışan bir örgüt olduğunu göstermektedir.

4— Galip ülkeler arasındaki karşıtlıklar

Dördüncü karşıtlıklar dizisine, galip ülkeler arasındaki karşıtlıklara geliyorum.

Burada temel olgular, Amerika ile İngiltere arasında bir bloka rağmen; temelini, müttefiklerarası borçları silmeye karşı İngiltere ile Amerika arasında bir anlaşmanın oluşturduğu bir bloka rağmen, bu bloka rağmen, diyorum. Amerika ile İngiltere arasındaki çıkar mücadelesinin zayıflamadığı, aksine güçlendiği şeklinde özetlenebilir. Dünya güçlerinin en temel sorunlarından biri, bugün, petrol sorunudur. Örneğin Amerika'yı alırsak, üretimi, tüm dünya üretiminin yaklaşık yüzde 70'ini, tüketimi ise dünya tüketiminin yüzde 60'ını tutmaktadır., Yani, dünya güçlerinin tüm iktisadi ve askeri faaliyetlerinin candamarını oluşturan bu alanda Amerika, sürekli olarak ve her yerde İngiltere'nin direnişi ile karşılaşmaktadır. Dünya çapındaki iki petrol şirketini —"Standart Oil" ve "Koninklijke Shell"; bunlardan birincisi Amerika'yı, ikincisi İngiltere'yi temsil etmektedir— aldığımızda, bu iki şirket arasındaki mücadelenin, dünyanın petrol bulunan her yerinde cereyan ettiğini görürüz. Bu, Amerika ile İngiltere arasında bir mücadeledir. Çünkü petrol sorunu, gelecek savaşta kumanda'nın kimin elinde olacağı, kimin daha çok petrole sahip olduğuna bağlı olduğundan, bir ölüm-kalım sorunudur. Dünya sanayine ve ticaretine kimin hakim olacağı, kimin daha çok petrole sahip olacağına bağlıdır. İleri ülkelerin filoları kazan dairelerinde petrol yakmaya geçeli beri, petrol, dünya devletlerinin gerek barış- gerek savaş dönemlerinde üstünlük kurma mücadelelerinde candamarı haline gelmiştir. Ve tam da bu alanda, İngiliz petrol şirketleri ile Amerikan petrol şirketleri arasında, Amerika ile İngiltere arasındaki görüşmelerin

tarihinden ve bu zemin üstündeki çatışmalarının tarihinden de görülebileceği gibi, kuşkusuz her zaman açığa vurulmayan, ama sürekli olarak mevcut olan ve kızışarak devam eden bir ölüm-kalım mücadelesi kopmaktadır. Amerika Dışişleri Bakanı olduğu dönemde Hughes'un petrol sorununda İngiltere'ye saldırdığı bir dizi notayı anımsamak yeter. Mücadele kâh gizli, kâh açık yürütülmektedir: Güney Amerika'da, İran'da, Avrupa'da, Romanya ve Galiçya'nın petrol bölgelerinde, dünyanın bütün kıtalarında. Amerika ile İngiltere arasında Çin'deki çıkar mücadelesi gibi hiç de önemsiz olmayan bir olguyu tamamen bir kenara bırakıyorum. Burada, İngiltere'yi kovmak ve Çin yolunu kendisine açabilmek amacıyla, yumuşak davranan ve İngiliz lordlarının kendilerini henüz kurtaramadıkları vahşi sömürgeci yöntemlerden kendini arınmış tutan Amerika'nın, Çin'de adım başında İngiltere'yi oyuna getirmeyi başardığı gizli bir mücadelenin cereyan ettiğini pekâlâ biliyorsunuz. Elbette İngiltere buna kayıtsız kalamaz.

İngiltere ile Fransa arasında, Avrupa kıtası üzerinde üstünlük sağlama mücadelesinden çıkan çıkar karşıtlıklarına daha yakından değinmek istemiyorum. Bu herkesçe bilinen bir olgudur. İngiltere ile Fransa arasındaki çıkar mücadelesinin yalnızca kıta üzerinde değil, aynı zamanda sömürgelerde de hegemonya sorunu etrafında döndüğü de keza açıktır. Basına, Suriye ve Fas'ta Fransız emperyalizmine karşı savaşın, İngiltere'nin katılımıyla örgütlendiğine dair haberler sızdı. Elimde buna ilişkin belge yok, ancak bu haberlerin tümüyle asılsız olduğunu sanmıyorum.

Ayrıca, Amerika ile Japonya arasındaki çıkar karşıtlıklarından da sözetmek istemiyorum — keza bunlar da bilinmektedir. Bunların hangi amaçla yapıldığını kavramak için, Amerikan filosunun Pasifik Okyanusundaki en son manevralarını ve Japon filosunun manevralarını anımsamak yeter.

Son olarak, herkesi şaşırtacak bir olguya, galip ülkelerdeki muazzam silahlanma olgusuna dikkat çekmek zorundayım. Galiplerden, galip devletler arasındaki karşıtlıklardan sözediyorum. Bu galipler kendilerini müttefikler olarak adlandırıyor. Ancak, Amerika, Antant'a mensup değil, ama onunla ittifak içinde Almanya'ya karşı savaştı. Ve şimdi bu müttefikler bütün güçleriyle silahlanıyorlar.

Kime karşı silahlanıyorlar? Antant ülkeleri daha önceleri silahlandıklarında, Almanya'yı gösterip, Almanya'nın dişine kadar silahlı olduğunu ve dünya barışını tehdit ettiğini, bundan dolayı da, kendilerini savunmak için silahlanmanın zorunlu olduğunu söylüyorlardı. Peki, ya şimdi? Şimdi Almanya, silahlı güç olarak artık mevcut değil: silahsızlandırılmış bulunuyor. Oysa bugün galip ülkelerde görülmemiş derecede silahlanılıyor. Örneğin Fransa'da hava filosunun korkunç büyümesi nasıl açıklanmalı? İngiltere'de genelde silahlanmanın, özelde de savaş donanmasının korkunç büyümesi nasıl açıklanmalı? Amerika ve Japonya'da savaş donanmasının korkunç büyümesi nasıl açıklanmalı? Almanya'yı birlikte yenilgiye uğratan ve silahsızlandıran "müttefik" baylar, kimden ve neden korkuyorlar? Ne'den korkuyorlar ve ne amaçla silahlanıyorlar? Yüksek sesle barıştan sözeden ve birbirlerini resmen dost olarak adlandıran müttefiklerin, kudurmuşsacasına, "olmayan" bir düşmana karşı silahlandıklarını görmeyen —güya görmeyen— II. Enternasyonal'in pasifizmi nerde kalıyor? Milletler Cemiyeti ve II. Enternasyonal, çılgınca silahlanmaya bir son vermek için ne yaptılar? Silahlanmanın devamı halinde, "topların kendiliğinden ateş alacağını" bilmiyorlar mı? Milletler Cemiyeti ve II. Enternasyonal'den yanıt beklenmesin. Burada sözkonusu olan, galip ülkeler arasındaki çıkar mücadelesinin kabarması ve güçlenmesi, bunlar arasında bir çatışmanın kaçınılmaz hale gelmesi ve bunların yeni bir savaş öncesinde bütün güçleriyle ve bütün araçlarla silahlanmasıdır. Bu anlamda, önümüzde galip devletler arasında dostça bir barışın değil, tam tersine silahlı bir barışın, savaş tohumlarını içinde taşıyan bir silahlı barışın durduğunu söylersem, abartmış olmam. Şimdi galip ülkelerde cereyan eden şey, 1914 öncesinde varolan durumu —silahlı barış durumunu— çok anımsatıyor.

Avrupa'nın egemenleri şimdi, pasifist gürültü-patırtıyla gözleri bu olgudan başka yana çelmeye çalışıyorlar. Ama bu pasifizmin değerinin ne olduğunu ve buna hangi önemin biçilmesi gerektiğini daha önce söyledim. Bolşevikler, Cenova'dan bu yana silahsızlanma talep ediyorlar[52]. II. Enternasyonal ve diğer pasifist gevezeler neden bizim önerimizi desteklemiyorlar?

Bu durum bir kez daha, Avrupa'nın köleleşme pahasına elde

ettiği istikrarın, geçici, kısmi istikrarın kalıcı olmadığını kanıtlamaktadır, çünkü, galip ülkelerle mağlup ülkeler arasındakiler şöyle dursun, galip ülkeler arasındaki karşıtlıklar bile büyümekte ve keskinleşmektedir.

5— Kapitalist dünya ve Sovyetler Birliği

Beşinci karşıtlıklar dizisine, Sovyetler Birliği ile kapitalist dünya arasındaki karşıtlıklara geliyorum.

Bu alandaki temel şey, artık her yeri kapsayan bir dünya kapitalizminin olmamasıdır. Sovyetler Birliği'nin ortaya çıkmasından sonra, eski Rusya'nın Sovyetler Birliği'ne dönüşmesinden sonra, o zamandan beri, herşeyi kapsayan dünya kapitalizmi sona ermiştir. Dünya, iki kampa bölünmüştür: emperyalizm kampı ve emperyalizme karşı mücadele kampı. Saptanması gereken ilk şey budur.

Bu alanda saptanması gereken ikinci şey, kapitalist ülkelerin başında iki en etkin ülkenin —Anglo-Amerikan ittifakı olarak İngiltere ve Amerika'nın— durduğu şeklinde özetlenebilir. Emperyalizmden hoşnutsuz olan ve ona karşı ölüm-kalım mücadelesi verenlerin başında ise bizim ülkemiz, Sovyetler Birliği gelmektedir.

Üçüncüsü, dünyada iki tayin edici, ama birbirinin karşıtı çekim merkezinin ve buna uygun olarak bu merkezlere doğru iki eğilim oluştuğu olgusudur: burjuva hükümetler için çekim merkezi olarak İngiltere-Amerika, ve Batı'nın işçileri ve Doğu'nun devrimcileri için — Sovyetler Birliği. İngiltere-Amerika, zenginlikleri ile kendine çekiyorlar; onlardan kredi alınabilir. Sovyetler Birliği, devrimci deneyimleri ile, işçilerin kapitalizmden ve ezilen halkların emperyalizmden kurtuluşu uğruna mücadeledeki deneyimleri ile kendine çekiyor. Avrupa işçilerinin ve Doğu'nun devrimcilerinin ülkemize olan eğilimlerinden sözediyorum. Bir Avrupalı işçi için ya da ezilen ülkelerden bir devrimci için bizde kalmanın ne anlama geldiğini, nasıl taban tepereк bize geldiklerini, yeryüzündeki tüm dürüst ve devrimci olanın nasıl bizim ülkemize yöneldiğini biliyorsunuz.

İki kamp, iki çekim merkezi.

Dördüncüsü, o kampta, kapitalizm kampında çıkar birliğinin ve dayanışmanın olmaması, orada çıkar mücadelesinin, bozuşmanın, galiplerle mağluplar arasındaki mücadelenin, bizzat galipler arasındaki mücadelenin, bütün emperyalist ülkelerin sömürgeler ve kârlar uğruna karşılıklı mücadelesinin egemen olması ve bunun sonucu olarak bu kampta istikrarın sürekli olamayacağı olgusudur. Buna karşılık ülkemizde sağlıklı ve güçlenen bir istikrar, ekonomimizde büyüme ve sosyalist inşamızda ilerleme görüyoruz, ve tüm kampımızda gerek Doğu'nun gerekse Batı'nın tüm hoşnutsuz unsurları ve tabakaları ülkemiz proletaryası etrafında tedricen, giderek artan ölçüde birleşiyorlar, Sovyetler Birliği etrafında birleşiyorlar.

Orada, kapitalizmin kampında ikilik ve ihtilaf hakimdir. Burada, sosyalizm kampında, bütünlük ve ortak düşmana karşı —emperyalizme karşı— sürekli olarak güçlenen bir çıkar birliği hakimdir.

Beşinci karşıtlıklar dizisinden, kapitalizm dünyası ile Sovyetler dünyası arasındaki karşıtlıklardan dikkat çekmek istediğim temel olgular bunlardır.

Tüm dünyanın devrimci ve sosyalist unsurlarının ülkemiz proletaryasına yönelimi diye adlandırdığım olgu üzerinde özellikle durmak istiyorum. Ülkemize gelen işçi delegasyonlarını; sadece tahrip etmeye değil, aynı zamanda yeni bir şeyi inşa etmeye de yetenekli olduğumuz konusunda kendilerini ikna etmek amacıyla inşa eserimizin her parçacağını özenle gözden geçiren delegasyonları düşünüyorum. Bu işçi delegasyonlarının —işçilerin ülkemize olan bu ziyaretlerinin—, Batı'nın işçi hareketinin gelişmesinin tüm bir aşamasını yansıtan bu delegasyonların önemi nerde yatmaktadır? Sovyet Devletinin yöneticilerinin, İngiliz işçi delegasyonunu, Alman işçi delegasyonunu nasıl kabul ettiğini duydunuz. Çeşitli idari dalları yöneten yoldaşlarımızın, işçi delegasyonlarına yalnız bilgi vermekle yetinmeyip, onlara doğrudan hesap verdiklerine dikkat ettiniz mi? Ben o sıra Moskova'da değildim, dışardaydım, ama Yüksek Ekonomi Konseyi Başkanı Cerjinski yoldaşın, Alman işçi delegasyonuna yalnızca bilgi vermekle yetinmeyip, aynı zamanda doğrudan hesap verdiğini gazetelerden okudum. Bu, yaşantımızda özellikle dikkat

edilmesi gereken yeni ve özel bir şeydir. Petrol sanayimizin yöneticilerinin, Grozni'de Kossior ve Bakû'da Serebrovski'nin, işçi delegasyonlarına bir geziye katılanlara bilgi verir gibi bilgi vermekle yetinmeyip, aksine sanki daha üst bir denetim organına hesap verir gibi hesap verdiklerini okudum. Halk Komiserleri Konseyi'nden ve Merkez Yürütme Komitesi'nden, dışarda taşradaki yürütme komitelerine kadar en yüksek makamların, Batı'nın işçi sınıfının inşamız üzerindeki, işçi devletimiz üzerindeki dostça, kardeşçe denetiminin cisimleşmesi olarak gördükleri işçi delegasyonlarına hesap vermeye nasıl hazır olduklarını okudum.

Tüm bu olgular neyi göstermektedir? İki şeyi: Birincisi, Avrupa işçi sınıfının, en azından Avrupa işçi sınıfının devrimci kesiminin, devletimizi kendi öz çocuğu olarak gördüğünü, işçi sınıfının merak gidermek için değil, bariz bir şekilde burada inşa ettiğimiz herşeyden kendini manen sorumlu hissettiği için, bizde ne yapıldığını, nasıl yapıldığını görmek için delegasyonlarını ülkemize gönderdiğini. Bu olgular, ikincisi, ülkemizi evlat edinen ve kendi öz çocuğu olarak gören Avrupa proletaryasının devrimci kesiminin, onu savunmayı ve gerekirse onun uğruna savaşmayı üstlendiğini göstermektedir. Bana, ne kadar demokratik olursa olsun, kendisini başka ülkelerden işçilerin denetimine sunmaya cesaret eden bir başka devlet gösterin! Böyle bir devlet gösteremezsiniz, çünkü dünya üzerinde böyle bir devlet yok. Yalnızca bizim devletimiz, işçilerin ve köylülerin devleti, böyle bir adım atmaya yeteneklidir. Ama biz işçi delegasyonlarına maksimum ölçüde güven gösterdiğimizde, ülkemiz de böylelikle Avrupa işçi sınıfının maksimum ölçüde güvenini kazanmaktadır. Ve bize gösterilen bu güven, bizim için her türlü krediden daha değerlidir, çünkü işçilerin devletimize olan bu güveni, emperyalizme ve onun müdahaleci oyunlarına karşı en önemli panzehirdir.

Bu, devletimizle Batı'nın proletaryası arasındaki ilişkilerde işçilerin ülkemizi ziyaretleri sonucu gerçekleşen ve gerçekleşmekte olan değişikliğin temelidir. Bu, çoğu kişinin kavramadığı, ama şimdi tayin edici olan yeni şeydir. Çünkü eğer Avrupa işçi sınıfının bir parçası olarak, onun çocuğu olarak görülüyorsak ve Avrupa işçi sınıfı bundan yola çıkarak manevi sorumluluğu üstleniyorsa ve diyelim ki

bir müdahale durumunda devletimizi kapitalizme karşı koruma görevini üstleniyorsa, çıkarlarımızı emperyalizme karşı koruma görevini üstleniyorsa, bu neyin kanıtıdır? Güçlerimizin yalnızca günden güne değil, aynı zamanda saat başı büyüdüğünün ve büyüyeceğinin kanıtıdır. Kapitalizmin zayıflığının günden güne değil, aynı zamanda saat başı artacağının kanıtıdır. Çünkü işçiler olmaksızın bugün savaş yürütmek mümkün değildir. Eğer işçiler ülkemize karşı savaş sürdürmek istemezse, onu, kaderi kendilerini yakından ilgilendiren kendi öz çocukları olarak görürlerse, bu durumda ülkemize karşı bir savaş olanaksızlaşır. Ülkemizin işçileri ile Batı'nın işçileri arasındaki dayanışmanın güvencesi olarak ve dostluk bağlarının güçlendirilmesinin güvencesi olarak bütün gücümüzle teşvik etmek zorunda olduğumuz şimdiye kadarki ve gelecekteki ziyaretlerin gizi, kökü, anlamı budur.

Ülkemizi ziyaret eden işçi delegasyonlarının sayısı üzerine birkaç söz söylemek belki de gereksiz olmayacaktır. Geçenlerde, Moskova Konferansında bir yoldaşın, Rikov'a şöyle bir soru yönelttiğini duydum: "Bu delegasyonlar bize fazla paraya mal olmuyor mu?" Yoldaşlar, böyle konuşulmamalıdır. Bize gelen işçi delegasyonlarından asla böyle sözedilmemelidir. Böyle konuşmak rezalettir. Delegelerini bize gönderen Batı'nın işçi sınıfına yardım sözkonusu olduğunda, iktidarı ele geçiren işçi sınıfının yalnızca kapitalizmi yıkmaya değil, aynı zamanda sosyalizmi inşa etmeye de muktedir olduğu konusunda kendi kendilerini ikna etmek için onlara yardım etmek sözkonusu olduğunda, hiçbir masraftan ve fedakârlıktan kaçınamayız ve kaçınmamalıyız. Onlar, Batı'nın işçileri, en azından birçoğu, hâlâ, işçi sınıfının burjuvazi olmaksızın yapamayacağına inanıyor. Bu önyargı, Batı'nın işçi sınıfının, kendisine sosyal-demokratlar tarafından aşılanan baş hastalığıdır. Batı'nın işçi sınıfına, iktidarı ele geçiren işçi sınıfının, yalnızca eskiyi yıkmaya değil, aynı zamanda sosyalizmi inşa etmeye de muktedir olduğu konusunda delegeleri aracılığıyla kendisini ikna etme olanağı vermek için, hiçbir fedakârlıktan çekinmeyeceğiz. Batı'nın işçi sınıfına, kendileri için orada, Batı'da uğrunda mücadele edilmeye değer ve onu kapitalizme karşı savunmanın değdiği dünyanın tek işçi devletinin ülkemiz olduğu konusunda kendilerini ikna etme olanağı vermek için, hiçbir

fedakârlıktan kaçınmayacağız. *(Alkışlar.)*

Üç tür delegasyon bizi ziyaret etti: Aydın, öğretmen vs. delegasyonları, yetişkin işçi delegasyonları, bunların sayısı yuvarlak hesap 10'du, ve işçi gençlik delegasyonları. Yaklaşık olarak 550 delege ve gezi katılımcısı ülkemize geldi. Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'ne başvuruda bulunmuş 16 delegasyon daha beklenmektedir. Ülkemiz işçi sınıfıyla Batı işçi sınıfı arasındaki bağları daha da pekiştirmek ve böylelikle tüm ve her türlü müdahale imkanına karşı bir duvar çekebilmek için bu ziyaretleri teşvik etmeye devam edeceğiz.

Kapitalizmi kemiren temel karşıtlıkların karakteristik özellikleri bunlardır.

Tüm bu karşıtlıklardan ne sonuç çıkmaktadır? Bunlar neyi kanıtlamaktadır? Kapitalist dünyanın, kapitalizmi güçten düşüren bir dizi iç çelişki tarafından kemirildiğini, öte yandan bizim dünyamızın, sosyalizm dünyasının sürekli olarak giderek artan ölçüde birleştiğini, bünyesi içinde pekiştiğini ve bunun sonucu olarak tam da bu zemin üzerinde, bize karşı savaşa bir son verdiren ve Sovyet Devleti'yle kapitalist devletlerin "barışçıl birarada yaşama" aşamasını başlatan o geçici güçler dengesinin ortaya çıktığını kanıtlamaktadır.

Şimdi bir savaş dönemi yerine bir "barışçıl bir arada yaşama" aşamasında olmamıza keza etkide bulunan iki olguyu daha belirtmek istiyorum.

Birinci olgu, Amerika'nın şu aşamada Avrupa'da bir savaş istememesidir. Avrupa'ya adeta şöyle diyor: Sana milyarlar verdim, öyleyse gıkını çıkarma, para almaya devam etmek istiyorsan, senin paranın mahvolmasını istemiyorsan, rahat dur ve çalış, para kazan ve borçlarının faizini öde. Kanıtlamaya gerek yok ki, Amerika'nın bu öğüdü, Avrupa için tayin edici söz olmasa bile, etkisiz kalamaz.

İkinci olgu, proleter devrimin ülkemizdeki zaferinden beri, dev pazarlara ve dev hammadde kaynaklarına sahip dev gibi koskoca bir ülkenin, kapitalizmin dünya sisteminden kopmasıdır; ki bu elbette Avrupa'nın iktisadi durumu üzerinde etki yapmadan kalamazdı. Dünyanın altıda birinin kaybı, ülkemizin pazarlarının ve hammadde kaynaklarının kaybı, kapitalist Avrupa için, üretimin kısıtlanması ve

derinden sarsılması anlamına gelmektedir. Böylece, Avrupa sermayesinin ülkemizden, pazarlarımızdan ve hammadde kaynaklarımızdan yalıtılmışlığına bir son vermek için, pazarlarımıza ve hammadde kaynaklarımıza girebilmek için, bizimle belirli bir "barışçıl birarada yaşama" devresine girmeye yanaşmak zorunlu oldu; çünkü aksi taktirde, anlaşıldığı üzere, Avrupa'da iktisadi istikrarı sağlamanın başka bir olanağı yoktur.

6— SSCB'nin dış politik durumu

Tüm dünyada sosyalizm kampı ile kapitalizm kampı arasında belirli bir güçler dengesine yolaçan ve savaş dönemini, kısa bir nefes molasından tüm bir dönemi kapsayan bir nefes molası yapan bir nefes molası aşamasının izlemesini sağlayan ve bize kapitalist dünya ile belirli bir, İlyiç'in ifade ettiği gibi, "işbirliği" kurma olanağı veren tüm etkenler bunlardır.

Başlamış olan ve sürecek olan Sovyetler Birliği'nin "tanınması" dönemi bundandır.

Bizi "tanıyan" ülkeleri saymak istemiyorum. Sanıyorum, bizi tanımayan büyük ülkelerden yalnızca Amerika kaldı. "Tanınmalar"dan sonra, örneğin Almanya ve İtalya ile ticaret anlaşmaları imzaladığımız üzerinde uzun uzun konuşmak istemiyorum. Dış ticaretimizin önemli ölçüde büyüdüğü ve bize pamuk satan bir ülke olarak Amerika'nın buna özellikle ilgi duyduğu ve bizden tahıl ve tarımsal ürünler satın alan ülkeler olarak İngiltere ve Almanya'nın da buna ilgi duydukları üzerine de uzun uzun konuşmak istemiyorum. Ama şunu söylemek gerekir. İçinde bulunduğumuz yıl, kapitalist ülkelerle "ortaklaşa birarada yaşama" döneminin başlamasından bu yana, kapitalist dünyayla ticaret alanında az biraz büyük çaplı, yararlı ve kapsamlı ilişkiler kurduğumuz ilk yıl oldu.

Bu elbette, bütün, deyim yerindeyse, zımnî ihtiraz kayıtlarının, bütün, nasıl demek gerekir, devletimizde Batı devletleri arasında varolan ve varolmaya devam eden taleplerin ve karşı-taleplerin artık tümüyle ortadan kaybolduğu anlamına gelmemektedir. Bizden borçları

ödememizi istediklerini biliyoruz. Avrupa bunu henüz unutmadı ve her halükârda kısa zamanda unutmayacak. Bize, Avrupa'ya olan savaş-öncesi borçlarımızın 6 milyar tuttuğu söyleniyor, savaş borçlarının da 7 milyar rublenin üzerinde olduğu tahmin ediliyor, böylece ortaya toplam 13 milyar çıkıyor. Paranın değer kaybı gözönünde tutulursa ve bu miktardan kenar devletlerin payı çıkarılırsa, bu durumda, Batı Avrupa devletlerine olan borcumuzun 7 milyardan az olmadığı sonucu çıkıyor. İngiltere, Fransa ve Amerika'nın içsavaş sırasındaki müdahalesinden doğan bizim karşı taleplerimizin (Larin'in yaptığı hesap temel alınırsa) 50 milyar ruble tuttuğu, yani bize olan borçların bizim borçlarımızın beş katı olduğu bilinmektedir. *(Larin'in sesi:* "Bunu alacağız!") Larin yoldaş, bunu günün birinde alacağımızı söylüyor. *(Gülüşmeler.)* Maliye Halk Komiserliği'nin yaptığı gibi, hesap daha sıkı tutulursa, yine de en az 20 milyar çıkmaktadır ortaya. Biz yine de kârdayız. *(Gülüşmeler.)* Ama kapitalist ülkeler buna razı olmak istemiyorlar, ve biz onların listelerinde hâlâ borçlu olarak geçiyoruz.

Bu temelde, bizde, kapitalistlerle görüşmelerde engeller ve duraklamalar çıkmaktadır. İngiltere'yle öyle oldu, Fransa'yla da herhalde öyle olacak.

Partimizin Merkez Komitesi bu sorunda hangi tavrı takınıyor?

MacDonald ile yapılan anlaşmanın imzalanması sırasında tavrı[53].

Ülkemizin, Çarlık borçlarının feshedilmesine[54] ilişkin 1918 yılındaki yasasını kaldıramayız. Bu yasanın zemininde kalacağız. İlan edilmiş bulunan ve mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesini bizde yasal olarak sağlama alan kararnameleri feshedemeyiz. Bu yasaların zemininde duruyoruz ve onları gelecekte de terketmeyeceğiz. Ama pratik görüşmelerde, gerek İngiltere gerek Fransa için, eski Çarlık borçlarıyla ilgili olarak, bir şeyler ödemek ve karşılığında da bir şeyler almak şeklinde belli istisnalar yapmak konusunda isteksiz değiliz. Yine, eski özel mülk sahiplerini, yine bu imtiyazların köleleştirici koşullara bağlı olmaması koşuluyla, imtiyaz tanıma yoluyla memnun etmek konusunda da isteksiz değiliz. MacDonald ile bu temelde bir anlaşmaya varmayı başardık. Bu görüşmelerin temelinde, savaş

borçlarının fiilen feshedilmesi düşüncesi yatıyordu. Ve tam da bundan dolayı bu anlaşma boşa çıkarıldı. Kimin tarafından? Kuşkusuz, Amerika tarafından. Amerika, Rakovski ile MacDonald arasındaki görüşmelere katılmasına rağmen, MacDonald ile Rakovski belirli bir anlaşma taslağı konusunda anlaşma sağlamalarına rağmen, bu anlaşma taslağı iki tarafa da bir çıkış yolu göstermesine ve bu taslakta iki tarafın da çıkarları az çok gözönünde bulundurulmasına rağmen, bu taslak, savaş borçlarının feshinden yola çıktığı ve ama Amerika bir örnek durum yaratmak ve böylelikle Avrupa'nın kendisine olan milyarlar tutarındaki borçlarını kaybetmek istemediğinden, o, yani Amerika, "akıl hocalığı" tasladı ve anlaşma sağlanamadı.

Buna rağmen, bugün de sözü edilen taslağın zemininde duruyoruz.

Dış politika sorunlarımızdan, rapor döneminde ortaya çıkan sorunlardan, Hükümetimizle Batı Avrupa hükümetleri arasındaki karşılıklı ilişkilere ilişkin özellikle hassas ve tartışmalı sorunlardan iki sorunu belirtmek istiyorum: Birincisi, İngiliz muhafazakârları tarafından sürekli olarak değinilen ve daha da değinilecek bir sorun, propaganda sorunu, ve ikincisi, Komünist Enternasyonal sorunu.

Gerek Avrupa'da gerekse de sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde emperyalizme karşı özel bir propaganda yürütmekle suçlanıyoruz. İngiliz muhafakazârları, komünistlerin, İngiliz imparatorluğunun iktidarını yıkmayı meslek edinmiş kişiler olduğunu iddia ediyor. Burada tüm bunların tamamen zırva olduğunu açıklamak isterim. İşçi delegasyonları kendiliklerinden bize gelip, bizdeki ilişkileri görüp, bu ilişkilerin bilgisini bütün Batılı ülkelere taşıyalı beri, ne Batı'da ne de Doğu'da özel bir propagandaya ihtiyacımız yok. Bizim başka propagandaya ihtiyacımız yok. Bu, Sovyet sistemi lehinde ve kapitalist sisteme karşı yapılacak en iyi, en güçlü ve en etkin propagandadır. *(Alkışlar.)*

Doğu'da propaganda yürüttüğümüz söyleniyor. Bunun da tamamen zırva olduğunu iddia ediyorum. Doğu'da özel bir propagandaya ihtiyacımız yoktur, çünkü devlet düzenimizin ülkemizin çok çeşitli milliyetlerden halklarının birarada yaşaması ve kardeşçe ortak çalışması temelinde inşa edildiği gayet iyi bilinmektedir.

Ülkemize gelip yarım yıl burada kalan her Çinli, her Mısırlı, her Hindistanlı, ülkemizin, ezilen halkların ruhunu anlayan ve eski ezen ulus proletaryası ile eski ezilen ulus proletaryası arasındaki ortak çalışmayı rayına sokmayı bilen tek ülke olduğu konusunda kendi kendini ikna etme olanağına sahiptir. Bizim Doğu'da, Çin'den, Hindistan'dan, Mısır'dan bize gelen, bizde çalışan, olup biteni gören delegasyonların, bizim ilişkilerimizin bilgisini dünyaya taşımasından başka bir propagandaya, bir ajitasyona ihtiyacımız yoktur. Bu en iyi propagandadır ve propagandanın bütün biçimlerinin, bütün türlerinin en etkilisidir.

Ama İngiliz imparatorluğunu çökertebilecek ve kesinlikle de çökertecek bir güç vardır. Bunlar İngiliz muhafazakârlarıdır. İngiliz imparatorluğunu kesinlikle, kaçınılmaz olarak çöküşe götürecek olan güçlerdir onlar. İktidara geldiklerinde muhafazakârların izledikleri politikayı sırf düşünmek bile yeter[55]. Neyle başladılar? Mısır'a gem vurmakla, Hindistan üzerindeki baskıyı artırmakla, Çin'e müdahale etmekle vs. başladılar. Muhafazakârların politikası budur. İngiliz lordları başka bir politika yürütmekte yeteneksizlerse, bunda kim suçludur, ya da kim suçlanmalıdır? Muhafazakârların, eğer bu yolda gitmeye devam ederlerse, iki kere ikinin dört ettiği gibi Britanya imparatorluğunu çökerteceklerini kavramak onca zor mu?

Komintern üzerine birkaç söz. Batı'da, emperyalizmin paralı askerleri ve sahte mektup yazarları tarafından, Komintern'in bir komplocular ve teröristler örgütü olduğu, komünistlerin Batı ülkelerinde dört bir tarafı gezerek Avrupalı iktidar sahiplerine karşı komplolar kışkırttığı dedikoduları yayılmaktadır. Diğer şeylerin yanısıra, Sofya-Bulgaristan'daki patlama ile komünistlerin ilişkisi kuruluyor. Eğer tümüyle cahil bir ahmak ve satılmış bir kişi değilse, her kültürlü insanın, komünistlerin bireysel terörün teori ve pratiğiyle bir ilişiğinin olmamış olduğunu, olmadığını ve olamayacağını; komünistlerin tek tek bireylere karşı komplo teorisi ve pratiğiyle bir ilişiğinin olmamış olduğunu, olmadığını ve olamayacağını bilmek zorunda olduğunu burada dile getirmek, ilan etmek istiyorum. Komintern'in teori ve pratiği, kapitalizme karşı devrimci kitle hareketini örgütlemektir. Bu doğrudur. Bu, komünistlerin görevidir. Yalnızca kara cahiller ve ahmaklar, komployu ve bireysel terörü,

devrimci kitle hareketi içinde Komintern'in politikasıyla karıştırabilirler.

Japonya üzerine birkaç söz. Batı'da bazı düşmanlarımız ellerini oğuşturuyor: Çin'de devrimci bir hareket başladı, elbette, diyorlar, Bolşevikler Çin halkını rüşvetle kandırdı —400 milyonluk bir halkı başka kim kandırabilir ki?—, ve bu, "Ruslarla" Japonların kapışmasına yol açacak. Bütün bunlar saçmadır yoldaşlar. Çin'deki devrimci hareketin güçleri sınırsızdır. Bunlar daha henüz doğru dürüst etkisini bile göstermemiştir. Etkisini daha gelecekte gösterecektir. Bu güçleri görmeyen ve bunları yeterince hesaba katmayan Batı'daki ve Doğu'daki iktidar sahipleri, bunun zararlarını çekeceklerdir. Biz devlet olarak bu gücü hesaba katmamazlık edemeyiz. Çin'in bugün, bir devlet halinde birleştiğinde Amerika'nın önünde duran, bir devlet halinde biçimlendiği ve birleştiğinde Almanya'nın önünde duran, birleştiği ve kendisini iç ve dış düşmanlardan kurtardığında İtalya'nın önünde duran sorunun aynısı bir sorunla karşı karşıya olduğu görüşündeyiz. Halk ve adalet burada tümüyle Çin devriminin yanındadır. Çin halkını emperyalistlerin boyunduruğundan kurtarma ve Çin'i bir devlet halinde birleştirme mücadelesinde Çin devriminin bizim sempatimize sahip olmasının ve olmaya devam edeceğinin nedeni budur. Bu gücü hesaba katmayan ya da katmak istemeyen, muhakkak kaybeden olacaktır. Japonya'nın, ilerleyen ve yoluna engel olarak dikilen herşeyi silip süpüren Çin'deki ulusal hareketin artan gücünü keza hesaba katması gerektiğini kavrayacağına inanıyorum. Çang Tso-lin, bunu kavramadığından çöküyor. Ama o aynı zamanda, tüm politikasını SSCB ile Japonya arasında anlaşmazlıklar üzerine, bizimle Japonya arasındaki ilişkilerin kötüleşmesi üzerine kurduğu için çökmektedir. Politikasını bizimle Japonya arasında anlaşmazlıklar üzerine, ilişkilerin kötüleşmesi üzerine kuran Mançurya'daki her general, her iktidar sahibi, mutlaka çökecektir. Yalnızca politikasını bizimle Japonya arasındaki ilişkilerin düzelmesi üzerine ve bizim Japonya'ya yakınlaşmamız üzerine kuran birisi, böyle bir general ve iktidar sahibi, Mançurya'da sağlam bir şekilde sallanmadan iktidarını koruyabilir; çünkü bizim, Japonya ile ilişkilerimizin sertleşmesine yol açabilecek çıkarlarımız yoktur. Çıkarımız, ülkemizin Japonya'ya yakınlaşması yönündedir.

7— *Partinin görevleri*

Dış politik durumla bağıntı içinde Partimizin görevlerine geliyorum.

Partinin görevlerinin burada iki çalışma alanında çevrelenmesi gerektiğine inanıyorum: ***uluslararası*** devrimci hareket alanı ve Sovyetler Birliği'nin ***dış politikası*** alanı.

Uluslararası devrimci hareket alanında görevler nelerdir?

Görevler, ilk olarak, Batı'daki komünist partilerini sağlamlaştırma çizgisinde, işçi kitlelerinin çoğunluğunun komünist partileri tarafından kazanılması çizgisinde çalışmaktır. İkinci olarak, Batı'nın işçilerinin sendikal birlik mücadelesinin, Birliğimizin proletaryası ile kapitalist ülkelerin proletaryası arasındaki dostluğun pekiştirilmesi mücadelesinin güçlendirilmesi çizgisinde çalışmaktır. Yukarıda sözünü ettiğim ve önemini belirttiğim ziyaretler buna dahildir. Üçüncüsü, ülkemiz proletaryası ile ezilen ülkelerin kurtuluş hareketleri arasındaki birliğin pekişmesi çizgisinde çalışmaktır, çünkü bunlar, emperyalizme karşı mücadelede bizim müttefiklerimizdir. Ve dördüncüsü, ülkemizde sosyalist unsurun, bu unsurun kapitalist unsur üzerindeki zaferi anlamında, bütün ülkelerin işçilerinin devrimcileştirilmesi için tayin edici önemde olan bir zafer anlamında, güçlendirilmesi çizgisinde çalışmaktır. Genellikle yoldaşlar, Partimizin uluslararası devrimci hareket alanındaki görevlerinden sözettiklerinde, kendilerini ilk üç görevle sınırlamakta ve dördüncü görevi unutmaktadırlar; ülkemizdeki mücadelemizin, ülkemizdeki sosyalist unsurun kapitalist unsur üzerindeki zaferi için mücadelenin, aynı zamanda dünya çapında, uluslararası bir öneme sahip olduğunu unutuyorlar; çünkü ülkemiz uluslararası devrimin üssüdür, çünkü ülkemiz, uluslararası devrimci hareketi geliştirmenin ana kaldıracıdır, ve bizde inşa gerekli tempoyla ilerlediğinde, bu, uluslararası devrimci harekette çalışmamızı tüm diğer alanlarda da, tam da Partinin bizden talep ettiği gibi yürüttüğümüz anlamına gelmektedir.

Partinin uluslararası devrimci hareket alanındaki görevleri bunlardır.

Ve şimdi de, Partinin, Birliğimizin ***dış*** politikası alanındaki

görevleri.

Birincisi, yeni savaşlara karşı mücadele çizgisinde, devamla, barışın korunması ve kapitalist ülkelerde normal denilen ilişkilerin sağlanması çizgisinde çalışmak. Hükümetimizin politikasının, dış politikamızın temeli, barış düşüncesidir. Barış uğruna mücadele, yeni bir savaşa karşı mücadele, yeni bir savaşın hazırlanması doğrultusunda atılan tüm adımların teşhiri, pasifizm bayrağıyla pratikte savaş hazırlıklarını gizleyen adımların teşhiri — görevimiz budur. Tam da bu nedenle Milletler Cemiyeti'ne girmek istemiyoruz, çünkü Milletler Cemiyeti, savaş hazırlıklarının gizlenmesi örgütüdür; çünkü, Milletler Cemiyeti'ne girmek için, Litvinov yoldaşın doğru bir şekilde dile getirdiği gibi, ya örs ya da çekiç olmak gerekmektedir. Ama biz, ne zayıf halklar için çekiç, ne de güçlüler için örs olmak istiyoruz. Biz, ne birini ne de diğerini istiyoruz, biz barıştan yanayız, biz, hangi pasifist bayrakçıkla örtülü olursa olsun, savaşa götüren her türden adımların teşhirinden yanayız. İster Milletler Cemiyeti olsun, ister Locarno, hiç farketmez, bizi bir bayrakla kandıramaz, gürültüyle korkutamaz.

İkincisi, dış ticaret tekeli temelinde yurtdışıyla mal değiş-tokuşumuzun genişletilmesi çizgisinde çalışmak.

Üçüncüsü, emperyalist savaşta mağlup edilmiş ülkelere, kapitalist ülkeler arasında en geri atılmış ve mağdur edilmiş ve bunun sonucu olarak da büyük güçlerin egemen ittifakına muhalif ülkelere yanaşma çizgisinde çalışmak.

Dördüncüsü, bağımlı ve sömürge ülkelerle birlik çizgisinde çalışmak.

Partinin şu aşamada, uluslararası ilişkiler ve uluslararası işçi hareketi alanında önünde duran görevler bunlardır.

II
SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN İÇ DURUMU

MK'nin faaliyetine ilişkin raporumun ikinci bölümüne geliyorum. Bu bölüm, devletimizin iç durumu ve iç duruma ilişkin sorunlarda MK'nin politikasına ilişkindir. Bazı rakamlar vermek

istiyorum. Son dönemde, basında az rakam yayınlanmamasına rağmen, ne yazık ki, yine de bazı rakamlar vermek kaçınılmaz.

I— Bir bütün olarak halk iktisadı

Ama rakamlara geçmeden önce, izninizle, sosyalist iktisadı inşa çalışmamızda tayin edici olan bazı genel ilkeleri açımlamak istiyorum (iktisatla başlamak istiyorum).

Birinci ilke. Kapitalist kuşatma koşulları altında çalışıyoruz ve inşa ediyoruz. Bu, iktisadımızın ve inşamızın, bizim iktisadi sistemimizle kapitalist iktisadi sistem arasındaki karşıtlık içinde, çatışmalar içinde gelişeceği anlamına gelmektedir. Bu çelişkiden hiçbir şekilde kaçınamayız. Bu, iki sistem arasındaki, sosyalist sistemle kapitalist sistem arasındaki mücadelenin, içinde cereyan etmek zorunda olduğu çerçevedir. Bu ayrıca, iktisadımızın yalnızca yurtdışının kapitalist iktisadı ile karşıtlık içinde değil, aynı zamanda ülkemiz içindeki çeşitli unsurların karşıtlığı çerçevesinde, sosyalist unsurla kapitalist unsurun karşıtlığı çerçevesinde de inşa edilmek zorunda olduğu anlamına gelmektedir.

Buradan şu sonuç çıkar: İktisadımızı öyle inşa etmeliyiz ki, ülkemiz, kapitalist dünya sisteminin uzantısı haline gelmesin, o, kapitalist gelişmenin genel sistemi içine bir yardımcı işletme olarak çekilemesin, iktisadımız, dünya kapitalizminin bir yardımcı işletmesi olarak değil de, esas olarak iç pazara, sanayimizle ülkemizin köylü ekonomisinin birleşmesine dayanan bağımsız bir iktisadi birim olarak gelişsin.

İki genel çizgi var: Bunlardan biri, ülkemizin daha uzun zaman bir tarım ülkesi olarak kalması gerektiğinden, tarımsal ürünler ihraç ve makineler ithal etmesi ve böyle kalması ve gelecekte de aynı yörüngede gelişmesi gerektiğinden yola çıkmaktadır. Bu çizgi, aslında, sanayimizin demontajını talep etmektedir. Bu kısa süre önce, Şanin'in tezlerinde ifadesini buldu (belki birileri "Ekonomiçeskaya Jizn"de[56] okumuştur). Bu çizginin yol açacağı sonuç, ülkemizin asla ya da hemen hemen asla doğru dürüst sanayileşememesi, ülkemizin iç pazara

dayanan iktisaden bağımsız bir birim olmaktan çıkıp, nesnel olarak genel kapitalist sistemin bir uzantısı haline dönüşmek zorunda kalması olacaktı. Bu çizgi, inşa görevlerimize sırt çevirmek anlamına gelmektedir.

Bu bizim çizgimiz değildir.

Ülkemizi iktisaden kendi ayakları üzerinde duran, bağımsız, iç pazara dayanan bir ülke yapmaktan, tedricen kapitalizmden kopan ve sosyalist iktisat yörüngesine giren diğer bütün ülkeler için bir çekim alanı olarak hizmet eden bir ülke yapmaktan yola çıkan diğer bir genel çizgi vardır. Bu çizgi, elimizde bulunan yardımcı kaynaklarla uyum içinde, sanayimizin azami ölçüde geliştirilmesini talep etmektedir. Ülkemizin kapitalist dünya sisteminin bir uzantısına dönüştürülmesini kararlılıkla reddetmektedir. Partinin izlediği ve gelecekte de izleyeceği inşa çizgimiz budur. Bir kapitalist kuşatma varolduğu sürece, bu çizgi vazgeçilemeyecek şekilde gereklidir.

Devrim Almanya'da ya da Fransa'da ya da her iki ülkede birden zafere kavuştuğunda, sosyalist inşa orada daha yüksek bir teknik temelde başladığında, durum başka türlü olacaktır. O zaman, ülkemizin bağımsız bir iktisadi birime dönüştürülmesi politikasından, ülkemizin sosyalist gelişmenin ortak yörüngesine çekilmesi politikasına geçeceğiz. Ama bu gerçekleşmediği sürece, halk iktisadımız için, o olmaksızın ülkemizi dünya kapitalizmi sistemine iktisaden tabi olmaktan korumanın mümkün olamayacağı o minimum bağımsızlığa mutlaka ihtiyacımız vardır.

Bu birinci ilkedir.

İkinci ilke, tıpkı birincisi gibi, iktisadi inşamızda kendimize kılavuz edinmemiz gereken ikinci ilke, her defasında, kapitalist ülkelerin iktisadını yönetmekten farklı olarak, halk iktisadımızı yönetmenin özelliklerini gözönünde bulundurmaktır. Orada, kapitalist ülkelerde, özel sermaye hakimdir, orada tek tek kapitalist tröstlerin, sendikaların, şu ya da bu kapitalist grubun hataları, pazarın doğal afet şiddetindeki zoruyla düzeltilir. Çok fazla üretim yapıldığında iç krize varır, ama krizden sonra iktisat yine normal geri döner. İthalat üstünlük kazanıp ticaret bilançosu açık verdiğinde, kambiyo değeri sallanmaya başlar, enflasyon ortaya çıkar, ithalat kısıtlanır ve ihracat artırılır.

Bunların hepsi krizler aracılığıyla olur. Birazcık önemli hiçbir hata, birazcık yüksek hiçbir üretim fazlası, üretimle toplam talep arasındaki hiçbir ciddi oransızlık, kapitalist ülkelerde yanılgılar, hatalar ve oransızlıklar şöyle ya da böyle bir kriz tarafından düzeltilmeksizin geçip gitmez. Kapitalist ülkelerde böyle yaşanıyor. Ama biz böyle yaşayamayız. Orada, tek tek kapitalist grupları etkileyen iktisadi-, ticari- ve mali krizler görürüz. Bu bizde farklıdır. Ticaretteki ve üretimdeki her ciddi arıza, iktisadımızdaki her büyücek yanlış hesap, herhangi bir kısmi krizle bitmez, aksine tüm halk iktisadımızı etkiler. Her kriz, ister ticaret-, ister maliye-, ister sanayi krizi olsun, bizde tüm devleti etkileyen genel bir kriz haline gelebilir. Bundan dolayı, bizden inşada özel bir dikkat, özel bir öngörü talep edilmektedir. Bundan dolayı iktisadı, planlı bir şekilde öyle yönetmeliyiz ki, mümkün olabildiğince az yanlış hesap yapılsın — iktisadi önderliğimizin, öngörünün doruğuna, dikkatin doruğuna, hatasızlığın doruğuna ulaşabilmesi için çaba göstermek zorundayız. Ama yoldaşlar, biz, inşa etmeyi daha yeni yeni öğrendiğimizden; ne yazık ki, hatasız iktisadi önderlikte ne özel bir öngörüyle ne de özel dikkat ve özel yetenekle sivrildiğimizden; bizde hatalar oluyor ve gelecekte de olacaktır. Bundan dolayı, yedekler inşa etmek zorundayız, onların yardımıyla hatalarımızı giderebileceğimiz yedeklere ihtiyacımız var. Son yıllardaki tüm çalışmamız, ne tesadüflere ve ne de hatalara karşı bağışık olmadığımızı gösterdi. Tarım alanında birçok şey, yalnızca bizim nasıl iktisat yürüttüğümüze değil, aynı zamanda doğa güçlerine de (kötü ürün vs.) bağlıdır. Sanayi alanında çok şey, yalnızca nasıl iktisat yürüttüğümüze değil, aynı zamanda henüz hakim olamadığımız iç pazara da bağlıdır. Dış ticaret alanında pek çok şey yalnızca bize değil, aynı zamanda Batı Avrupalı kapitalistlerin tavrına da bağlıdır; zira ihracat ve ithalatımız arttığı ölçüde, kapitalist Batı'ya da o ölçüde bağlı olacağız; ve düşmanlarımızın darbeleri de bizi o ölçüde duyarlı etkileyecektir. Kendimizi bu tesadüflere ve kaçınılmaz hatalara karşı güvence altına almak için, yedekler biriktirmenin zorunlu olduğu düşüncesine alışmak zorundayız.

Tarımda kötü ürüne karşı bağışık değiliz. Bundan dolayı yedeklere ihtiyacımız var. Sanayimizin gelişmesine ilişkin olarak, iç pazardaki tesadüflere karşı bağışık değiliz. Biriktirilmiş kendi

kaynaklarımızla yaşadığımızdan, bu kaynakları harcarken özellikle tutumlu ve sakıngan davranmamız gerektiğine, her kopeği akılcı bir şekilde, yani gelişmesi her durumda ve her anda mutlak gerekli olan girişimlerde yatırmaya çaba göstermek zorunda olduğumuzdan sözetmiyorum bile. Sanayi için yedeklerin gerekliliği bundandır. Dış ticaretteki tesadüflere (maskelenmiş boykot, maskelenmiş abluka vs.) karşı bağışık değiliz. Bundan da yine yedeklerin zorunluluğu sonucu çıkar.

Tarımsal krediler için öngörülen meblağlar iki katına çıkarılabilir, ama o zaman sanayinin finansmanı için gerekli olan yedekler kalmazdı geriye, sanayinin gelişmesi tarımın oldukça gerisinde kalır, fabrikasyon kısıtlanmak zorunda kalır ve iş, beraberinde getirdiği tüm sonuçlarıyla birlikte fabrika mamullerinin fiyatlarının fırlamasına varırdı.

Sanayinin gelişmesi için iki misli tahsis edilebilir, ama bu sanayinin öyle hızlı bir şekilde gelişmesini beraberinde getirir ki, tarımsal kredi yedekleri sıkıntısı çekeceğimizi bir yana bırakırsak, büyük likit sermaye sıkıntısı sonucu bu tempoya dayanamaz ve muhakkak tökezlerdik.

Sanayinin gelişmesini hızlı bir tempoyla ilerletmek için, ithalatımızın, esas olarak da makine ithalatımızın gelişmesi, şimdiki düzeyine göre iki misline çıkarılabilir, ama bu, ithalatın ihracat üzerindeki üstünlüğü sonucunu getirebilir, bunun sonucunda ticaret bilançosu açık verir ve paramız sarsılırdı, yani sanayinin planlanmasının ve geliştirilmesinin üzerinde mümkün olduğu o tek temel sarsılırdı.

İç pazarın durumunu hesaba katmaksızın, gözü kapalı bir şekilde ihracat tüm gücümüzle artırılabilir, ama bu, şehirlerde tarımsal ürünlerin fiyatının hızlı bir şekilde artması sonucu, muhakkak büyük komplikasyonlara yolaçardı, bu da tekrardan ücretlerin sarsılmasına ve getireceği bütün sonuçlarıyla birlikte suni olarak örgütlenmiş belli bir kıtlığa yolaçardı.

İşçilerin ücretleri, yalnızca savaş öncesinin düzeyine değil, hatta bunun da üzerine çıkarılabilir ancak bu, sanayimizin gelişme temposunu yavaşlatır; çünkü sanayinin gelişmesi, bizim

koşullarımızda, yabancı kredilerin olmaması, kredilerin olmaması vs. nedeniyle, yalnızca sanayinin finansmanı ve beslenmesi için gerekli olan belirli bir kazanç birikimi halinde mümkündür, ki ücretlerin yükseltilmesinde çok hızlı bir tempo tutturduğumuzda, bu mümkün olmazdı, yani az biraz önemli bir birikim bile olanaksız olurdu.

Vesaire ve benzeri.

Ülkemizdeki inşa çalışmasında bize meşale olarak, deniz feneri olarak hizmet etmek zorunda olan en önemli iki ilke bunlardır.

Şimdi izninizle rakamlara geçmek istiyorum.

Ha, ilkönce bir antıparantez daha. Bizim iktisadi sistemimiz oldukça renkli — bizde tamı tamına beş iktisadi formasyon var. Bunlardan birisi, nerdeyse doğal iktisat: Bunlar, ürünleri ancak çok kısıtlı ölçüde meta biçimini alan köylü işletmeleridir. İkinci iktisadi formasyon, meta payının köylü işletmesinde tayin edici rol oynadığı meta üretimi iktisadi formasyonudur. Üçüncü bir iktisadi formasyon, henüz ölmemiş olan, tekrardan canlanan ve NEP olduğu sürece belli bir sınıra kadar tekrar canlanacak olan özel kapitalizmdir. Dördüncü bir iktisadi formasyon, devlet kapitalizmidir, yani bizim izin verdiğimiz ve denetlediğimiz ve proleter devletin istediği sınırlar içine hapsedilebileceği kapitalizmdir. Nihayet beşinci iktisadi formasyon, sosyalist sanayidir, yani üretim sürecinde iki düşman sınıfın, proletarya ve burjuvazinin değil de, yalnızca bir sınıfın, proletaryanın temsil edildiği devlet sanayimizdir.

Bu beş iktisadi formasyon üzerine birkaç söz söylemek istiyorum, çünkü Lenin'in de zamanında bizim iktisadi sistemimizdeki bu beş formasyon hakkında oldukça ayrıntılı olarak konuştuğu[57] ve inşa çalışmamızda bu tek tek iktisadi formasyonlar arasındaki mücadeleyi gözönünde tutmamız gerektiğini bize öğrettiği gibi, vereceğim rakamlar grubunu ve sanayimizin gelişmesindeki eğilimi kavramak, bu birkaç söz olmaksızın zordur.

Devlet kapitalizmi üzerine ve tipi itibariyle sosyalist olan devlet sanayii üzerine, bu sorunda Partide ortaya çıkan yanlış anlamaları ve kafa karışıklığını ortadan kaldırmak amacıyla birkaç söz söylemek istiyorum.

Devlet sanayimiz, devlet kapitalisti olarak nitelendirilebilir mi?

Hayır, nitelendirilemez. Neden? Çünkü devlet kapitalizmi, proletarya diktatörlüğü koşulları altında, iki sınıfın, üretim araçlarını elinde tutan sömürücü sınıfın ve üretim araçlarına sahip olmayan sömürülen sınıfın temsil edildiği bir üretim örgütlenmesidir. Devlet kapitalizmi hangi özel biçime sahip olursa olsun, özü itibariyle yine de kapitalist olmak zorundadır. İyiç, devlet kapitalizmini tahlil ettiğinde, herşeyden önce imtiyazları gözönünde tutmuştu. Şimdi imtiyazları alalım ve burada iki sınıfın temsil edilip edilmediğine bakalım. Evet, bunlar temsil edilmektedir, kapitalistler sınıfı, yani sömüren ve geçici olarak üretim araçlarına sahip olan imtiyaz sahipleri, ve imtiyaz sahipleri tarafından sömürülen proleterler sınıfı. Burada sosyalizm unsuru bulunmadığı, bir imtiyaz işletmesinde emek üretkenliğini yükseltme kampanyasıyla meydana çıkma düşüncesinin hiç kimsenin aklından bile geçmeyeceğinden açıkça görülebilir, çünkü herkes, bir imtiyaz işletmesinin sosyalist olmayan, sosyalizme yabancı bir işletme olduğunu biliyor.

Diğer tip bir işletmeyi, devlet işletmelerini alalım. Bunlar devlet kapitalisti mi? Hayır, değiller. Neden? Çünkü bunlarda iki sınıf değil, bir sınıf temsil edilmektedir, devleti aracılığıyla temsil edilen, üretim aletlerine ve -araçlarına sahip olan ve sömürülmeyen işçiler sınıfı temsil edilmektedir — sömürülmeyen, çünkü işletmenin iş ücretinin dışında elde ettiği kısmın azamisi, sanayinin daha da genişletilmesine, yani bütünlüğü içinde işçi sınıfının durumunun düzeltilmesine hizmet etmektedir.

Buna rağmen, işletmelerimizin idare organlarında hâlâ kalmış bulunan bürokratizmin kalıntıları gözönüne getirildiğinde, bunun tam bir sosyalizm olmadığı söylenebilir. Bu doğrudur. Ama bu, devlet sanayinin tipi itibariyle sosyalist bir üretim biçimi olduğu olgusuyla çelişmez. İki tip üretim vardır: İki sınıfın varolduğu, üretimin kapitalistin kârına hizmet ettiği ve devlet kapitalisti üretiminin de buna dahil olduğu kapitalist tip, ve sömürünün olmadığı, üretim araçlarının işçi sınıfına ait olduğu ve işletmelerin yabancı bir sınıfa kâr sağlamak için değil, sanayii bütünlüğü içinde işçilerin yararına genişletmek için çalıştığı diğer bir tip, sosyalist üretim tipi. Lenin tam da, devlet işletmelerimizin tipi itibariyle tutarlı sosyalist işletmeler olduğunu söylemişti.

Burada, devletimizle bir paralellik çekilebilir. Devletimiz de keza bir burjuva devlet olarak nitelendirilmemektedir; çünkü o, Lenin'e göre, yeni bir devlet tipini, ***proleter*** devlet tipini temsil etmektedir. Neden? Çünkü devlet aygıtımızın çalışması, istisnasız bütün burjuva devletlerde olduğu gibi, işçi sınıfının baskı altında tutulmasına değil, işçi sınıfının burjuvazinin boyunduruğundan kurtarılmasına hizmet etmektedir. İşte bu yüzden devletimiz, tipi itibariyle, bu devlet aygıtının içinde eskinin döküntüleri ve kalıntıları bolca bulunmasına rağmen, proleter bir devlettir. Sovyet düzenimizi proleter bir devlet tipi olarak ilan eden Lenin, devletimizi bürokratik kalıntılarından dolayı herkesten daha fazla payladı. Ancak buna rağmen, devletimizin yeni, proleter bir devlet tipi olduğunu tekrar tekrar vurguladı. Devlet tipi, sistemde ve devlet aygıtında henüz kalmış olan mirastan, kalıntılardan ayrı tutulmalıdır. Aynı şekilde, devlet işletmelerimizdeki bürokratik kalıntıları, sosyalist tip diye adlandırdığımız sanayi yapısı tipinden kesinlikle ayrı tutmak gerekir. İktisadi organlarımızda ya da tröstlerde hataların, bürokratizmin vs. olması dolayısıyla, devlet sanayimizin sosyalist sanayi olmadığını söylemek doğru değildir. Böyle konuşulmamalıdır. Çünkü bu durumda tipi itibarı ile proleter devlet olan devletimiz, proleter devlet olmazdı. Bizim proleter devlet aygıtımızdan daha iyi, daha iktisadi çalışan bir dizi burjuva aygıtı adlandırabilirim. Ama bu henüz, devlet aygıtımızın proleter olmadığı, devlet aygıtımızın tip olarak burjuva aygıttan daha üstün olmadığı anlamına gelmez. Neden? Çünkü bu burjuva aygıt, daha iyi çalışsa da, yine de kapitalistler için çalışmaktadır, bizim proleter devletimiz ise, yer yer aksasa da, proletarya için ve burjuvaziye karşı çalışmaktadır.

Bu ilkesel fark unutulmamalıdır.

Aynı şey, devlet sanayii için de söylenmelidir. Devlet işletmelerimizin yönetim organlarında varolan ve daha da varolacak eksiklikler ve bürokratizm kalıntıları karşısında, bu kalıntılardan ve eksikliklerden dolayı, işletmelerimizin *özü itibariyle sosyalist* işletmeler olduğu unutulmamalıdır. Muntazam bir şekilde çalışan örneğin Ford'un fabrikalarında, belki daha az çalınmaktadır, ama buna rağmen orada Ford için, kapitalistler için çalışılmaktadır; bazen hırsızlık yapılan ve herşeyin her zaman yolunda gitmediği işletmelerimiz, herşeye rağmen proletarya için çalışmaktadır.

Bu ilkesel fark unutulmamalıdır.

Şimdi bir bütün olarak halk iktisadımız üzerine rakamlara geçebilirim.

Tarım. Brüt üretimi, 1924/25 iktisadi yılında, savaş öncesi dönemin, yani 1913 yılının üretiminin yüzde 71'ine yükselmiştir. Başka bir deyişle, 1913 yılında 12 milyardan biraz fazla rublelik, buna karşılık, savaş öncesi fiyatlarıyla hesaplandığında, 1924/25 iktisadi yılında 9 milyardan biraz fazla rublelik üretim yapılmıştır. Gelecek 1925/26 iktisadi yılı için, planlama organlarımızın elinde bulunan belgelere göre üretimin daha da artırılması öngörülmektedir, üretim 11 milyar rubleye, yani savaş öncesi düzeyin yüzde 91'ine çıkarılacaktır. Tarım büyümektedir — kendisini dayatan sonuç budur.

Sanayi. Tüm sanayii, hem devlet- ve hem de imtiyaz sanayiini ve özel sanayii aldığımızda, 1924/25 yılının brüt üretimi, 1913 yılındaki 7 milyar rublelik üretime karşılık, 5 milyar ruble tutarındadır. Bu, savaş öncesi düzeyin yüzde 71'idir. Planlama organlarımız, gelecek iktisadi yıl için, üretimin 6,5 milyara yükseltilmesini öngörmektedir, yani üretim, savaş öncesi miktarın yüzde 93'üne ulaşacaktır. Sanayi, yükselmeye başlamıştır. Sanayi, bu yıl tarımdan daha hızlı gelişmiştir.

Elektriklendirme sorununa özel olarak değinmek gerekiyor. GOELRO planıyla 1921'de, gelecek 10-15 yıl için 1 500 000 kilovat kapasiteli ve inşa değeri 800 milyon altın ruble tutarında 30 santralin kurulması öngörüldü. Ekim Devriminden önce, ülkedeki elektrik işletmelerinin kapasitesi 402 000 kilovat tutarındaydı. Şimdiye kadar, 152 350 kilovat kapasiteli santraller inşa ettik ve 1926 yılında 326 000 kilovat kapasiteli yeni santraller işletmeye açılacak. Eğer gelişme aynı tempoyla devam ederse, bu durumda SSCB'nin elektrifikasyonu planı 10 yılda, yani yaklaşık olarak 1932'de (yani asgari süre olarak öngörülen zaman içinde) gerçekleşmiş olacaktır. Elektrik santrallerinin inşasına paralel olarak, üretim programı 1925/26 için savaş öncesi düzeyin yüzde 165-170'i olarak hesaplanan elektroteknik sanayii de gelişmektedir. Büyük hidrolelektrik santrallerinin inşasının planda öngörülenden çok daha büyük meblağlar gerektirdiğini söylemek gerekiyor. Örneğin, Volhov santralinin inşası yapılan ilk keşif

bedeli 24 300 000 "Yönelim" rublesi olarak hesaplandı, ama bu miktar Eylül 1925'de 95 200 000 rublelik Çervoneç parasına kadar yükseldi. Bu, birinci inşa aşamasındaki santraller için harcanan kaynakların yüzde 59'udur, Volhov santrali ise bu işletmelerin kapasitesinin yüzde 30'una denk düşmektedir. Semo-Avçali santralinin inşası için ilk keşif bedeli olarak 2 600 000 altın ruble öngörülüyordu, ama son talepler 12 milyonu halihazırda harcanmış 16 milyon rublelik Çervoneç parası tutmaktadır.

Şu ya da bu şekilde birleşmiş olan devlet- ve kooperatif sanayinin üretimini alıp, bunu özel sanayinin üretimi ile karşılaştırdığımızda, şu tabloyu elde ederiz: 1923/24 iktisadi yılında, toplam sanayi üretiminin yüzde 76,3'ü devlet- ve kooperatif sanayine, yüzde 23,7'si ise özel sanayiye düşüyordu; 1924/25 yılında ise, devlet- ve kooperatif sanayinin toplam sanayi üretimi içindeki payı yüzde 79,3, buna karşılık özel sanayinin payı artık yüzde 23,7 değil, ancak yüzde 20,7 tutuyordu.

Özel sanayinin payı bu dönemde geriledi. Gelecek yıl devlet- ve kooperatif sanayinin payı yaklaşık yüzde 80 tutacak, özel sanayinin payı ise yüzde 20'ye gerileyecektir. Mutlak alındığında, özel sanayi büyümektedir, ama devlet- ve kooperatif sanayii daha hızlı büyüdüğünden, özel sanayinin payı tedrici bir gerileme kaydetmektedir.

Bu, mutlaka hesaba katılması gereken ve sosyalist sanayinin özel sanayi üzerindeki üstünlüğünün tartışma götürmez bir olgu olduğunu kanıtlayan bir olgudur.

Devletin elinde yoğunlaşmış serveti, özel mülk sahiplerinin elinde bulunan servetle karşılaştırdığımızda, proleter devletin bu alanda da —Devlet Planlama Komisyonu'nun kontrol sayılarını göz önünde tutuyorum— üstünlüğü elde tuttuğu görünmektedir, çünkü onun elinde (Çervoneç parası rublesiyle) 11,7 milyardan az olmayan miktarda sermaye fonu bulunurken, özel mülk sahiplerinin, esas olarak da köylü işletmelerinin elinde en fazla 7,5 milyarlık fon bulunmaktadır.

Bu olgu, toplumsallaştırılmış fonun payının çok yüksek olduğunu ve bu payın toplumsallaştırılmamış sektörün payına kıyasla büyüdüğünü göstermektedir.

Yine de düzenimize, bütünlüğü içinde, şimdilik ne kapitalist ne de sosyalist denebilir. Düzenimiz, bütünlüğü içinde, üretimin kapsamı bakımından hâlâ, özel mülkiyete dayalı köylü üretiminin ağır bastığı, ama sosyalist sanayinin payının sürekli olarak arttığı bir kapitalizmden sosyalizme geçişi temsil etmektedir. Sosyalist sanayinin payı, bu sanayinin yoğunluğu sayesinde, örgütlülüğü sayesinde, bizde proletarya diktatörlüğünün olması, ulaşım sektörünün devletin elinde olması, kredi sisteminin bizim elimizde olması, bankaların bize ait olması olgusu sayesinde öyle büyümektedir ki, hulâsa, toplam ulusal üretimdeki payı adım adım artan sosyalist sanayimiz, bu sanayi tüm bunlar sayesindeki ilerleyişinde, özel sanayiyi kendisine tabi kılmaya, diğer bütün iktisadi biçimleri kendisine uydurmaya ve onlara önderlik etmeye başlıyor. Ne yapalım, köyün kaderidir bu — o kenti, büyük sanayii izlemek zorundadır.

Düzenimizin karakteri sorununu, sosyalist sanayinin bu düzen içindeki payı, özel-kapitalist sanayinin payı ve son olarak küçük meta üretiminin, esas olarak da köylü üretiminin toplam halk iktisadı içindeki payı sorununu ortaya attığımızda, ortaya çıkan en önemli sonuç budur.

Devlet bütçesi üzerine birkaç söz. Sanıyorum, devlet bütçemizin 4 milyar rubleye yükseldiğini biliyorsunuz. Savaş öncesi rublesiyle hesaplandığında, devlet bütçemiz, savaş öncesi dönemin devlet bütçesinin yüzde 71'inden az değildir. Hesap edilmeye elverdiği ölçüde, genel devlet bütçesi miktarına yerel bütçelerin miktarını da eklersek, bu durumda devlet bütçemiz, 1913 devlet bütçesinin yüzde 74,6'smın altında değildir. Karakteristik olan, bizim devlet bütçemiz sisteminde, vergilerden gelmeyen gelirlerin payının, vergi gelirlerinin payından çok daha büyük olmasıdır. Keza tüm bunlar da, iktisadımızın büyüdüğünü ve ilerlediğini kanıtlamaktadır.

Geçtiğimiz yılda devlet ve kooperatif işletmelerimizde elde ettiğimiz kazançlar sorunu, sermaye yoksulu bir ülke olduğumuzdan, büyük yabancı kredilere sahip bir ülke olmadığımızdan dolayı, büyük öneme sahiptir. Sanayimizi daha da geliştirmek üzere hangi kaynaklara sahip olabileceğimizi bilmek için, sanayi işletmelerimiz, ticari girişimlerimiz, bankalar ve kooperatiflerden çok iyi bir şekilde anlamamız gerekir. Birlik çapında öneme sahip devlet sanayileri ve

"Glavmetal" Genel Müdürlüğü içinde birleşmiş işletmeler 1923/24 yılında, yaklaşık 142 milyon rublelik Çervoneç parası tutarında kazanç sağladılar. Bunun 71 milyonu devlet kasasına girdi. 1924/25 iktisadi yılında, daha şimdiden 315 milyonluk bir kazanç sağlanmış durumdadır. Plana göre bunun 173 milyonu devlet kasasına girecektir.

Birlik çapında öneme sahip devlet ticaret girişimleri, 1923/24 iktisadi yılında 37 milyon kazanç sağladılar, bunun 14 milyonu devlet kasasına girdi. 1925 yılında ise, fiyatların düşürülmesi politikasına bağlı olarak, daha az, yani 22 milyon kazanç elde edilmiş bulunmaktadır. Bu meblağın yaklaşık 10 milyonu devlet kasasına girecektir.

Dış ticarette 1923/24 iktisadi yılında, 26 milyon rublenin biraz üstünde bir kazanç kaydettik, bunun 17 milyonu devlet kasasına girdi. 1925 yılında dış ticaret, bize daha şimdiden 44 milyon getiriyor, daha doğrusu getirmiş bulunmaktadır. Bunun 29 milyonu devlet kasasına girmektedir.

Maliye Halk Komiserliğinin hesaplarına göre, bankalar, 1923/24 iktisadi yılında, 18 milyonu devlet kasasına giren 46 milyonluk, 1924/25 yılında ise 51 milyonu devlet kasasına akan 97 milyonun biraz üzerinde bir kazanç sağladılar.

Tüketim kooperatifleri 1923/24 yılında 57 milyonluk ve tarımsal kooperatifler 4 milyonluk bir kazanç sağladılar.

Vermiş bulunduğum bu sayılar, az çok düşük tutulmuş sayılardır. Neden böyle olduğunu biliyorsunuz, iktisadi organlarımızın, işletmelerinin genişletilmesi için elde daha fazla kaynak tutmak üzere nasıl hesap yaptıklarını biliyorsunuz. Eğer bu sayılar size az geliyorsa, ki gerçekten azdır, bunların çok düşük tutulmuş olduklarını göz önünde bulundurun.

Dış ticaret ciromuz üzerine birkaç söz.

1913 yılındaki toplam ticaret ciromuzu 100 olarak alırsak, dış ticaretimizde, 1923/24 iktisadi yılında savaş öncesi düzeyin yüzde 21'ine ve 1924/25'de yüzde 26'sına ulaştığımız görülür. 1923/24'te ihracat 522 milyon ruble, ithalat 439 milyon rubleydi; toplam ciro 961 milyon rubleye, alacak bakiyesi 83 milyon rublcye ulaştı. 1923/24 yılında ticaret bilançomuz fazlalık gösterdi. 1924/25 iktisadi

yılında ihracat 564 milyon ruble, ithalat 708 milyon ruble oldu; toplam ciro 1272 milyon rubleye ulaştı, bakiye 144 milyonluk bir açıkla kapandı. Dış ticaret bilançomuz, bu yıl 144 milyon rublelik bir borç bakiyesiyle kapanmaktadır.

İzninizle, bunun üzerinde biraz daha ayrıntılı durmak istiyorum.

Bizde sık sık, geçtiğimiz iktisadi yıldaki bu borç bakiyesini, bu yıl kötü ürün yüzünden çok tahıl ithal etmiş olmamızla açıklama eğilimi var. Şimdi biz 83 milyonluk tahıl ithal ettik, ama açık 144 milyon tutuyor. Bu açık neye yol açmaktadır? Sattığımızdan çok satın aldığımızda, ihraç ettiğimizden çok ithal ettiğimizde, ödemeler dengemizi ve aynı zamanda paramızı da tehlikeye düşürmemize. Önümüzde, XIII. Parti Kongresinin, Partinin her ne pahasına olursa olsun aktif bir ticaret bilançosu için çaba göstermesi gerektiği yolundaki direktifi duruyordu[58]. Hepimizin, hem Sovyet organlarının ve hem de Merkez Komitesinin bize verilen bir direktifi uygulamamakla en kaba hatayı işlediğini itiraf etmek zorundayım. Bunu uygulamak zordu, ama biraz çabayla belli bir alacak bakiyesine ulaşılabilirdi. Biz bu kaba hatayı işledik ve Parti Kongresi bunu düzeltmelidir. Ayrıca Merkez Komitemiz bu yılın Kasım ayında, bizzat kendisi, özel bir oturumda, bu hatayı düzeltmeye çalıştı, ithalat ve ihracat rakamlarımızı gözden geçirdikten sonra, gelecek yıla kadar —orada gelecek yıl için dış ticaret ciromuzun esasını ortaya koyduk—, gelecek yıla kadar dış ticaret bilançosunun en az 100 milyonluk bir alacak bakiyesiyle kapanması gerektiğini kararlaştırdı. Bu zorunludur. Bizimki gibi az sermayeye sahip bir ülkede, yurtdışından sermayenin hiç girmediği ya da son derece az miktarda girdiği ve ödemeler bilançosunun —onun dengelenmişliğinin—, Çervoneç paramızın istikrarsızlığa düşmemesi için ve paramızın istikrarı korunarak sanayimizi ve tarımımızı daha fazla geliştirme olanağına gelecekte de sahip olabilmemiz için ticaret bilançosu tarafından korunması gereken bir ülkede, bu mutlak zorunludur. İstikrarsızlığa düşen bir paranın ne anlama geldiğini hepiniz yaşadınız. Bu kötü duruma geri dönmemeliyiz, bizi, sonuçları itibariyle paramızı istikrarsızlığa düşürecek koşullara götürebilecek etkenleri kökünden ortadan kaldırmak için gereken bütün önlemleri almalıyız.

Genelde halk iktisadımıza ilişkin, özelde de sanayi ve tarıma

ilişkin, diğer iktisadi biçimlerin payına oranla sosyalist sanayinin payına ilişkin ve sözünü ettiğim ve Partimizin Merkez Komitesinin zemini üzerinde durduğu, sosyalizmin inşasının ilkelerine ilişkin rakamlar ve mülahazalar bunlardır.

2— Sanayi ve Tarım

Devamla, sanayi ile tarım arasındaki karşılıklı ilişkileri şimdi ve yakın gelecekte doğrudan ilgilendiren sorunları alacak olursak, bu sorunlar şu noktalarda özetlenebilir.

Birincisi: Biz hâlâ bir tarım ülkesiyiz: tarım üretimi, sanayininkine ağır basmaktadır. Sanayide en önemli şey, onun şimdiden savaş öncesi düzeyin sınırına yaklaşmış olması, sanayide bundan sonra atılacak adımların, yeni makinaların kullanımı ve yeni işletme binalarının geliştirilmesiyle bağ içinde onun yeni bir teknik temelde gelişmesi demek olmasıdır. Bu çok zor bir iştir. Bu eşiği aşıp, sanayide elimizde ne varsa bundan mümkün olan en büyük ölçüde yararlanma politikasından, yeni bir teknik temel üzerinde, yeni fabrikalar kurma temeli üzerinde yeni bir sanayi inşa etme politikasına geçmek istiyorsak, bu eşiğin aşılması büyük sermayeler gerektirir. Ama bizde önemli bir sermaye eksiği olduğundan, sanayimizin bundan sonraki gelişmesi, çok büyük bir ihtimalle şimdiye kadar olduğu gibi hızlı bir tempoyla gerçekleşmeyecektir.

Tarımda durum farklıdır. Tarımda, şimdiki teknik temelleri itibariyle varolan tüm olanaklardan sonuna kadar yararlanıldığı söylenemez. Sanayiden farklı olarak tarım, şimdiki teknik temelde de belli bir süre boyunca hızlı bir tempoyla gelişebilir. Salt köylünün kültür düzeyinin, konuya ilişkin bilgisinin artırılması, salt tohumun temizlenmesi gibi basit bir şey bile, tarımdaki brüt üretimi yüzde 10-15 artırabilir. Bunun tüm ülke için ne anlama geldiğini hele bir hesaplayın. Ziraatta böylesi olanaklar daha hâlâ vardır. Tam da bundan dolayı, ziraatin gelişmesi şimdilik, sanayimizde söz konusu olan zorluklarla karşılaşmıyor. Bundan dolayı, sanayi bilançosu ile tarım bilançosu arasındaki oransızlık, gelecek yıllarda daha da artacaktır, ve bu da, tarımda henüz tümüyle yararlanılmamış olan ve gelecek yıllarda

yararlanılması gereken bir dizi iç potansiyel olanak var olduğundan.

Bu durumla bağıntı içindeki görevlerimiz nelerdir?

Herşeyden önce, devlete ait büyük çaplı sanayimizi her pahasına genişletmek ve karşımıza çıkan zorlukları aşmak. Ama ayrıca *yerel* tipteki Sovyet sanayini de genişletmek zorundayız. Yoldaşlar, kendimizi, Birlik çapında öneme sahip sanayimizin genişletilmesiyle sınırlandıramayız; çünkü bu sanayi, bizim merkezi tröstlerimiz ve sendikalarımız, 140 milyonluk bir nüfusun zevklerinin ve gereksinimlerinin tüm çeşitliliğini hesaba katamaz. Bu gereksinimleri tatmin edebilmek için, her kasabada, her ilçede, her ilde, her bölgede, her ulusal cumhuriyette canlı bir yaşantının, canlı bir endüstriyel yaşantının başlamasını sağlamak gerekir. İktisadi inşamızda, mahallinde uykuya dalmış bulunan güçleri kullanmazsak, kasabalardan ve ilçelerden başlayarak yerel sanayiyi bütün araçlarla desteklemezsek, bütün bu güçlerden yararlanmazsak, ülkemizde, Lenin'in sözünü ettiği, genel iktisadi inşa canlanmasına ulaşamayız. Bu olmaksızın, merkezin çıkarlarını ve avantajlarını yerel çıkarlarla ve avantajlarla birleştirmeksizin, inşa çalışmasında inisiyatifin özgürce geliştirilmesi problemini, ülkede genel iktisadi canlanma problemini, ülkenin en hızlı bir şekilde sanayileştirilmesi problemini çözemeyeceğiz.

İkincisi: Daha önce, bir yakıt üretimi fazlası sorunuyla karşı karşıyaydık. Şimdi ise karşımıza bir yakıt krizi sorunu çıkıyor, çünkü sanayimiz, yakıt üretiminden daha hızlı gelişiyor. Şimdi, ülkemizin burjuva rejim altında olduğu gibi, yakıt sıkıntısı çektiği ve yakıt ithal etmek zorunda kaldığımız duruma benzer bir duruma yaklaşıyoruz. Başka bir deyişle: Yakıt bilançosu, sanayi bilançosuna ve onun gereksinimlerine denk düşmüyor. Buradan, yakıt üretiminin gelişmesinin sanayinin gelişmesine yetişmesi, yetişebilmesi için, yakıt iktisadımızın artan tempoyla genişletilmesi ve teknik olarak iyileştirilmesi görevi çıkıyor.

Üçüncüsü: Metal bilançosu ile tüm halk iktisadının bilançosu arasında belli bir oransızlık var. Metale olan minimun gereksinimi ve üretebileceğimiz olası en çok metal miktarını hesapladığımızda, bizde düzinelerce milyon değerinde metalin eksik olduğu ortaya çıkar. İktisadımız, özellikle de sanayimiz bu şekilde

ilerleyemez. Bundan ötürü, bu konuya özel bir dikkat gösterilmelidir. Metal, sanayimizin en önemli parçasıdır ve metal bilançosu, sanayinin ve ulaşım sektörünün bilançosu ile uyum içine getirilmelidir.

Dördüncüsü: Kalifiye işgücümüzün sayısı ile sanayimizin bilançosu arasındaki dengesizlik. Bir dizi sayı basında yayınlandı, bunları burada saymayacağım, yalnızca, sanayinin 1925/26 yılı için ek olarak toplam 433 000 kalifiye işçiye ihtiyaç duyduğunu, bizim ise bu ihtiyacın ancak dörtte birini karşılayabileceğimizi belirtmek istiyorum.

Beşincisi: Bir eksikliğe ve bir dengesizliğe daha değinmek istiyorum, bu, demiryollarının tekerlekli malzemelerinin kullanımının her türlü sınırı aşmasıdır. Tekerlekli malzemeye olan ihtiyaç o kadar büyük ki, gelecek yıl lokomotifleri ve vagonları, kapasitelerinin yüzde 100'ü değil, yüzde 120-130'u oranında kullanmak zorunda kalacağız. Bu durumda, Ulaştırma Halk Komiserliğinin sabit sermayesi, bütün ölçülerin ötesinde yıpranacaktır, ki eğer tayin edici önlemler almazsak, bu bizi yakın gelecekte bir felaketle tehdit edebilir.

Genelde halk iktisadımızda, özelde de sanayimizde var olan ve aşılması gereken tüm eksiklikler ve oransızlıklar bunlardır.

3— Ticaretin Sorunları

Şimdi izninizle, ticaretin sorunlarına geçmek istiyorum. Rakamlar, tıpkı sanayide olduğu gibi, bu alanda da devlet unsurunun payının özel-kapitalist unsurun payına kıyasla arttığını kanıtlamaktadır. Savaştan önceki toplam iç ticaret cirosunu 20 milyar meta rublesi olarak kabul edersek, 1923/24 için 10 milyarlık bir ciro, yani savaştan önceki cironun yüzde ellisini, ve 1924/25 için 14 milyarlık bir ciro, yani savaştan önceki düzeyin yüzde 70'ini elde ederiz. Toplam iç ticaret cirosu kuşkusuz büyümektedir. Devletin bu cirodaki payına gelince, bu 1923/24'te toplam iç ticaret cirosunun yüzde 45'i ediyordu, kooperatiflere yüzde 19, özel sermayeye ise yüzde 35 düşüyordu. Bir sonraki yıl, yani 1924/25'de, devletin payı yüzde 50 oldu, kooperatiflerinki yüzde 19 yerine yüzde 24,9, özel sermayeninki ise yüzde 35 yerine yüzde 24,9 oldu. Özel sermayenin toplam cirodaki

payı geriliyor, devletin ve kooperatiflerin payı ise artıyor. Toplam ciroyu iki parçaya, yani toptancılığa ve perakendeciliğe ayırırsak, burada da aynı eğilimi kaydederiz. 1923/24'te devletin toptancılıktaki payı yüzde 62, 1924/25 yılında payı yüzde 68,9'dur. Bu besbelli bir artıştır. Kooperatiflerde, yüzde 15'den yüzde 19'a bir artış sözkonusudur. Özel ticaret, yüzde 21'den yüzde 11'e gerilemiştir. Devletin perakendecilikteki payı, 1923/24'te yüzde 16, 1924/25'de yaklaşık yüzde 23'tür. Kooperatiflerin perakendecilikteki payı, bir önceki yıl yüzde 25,9 ve 1924/25'de yüzde 32,9'dur. Bu besbelli bir artıştır. Özel sermayenin perakendecilikteki payı 1923/24'te yüzde 57'den yüzde 44,3'e düşmüştür. Perakendecilik alanında besbelli ki zorlukları aşmış bulunuyoruz. Bir önceki yıl perakendecilikte özel sermaye ağırlıktaydı, bu yıl ise devlet ve kooperatifler ağır basıyor.

Devletin ve kooperatiflerin hammadde ve tahıl tedarikindeki payı şu şekilde arttı: 1924/25'de yağ tohumunda yüzde 65'e, ketende yüzde 94'e, pamukta hemen hemen yüzde 100'e ulaştı, tahılda ise 1923/24'te yüzde 75 ve 1924/25'de yüzde 70 oldu. Burada belli bir gerileme kaydedilmektedir, ama genelde iç ticarette devlet unsurunun ve kooperatifsel unsurun payı, kuşkusuz hem toptancılık hem de perakendecilik alanında artmaktadır.

Devletin tahıl tedarikindeki payı ağır basmaktaysa da, bir önceki yılda olduğundan daha yavaş artmaktadır. Bu, tahıl tedarikinde yapılan hatalara işaret etmektedir. Mesele şudur; tedarikte yapılan yanlış hesapları yalnızca Sovyet organları değil, aynı zamanda Sovyet organlarını denetlemek durumunda olan ve Sovyet organlarında cereyan eden herşeyden sorumlu olan MK de sorumlu tutulmak zorundadır. Bu yanlış hesap, bizim planlamada, pazarın durumunun ve üretim koşullarının bu yıl geçen yıla ve ondan önceki yıla göre yeni ve özel bir şeyler gösterdiği olgusunu göz önünde bulundurmamamızdan ibarettir. Bu yıl tahıl pazarına ilk kez, idari baskı önlemleri olmaksızın çıktık, vergi yükünü, vergi baskısını en aza indirgedik ve köylü ile devlet mubayaacısı pazarda ilk kez eşit haklara sahip taraflar olarak karşı karşıya geldi. 1 Ocak 1926'ya kadar toplam yıllık tahılın yüzde 70'ini satın alabileceklerine inandıklarında, planlama organlarımızın hesaba katmadığı olgular bunlardı. Köylünün de keza manevra yapabileceğini, kendi parası olan metasını, buğdayını, fiyatların daha

da artacağı beklentisiyle gelecek için beklettiğini, ve şimdilik, düşük değerli tahıl türlerini piyasaya sürmeyi tercih edeceğini hesaba katmadık. Bunu göz önünde bulundurmadık. Bununla bağıntı içinde, tahıl tedarik planı değiştirildi, tahıl ihraç planı ve buna uygun olarak ithal planı da kısıldı. İthalat ve ihracat planı, en azından 100 milyon rublelik bir alacak bakiyesiyle kapanacak şekilde gözden geçirilmektedir, ancak henüz nihai olarak tamamlanmadı.

4— Sınıflar, faaliyetleri, karşılıklı ilişkileri

Ülkede halk iktisadının gelişmesi, öncelikle işçi sınıfının maddi durumunun iyileşmesine yol açtı. İşçi sınıfının sınıf olmaktan çıkması [Deklassierung] çoktan durdu. İşçi sınıfının yeniden teşekkülü ve büyümesi büyük bir tempoyla gerçekleşmektedir. İşte rakamlar: 1 Nisan 1924'te, *bütün sanayi dallarının* işçileri, küçük sanayinin işçileri, mevsimlik işçiler ve tarım işçileri de hesaplandığında, Çalışma Halk Komiserliği'nin belgelerine göre, 1 milyonu tarım işçisi ve 760 000'i işsiz olmak üzere, 5 500 000 işçimiz vardı. 1 Ekim 1925'te, 1 200 000'i tarım işçisi ve 715 000'i işsiz olmak üzere, işçi sayısı 7 milyondu. İşçi sınıfının sayısal büyümesi tartışma götürmez.

Bütün sanayide işçilerin ortalama aylık ücreti, Çervoneç parası rublesiyle hesaplandığında, Nisan 1925'de, işçi başına 35 ruble ya da savaş öncesi ücretin yüzde 62'siydi; Eylül 1925'de 50 ruble ya da savaş öncesi ücretin yüzde 88,5'iydi. Daha şimdiden savaş öncesi düzeyi aşmış tek tek sanayi dalları var. Ortalama gerçek ücret, meta rublesiyle hesaplandığında, işçi başına, Nisan 1925'de günde 0,88 ruble ve Eylül 1925'de 1,21 rubleydi. Tüm sanayide, işçi ve gün başına ortalama üretim performansı, Nisan 1924'te, savaş öncesi rublesiyle hesaplandığında, günde 4,18 ve 1925 yılında 6,14 rubleydi, yani savaş öncesi dönemin yüzde 85'iydi. Ücretle emek verimliliği arasındaki ilişkiyi ay ay aldığımızda, bunların birbirine ayak uydurduğunu görüyoruz. Ücret yükseliyor — emek verimliliği de yükseliyor. Haziran ve Temmuz'da ücretler artmaya devam ediyor, ama emek üretkenliği ücrete göre daha az bir oranda artıyor. Bu, izinlerle ve yeni, yarı-köylü işçi tabakalarının fabrikalara girmesiyle açıklanıyor.

Şimdi de *ücret fonu* üzerine. Ücret fonu, Çalışma Halk Komiserliği'nin belgelerine göre (diğer iktisat dallarını hesaba katmaksızın, sadece sanayii gözönünde bulunduruyorum), 1923/24'te 808 milyona, 1924/25'de 1,2 milyardan fazlaya ulaştı; 1925/26 yılı için 1,7 milyar ruble öngörülüyor.

Yoldaşlar, burada *sosyal sigorta* fonunun hangi amaca hizmet ettiğinden sözetmek istemiyorum, bu herkesçe bilinmektedir. Proleter devletin işçilerin sigortalanması için ne kadar harcadığı üzerine bir bilgi sahibi olabilmek için, izninizle toplam bir sayı vermek istiyorum. 1924/25'de 6 700 000 sigortalı vardı, bunların sayısı 1925/26'da 7 000 000'a ulaşacaktır. Ücret fonundan yapılan ortalama havaleler, 1924/25'de, toplam ücret meblağıyla karşılaştırıldığında, yüzde 14,5 tutmaktadır; 1925/26 için yüzde 13,84 öngörülmektedir. Bu amaç için 1924/25'de toplam 422 milyon tahsis edildi, 1925/26 için 588 milyon planlanmaktadır. Bir önceki yıl için öngörülen meblağdan, 71 milyon tutarındaki bir miktarın sosyal sigortanın kasasında kaldığı haberi, lüzumsuz olmasa gerekir.

Köylülere gelince, tarımsal üretimin artırılması, doğal olarak köylü nüfusunun maddi durumunun iyileşmesine yolaçtı. Planlama organlarımızın verilerinden, köylü nüfusun bireysel tüketiminin kentli nüfusun tüketiminden daha hızlı artığı ortaya çıkmaktadır. Bugün köylü, bir önceki yıl olduğundan daha iyi yemektedir ve işletmesinde kendisi için, kendi kişisel harcaması için daha fazla alıkoymaktadır.

Proleter devletin yoksul köylülerin işletmelerine ve kötü ürün kurbanlarına verdiği yardım nerde dile gelmektedir? Maliye Halk Komiserliği, köy yoksullarına yapılan bu mali yardımı, 1924/25 iktisadi yılında, 60 milyonu vergi ve sigorta indirimlerine, 24 milyonu kötü ürünün sonuçlarına karşı mücadele fonundan harcamalara ve 12 milyonu kredilere düşmek üzere, ortalama olarak 100—105 milyon ruble olarak tahmin etmektedir. 1924 yılında kötü ürün kurbanlarına yapılan yardım, 7 milyon nüfusluk bir alanı kapsamaktadır. Bu çizgide, 71 milyonu devlet bütçesinden ve 38 milyonu kitle örgütlerinin ve bankaların kaynaklarından olmak üzere, 108—110 milyon ruble harcandı. Bunun dışında 77 milyonluk bir kuraklıkla mücadele fonu kuruldu. Proleter devletin mülksüz köylü katmanlarına

yaptığı yardım, elbette yetersiz de olsa, yine de üzerinde birkaç söz söylemeye değecek kadar büyük bir yardım, burada dile gelmektedir.

İşçi sınıfının ve köylülüğün maddi durumunun iyileştirilmesi — onlar olmaksızın inşamızı ilerletemeyeceğimiz en esaslı önkoşullar bunlardır. Bu önkoşulların bizde artık mevcut olduğunu görüyoruz.

Kitlelerin faaliyetinin artması üzerine birkaç söz. İç politik durumumuzdaki esas şey, göze çarpan ve asla görmezlikten gelinemeycek şey, işçilerin ve köylülerin iyileştirilen maddi durumları sonucu politik faaliyetlerinin artmış olmasıdır, eksikliklerimize daha eleştirel olarak yaklaşmaya ve pratiğimizdeki yetersizlikler üzerine daha yüksek sesle konuşmaya başlamış olmalarıdır. Bütün sınıfların ve sosyal grupların bir canlanma dönemine girmiş bulunuyoruz. İşçi sınıfı canlandı, bütün gruplarıyla köylülük canlandı, yeni burjuvazi de canlandı, onun köydeki ajanları (Kulaklar) ve aydınlar içindeki temsilcileri canlandı. Bu olgu, XIV. Parti Konferansı kararlarında dile gelen politikamızdaki dönemecin temelini oluşturmaktadır. Sovyetlerin canlandırılması, kooperatiflerin ve sendikaların canlandırılması politikası, kira ve ücretli emek sorunlarının özenle belirginleştirilmesi anlamında köylülüğe verilen tavizler, köy yoksullarının maddeten desteklenmesi, orta köylülerle sağlam ittifak politikası, savaş komünizminin kalıntılarının tasfiyesi — Partinin kırdaki yeni çizgisi esas olarak bunlarda dile geldi. Geçen yılın sonunda ve bu yılın başında, bizde köyde durumun nasıl olduğunu pekâlâ biliyorsunuz. Köylüler arasında genel bir hoşnutsuzluk gelişti, hatta şurda burda ayaklanma girişimleri oldu. Partinin kırdaki yeni çizgisi için ölçek olan koşullar bunlardır.

Kitlelerin artan faaliyeti ve örgütlerinin canlanması döneminde Partinin köylülüğe karşı politikasının, kırdaki ilişkileri düzenleme, proletaryanın ve Partisinin otoritesini orada artırma ve proletaryanın ve yoksul köylülüğün orta köylülükle sağlam ittifakını güvence altına alma üzerine kurulu bu politikanın temelleri bunlardır.

5— Köylü sorununda Lenin'in üç şiarı

Orta köylülüğe rota tutmamız doğru muydu? Bu yeni rotanın

ilkesel yanı ne durumda? Lenin'in bu soruna ilişkin herhangi bir direktifine sahip değil miyiz?

Komintern'in II. Kongresinde köylü sorununa ilişkin bir kararın kabul edildiği, bu kararda, iktidar uğruna mücadele döneminde yalnızca köy yoksulları proletaryanın müttefiki olabilir ve orta köylüler ancak tarafsızlaştırılabilir dendiği söylenmektedir. Bu doğru mudur? Evet, doğrudur. Lenin bu kararı[59], henüz iktidara doğru yürüyen partileri gözönünde tutarak kaleme almıştır. Ama biz iktidarı ele geçirmiş olan bir partiyiz. Aradaki fark bu. Köylü sorununda, işçilerin köylülükle ittifakı sorununda veya köylülüğün tek tek tabakalarıyla ittifakı sorununda Leninizmin devrimin üç dönemine tekabül eden üç temel şiarı vardır. Sözkonusu olan şey yalnızca, birinci şiardan ikinciye, ikinciden üçüncüye geçiş anını doğru kollamaktır.

Öncleri, burjuva devrime doğru giderken, biz Bolşevikler ilk kez köylüler karşısındaki taktiğimizi hazırlarken, Lenin şöyle demişti: Çara ve büyük toprak sahiplerine karşı ***tüm*** köylülükle ittifak ve Kadet burjuvazinin tarafsızlaştırılması. O zamanlar bu şiarla burjuva devrime doğru ilerledik, ve zafer kazandık. Bu devrimimizin birinci aşaması idi.

Daha sonra, ikinci aşamaya, Ekim'e geldiğimizde, Lenin, yeni duruma uygun yeni bir şiar koydu: Proletaryanın ***köy yoksulları*** ile tüm burjuvalara karşı ittifakı, ve orta köylülüğün ***tarafsızlaştırılması***. İktidara doğru yürüyen Komünist Partilerin ihtiyaç duydukları şiar budur. Ve onlar, iktidarı ele geçirmiş ve fakat henüz sağlamlaştırmamışlarsa, orta köylülerle bir ittifaka bel bağlayamazlar. Orta köylü, seçimini ancak tereddütle yapan bir adamdır. O, yarışı kimin götürdüğüne bakar, bekler, ve ancak sen üstünlük kazandıktan, çiftlik sahiplerini ve burjuvaziyi defettikten sonradır ki, seninle bir ittifaka hazır olur. Dedim ya, o orta köylüdür. Devrimimizin ikinci aşamasında demek ki artık işçilerin ***tüm*** köylülükle ittifakı şiarı altında değil, bilakis proletaryanın ***yoksul*** köylülükle ittifakı şiarı altında yürüdük.

Ve daha sonra? Daha sonra, iktidarımızı yeterince sağlamlaştırdığımızda, emperyalistlerin saldırılarını püskürttüğümüzde, kapsamlı sosyalist inşa dönemine girdiğimizde, Lenin

üçüncü bir şiar koydu, proletarya ve köy yoksullarının orta köylülükle *sağlam ittifakı* şiarı. Bu şiar, devrimimizin yeni dönmine, kapsamlı inşa dönemine uygun biricik doğru şiardır. Bu, yalnızca şimdi bu ittifaka bel bağlanabileceğinden dolayı değil; aynı zamanda bizim sosyalizmin inşasında sadece milyonlarca değil, bilakis düzinelerce milyon kır-sakiniyle harekât yapmak zorunda olduğumuzdan dolayı da doğrudur. Sosyalizm başka türlü inşa edilemez. Sosyalizm, salt şehri kapsamamaktadır. Sosyalizm, iktisadın, sanayi ile tarımı üretim araçlarının ve -aletlerinin toplumsallaştırılması temelinde birleştiren bir örgütlenmesidir. Bu iki iktisat dalının birleşmesi olmaksızın, sosyalizm mümkün değildir.

Leninizmin köylülükle ittifak üzerine şiarları konusunda durum böyledir.

Lenin'in Komintern II. Kongresinde söylediği şey mutlak olarak doğrudur, çünkü daha iktidara doğru yürüyorsan ya da ele geçirdiğin iktidarı henüz sağlamlaştıramamışsan, bu durumda ancak yoksul köylülükle ittifaka bel bağlayabilirsin, orta köylülüğü ise tarafsızlaştırman gerekir. Ama ayağını bir kez sağlam yere bastıktan sonra, iktidarı ele geçirip, inşaya başladıktan sonra ve düzinelerce milyon insanla birlikte harekât yapmak durumunda olduğunda, proletarya ve köy yoksullarının orta köylülükle ittifakı biricik doğru şiar olur.

"Proletaryanın köy yoksulları ile ittifakı" eski şiarından, orta köylülüğün tarafsızlaştırılması eski şiarından, orta köylülükle sağlam bir ittifak şiarına bu geçiş daha bizim VIII. Parti Kongremizde gerçekleşmiştir. İzninizle, bu Parti Kongresinin açılışında Lenin'in yaptığı konuşmadan bir pasaj aktarmak istiyorum. Pasaj şöyledir:

> Eski zamanda sosyalizmin en iyi temsilcileri henüz devrime inandıkları ve ona teorik ve ideolojik olarak hizmet ettikleri dönemde, köylülüğün *tarafsızlaştırılmasından* sözetmişlerdir, yani orta köylülüğün, proletaryanın devrimini aktif olarak desteklemese de, en azından ona engel olmayan, tarafsız kalan, düşmanlarımızın safına geçmeyen bir toplumsal tabakaya dönüştürülmesinden bahsetmişlerdir. Görevin bu soyut, teorik konuluşu bizim için bütünüyle

berraktır. ***Ama yetmez.*** Biz ***sosyalist inşa aşamasına*** girdik, ***orda orta köylülerle ilişkimizi sağlam bir ittifak temeline oturtmak*** için uymamız gereken somut, detaylı, kırdaki çalışma tecrübesi temelinde sınanmış, temel ana kural ve direktifler hazırlamak ***gerekiyor.***"*[60]

İçinde bulunduğumuz tarihsel dönemde orta köylülükle sağlam bir ittifak üzerine kurulu Partinin siyasetinin teorik temeli budur.

Her kim Lenin tarafından kaleme alınan Komintern II Kongresi'nin kararı yardımıyla Lenin'in bu sözlerini çürütmeyi düşünüyorsa, bunu açıkça söylesin.

Sorun teorik olarak böyle konulmaktadır. Biz Lenin'in öğretisini parça parça değil, bilakis bütünlüğü içinde alıyoruz. Lenin'in köylülükle ilgili olarak üç şiarı vardı: birincisi burjuva devrimi sırasında, ikincisi Ekim Devrimi sırasında ve üçüncüsü, Sovyet iktidarının sağlamlaştırılmasından sonra. Kim bu üç şiarın yerine herhangi bir tek veya temel şiarı geçirmeyi düşünüyorsa, çok kaba bir yanılgıya düşmektedir.

Sorun teorik olarak böyle konulmaktadır. Ama pratik olarak Ekim Devrimini yaptıktan, çiftlik sahiplerini kovduktan ve toprağı köylülere dağıttıktan sonra, Rusya'yı, Lenin'in ifade ettiği gibi, az çok orta-köylüleştirdiğimizin ve ayrışma sürecine rağmen orta köylülüğün bugün köyde çoğunluğu oluşturduğunun açık olduğu şeklindedir.

Bir ayrışma elbette oluyor. NEP koşullarında, şimdiki aşamada başka türlü de olamaz zaten. Ama ağır adımlarla gerçekleşiyor. Geçenlerde, bizzat MK Ajitasyon-Propaganda Bölümü tarafından yayınlanmış olması gereken bir ders kitabı ve, eğer yanılmıyorsam, Leningrad örgütünün ajitasyon-propaganda bölümü tarafından yayınlanmış bir diğer ders kitabı okudum. Eğer bu ders kitaplarına inanmak gerekirse, bunlara göre Çarlık altında yüzde 60 yoksul köylü varmış, şimdi ise yüzde 75'miş; Çarlık altında yüzde 5 Kulak varmış, şimdi ise yüzde 8, hatta 12'ymiş; Çarlık altında şu kadar orta köylü varmış, ama şimdi azalmış. Ağır deyimler kullanmak istemiyorum,

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

ama böylesi sayısal verilerin karşı-devrimden daha kötü olduğunu söylemek gerekiyor. Marksistçe düşünen birisi, böyle bir şeyi nasıl baştan savma yazabilir, bu yetmiyormuş gibi bir de basturabilir, hem de bir ders kitabında? MK üyesi olarak elbette ben de bu eşi duyulmadık dikkatsizlikten sorumluyum. Eğer Çarlık altında Kulakları besleme politikası izlendiyse, toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyet bulunuyor ve toprak ticaret nesnesi idiyse (ki bu ayrışmayı özellikle keskinleştirir), hükümet ayrışmayı ifrata vardıracak kadar ilerleten bir hükümet idiyse ve o sıralar buna rağmen köylülerin en çok yüzde 60'ı yoksul köylü idiyse, nasıl olur da, bizim hükümetimiz altında, Sovyet hükümeti altında, toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyetin olmadığı, yani toprak ve arazinin artık ticaret nesnesi olmadığı koşullarda, yani ayrışmaya bu kösteğin vurulduğu koşullarda, nasıl olur da, iki yıl boyunca Kulaktan arındırmaya gayret gösterdikten sonra, Kulaktan arındırmanın tüm yöntemlerini bugün bile tamamen bırakmadığımız koşullarda, bir ayrışmayı kesinlikle kolaylaştırmayan özel bir kredi ve kooperatif politikası izlediğimiz koşullarda — nasıl olur da, bu kısıtlamalara rağmen ayrışma bizde, Çarlık altında olduğundan daha fazla ilerlemiş olsun, eskisinden daha fazla Kulak ve yoksul köylü olsun? Kendilerini Marksist olarak adlandıran kişiler, böylesi saçmanın da saçması bir şeyi nasıl söyleyebilirler? Bu gülünecek bir şeydir, bir aksilikür, bir sefalettir. *(Gülüşmeler.)*

Aynı şey, varlıklı köylülerin pazar için ayrılmış tahıl fazlasının güya yüzde 61'ini ellerinde bulundurduğunu, yoksul köylülerin elinde hiç [tahıl —ÇN] fazlası bulunmadığını ve geri kalan yüzdenin orta köylülerin elinde bulunduğunu öne süren, Temmuzda Merkezi İstatistik İdaresi'nin (Mİİ) sunduğu talihsiz tahıl- ve hayvan yemi bilançosu için de geçerlidir. Burada gülünç olan, Mİİ'nin birkaç ay sonra diğer bir sayıyla, yüzde 61'le değil, yüzde 52'yle gelmesidir. Bundan kısa süre önce ise Mİİ artık yüzde 52'yle değil, yüzde 42'yle geldi. Rica ederim, buna hesaplama mı denir? Merkezi İstatistik İdaresi'ni, bilimin bir kalesi olarak görüyoruz. Hiçbir yönetim kademesinin, Mİİ'nin sayıları olmaksızın hesap yapamayacağına ve planlayamayacağına inanıyoruz. Merkezi İstatistik İdaresi'nin ne olursa olsun her türlü önyargıdan özgür olan nesnel belgeler teslim etmekle yükümlü olduğu görüşündeyiz; çünkü bir sayıyı şu ya da bu önyargıya

göre kesip biçme çabası, kriminal türde ağır bir suçtur. Ama şimdi, kendisinin bile kendi sayılarına güvenmediği bir durumda, Mİİ'nin sayılarına nasıl inanılabilir?

Kısacası: Tarım devrimi sayesinde köyü orta-köylüleştirdiğimizden, orta köylü ayrışma sürecine rağmen köyde çoğunluğu oluşturduğundan ve inşa çalışmamız ve Lenin'in kooperatif planı, köylülüğün ana kütlesinin bu esere çekilmesini gerektirdiğinden, orta köylüyle ittifak politikası, NEP koşullarında tek doğru politikadır.

Bu, sorunun pratik yanıdır.

Bakınız, Lenin Yeni Ekonomik Politika'yı gerekçelendirdiğinde görevlerimizi nasıl formüle etti. Önümde, Lenin tarafından yazılan ve içinde yol gösterici temel ilkeleri açık seçik belirttiği "Aynî Vergi Üzerine" yazısının taslağı duruyor:

> "Şimdi ürünlerin artırılması, ***odak noktası, denek taşı*** (dır) olacaktır... Öyleyse tarımda orta köylüye 'ümit bağlayalım'.
>
> İktisadi canlanmamızın 'merkezi figürü' olarak çalışkan çiftçi." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.302, Rusça.)

Yani, tarımda orta köylüye rota tutma; iktisadi canlanmamızın merkezi figürü olarak çalışkan çiftçi. Lenin yoldaş 1921 yılında böyle yazdı.

Tarafımızdan XIV. Parti Konferansında Nisan'da kararlaştırılan kararların ve köylülüğe tanınan imtiyazların temelinde de bu düşünce yatmaktadır, yoldaşlar.

Nisan'daki XIV Parti Konferansı kararları ile, MK tarafından Ekim'de[61] tıpkı XIV. Konferans kararları gibi oybirliğiyle kararlaştırılan yoksul köylüler arasında çalışmaya ilişkin karar arasında hangi ilişki vardır? Merkez Komitesi'nin Ekim Plenumunda önümüzde duran görev, Nisan Konferansında kararlaştırdığımız politikanın, orta köylüyle sağlam ittifak politikasının suya düşürülmesini önlemekti; Partide, orta köylüyle sağlam ittifak politikasının yanlış ya da kabul edilemez olduğu görüşünü dile getiren ruh halleri yükseldiğinden, bu politikayı suya düşürtmemekti. Orta köylüyle ittifak politikasının köy yoksullarını ihmal etme anlamına geldiğini ve birilerinin köy

yoksullarını atlayarak orta köylüyle ittifak yapmaya çalıştığını iddia eden ruh halleri de yükseldi. Yoldaşlar, bu aptalcadır, ama bir olgudur, çünkü böyle ruh halleri çıktı. Ekimde plenum için buluştuğumuzda, köy yoksulları sorunu bizim için yeni bir şey miydi? Elbette değildi. Köy yoksulları olduğu sürece, onunla bir ittifak yapmak zorundayız. Bunu, Lenin'in "Köy Yoksullarına"[62] yazısının ilk kez yayınlandığı 1903 yılından beri biliyoruz. Köyde yoksullara dayandığımızdan ötürü Marksistiz, bundan ötürü komünistiz. Başka kime dayanacağız ki? Bu sorun yeni değildir; ne Nisanda ne Ekim'de, ne konferansta ve ne de MK plenumunda bizim için herhangi yeni birşey değildi ve olamazdı da. Eğer buna rağmen köy yoksulları sorunu ortaya çıktıysa, bu, yeni Sovyet seçimleri sırasında topladığımız deneyimlerle bağlantı içinde oldu. Ne çıktı ortaya? Sovyetler canlandı. Sovyet demokrasisine geçerlilik kazandırıldı. Ama hangi amaçla? Sovyet demokrasisi, işçi sınıfının önderliği demektir. Eğer proletaryanın ve Partisinin önderliği yoksa, hiçbir Sovyet demokrasisine Sovyet demokrasisi ya da proleter demokrasi denemez. Ama proletaryanın önderliği altında Sovyet demokrasisi ne demektir? Bu, proletaryanın köyde mutemetlere sahip olması gerektiği demektir. Bu mutemetler nereden bulunacak? Köy yoksullarının temsilcileri arasından. Ama Sovyetleri canlandırdığımızda, köy yoksulları hangi durumda bulunuyordu? Son derece paramparça ve darmadağın bir durumdaydı. Yalnızca köy yoksullarının bazı unsurlarına değil, aynı zamanda bazı komünistlere de, Kulaklardan arındırmadan ve idari baskıdan vazgeçmek, sanki köy yoksullarından kopmak ve onların çıkarlarını hesaba katmamak anlamına geliyormuş gibi göründü. Ve bunlar, Kulaklara karşı örgütlü bir mücadele yürütmek yerine, rezilce zırlamaya başladılar.

Bu ruh hallerini aşmak için ne yapmamız gerekiyordu? Birincisi, XIV Parti Konferansının Partinin önüne koyduğu görevi halletmek gerekiyordu, yani, kır yoksullarını maddeten desteklemenin koşulları, yöntemleri ve önlemleri tespit edilmeliydi. İkincisi, Sovyet seçimlerinde, kooperatiflerdeki seçimlerde vs. orta köylülüğü kazanmak ve Kulakları tecrit etmek için açık bir politik mücadele yürütecek olan özel yoksul köylü gruplarının ya da fraksiyonlarının örgütlenmesi şiarını atmak gerekiyordu.

Molotov yoldaş, MK Köy Komisyonu'ndaki üç aylık

faaliyetinin bir sonucu olan ve MK Ekim Plenumu tarafından oybirliğiyle onaylanan köy yoksulları arasında çalışma üzerine tezlerinde tam da bunu yaptı.

Gördüğünüz gibi, MK Ekim Plenumu tarafından alınan karar, XIV. Parti Konferansı kararlarının doğrudan bir devamını oluşturmaktadır.

İlk olarak, köy yoksullarının maddi durumunu iyileştirmek amacıyla maddi yardım sorununu somut olarak ortaya atmak ve ikincisi, köy yoksullarını örgütleme şiarını atmak gerekiyordu. Bu, tümüyle Molotov yoldaşa borçlu olduğumuz yeniliktir, köy yoksulları gruplarını örgütleme şiarı onun fikridir.

Yoksul köylü gruplarını örgütleme şiarına neden gereksinim duyuldu? Buna, köy yoksullarının parçalanmışlığını aşabilmek ve onlara, komünistlerin yardımıyla kendilerini, proletaryanın Kulaklara karşı ve orta köylülüğü kazanmak için verdiği mücadelede kırda proletaryaya örgütlü bir destek sağlamaya yetenekli bağımsız bir politik güç olarak örgütleme olanağı vermek için gerek duyuldu. Köy yoksulları, hâlâ yardım alan zihniyetinden kurtulamamış durumdadır, GPU'ya, hükümet makamlarına, mümkün olan herşeye güveniyor, bir tek kendine, kendi gücüne güvenmiyor. Tam da bu edilgenlik ve bu yardım alan zihniyeti, köy yoksullarının bilincinden silinip atılmalıdır. Sözkonusu olan, kendi ayakları üzerinde durabilmeleri, Komünist Partisinin ve devletin yardımıyla gruplar halinde örgütlenmeleri, Sovyetler forumunda, kooperatifler forumunda, köylü yardım komiteleri forumunda ve köy kamu yaşamının bütün çalışma alanlarında Kulaklara karşı mücadele etmeyi, ama GPU'ya çağrılarla değil, politik ve örgütlü bir mücadele çerçevesinde mücadele etmeyi öğrenebilmesi için köy yoksullarına bir şiarın verilmesidir. Köy yoksulları ancak bu şekilde çelikleştirilebilir, köy yoksulları ancak bu şekilde örgütlenebilir ve ancak bu şekilde, köy yoksullarının bir yardım alanlar grubu olmaktan çıkıp, kırda proletaryanın bir dayanağı olması sağlanabilir.

Ekimde köy yoksulları sorununun gündeme alınmasının nedeni budur.

6— Köylü sorununda iki tehlike ve iki sapma

Köylü sorununda Partimizde iki sapma ortaya çıktı. Kulak tehlikesini küçümseme yönünde bir sapma, ve bu tehlikeyi abartan ve orta köylünün rolünü küçümseyen ve azımsayan bir sapma. Bu sapmaların bizim için herhangi bir ölümcül tehlike oluşturduğunu söylemek istemiyorum. Bir sapma bir sapmadır işte, bir sapma henüz kesin bir biçim almamış bir şeydir. Bir sapma, bir hatanın başlangıcıdır. Ya bu hatanın büyümesine izin veririz, o zaman işler kötüye gider; ya da bu hatayı kökünden söker atarız, ve o zaman tehlike bertaraf edilmiş olur. Bir sapma, hatalar barındıran bir şeydir, vaktinde dur denilmezse, daha sonra kötü sonuçlara yolaçar.

Kulak tehlikesinin küçümsenmesi üzerine birkaç söz. Bir Kulak sapmasından sözediliyor. Bu elbette aptalcadır. Partide bir Kulak sapması olamaz. Sözkonusu olan bir Kulak sapması değil, Kulak tehlikesini küçümseme yönünde bir sapmadır. Şimdiye kadar bu sapmaya kurban düşen, bu sapmanın zemininde duran biri olmasaydı bile, böyle kişiler zaten çıkardı, çünkü bizde gelişme kapitalizmin belirli bir canlanması yönünde gidiyor, kapitalizmin canlanması ise Partimizin çeperinde kaçınılmaz olarak belirli bir kafa karışıklığına yolaçar. Öte yandan sosyalist sanayimiz gelişiyor, ve onunla özel sermaye arasında bir mücadele yürüyor. İpi kim önce göğüsleyecek? Şimdilik üstünlük sosyalist unsurlarda. Hem Kulakların ve hem de kentteki özel kapitalistlerin hakkından geleceğiz. Ama şimdilik şu bir olgu olarak kalıyor ki, Kulaklar güç kazanıyor, ve biz onları iktisaden çökertmiş olmaktan henüz uzağız. Kulak hiç kuşkusuz güç topluyor, bunu görmeyen, bunun ufak tefek bir şey olduğunu, Kulağın sadece bir korkuluk olduğunu söyleyen biri, Partiyi, uyanıklığını kaybetme ve Kulağa karşı mücadelede, kapitalizme karşı mücadelede silahsız bırakma tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır; çünkü Kulak, *kapitalizmin köydeki ajanıdır.*

Boguşevski'den sözediliyor. Elbette onda bir Kulak sapması kaydedilmiyor. Onun sapması, Kulak tehlikesini küçümseme yönündedir. Bir Kulak sapmasına düşmüş olsaydı, onu Partiden atmak gerekirdi. Ama şimdiye kadar, öyle görünüyor ki, bildiğim kadarıyla

hiç kimse, onun Partiden atılmasını talep etmedi. Bu sapma —köyde Kulak tehlikesini küçümseme yönünde bir sapma—, Partiyi sürekli mücadeleye hazır konumda tutmamızı engelleyen, Partiyi kapitalist unsura karşı mücadelede silahsızlandıran bu sapma, bilindiği gibi Parti Merkez Komitesinin kararıyla mahkûm edildi.

Ama bir başka sapma var, Kulak tehlikesini abartma, Kulak tehlikesi karşısında telaşa kapılma, "İmdat, imdat, Kulak geliyor!" paniği sapması. Garip! NEP yürürlüğe kondu ve NEP'in kapitalizmin canlanması, Kulakın canlanması anlamına geldiği, Kulakın kesinlikle başını kaldıracağı biliniyordu. Ama daha Kulak kendisini gösterir göstermez, "İmdat!" diye bağırılıyor, akıl baştan gidiyor. Ve telaş o raddeye vardı ki, orta köylü unutuldu. Oysa şu anda kırda temel görev, orta köylüyü kazanma uğruna mücadeleden, orta köylüyü Kulaktan koparma uğruna mücadeleden, orta köylüyle sağlam bir ittifak kurarak Kulakı tecrit etme uğruna mücadeleden ibarettir. Kulak tehlikesi karşısında paniğe kapılan yoldaşlar bunu unutuyorlar.

Bu iki sapmanın, ta temeline kadar inildiğinde, şu iki çıkış noktasından kaynaklandığını sanıyorum.

Birinci sapma, Kulakların ve genelde kırdaki kapitalist unsurların rolünü küçümsemekten, Kulak tehlikesini gizlemekten ibarettir. Bu, NEP'in gelişmesinin köyde kapitalist unsurların canlanmasına yolaçmayacağı, Kulakın ve genelde kapitalist unsurların bizde tarihe karıştığı ya da karışmakta olduğu, köyde bir ayrışmanın cereyan etmediği, Kulakın geçmişin sadece bir yankısı olduğu, bir korkuluk, başka bir şey olmadığı yanlış varsayımından yola çıkmaktadır.

Bu sapma neye götürmektedir?

Bu sapma, pratikte, köydeki sınıf mücadelesinin inkarına götürmektedir.

İkinci sapma, Kulakların ve genelde köydeki kapitalist unsurların rolünü şişirmekten, bu unsurlar karşısında paniğe kapılmaktan, proletarya ve köy yoksullarının orta köylüyle ittifakının mümkün ve amaca uygun olduğu olgusunu yadsımaktan ibarettir.

Bu sapma, bizde kırda kapitalizmin basit bir restorasyonunun

cereyan ettiği, bu kapitalizmin restorasyonu sürecinin diğer herşeyi yuttuğu, bunun kooperatiflerimizin de tamamını ya da ezici bölümünü kapsadığı, böyle bir gelişmenin sonucu olarak köylülüğün ayrışmasının durmak bilmeksizin ilerleyeceği, uç grupların, yani Kulakların ve yoksul köylülerin yıldan yıla büyüyüp şişeceği, orta grupların, yani orta köylülerin ise yıldan yıla gitgide zayıflayıp giderek yokolacağı varsayımından yola çıkmaktadır.

Pratikte bu sapma, köyde sınıf mücadelesinin körüklenmesine, köy yoksulları komiteleri tarafından güdülen *Kulaktan arındırma* politikasına geri dönüşe, yani ülkemizde içsavaş ilanına ve böylelikle tüm inşa çalışmamızın boşa çıkartılması ve milyonlarca köylü işletmesinin sosyalist inşa sistemine çekilmesini öngören Lenin'in kooperatif planının reddine götürmektedir.

Hangi sapmanın daha kötü olduğunu mu soracaksınız? Sorun bu şekilde konulmamalıdır. Her ikisi de "birbirinden kötü"dür, hem birincisi hem de ikincisi, ve bu iki sapma etrafı saracak olursa, Partiyi parçalayacak ve çökertecek durumdadırlar. Şansımıza, Partimizde hem birinci hem de ikinci sapmayı kökünden kurutacak güçler vardır. *(Alkışlar.)* Her iki sapma da "birbirinden kötü" olmasına rağmen ve hangisinin daha tehlikeli olduğunu sormak aptalca olmasına rağmen, onun ışığında bu sapmalara yaklaşmamız gereken bir başka bakış açısı var. Parti, hangi sapmaya karşı mücadele için en iyi donanmıştır, birinci sapmaya karşı mücadele için mi, yoksa ikinci sapmaya karşı mücadele için mi? — sorun pratikte bu şekilde konmalıdır. İki sapma da tehlikelidir, ikisi de "birbirinden kötü"dür, hangisinin daha tehlikeli olduğunu söylemek mümkün değildir, ama Partinin hangi sapmaya karşı en iyi şekilde donatılmış olduğu hakkında konuşmak — bu mümkündür ve bu yapılmalıdır. Komünistlere, *Partinin neye daha iyi hazırlıklı olduğu* sorulacak olsa, Kulakları soyup soğana çevirmeye mi, yoksa bunu yapmayıp orta köylüyle bir ittifaka girmeye mi, bu durumda 100 komünistten 99'unun, Partinin en iyi şu şiara hazır olduğunu söyleyeceklerine inanıyorum: *Vurun Kulağa! Buna izin verin*, Kulakları bir anda soyup soğana çevireceklerdir. Ama, Kulaktan arındırma değil de, tersine orta köylülükle ittifak yoluyla Kulağı tecrit etme şeklinde karmaşık bir politika izlemek sözkonusu olduğunda, bunu anlamak o kadar kolay gelmez. Bundan dolayı, bu iki sapmaya

karşı mücadesinde, Partinin ateşi ikinci sapma üzerinde yoğunlaşturması gerektiğine inanıyorum. *(Alkışlar.)* Marksizme hiçbir atıf, Leninizme hiçbir atıf, Kulakın tehlikeli olduğu düsturunu örtemez. Boguşevski istediği kadar korkuluktan sözetsin, Kulak tehlikelidir. İstendiği kadar alıntı verilsin, bunlarla hiçbir komünist bundan vazgeçirilemez. Ama İlyiç II. Dünya Kongresinde orta köylünün tarafsızlaştırılmasından söz ederken, bizim orta köylüyle sağlam bir ittifaka ihtiyaç duyduğumuz düsturu, Leninizm üzerine, Marksizm üzerine boş sözlerle her zaman örtülebilir, karartılabilir. Burada alıntılar için zengin bir alan vardır, Partiyi şaşırtmak, Partiden gerçeği saklamak isteyen herkes için, Lenin'in köylülük konusunda bir değil de üç şiarı olduğu gerçeğini gizlemek isteyen herkes için zengin bir alan vardır. Burada, Marksizme atıfta bulunarak en çeşitli manipülasyonlar yapılabilir. Tam da bundan dolayı ateş, bu ikinci sapmanın üzerinde yoğunlaşturılmalıdır.

Birliğin iç durumu, iktisadı, sanayii ve tarımı, sınıflar, sınıfların faaliyetleri, Sovyetlerin canlandırılması sorunu, köylülük sorunu vs. de durum budur.

Genişleyen ve kendisini Parti önderliğinden kurtarmaya çalışan —bunu elbette başaramayacaktır— devlet aygıtına ilişkin bazı sorunları atlayacağım.

Ayrıca devlet aygıtımızın bürokratizminden de, raporum halihazırda çok çok uzamış bulunduğundan dolayı, sözetmeyeceğim. Bundan sözetmeyeceğim, çünkü bu sorun Parti için yeni değildir.

7— Partinin görevleri

Partinin iç politika alanındaki görevlerine geliyorum.

Bir bütün olarak ***halk iktisadının gelişmesi*** alanında şu doğrultuda çalışmak zorundayız:

a) halk iktisadının üretimini daha da artırma;

b) ülkemizin bir tarım ülkesinden bir sanayi ülkesine dönüştürülmesi;

c) halk iktisadında sosyalist unsurun kapitalist unsur üzerindeki tayin edici üstünlüğünün güvence altına alınması;

d) kapitalist kuşatma koşulları altında Sovyetler Birliği halk iktisadının zorunlu bağımsızlığının güvence altına alınması;

e) genel devlet bütçesi sisteminde vergi-dışı gelirlerin payının büyütülmesi.

Sanayi ve tarım alanında şu doğrultuda çalışmalıyız:

a) sosyalist sanayimizin yüksek bir teknik temelde geliştirilmesi, emek üretkenliğinin artırılması, maliyet masraflarının düşürülmesi, sermaye dolaşımının hızlandırılması;

b) yakıt- ve metal bilançosunun ve demiryollarının sabit sermayesinin, ülkenin artan gereksinimleriyle örtüşmesi;

c) yerel önemdeki Sovyet sanayinin daha güçlü gelişmesi;

d) toprağın veriminin artırılması, tarımın teknik düzeyinin yükseltilmesi, sanayi bitkileri ekiminin artırılması; tarımın sanayileştirilmesi;

e) dağınık köylü işletmelerinin, kitle halinde kooperatifler içinde birleşme ve kültür düzeylerinin yükseltilmesi yoluyla sosyalist inşaya çekilmesi.

Ticaret alanında şu doğrultuda çalışmalıyız:

a) meta dağıtım sisteminin daha da genişletilmesi ve nitelik olarak iyileştirilmesi (her türden kooperatifler, devlet ticareti);

b) meta dolaşımının azami ölçüde hızlandırılması;

c) perakende fiyatlarının düşürülmesi ve Sovyet- ve kooperatif ticaretinin özel ticaret üzerindeki üstünlüğünün daha da artırılması;

d) bütün tedarik organlarının bir örnek davranışı ve sıkı bir tedarik disiplini;

e) aktif bir ticaret bilançosu, yani istikrarlı bir para biriminin korunması için vazgeçilmez bir önkoşul olan ve enflasyona karşı gerekli güvence olan bir ödemeler dengesi fazlası güvence altına alınarak, dış dünya ile meta değiştokuşunun güçlendirilmesi.

Planlama alanında, gerekli yedeklerin mutlaka güvence altına alınması doğrultusunda çalışılmalıdır.

Geçerken, bir yedek kaynağı üzerine, votka üzerine birkaç söz. Sosyalizmin kadife eldivenlerle inşa edilebileceğine inanan kişiler var. Bu gayet kaba bir hatadır, yoldaşlar. Şimdi kredi alamadığımıza göre, sermaye eksikliği çektiğimize göre ve ayrıca Batı Avrupalı kapitalistlerin boyunduruğu altına giremeyeceğimize ve bize önerdikleri ve bizim reddettiğimiz köleleştirici koşulları kabullenemeyeceğimize göre, tek şey kalıyor: başka alanlarda kaynaklar aramak. Her halükârda kölelikten iyidir bu. Burada kölelikle votka arasında bir seçim yapmak sözkonusudur, ve sosyalizmin kadife eldivenlerle inşa edilebileceğine inananlar, kaba bir yanılgı içinde bulunmaktadırlar.

Sınıflar arasındaki karşılıklı ilişkiler alanında şu doğrultuda çalışmalıyız:

a) proletarya ve köy yoksullarının orta köylülükle ittifakının güvence altına alınması;

b) proletaryanın bu ittifak içindeki önder rolünün güvence altına alınması;

c) Kulakların ve kentli kapitalistlerin politik olarak tecrit edilmesi ve iktisaden geri püskürtülmesi.

Sovyet aygıtının genişletilmesinde bürokratizme karşı kararlı bir mücadele yürütülmeli, işçi sınıfının geniş kitleleri buna çekilmelidir.

Yeni burjuvazi ve onun ideologları olan Smena-Vek'çiler üzerine birkaç söz söylemek istiyorum. Smena-Vek akımı, büyümekte olan ve tedricen Kulaklarla ve memur aydınlarla yavaş yavaş bütünleşmeye başlayan yeni burjuvazinin ideolojisidir. Yeni burjuvazi, kendi ideolojisini, Smena-Vek ideolojisini yarattı; bu ideoloji, Komünist Partisinin zorunlu olarak yozlaşacağı ve yeni burjuvazinin zorunlu olarak sağlamlaşacağı varsayımından yola çıkıyor; onların görüşüne göre, biz Bolşevikler, farkına varmaksızın, demokratik bir cumhuriyetin eşiğine varacağız, sonra bu eşiği aşıp, artık askerlerin mi yoksa sivil memurların safından mı olur, orası bilinmiyor, çıkacak bir "Sezar"ın yardımıyla günün birinde kendimizi harcıalem bir burjuva cumhuriyetinde bulacağız.

Memur aydınlarımızın, ve yalnızca onların da değil, aynı zamanda bize yakın bazı çevrelerin de aklını çelmek isteyen bu yeni ideoloji işte böyledir. Partimizin yozlaştığı iddiasını çürütmek istemiyorum. Bir aptallığı çürütmeye değmez. Partimiz yozlaşmıyor ve yozlaşmayacaktır. O, o tür bir hamurdan yoğrulmamış ve o tür bir adam tarafından yaratılmamıştır ki yozlaşsın. *(Alkışlar.)* Kadrolarımız, hem yenileri hem de eskileri, ideolojik bakımdan yetişmektedir. Lenin'in eserlerini birkaç baskı halinde yayınlayabilmiş olmak, bizim şansımızdır. Şimdi insan okuyor, öğreniyor ve kavramaya başlıyor. Yalnızca önderler değil, aynı zamanda Partinin ortalama üyeleri de kavramaya başlıyorlar ve kandırılmalarına izin vermiyorlar. Yozlaşma çığlıklarıyla artık kimse yıldırılamaz. İnsanlar yargılarını bizzat kendileri oluşturacaklar. İstendiği kadar çığlık atılsın, istendiği kadar alıntılarla korku yaratılmaya çalışılsın, sade Parti üyelerimiz bunu dinleyecekler ve kendi yargılarını kendileri verecekleridir, çünkü Lenin'in eserleri şimdi ellerinin altında. *(Alkışlar.)* Bu olgu, Partimizin Leninizmin yolunu terketmeyeceğinin baş garantilerinden biridir. *(Şiddetli alkışlar.)*

Buna rağmen Smena-Vek'çilere değindiysem, bunun nedeni, Partimizin ve MK'mizin yozlaşması üzerine spekülasyon yürütenlerin tümüne birkaç sözle yanıt vermek istediğimden dolayıdır. Bu ideolojinin fikir babası Ustryalov'dur. Kendisi bizde ulaştırma işlerinde görevlidir. Vazifesini iyi yaptığı söyleniyor. Eğer vazifesini iyi yapıyorsa, bırakın, rahat rahat Partimizin yozlaştığına dair düş görmeye devam etsin. Düş görmek bizde yasak değil. İstediği kadar düş görsün. Ama yozlaşma düşlerinin ötesinde, tahıllı Bolşevik değirmenimize taşımayı unutmaması gerektiğini bilsin. Yoksa hali kötü olur. *(Alkışlar.)*

III
PARTİ

Parti sorununa geliyorum. Partiyi raporumun sonunda ele alınamın nedeni, özgül ağırlığı itibariyle bütün gelişme faktörlerimiz arasında onun en son faktör olması değildir. Hayır, asla. Neden, daha çok, Partinin tüm eserimizi taçlandırmasıdır.

Proletarya diktatörlüğünün dış- ve iç politika alanındaki, dış politik manevralar alanındaki, kapitalist kuşatma koşulları altındaki ve ülke içinde sosyalist inşa alanındaki başarılarından sözettim. Ama eğer Parti bu görevlerin hakkından gelemeseydi, kendisini geliştirip güçlendirmeseydi, bu başarılar olanaksız olurdu. Önder güç olarak Parti bu bakımdan sonsuz bir öneme sahiptir. Proletarya diktatörlüğünün gerçekleşmesi kendiliğinden değil, tersine herşeyden önce Partinin güçleri sayesinde ve onun önderliği altında olur. Partinin önderliği olmaksızın, proletarya diktatörlüğü, bugünkü kapitalist kuşatma durumunda olanaksız olurdu. Partiyi biraz bocalatmak, zayıflatmak yeter, ve derhal proletarya diktatörlüğü de bocalayacak ve zayıflatılacaktır. Bütün ülkelerin burjuvalarının Partimizden zıvanadan çıkmışcasına bir öfkeyle sözetmeleri, işte bununla açıklanır.

Bununla asla, Partimizin devletle özdeş olduğunu söylemek istemiyorum. Hiç mi hiç değil. Parti, devletimizde önder güçtür. Ama bu sebepten dolayı bazı yoldaşların yapuğı gibi, Politbüro'nun devlet içinde en üst organ olduğunu iddia etmek aptallık olurdu. Bu doğru değildir. Bu, düşmanımızın değirmenine su taşıyan bir kafa karışıklığıdır. Politbüro, devletin değil, Partinin en üst organıdır, Parti ise devletin en üst önder gücüdür. MK ve Politbüro, Partinin organlarıdır. Devlet kademelerini Partiyle özdeşleştirmek istemiyorum. Yalnızca, iç- ve dış politikamızın bütün temel sorunlarında önder rolün Partiye ait olduğunu söylemek istiyorum. Ve yalnızca bundan dolayı iç- ve dış politikada başarılı olduk. Bundan dolayı, Partimizin bileşimi, ideolojik seviyesi, Partinin kadroları, Partinin Sovyet inşasının iktisadi sorunlarının ele alınmasında önderlik etme yeteneği, işçi sınıfı ve köylülük içindeki ağırlığı ve nihayet genelde Partinin iç durumu sorunu, politikamızın temel bir sorunudur.

İlk önce Partinin bileşimi üzerine. 1 Nisan 1924'te Partinin, Lenin Seferberliği hariç, 446 000 üye ve aday üyesi vardı. Bunun 196 000'i, yani yüzde 44'ü işçi, 128 000'i, yani yüzde 28,8'i köylü ve 121 000'i, yani yüzde 27,2'si memurlar ve diğerlerinden oluşuyordu. 1 Temmuz 1925'de Partinin 446 000 yerine 911 000 üye ve aday üyesi vardı, bunlardan 534 000'i, yani yüzde 58,6'sı işçi, 216 000'i, yani yüzde 23,8'i köylü ve 160 000'i, yani yüzde 17,6'sı memurlar ve diğerlerinden oluşuyordu. 1 Kasım 1925'de 1 025 000 komünist vardı.

İşçi sınıfı (tüm işçi sınıfı hesaplandığında) Partimizde yüzde kaç oranında örgütlüdür? XIII. Parti Kongresinde, örgütsel raporumda, (tarım işçileri de birlikte alındığında) 4 100 000 işçimiz olduğunu söylemiştim. O zaman sosyal sigorta daha genişletilmediğinden ve bu yüzden istatistik onlarla henüz ilgilenmediğinden, sayısal olarak kaydedilmeyen küçük sanayi işçilerini hesaba katmamıştım. O zaman, Ocak 1924'e ait sayıları vermiştim. Daha sonra, küçük sanayi işçilerini istatistiki olarak kapsamak mümkün olduğunda, 1 Temmuz 1924'te, tarım işçileri de dahil, 5 500 000 işçimiz olduğu görüldü. Bunların 390 000'i, yani tüm işçi sınıfının yüzde 7'si Partideydi. 1 Temmuz 1925'de 6 500 000 işçi vardı, bunlardan 534 000'i, yani tüm işçi sınıfının yüzde 8'i Partiye mensuptu. 1 Ekim 1925'de tarımda ve sanayide —küçük, orta ve büyük işletmeler birlikte hesaplandığında— 7 milyon işçimiz vardı. Bunlardan 570 000'i, yani yüzde 8'i Partide örgütlüydü.

Bütün bunları, ülkenin tüm işçi sınıfının yüzde 90'ını bir-iki yıl içinde Partide örgütlemenin başarılabileceğini söylemenin ne denli akılsızca bir şey olduğunu göstermek için söylüyorum.

Şimdi de, RKP(B) içinde örgütlü işçilerin, büyük sanayinin tüm işçileri içindeki payını araştıralım. Gerek devlet- gerekse devlete ait olmayan büyük sanayideki —silah sanayii, ana demiryolu atelyeleri ve en önemli depolar dahil— (mevsimlik işçiler hariç) daimi işçilerin sayısı — bütün bu dallardaki işçilerin sayısı 1 Ocak 1924'te 1 605 000'i buluyordu. Partimizde o sıralar 196 000 işçi vardı. Bu da, büyük sanayideki işçilerin yüzde 12'siydi. Tezgâh başında çalışan Partide örgütlü işçilerin sayısını alıp, bunun büyük sanayideki tüm işçilere olan yüzdesini belirleyecek olursak, 1 Ocak'ta Partide tezgâh başında çalışan 83 000 işçi olduğunu görürüz — bütün büyük sanayide çalışan işçilerin yüzde 5'i. Bütün bu sayılar, 1 Ocak 1924'e ilişkindir. 1 Haziran 1924'te büyük sanayide 1 780 000 işçi çalışıyordu; o sıralar 389 000 işçi Parti mensubuydu, yani büyük sanayide çalışan bütün işçilerin yüzde 21,8'i. Tezgâh başında çalışan işçilerin Partideki sayısı 267 000'di, yani büyük sanayide çalışan bütün işçilerin yüzde 15'i. 1 Ocak 1925'de büyük sanayide 1 845 000 işçi vardı; Partimizde örgütlü işçilerin toplam sayısı, yani hem tezgâh başında çalışanların hem de diğerlerinin sayısı 429 000'di, yani büyük

sanayide çalışan tüm işçilerin yüzde 23,2'si; Partide tezgâh başında çalışan işçi sayısı o sırada 302 000'di, yani büyük sanayinin tüm işçilerinin yüzde 16,3'ü. 1 Temmuz 1925'de büyük sanayide 2 094 000 işçi vardı; Partide 534 000 vardı, yani işçilerin yüzde 25,5'i; doğrudan makine başında çalışan işçilerin sayısı 383 000'di, yani büyük sanayinin tüm işçilerinin yüzde 18,2'si.

Yani tüm işçi sınıfı sözkonusu olduğunda, Partide örgütlü işçilerin sayısı tüm işçilere oranla bir bütün olarak işçilerin sayısından daha yavaş artarken, burada, büyük sanayide bunun tersi bir tablo görüyorsunuz: Partide örgütlü işçilerin yüzdesi, bizzat büyük sanayide çalışan işçilerin sayısından daha hızlı artmaktadır. Partinin işçi çekirdeğinden sözettiğimizde, Partinin nasıl göründüğünü gözönünde bulundurabilmek için bunu özellikle vurgulamak gerekiyor: Bunlar esas olarak büyük sanayi işçileridir.

Bütün bunları gözönünde bulundurduğumuz şu sırada, bir yıl içinde tezgâh başında çalışan işçilerin oranını tüm üyelerin yüzde 90'ına çıkarmayı düşünebilir miyiz? Hayır, düşünemeyiz, çünkü hayalperestliğe düşmek istemiyoruz. Çünkü eğer şimdi Partide 380 000 tezgâh başında çalışan işçimiz varsa, tezgâh başında çalışmayan diğer parti üyelerinin, yani 700 000 üyenin Partinin yüzde 10'unu oluşturması için, bir yıl içinde Parti üyelerinin sayısını 7 milyona yükseltmek gerekmektedir. Yoldaşlar burada açıkça kantarın topunu kaçırdılar ve yüzde 90'larıyla karaya oturdular.

Peki, Partinin işçi sınıfı içindeki ağırlığı büyümekte midir? Bu apaçık gerçeği bir de kanıtlamaya değmez. Partimizin, meselenin özü itibarıyla, işçi sınıfının seçilmiş bir organı olduğunu biliyorsunuz. Bu bakımdan, dünyanın hiçbir partisinin ulaşamamış olduğu birşeye ulaştık. Tek başına bu olgu bile, Partimizin işçi sınıfı saflarındaki ağırlığının sonsuz büyük olduğunu ve Partimizin işçi sınıfı içinde bir tekel konumu aldığını kanıtlamaktadır.

Partimizin köydeki ağırlığına gelince, buradaki durum oldukça kötüdür.XIII. Parti Kongresi sırasında 18 ila 60 yaş arası 53 milyon kır sakini vardı, XIV. Parti kongresi sırasında 54 milyonun biraz üstünde. Buna karşılık XIII. Parti kongresi sırasında köy hücrelerinde 136 000 komünist bulunuyordu, yani yetişkin kır nüfusunun yüzde

0,26'sı, ve XIV. Parti kongresi sırasında Partideki köylülerin sayısı 202 000'dir, yani yüzde 0,37. Partimiz köyde korkunç derecede yavaş büyümektedir. Onun dev adımlarıyla ilerlemesi gerektiğini söylemek istemiyorum, ama yine de Partimizdeki bu köylü yüzdesi gayet önemsizdir. Partimiz, bir işçi partisidir. İşçilerin ondaki sayısı sürekli olarak ağır basacaktır. Burda, bizde proletarya diktatörlüğünün var olduğu dile geliyor. Ama proletarya diktatörlüğünün köylülükle ittifak olmaksızın olanaksız olduğu, Partimiz içindeki köylülüğün en iyi temsilcilerinin belli bir yüzdesinin Parti için köyde gerekli olan dayanağı oluşturduğu açıktır. Meselenin bu yanı şimdilik hiç de iyi durumda değil.

Ayrıca, Partimizin ideolojik düzeyinin genel olarak yükseldiğini belirtmem gerekiyor. Örgütsel yanla ilgili olarak Molotov yoldaş sizlere rapor sunacak; bundan dolayı bu soruna girmek istemiyorum; ancak bir şeyi, yani gerek genç gerek yaşlı önder kadrolarımızın ideolojik seviyesinin bütün verilerine göre önemli ölçüde yükselmiş olduğunu belirtmem gerekiyor. Buna örnek olarak, geçen yıl Troçkizmle yürüttüğümüz tartışma alınabilir. Bildiğiniz gibi, sözkonusu olan, Leninizmin revizyona tabi tutulması, deyim yerindeyse Parti önderliğinde bir değişiklikti. Partinin, bu Parti düşmanı dalgaya karşı nasıl yekvücut durduğunu herkes biliyor. Bu neyi kanıtlamaktadır? Bu, Partinin büyüdüğünü kanıtlamaktadır. Kadroları güçlenmiştir, tartışmadan çekinmemektedir. Şimdi ne yazık ki yeni bir tartışma dönemine girdik. Partinin bu tartışmayı da çabucak halledeceğine ve olağanüstü bir olay olmayacağına inanıyorum. *(Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.)* Olayların çok önünde koşmamak ve kimseyi kışkırtmamak için, şu an ilkesel olarak, Leningradlı yoldaşların konferanslarında nasıl davrandıkları ve Moskovalı yoldaşların buna nasıl tepki gösterdikleri üzerine gitmek istemiyorum. Delegelerin bunun üzerine bizzat konuşacaklarına inanıyorum ve ben, kapayış konuşmamda gereken sonucu çıkaracağım.

Raporumun sonuna geliyorum.

Dış politikamızdan, kapitalist dünyayı kemiren karşıtlıklardan sözettim. Bu karşıtlıkların ancak Batı'daki işçi devrimiyle aşılabileceğini söyledim.

Ayrıca, bizim ilişkilerimizin, Sovyetler Birliği ile kapitalist devletler arasındaki ilişkilerin çerçevesini çizen karşıtlıklar üzerine konuştum. Bu devletlerin ülkemizi kapitalist sistemin bir uzantısı haline getirmeye çalışacakları, bizi bir müdahaleyle boyunduruk altına almaya çalışacaklarından sözettim; ama biz onlara gereken dersi vereceğiz, burada, Batı'nın işçi sınıfının, özellikle Batı'nın işçileri bizi giderek artan ölçüde ziyaret ettikten ve bizimle kardeşleştikten sonra, bizi bütün araçlarla destekleyeceklerine güveniyoruz. Burada bu kardeşleşmenin, kapitalistlere çok pahalıya malolacağına güveniyoruz. Bu karşıtlıklar, keza bizim tarafımızdan da aşılıyor. Ama son tahlilde, kapitalizmin dünyası ile sosyalizmin dünyası arasında dış alanda varolan bu karşıtlıkların üstesinden kendi güçlerimizle tek başımıza gelemeyiz, bunun için bir dizi ülkede muzaffer proleter devrimlerin yardımına ihtiyacımız var.

Devamla, ülkemiz içindeki, kapitalist ve sosyalist unsurlar arasındaki çelişkiler üzerine konuştum. Bu karşıtlıkların üstesinden kendi güçlerimizle gelebileceğimizi söyledim. Buna inanmayan, bir tasfiyecidir, sosyalist inşaya inanmamaktadır. Bu karşıtlıkların üstesinden geleceğiz, bunların üstesinden gelmekteyiz. Elbette Batı'dan yardım ne kadar hızlı gelirse o kadar iyidir; çünkü, özel sermayeye son darbeyi vurmak ve sosyalizmin tam zaferini elde etmek, bizde tam sosyalist toplumu kurmak için bu karşıtlıkların üstesinden o kadar daha çabuk gelebiliriz. Ama dışarının yardımı olmasa da, başımızı önümüze eğmeyeceğiz, vaveyla koparmayacağız, işimizi tatil etmeyeceğiz *(Alkışlar.)* ve zorluklar önünde cesaretimizi kaybetmeyeceğiz. Yorulan, zorluklardan korkan, şaşkına dönenler, cesaretini ve metanetini koruyanlara yer açsınlar! *(Alkışlar.)* Biz, güçlüklerden korkanlardan değiliz. Zorluklardan korkmamak, tersine onlarla yüzyüze gelmek ve onların üstesinden gelmek için Lenin'in okulunda çelikleştik, bundan ötürü Bolşevikiz. *(Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.)*

Devamla, yoldaşlar, Partimizin başarılarından ve hatalarından sözettim. Böylesi hatalar az değildi. Gerek dış ticarette, gerek tahıl tedarikinde, gerekse de diğer bazı çalışma alanlarında az hata olmadı. İlyiç, bize burnu büyük olmamayı öğretti. Burnu büyük olmayacağız. Az hata yapılmadı. Ama başarılar da kaydettik. Nasıl olursa olsun, bir

şeye, hiç kimsenin bizden alamayacağı bir şeye kavuştuk. Yani, kapsamlı inşa çalışmamızla, iktisadi cephedeki Bolşevik hücumumuzla, burada elde ettiğimiz başarılarla, iktidarı ele geçiren işçilerin sadece kapitalizmi çökertmeyi, tahrip etmeyi değil, aynı zamanda yeni bir toplumu, sosyalizmi kurmayı başardıklarını da tüm dünyaya gösterdik. Bu gerçeği elle tutulabilir bir şekilde gözler önüne sermemizden oluşan bu kazanımı kimse elimizden alamaz. Bu, şimdiye kadarki bütün kazanımlarımız içinde en büyüğüdür ve bize en büyük çabaya maloldu. Çünkü, Batı'nın işçi sınıfına ve Doğu'nun ezilen halklarına, tarihte şimdiye kadar, efendiler yönetirken, yalnızca efendiler için çalışmasını bilen işçilerin, bu işçilerin, iktidarı ele geçirdikten sonra, büyük bir ülkeyi yönetmeye ve en zor koşullar altında sosyalizmi inşa etmeye yetenekli olduklarını gösterdik.

Batı'nın proleterlerinin zafer kazanması için ne gerekmektedir? Herşeyden önce, kendi gücüne güven, işçi sınıfının burjuvazi olmaksızın da yapabileceği, işçi sınıfının yalnızca eskiyi yıkmaya değil, aynı zamanda yeniyi inşa etmeye, sosyalizmi kurmaya da yetenekli olduğu bilinci. Sosyal-demokrasinin tüm çalışması, işçilere kuşkuculuk, kendi gücüne inançsızlık, şiddet yoluyla burjuvazi üzerinde zafer elde etme olanağına inançsızlık aşılamaktan ibarettir. Tüm çalışmamızın, tüm inşamızın anlamı, bu çalışmanın ve bu inşanın, kapitalist ülkelerin proletaryasını, işçi sınıfının burjuvazisiz de yapabilme ve kendi gücüne dayanarak yeni toplumu inşa edebilme yeteneği konusunda ikna etmekte yatmaktadır.

İşçilerin ülkemize yaptığı ziyaretler, ülkemizi ziyaret eden işçi delegasyonlarının inşa eserimizin her köşesini araştırması ve inşa çalışmamızın başarılarını kendi gözleriyle görmeye çalışması olgusu — tüm bunlar, kapitalist ülkelerin işçi sınıfının, sosyal-demokrasiye rağmen, kendi gücüne ve işçi sınıfının eskinin yıkıntıları üzerinde yeni bir toplum inşa etme yeteneğine inanmaya başladığını göstermektedir.

Rapor yılında çok şey başardığımızı söylemek istemiyorum, ancak bir şeyi kabul etmek gerekiyor, ve bu da: Sosyalist inşa çalışmamızın başarıları ile, işçi sınıfının, burjuvaziyi devirdikten ve iktidarı kendi eline aldıktan sonra, kapitalist toplumu sosyalizm

temelinde yeniden kalıba dökmeye yetenekli olduğunu gösterdik ve kanıtladık. Bunu başardık ve herşeye rağmen, *hiç kimse* bunu elimizden alamaz. Bu, paha biçilmez bir başarıdır. Çünkü bu başarıyı kazanmak ne demektir? Bu, kapitalist ülkelerin işçilerine kendi güçlerine güveni, zaferlerine olan güveni vermek demektir. Bu, onların eline burjuvaziye karşı yeni bir silah vermek demektir. Bu silahı kavradıkları ve kullanmaya hazır oldukları, işçilerin ülkemize olan ziyaretleri durdurmak bir yana, sıklaştırmalarından görülmektedir. Ama kapitalist ülkelerin işçileri bir kez kendi gücüne güvenle dolunca, o zaman bu, bundan emin olabilirsiniz, kapitalizmin sonunun başlangıcı ve proleter devrimin zaferinin en güvenilir belirtisi olacaktır.

Bundan dolayı, sosyalizmin inşasına boşuna çalışmadığımıza inanıyorum. Bundan dolayı, bu işte uluslararası ölçekte zafer kazanmamız gerektiğine inanıyorum. *(Şiddetli, uzun süren alkışlar. Tüm Parti Kongresi tezahürat için ayağa kalkar.)*

MERKEZ KOMİTESİNİN SİYASİ FAALİYET RAPORUNU KAPAYIŞ KONUŞMASI

23 Aralık

Yoldaşlar! Yazılı olarak sorulmuş olan tek tek soruları ayrı ayrı yanıtlamayacağım, çünkü tüm kapayış konuşmam aslında bu sorulara bir yanıttan ibaret olacak.

Ayrıca, kişisel nitelikli saldırıları ve her türlü kişisel taşkınlıkları yanıtlamaya da niyetim yok, çünkü ben, bu saldırıların motivlerini ve içyüzünü tekrar gözden geçirebilmek için Parti Kongresinin elinde yeterince malzeme olduğu görüşündeyim.

"Mağara insanları"yla, orda Kislovods'ta biraraya gelip, MK'nın organlarıyla ilgili olarak akla gelebilecek her türlü kombinasyonlar kotaran insanlarla da uğraşmayacağım. Bu onların bilecekleri bir şey, varsın kombinasyon yapsınlar. Sadece şunu vurgulamak istiyorum ki, burada kombinasyoncuların politikasına amirane bir şekilde karşı çıkan Laşeviç, bizzat bu kombinasyoncular arasındaydı, ve hem de o, "mağara insanları"nın Kislovodsk yakınlarındaki müzakeresinde, öyle anlaşılıyor ki, hiç de öyle önemsiz bir rol oynamamıştır. Allah işini rast getirsin. *(Kahkahalar.)*

Şimdi meseleye gelelim.

1— Sokolnikov ve ülkemizin Dawes'leştirilmesi

İlk önce tek tek bazı karşılıklar. İlk karşılıklar Sokolnikov'a. Konuşmasında şöyle dedi: "Stalin iki genel çizgi, iktisadi inşamızın iki çizgisini resmederken bizi yanıltı, çünkü bu iki çizgiyi başka türlü formüle etmesi gerekirdi, üretim donatımları ithalatından değil, mamul madde ithalatından sözetmesi gerekirdi." İddia ediyorum ki, Sokolnikov'un bu açıklaması onu Şanin'in tezlerinin yandaşı olarak tamamen açığa çıkarmıştır. Bununla, Sokolnikov'un burada meselenin özü itibariyle ülkemizin Dawes'leştirilmesinin yandaşı olarak sahneye çıktığını söylemek istiyorum. Raporumda neden sözettim? İhracat ve ithalat planından mı sözettim acaba? Elbette değil. *Şu anda* üretim donatımları ithal etmek *zorunda olduğumuzu* herkes biliyor. Ama Sokolnikov zorunluluktan bir ilke, bir teori, bir gelişme perspektifi yapıyor. Sokolnikov'un hatası burada yatıyor. Raporumda iktisadımızın inşasıyla ilgili iki temel, yön gösterici genel çizgiden sözettim. Bundan, kapitalist çembere alınma koşulları altında ülkemizin bağımsız bir iktisadi gelişmesinin hangi yollardan garanti altına alınabileceği sorusunu açıklığa kavuşturmak için sözettim. Raporda, ülkemizi bir tarım ülkesinden bir sanayi ülkesine dönüştürmek zorunda olduğumuz şeklindeki genel çizgimizden, perspektifimizden sözettim. Nedir bir tarım ülkesi? Bir tarım ülkesi, tarımsal ürünler ihraç eden ve üretim donatımları ithal eden, ama kendisi kendi gücüne dayanarak böylesi üretim donatımları (makineler vs.) hiç ya da nerdeyse hiç imal etmeyen bir ülkedir. Kendi gücümüze dayanarak üretim donatımları ve makineler imal edemeyip, tersine ithal etmek zorunda kaldığımız gelişme basamağında takılıp kalırsak, ülkemizin kapitalist sistemin bir uzantısına dönüşmesine karşı güvenceli olamayız. Tam da bu yüzden, üretim araçları üretimini geliştirme rotasını izlemeliyiz. Sokolnikov bu basit şeyleri gerçekten kavrayamıyor mu yoksa? Raporda sözünü ettiğim sadece buydu.

Dawes planı ne talep ediyor? Almanya'nın, tazminat ödemeleri için gerekli paraları pazarlardan, esas olarak da bizim Sovyet pazarımızdan çıkarmasını talep ediyor. Bundan ne sonuç çıkar? Bundan şu sonuç çıkar ki, Almanya bize üretim donatımları temin etsin, biz bunları ithal ve tarımsal ürünleri ihraç edelim. Biz, yani sanayimiz,

bununla Avrupa'ya eliyle-ayağıyla bağlanırdı. İşte Dawes planının temeli budur. Ben bunu nazarı itibara alarak raporumda dedim ki, Dawes planı, ülkemizi ilgilendirdiği ölçüde, kum üzerine inşa edilmiştir. Niçin? "Çünkü biz", dedim orda, "kendimizi herhangi bir başka ülke için bir tarım ülkesi yaptırtmayacağız. Almanya için de yaptırtmayacağız", çünkü "biz kendimiz makine ve diğer üretim araçları üreteceğiz". Ülkemizi, bir tarım ülkesinden, kendi gücüne dayanarak gerekli üretim donatımını üretecek durumdaki bir sanayi ülkesine dönüştürmek — budur genel çizgimizin özü, temeli. Meseleyi öyle organize etmeliyiz ki, idarecilerin düşüncesi ve çabası tam da bu tarafa yönelsin, ülkemizin üretim donatımları ithal eden bir ülkeden, üretim donatımları üreten bir ülkeye dönüşmesine yönelsin. Çünkü, ülkemizin iktisadi bağımsızlığının esas garantisi burada yatmaktadır. Çünkü, ülkemizin kapitalist ülkelerin bir uzantısı haline gelmeyeceğinin garantisi burada yatmaktadır. Sokolnikov bu basit ve akla yatkın şeyi kavramak istemiyor. Dawes planının aslî failleri bizi, sözgelimi, pamuklu üretimiyle sınırlamak istiyorlar, ama bu bizim için çok azdır, çünkü biz sadece pamuklu değil, bilakis pamuklu üretimi için gerekli makineleri de üretmek istiyoruz. Sözgelimi, otomobil üretimiyle yetinmemizi istiyorlar, fakat bu bizim için çok azdır, çünkü biz sadece otomobil değil, bilakis otomobil üreten makineleri de üretmek istiyoruz. Sözgelimi, bizi ayakkabı üretimiyle sınırlamak istiyorlar, fakat bu bizim için çok azdır, çünkü biz sadece ayakkabı değil, bilakis ayakkabı üreten makineleri de üretmek istiyoruz, vs. vb.

İki genel çizgi arasındaki fark budur, ve Sokolnikov'un kavramak istemediği de budur.

Çizgimizden vazgeçmek, sosyalist inşanın görevlerine sırt çevirmek demektir, ülkemizin Dawes'leştirilmesi görüşüne gelmek demektir.

2— Kamenev ve köylülüğe verdiğimiz tavizler

İkinci karşılık Kamenev'edir. XIV Parti Konferansında iktisatla ilgili, Sovyetlerin canlandırılmasıyla ilgili, Savaş Komünizminin

kalıntılarının tasfiyesiyle ilgili, kira ve ücretli emek sorununun sarihleştirilmesiyle ilgili ünlü kararları kabul etmekle, köylülüğe değil Kulaklara tavizlerde bulunduğumuzu, bunların köylülüğe değil, kapitalist unsurlara verilmiş tavizler olduğunu söyledi. Doğru mu bu? Ben doğru olmadığını iddia ediyorum; bu Partiye bir iftiradır. Bir Marksistin soruna böyle yaklaşamayacağını, ancak bir liberalin soruna böyle yaklaşabileceğini iddia ediyorum.

XIV. Parti Konferansında verdiğimiz tavizler nelerdir? Bu tavizler NEP çerçevesi içine girer mi, girmez mi? Evet, muhakkak girer. Belki de Nisan Konferansında NEP'i genişlettik? Muhalefet cevap versin: Nisan'da NEP'i genişlettik mi, genişletmedik mi? Eğer genişlettiysek, o zaman neden XIV. Parti Konferansının kararlarına oy verdiler? Hepimizin NEP'in genişletilmesine karşı olduğumuz bilinmiyor mu? O halde işin aslı ne? İşin aslı şu ki, Kamenev'in zihni bulanmıştır. çünkü NEP, ticarete, kapitalizme, ücretli emeğe izin vermeyi içerir, XIV. Parti Konferansının kararları ise Lenin zamanında başlatılmış olan NEP'in bir ifadesidir. Lenin, NEP'ten ilk başta herşeyden önce kapitalistlerin, tüccarların ve Kulakların yararlanacağını biliyor muydu? Elbette biliyordu. Ama Lenin, biz NEP'i başlattığımızda, bununla köylülüğe değil de spekülatörlere ve kapitalist unsurlara tavizlerde bulunduğumuzu mu söyledi? Hayır, bunu söylemedi ve söyleyemezdi de. Tam tersine, o daima, ticarete ve kapitalizme izin vermekle ve politikayı NEP doğrultusunda değiştirmekle, köylülüğe, onunla işbirliğimizi muhafaza etme ve sağlamlaştırmanın çıkarına tavizlerde bulunduğumuzu söyledi, çünkü köylülük, hakim şartlar altında meta satışı olmadan, kapitalizmin belli bir canlanması olmadan varolamaz, çünkü işbirliğini şu anda ticaretten başka bir yolla gerçekleştiremeyiz, çünkü ancak bu yolla işbirliğini sağlamlaştırabilir ve sosyalist ekonominin temelini kurabiliriz. Tavizler sorununa Lenin böyle yaklaştı. Nisan 1925'te verilen tavizler sorununa da böyle yaklaşmak gerekir.

İzninizle, bu sorun üzerine Lenin'in görüşlerini okuyacağım. Moskova İli Hücre Sekreterleri önünde "Aynî Vergi Üzerine" raporunda, Partinin yeni politikaya, NEP politikasına geçişini söyle gerekçelendiriyor o:

"Bu politikanın komünizm görüşüyle nasıl geçindiği ve nasıl olup da komünist Sovyet iktidarının, özel ticaretin gelişmesini teşvik ettiği sorununa değinmek istiyorum. Bu, komünizm bakış açısından onaylanabilir mi? Bu soruyu yanıtlayabilmek için, köylü ekonomisinde vukubulmuş olan değişiklikleri dikkatle incelememiz gerekir. Başlangıçta durum öyleydi ki, tüm köylülüğün çiftlik sahiplerinin iktidarına karşı bir taarruzunu görüyorduk. Çiftlik sahiplerine karşı aynı şekilde hem yoksul köylüler hem de Kulaklar karşı çıkıyorlardı, elbette farklı niyetlerle olsa da: Kulaklar, çiftlik sahibinin elinden toprağı almak ve onun üzerinde kendi işletmesini geliştirmek hedefiyle. Burada o zaman Kulakların ve yoksul köylülerin farklı çıkarları ve gayretleri gün yüzüne çıkıyordu. Ukrayna'da bu çıkar karşıtlığı bugün de bizde olduğundan çok daha berrak görülebilir. Yoksul köylülük bu çiftlik sahiplerinin toprağının ellerinden alınmasından dolaysız olarak pek az yararlanabildi, çünkü bunun için elinde ne malzeme ne de alet-edevat vardı. Ve şimdi görüyoruz ki, yoksul köylülük, Kulakların müsadere edilen topraklarını gasbetmesini önlemek için örgütleniyor. Sovyet iktidarı bizde ortaya çıkan yoksul köylü komitelerini ve Ukrayna'daki 'mülksüz köylü komiteleri'ni destekliyor. Ve en sonu sonuç ne oldu? ***Sonuç şu oldu ki, orta köylüler köyde çoğunluk unsur haline geldi...*** Gerek Kulaklık doğrultusundaki gerekse yoksulluk doğrultusundaki aşırı uçlar geriledi, ve nüfusun çoğunluğu orta köylü tipine yakınlaşmaya başladı. Eğer köylü ekonomimizin üretkenliğini yükseltmek istiyorsak, o zaman ilk planda orta köylülere dayanmalıyız. ***Komünist Partisi politikasını buna göre kurmalıydı... Yani köylülüğe karşı politika değişikliği, bizzat köylülüğün durumunun değişmiş olmasıyla açıklanır. Köy daha orta-köylüleşmiştir ve eğer üretici güçleri geliştirmek istiyorsak, bunu hesaba katmak zorundayız.***"* (Bkz. cilt XXVI. s.304/305 [4. baskı, cilt 32, s.271/272], Rusça.)

---

* *Altını ben çizdim —J.St.*

Lenin ayrıca aynı ciltte, sayfa 247'de şu genel sonucu çıkarmaktadır:

"Devlet ekonomimizi, üç yıl içinde yeniden kalıba dökemediğimiz ve on yıl içinde de yeniden kalıba dökememiş olacağımız ***orta köylülerin ekonomisiyle uygunluk içinde inşa etmeliyiz.***"* (4. baskı, s.203, Rusça.)

Başka kelimelerle, serbest ticareti getirdik, kapitalizmin canlanmasına izin verdik, NEP'i başlattık ki üretici güçler gelişsin, ülkedeki ürün miktarı artsın, köylülükle işbirliği sağlamlaşsın. NEP çizgisinde tavizlerimizin temeli olarak köylülükle işbirliği, işbirliğinin çıkarları — Lenin sorunu böyle ele alıyor.

Lenin o sıralar, NEP'ten, köylülüğe verilen tavizlerden spekülatörlerin, kapitalistlerin, Kulakların yararlanacağını biliyor muydu? Elbette biliyordu. Ama bu demek midir ki, bu tavizler meselenin özü itibariyle spekülatörlere ve Kulaklara verilen tavizlerdir? Hayır, bu demek değildir. Çünkü genelde NEP ve özelde ticaretten, yalnızca kapitalistler ve Kulaklar değil, aynı zamanda devlet- ve kooperatif organları da yararlanmaktadır, çünkü sadece kapitalistler ve Kulaklar değil, devlet organları ve kooperatifler de ticaret yapmaktadır, ki devlet organları ve kooperatifler, ticaret yapmayı öğrenir öğrenmez, özel ticaret üzerinde üstünlük kazanacaklardır (daha şimdiden kazanmaktadırlar!) ve böylece sanayimizi köylü ekonomisiyle birleştireceklerdir.

Bundan ne sonuç çıkar? Bundan şu sonuç çıkar ki, verdiğimiz tavizler esas olarak köylülükle işbirliğini sağlamlaştırma çizgisi merkezindedir ve bu işbirliği uğruna yapılmaktadır.

Bunu kavramayan, sorunu bir Leninist gibi değil, tersine bir liberal gibi ele alır.

3— Kim hesabında yanıldı?

Üçüncü karşılık Sokolnikov'adır. Şöyle dedi: "Sonbahardan be-

---

* *Altını ben çizdim —J.St.*

ri iktisat cephesinde uğradığımız hafif olmayan kayıplar, tam da güçlerimizi abartmaktan, sosyalist olgunluk derecesini abartmaktan, tüm halk iktisadını daha bugünden yönetmek için sahip olduğumuz, devlet ekonomisinin sahip olduğu olanakları abartmaktan kaynaklanıyordu."

Şimdi birdenbire tahıl temininde ki ve dış ticarette ki yanlış hesaplar —burada 1924/25 borç bakiyesini düşünüyorum—, düzenleyici organlarımızın hatalarıyla değil de, iktisadımızın sosyalist olgunluk derecesinin abartılmasıyla açıklanır oluyor. Ve bunda da kabahat Buharin'inmiş, onun "okulu" özellikle iktisadımızın sosyalist olgunluk derecesini abartmakla uğraşıyormuş.

Elbette herkes, Sokolnikov'un sık sık yaptığı gibi, konuşmalarda istediği kadar takla atmakta "serbest"tir. Ama sonunda *sınırı bilmek zorundadır*. İnsan Parti Kongresine böyle ipe sapa gelmez şeyleri ve hatta doğrudan bir yalanı nasıl söyleyebilir? Sokolnikov, Kasım başında Politbüro'nun özel bir oturumunda, tahıl temini ve dış ticaret sorunlarının tartışıldığını ve düzenleyici organların hatalarının Merkez Komitesi tarafından, sosyalist olanaklarımızı abartmış olan(!) Merkez Komitesinin çoğunluğu tarafından düzeltilmiş olduğunu bilmiyor mu acaba? Parti Kongresinin yanına böyle bir zırvayla nasıl varılabilir? Ve bunun Buharin'in "okulu" ile ya da bizzat Buharin'le ilgisi ne? Suçu suçsuzların üstüne atmanın ne de güzel bir yolu! Acaba Sokolnikov, yanlış hesaplar konusunda MK oturumunda yapılan konuşmaların stenosunun tüm il komitelerine gönderildiğini bilmiyor mu? Apaşikâr olgulara karşı nasıl münakaşa edilebilir? Herkes, konuşmalarda takla atmakta "serbest"tir, ama sınırını bilmek gerekir.

4— Sokolnikov yoksul köylüleri nasıl savunuyor?

Dördüncü karşılık da yine Sokolnikov'a. O burada, Maliye Halk Komiseri olarak, bunu bir düşünün, tarımsal vergimizi bir gelir vergisi yapmak için her bakımdan gayret ettiğini, ama kendisinin engellendiğini, yoksul köylüleri savunmasına ve Kulakları gemlemesine izin verilmediğinden, kendisinin engellendiğini anlattı.

Bu doğru değildir, yoldaşlar. Bu Partiye bir iftiradır. Tarımsal verginin biçimsel olarak bir gelir vergisi doğrultusuna dönüştürülmesi sorunu —biçimsel olarak dönüştürülme sorunundan bahsediyorum, çünkü fiilen o zaten bir gelir vergisidir—, bu sorun bu yılın Ekim'inde MK plenumunda ortaya atıldı, ama Sokolnikov dışında hiç kimse, bu sorunu Parti Kongresine sunmaktan yana çıkmadı, çünkü sorun Parti Kongresinde ele alınmak için henüz hazır değildi. O zaman Sokolnikov öncrisinde ısrar etmedi, ama şimdi görülüyor ki, bu meseleden MK'ne karşı yararlanmak için Sokolnikov'un canı az atmıyor, elbette yoksul köylülerin çıkarına değil, tersine muhalefetin çıkarına. Pekâlâ, Sokolnikov burada yoksul köylülerden sözettiğine göre, izninizle sizlere, Sokolnikov'un, yoksul köylülerin güya bu yeminli avukatının gerçek bakış açısını gün ışığına çıkaran bir olguyu belirteceğim. Kısa süre önce RSFSC Maliye Halk Komiseri Milyutin yoldaş tarafından, yoksul köylü işletmelerinin bir rubleden az miktardaki vergilerinin silinmesi direktifi verildi. Milyutin yoldaşın MK'ne sunusundan görülüyor ki, köylüleri bezdiren bu bir rublenin altındaki vergilerin toplam meblağı tüm RSFSC'de 300 000-400 000 ruble civarındadır, salt bu verginin toplanması bile, verginin getirdiğinden pek aza malolmamaktadır. Sokolnikov, bu köy yoksullarının avukatı ne yapıyor? Kısa yoldan Milyutin yoldaşın bu kararını kaldırıyor. MK bu yüzden 15 il komitesinden protesto alıyor. Sokolnikov ayak diriyor. RSFSC Maliye Halk Komiseri tarafından verilen, bir rublenin altındaki vergi miktarını toplamama, tamamen doğru [olan —ÇN] direktifini yürürlükten kaldırmaktan Sokolnikov'u vazgeçirmek için, MK'nin baskı yapması gerekli oluyor. Buna Sokolnikov'da yoksul köylülerin çıkarlarının "savunulması" deniyor. Ve bu kadar töhmetli böyle kişiler, —mümkün olduğunca yumuşak bir şekilde nasıl ifade etsem— MK'ne saldırma küstahlığında bulunuyorlar. Garip, yoldaşlar, garip.

5— İdeolojik mücadele mi, iftira mı?

Son olarak bir karşılık daha. "İhtilaflı Sorunlar Üzerine Materyal Derlemesi"nin yazarına karşılık. Dün burada, yeni çıkmış

olan "İhtilaflı Sorunlar Üzerine Materyal Derlemesi" mahrem olarak, sadece Parti Kongresi delegelerine dağıtıldı. Bu derlemede, başka şeylerin yanısıra, benim bu yılın Nisan'ında köy muhabirlerinin bir delegasyonunu kabulümde, toprakta özel mülkiyetin yeniden tesis edilmesi fikrini onaylayıcı görüşler belirttiğim söyleniyor. Öyle anlaşılıyor ki, "Byednota"da[63] köy muhabirlerinden birinin, benim tarafımdan bilinmeyen ve görmediğim bu doğrultudaki "izlenimleri" yayımlanmış. Bundan bu yılın Ekim'inde haberim oldu. Daha önce, Nisan'da, Riga Telgraf Ajansı —tüm diğer ajanslardan, hakkımızda akla gelebilecek her türlü yalanı uydurmakla ayrılan bu ajans—, yabancı basına buna benzer bir haber geçmişti, yoldaşlarımız Paris'ten Dışişleri Halk Komiserliği'ne bir telgrafla bunu bir tekzip ricasıyla birlikte bize bildirmişlerdi. O zamanlar Çiçerin yoldaşı hemen yardımcım aracılığıyla yanıtlamış ve şunu açıklamıştım: "Eğer Çiçerin yoldaş her zırvayı ve dedikoduyu tekzip etmeyi gerekli görüyorsa, tekzip etsin" (bkz. MK arşivi).

Tüm bunlar bu kutsal "derleme"nin yazarlarınca biliniyor mu? Elbette biliniyor. O zaman neden her hezeyanı ve fantazmayı yaymaya devam ediyorlar? Nasıl olur da onlar, nasıl olur da muhalefet, Riga Telgraf Ajansı'nın yöntemlerine başvurabilir? Bu kadar mı battılar. *(Bir ses:* "Yazıklar olsun!")

Ayrıca, "mağara insanları"nın âdetlerini tanıdığımdan ve Riga Telgraf Ajansı'nın yöntemlerini taklit etme yeteneğinde olduklarını bildiğimden, "Byednota" yazı kuruluna bir tekzip gönderdim. Böyle bir budalalığı tekzip etmek gülünçtür, ama kimlerle uğraşmak durumunda olduğumu bildiğimden, yine de bir tekzip gönderdim. İşte burada.

" 'Byednota' yazı kuruluna mektup.

Redaktör yoldaş! Kısa süre önce yoldaşlardan, bir köy muhabirinin 5.IV.1925 tarihli 'Byednota'da yayınlanan, benim köy muhabirlerinin bir delegasyonuyla yaptığım görüşmenin okuma fırsatı bulamadığım izlenimlerinin küçük hikayesinde, benim toprak sahipliğini 40 ve daha fazla yıl boyunca sağlama alma fikrini, toprakta özel mülkiyet fikrini vs. onaylayıcı tarzda görüş belirttiğimi öğrendim. Bu fantezi ürünü haber, apaçık anlamsızlığı yüzünden bir tekzip

gerektirmese de, yine de sizden, bu haberin kaba bir hata ve tümüyle ve bütünüyle yazarının fantezisinin ürünü olduğunu 'Byednota'da açıklayabilmeyi rica etmek belki de fuzuli olmayacakur.

J.Stalin."

Bu mektup, "Derleme"yi yazmış olan yoldaşlarca bilinmekte midir? Kuşkusuz. O zaman neden dedikodu ve fantazmalar yaymaya devam ediyorlar? Ne biçim bir mücadele yöntemidir bu? Bu ideolojik bir mücadeledir, deniyor. Ama hayır, yoldaşlar, bu ideolojik mücadele değildir. Rusçada buna basitçe *iftira* denir.

İzninizle, şimdi temel ilkesel sorunlara geliyorum.

6— NEP üzerine

NEP sorunu. Burada Krupskaya yoldaşı ve onun NEP sorununa ilişkin konuşmasını düşünüyorum. Şöyle diyor: "NEP aslında, belirli koşullar altında izin verilmiş kapitalizmdir, proleter devletin zincirli tuttuğu bir kapitalizm..." Bu doğru mu? Evet ve hayır. Kapitalizmi zincirli tuttuğumuz ve varolduğu sürece tutmaya devam edeceğimiz — bu bir olgudur, bu doğrudur. Ama NEP'in kapitalizm olduğu —bu zırvadır, saçmanın saçmasıdır. NEP, proleter devletin, komando tepelerinin proleter devletin elinde bulunduğu, kapitalizme *izin* vermeyi öngören, sosyalist ve kapitalist unsurlar arasında mücadeleyi öngören, sosyalist unsurların kapitalist unsurlar aleyhine rolünün artmasını hedefleyen, sosyalist unsurların kapitalist unsurlar üzerinde zaferini hedefleyen, sınıfları ortadan kaldırmayı, sosyalist ekonominin temelini inşa etmeyi hedefleyen özel bir politikasıdır. NEP'in bu geçiş niteliğini, ikili niteliğini kavramayan, Leninizmden yüz çevirmektedir. Eğer NEP kapitalizm olsaydı, o zaman Lenin'in sözünü ettiği NEP Rusya'sı, kapitalist bir Rusya olurdu. Ama bugünkü Rusya, kapitalizmden sosyalizme geçiş içinde bulunan bir Rusya değil de kapitalist bir Rusya mı acaba? Öyle olsaydı, o zaman Lenin niçin basitçe "*Kapitalist* Rusya sosyalist Rusya olacaktır" demedi de başka bir formül vermeyi tercih etti: "*NEP* Rusya'sı sosyalist Rusya

olacaktır"? Muhalefet, NEP'in kapitalizm olduğu iddiasında Krupskaya yoldaşla hemfikir midir, değil midir? Öyle sanıyorum ki, Parti Kongresinde, Krupskaya yoldaşın formülüyle hemfikir olacak tek delege çıkmayacaktır. Krupskaya yoldaş NEP konusunda (beni bağışlasın ama) zırvalamıştır. Burada Lenin Buharin'e karşı böyle zırvayla savunulamaz.

7— Devlet kapitalizmi üzerine

Buharin'in hatası bu sorunla bağıntılı. Onun hatası nedir? Lenin Buharin'le hangi sorunlar üzerinde çekişti? Lenin, devlet kapitalizmi kategorisinin proletarya diktatörlüğü sistemiyle bağdaşır olduğunu ileri sürdü. Buharin bunu yadsıdı. O ve onunla birlikte "Sol" komünistler, bunlar arasında Safarov da, devlet kapitalizmi kategorisinin proletarya diktatörlüğü sistemiyle bağdaşmaz olduğu görüşündeydiler. Elbette Lenin haklıydı. Buharin haksızdı. O kendisinin bu hatasını kabul etti. Demek ki Buharin'in hatası buydu. Ama bu geçmişte kaldı. O şimdi Mayıs 1925'de yeniden, onunla Lenin arasında devlet kapitalizmi sorununda farklılıklar olduğunu açıklıyorsa, ben bunun basitçe bir yanlış anlama olduğunu sanıyorum. O ya bu açıklamayı doğrudan geri almalıdır, ya da bu bir yanlış anlamadır, çünkü onun şimdi devlet sanayinin niteliği sorununda savunduğu çizgi, Lenin'in çizgisidir. Buharin'e gelen Lenin değildir, bilakis tersine, Buharin Lenin'e gelmiştir. Ve Buharin'den yana çıkmamızın sebebi de budur. *(Alkışlar.)*

Kamenev ve Zinovyev'in baş hatası, devlet kapitalizmi sorununu skolastik, gayri-diyalektik, tarihi durumla bağıntısı olmadan ele almalarıdır. Soruna böyle bir yaklaşım, Leninizmin tüm ruhuna aykırıdır. Lenin sorunu nasıl koydu? 1921 yılında, sanayimizin pek az gelişmiş olduğunu ve köylülüğün mamul maddeye ihtiyacı olduğunu, onun (sanayinin) bir çırpıda kalkındırılamayacağını, işçilerin bilinen koşullar yüzünden sanayi için çalışmaktan ziyade çakmak yaptığını bal gibi bilen Lenin, bütün olanaklar içinde en iyisinin, yabancı sermayeyi çekmek, onun yardımıyla sanayiyi işler hale getirmek, yani devlet kapitalizmini getirmek ve onun ***sayesinde*** Sovyet iktidarı ile

kırın işbirliğini sağlamak olduğu görüşündeydi. Bu yol o sıralar kayıtsız şartsız doğruydu, çünkü o sıralar sanayimiz hasta yatağında yattığından, ulaştırma sistemi hiç ya da nerdeyse hiç çalışmadığından ve yakacak sıkıntısı olduğundan, köylülüğü memnun etmenin başka olanağı yoktu. Lenin o sıralar iktisadımızın egemen biçimi olarak devlet kapitalizmini caiz ve arzu edilir saydı mı? Evet. Ama o bu sıralar böyleydi, 1921'de böyleydi. Ya şimdi? Bugün, kendi sanayimizin olmadığı, ulaşımın durduğu, yakıt olmadığı vs. söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Sanayimizin ve ticaretimizin, sanayi (*bizim* sanayimiz) ile köylü iktisadı arasındaki işbirliğini daha şimdiden *dolaysız*, kendi gücüne dayanarak sağladığı yadsınabilir mi? Hayır, yadsınamaz. Sanayide "devlet kapitalizmi"nin ve "sosyalizm"in, sosyalist sanayi üstün hale geldiğinden, imtiyazların ve kiralanan işletmelerin payı ise (bunlardan birincisi toplam 50 000, ikincisi 35 000 işçi istihdam ediyor) aşgariye indiğinden, daha şimdiden rolleri değiş-tokuş ettiği yadsınabilir mi? Hayır, yadsınamaz. Daha 1922'de Lenin, imtiyazlardan ve işletmelerin kiraya verilmesinden bizde hiçbir şey çıkmadığını söylemişti.

Bundan çıkan sonuç nedir? Bundan çıkan sonuç şudur ki, 1921'den bu yana bizde durum özsel olarak değişmiştir; o zamandan bu yana sosyalist sanayimiz ve Sovyet- ve kooperatif ticareti üstün faktör haline gelmeyi başarmıştır; bunlar, kentle köy arasındaki işbirliğini kendi gücüne dayanarak kurmayı daha şimdiden öğrenmişlerdir; devlet kapitalizminin en kaba biçimleri —imtiyazlar ve işletmelerin kiralanması— bu dönemde hiçbir ciddi gelişme kaydetmemiştir; *bugün* 1925 yılında, iktisadımızın egemen biçimi olarak devlet kapitalizminden sözetmek, devlet sanayimizin sosyalist niteliğini çarpıtmak, daha önceki ile şimdiki durum arasındaki tüm farkı kavramamak ve devlet kapitalizmi sorununa diyalektik değil, bilakis skolastik, metafizik yaklaşmak demektir.

Sokolnikov'u bir dinleyelim mi? Konuşmasında şöyle diyor:

> "Dış ticaretimiz bir devlet kapitalisti girişim olarak işletilmektedir... İç ticaret şirketlerimiz de aynı şekilde devlet kapitalisti girişimlerdir. Ve söylemeliyim ki, yoldaşlar, devlet bankası da aynı şekilde devlet kapitalisti bir girişimdir. Para

sistemimiz mi? Para sistemimiz, inşa halinde bulunan sosyalizm koşulları altında, Sovyet ekonomisinde, kapitalist iktisadın ilkelerinin iliğine işlemiş olduğu bir para sisteminin kullanılması üzerine kurulmuştur."

Böyle diyor Sokolnikov.

Yakında, Maliye Halk Komiserliği'ni de devlet kapitalizmi olarak gösterecek kadar ileri gidecektir. Bugüne kadar ben, bugüne kadar hepimiz, devlet bankasının, devlet aygıtının bir parçası olduğunu sanıyorduk. Bugüne kadar ben, ve hepimiz, Dış Ticaret Komiserliğimizin, —etrafında gruplaşan devlet-kapitalisti girişimleri bir yana bırakırsak— devlet aygıtının bir parçası olduğunu ve devlet aygıtımızın, proleter tipte bir devletin aygıtı olduğunu sanıyorduk. Hepimiz buna inanıyorduk, çünkü bu kuruluşlara emreden ***biricik*** iktidar, proleter devlet iktidarıdır. Ama Sokolnikov'da, devlet aygıtımızın bir parçasını oluşturan bu kuruluşlar şimdi birdenbire devlet kapitalisti oluyor. Belki de Sovyet aygıtımız da, Lenin'in ileri sürdüğü gibi bir proleter devlet tipi değil de devlet kapitalizmidir? Neden olmasın? Sovyet aygıtımız, "kapitalist iktisadın ilkelerinin iliğine işlemiş olduğu bir para sistemi"ni kullanmıyor mu? İnsan nasıl olup da bu kadar saçmalayabiliyor?

İzninizle herşeyden önce, Lenin'in devlet bankasının niteliği ve önemi üzerine görüşüne yer vermek istiyorum. Lenin'in 1917'de kaleme alınmış bir makalesinden bir pasaja dayanmak istiyorum, yoldaşlar. Onun henüz, sanayi *üzerinde denetim* (onun millileştirilmesi değil) görüşünde olduğu ve buna rağmen proleter devletin elindeki devlet bankasının onda dokuz sosyalist bir aygıt olduğu anlayışını savunduğu, "Bolşevikler Devlet İktidarını Koruyabilecekler mi?" broşürünü kastediyorum. Şunları yazıyordu Lenin, devlet bankası üzerine:

> "Büyük bankalar, sosyalizmin gerçekleştirilmesi için bize ***lazım*** olan ve kapitalizmden ***hazır halde devraldığımız*** 'devlet aygıtı'***dır***; burada bizim görevimiz sadece, bu mükemmel aygıtı ***kapitalistçe deforme eden şeyi gidermek***, bu aygıtı ***daha büyük***, daha demokratik,-daha kapsamlı şekilde biçimlendirmektir. Nicelik niteliğe

dönüşecektir. Her kaza dairesindeki, her fabrikadaki şubeleriyle en büyük çaplı yekpare bir devlet bankası — bu onda dokuz ***sosyalist*** bir aygıttır. Bu, üretim ve ürünlerin dağılımı üzerine tüm devlet çapında bir ***defter tutma,*** tüm devlet çapında ***muhasebe*** demektir, tabir caizse, sosyalist toplumun bir tür ***iskeletidir.***" (Bkz. 4. baskı, cilt 26, s.82, Rusça.)

Lenin'in sözlerini, Sokolnikov'un konuşmasıyla karşılaştırınız, o zaman, Sokolnikov'un nereye doğru kaydığını kavrayacaksınız. Maliye Halk Komiserliği'ni devlet kapitalizmi olarak gösterirse şaşmayacağım.

Burada sözkonusu olan nedir? Sokolnikov'da bu tür hatalar nereden geliyor?

Burada sözkonusu olan, Sokolnikov'un NEP'in ikili niteliğini, şimdiki sosyalist unsurların kapitalist unsurlara karşı mücadelesi koşulları altında ticaretin ikili niteliğini kavramaması; proletarya diktatörlüğü koşulları altında; sosyalist unsurların, kapitalist unsurların üstesinden gelmek ve onları tasfiye etmek için burjuvazinin yöntemlerini ve silahlarını kullandığı geçiş dönemi koşulları altında, gelişmenin diyalektiğini kavramamasıdır. Sözkonusu olan kesinlikle, ticaretin ve para sisteminin "kapitalist iktisat"ın yöntemleri olması değildir. Sözkonusu olan, ekonomimizin sosyalist unsurlarının kapitalist unsurlara karşı mücadelede, burjuvazinin bu yöntemlerini ve silahlarını kendine mal etmesi ve bunlardan kapitalist unsurların üstesinden gelmek için yararlanması, hem de kapitalizme ***karşı başarıyla*** yararlanması, ekonomimizin sosyalist temelini kurmak için ***başarıyla*** yararlanmasıdır. O halde sözkonusu olan, burjuvazinin bu aletlerinin fonksiyon ve gayesinin, gelişmemizin diyalektiği sayesinde ***ilkesel*** temel bir değişikliğe uğraması, hem de sosyalizmin lehine ve kapitalizmin aleyhine bir değişikliğe uğramasıdır. Sokolnikov'un hatası, ekonomimizde cereyan eden süreçlerin tüm karmaşıklığını ve çelişkilerle dolu karakterini kavramamasıdır.

İzninizle şimdi, devlet kapitalizminin tarihi karakteri sorununda Lenin'e dayanmak ve onun, ana biçim olarak devlet kapitalizmini ne zaman ve neden önerdiği, onu buna neyin zorladığı ve onun hangi somut koşullar altında bu öneriyi yaptığı konusunda bir alıntı yapmak istiyorum. *(Bir ses:* "Rica ediyoruz!")

"Sık sık gözlemlediğimiz şu şeyi asla unutmamalıyız: devlete ait işletmelerdeki işçilerin sosyalist zihniyeti, ki işçiler orada bizzat yakacak, hammadde ve ürün tedarik ediyor, ya da işçiler sanayi ürünlerini köylülük arasında doğru bir şekilde dağıtmaya çabalıyor ve bunları bizzat oraya götürüyor. Bu ***sosyalizmdir.*** Ama bunun yanında küçük işletme var, nerdeyse her zaman bundan ***bağımsız*** olarak varlık sürdürüyor. Neden bundan bağımsız olarak varlık sürdürebiliyor? ***Çünkü*** büyük sanayi restore edilmemiştir, ***çünkü*** sosyalist fabrikalar, elde etmeleri gerekenin belki de ancak onda birini elde ediyorlar; ve elde etmedikleri ölçüde de, küçük işletme sosyalist fabrikalardan bağımsız kalıyor. Ülkedeki korkunç yıkım; yakacak, hammadde ve nakliye araçları sıkıntısı, küçük işletmenin sosyalizmden ***ayrı olarak*** varolmasına yolaçıyor. Ve ben şunu söylüyorum: Bu koşullar altında devlet kapitalizmi — bu ne olurdu? Bu, küçük üretimin toparlanması olurdu. Sermaye, küçük üretimi toparlardı, küçük üretimden sermaye çıkardı. Buna gözlerimizi kapamamalıyız. Elbette, ***ticaret özgürlüğü, kapitalizmin gelişmesi demektir;*** buna aldırış etmemek asla olamaz, ve buna aldırış etmemek ve bunu yadsımak isteyen, sadece kelimelerden zevk alır. Eğer küçük işletme varsa, eğer serbest değiştokuş varsa, o zaman kapitalizm ortaya çıkar. Ama bu kapitalizm, ***eğer fabrikalar ve işletmeler, nakliye araçları ve dış ticaret bizim elimizde bulunuyorsa,*** bizim için ***tehlikeli*** midir? Ben o zaman dedim ve şimdi de yineliyorum ki, — ben, bu kapitalizmin bizim için tehlikeli olmadığının kesinlikle çürütülemez olduğu görüşündeyim. İmtiyazlar böyle bir kapitalizmdir." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.273, Rusça.)

Devlet kapitalizmi sorununa Lenin böyle yaklaştı.

1921 yılında, nerdeyse hiç kendi sanayimizin olmadığı, hammadde sıkıntısı çekildiği ve ulaşımın durduğu bir sırada Lenin, devlet kapitalizmini, onun yardımıyla köylü ekonomisini sanayi ile bağlamayı düşündüğü bir araç olarak önerdi. Ve bu doğruydu. Ama bu

demek midir ki, Lenin bu yolu ***her durumda*** arzu edilir saymıştır? Elbette bu demek değildir! O, devlet kapitalizmi yardımıyla işbirliğini kurma yolunu, gelişmiş bir sosyalist sanayiye sahip olmadığımız için önerdi. Peki, ya şimdi? Bugün, gelişmiş bir devlet sanayine sahip olmadığımız söylenebilir mi? Bu elbette söylenemez. Gelişme başka bir yol tuttu, imtiyazlar nerdeyse hiç mi hiç tutunamadı, devlet sanayii serpilip boy attı, devlet ticareti, kooperatifler gelişti, ve kentle kır arasındaki işbirliği sosyalist sanayinin yardımıyla tedricen kuruluyor. Durumumuz, bizzat kendi düşündüğümüzden daha iyi çıkıyor. Tüm bunlardan sonra, devlet kapitalizminin iktisadi faaliyetimizin ana biçimi olduğu nasıl söylenebilir?

Bu basit şeyleri kavramak istememesi, muhalefetimizin şanssızlığıdır.

8— Zinovyev ve köylülük

Köylülük sorunu. Ben raporumda dedim, ve tartışmaya katılan konuşmacılar burada dediler ki, Zinovyev'de orta köylüyü küçümseme yönünde bir sapmayla karşı karşıyayız, o daha kısa süre önce apaçık bir şekilde orta köylülüğün tarafsızlaştırılması görüşünü savunuyordu ve ancak şimdi, Parti içindeki mücadeleden sonradır ki, başka bir görüşe, yani orta köylülerle sağlam ittifak görüşüne geçmeye ve orada tutunmaya çalışıyor. Tüm bunlar doğru mu? İzninizle, bazı belgelere dayanmak istiyorum.

"Bolşevikleşme Üzerine" makalesinde Zinovyev bu yıl şöyle yazıyordu:

> "***Komintern'in tüm partilerinin tamamen ortaklaşa sahip oldukları*** bir dizi görev vardır. Bunlara örneğin... köylülüğe doğru bir şekilde yaklaşım dahildir. Tüm dünyanın kır nüfusu içinde, tarafımızdan kazanılması ve proletaryanın müttefiki yapılması mümkün ve zorunlu olan üç katman vardır (kır proletaryası, yarı-proleterler —parsel köylüleri— ve yabancı işgücü çalıştırmayan küçük köylülük). Köylülüğün bir başka katmanı (orta köylülük) vardır ki, onun

tarafımızdan en azından *tarafsızlaştırılması* gerekir."* ("Pravda", 18 Ocak 1925.)

Lenin'in orada orta köylülüğün tarafsızlaştırılması şiarını bir kenara atıp, onun yerine orta köylüyle sağlam ittifak şiarını geçirdiği VIII. Parti Kongresinden altı yıl sonra, Zinovyev'in orta köylüler üzerine böyle yazıyor. Bakayev, bunda kötü olan ne var ki! diye soruyor. Ama sizden rica ediyorum, Zinovyev'in makalesiyle Lenin'in orta köylüye rota tutma tezini karşılaştırınız ve sonra, Zinovyev'in Lenin'in tezinden ayrılıp ayrılmadığını yanıtlayınız... *(Bir ses:* "Rusya dışındaki diğer ülkeler kastediliyor." *Gürültüler.)* Bu doğru değil, yoldaş, çünkü Zinovyev'in makalesinde, "Komintern'in *tüm* partilerinin *tamamen* ortak görevleri"nden sözedilmektedir. Partimizin de Komintern'in bir parçası olduğunu inkar mı etmek istiyorsunuz? Burada doğrudan "*tüm* partileri" deniyor. *(Leningrad delegasyonunun saflarından bir ses:* "Belirli anlarda." *Genel kahkahalar.)*

Zinovyev'in makalesinden ***tarafsızlaştırma üzerine*** bu alıntıyı, Lenin'in VIII. Parti Kongresindeki, orta köylüyle ***sağlam*** bir ***ittifaka*** ihtiyacımız olduğunu söylediği konuşmasından alıntıyla karşılaştırınız, o zaman bu ikisinin hiçbir ortak yanı olmadığını kavrayacaksınız.

Larin yoldaşın, köyde "ikinci" bir "devrim"in bu yandaşının, Zinovyev'in makalesinde bu satırları okuyunca, bunlara taraf çıkmakta tereddüt etmemesi karakteristiktir. Larin yoldaş bugünlerde Kamenev ve Zinovyev'e karşı çıksa da, hem de karşı çıkışı hiç de fena olmasa da, yine de bu, öyle sanıyorum ki, bizimle onun arasında görüş ayrılıkları olduğunu ve kendimizi burada ondan ayırmamız gerektiğini dışlayamaz. Şunları yazıyor Larin yoldaş, Zinovyev'in sözkonusu makalesi üzerine:

> 'Köylülüğe doğru bir şekilde yaklaşım', *tüm* Komintern partilerinin ortak görevleri bakış açısından, onun Başkanı Zinovyev tarafından gayet isabetli bir şekilde formüle edildi." (*Larin,* Sovyet Köyü", s.80, Rusça.)

---

* *Altını ben çizdim —J.St.*

Görüyorum ki, Larin yoldaş protesto ediyor ve kitabında, Zinovyev orta köylünün tarafsızlaştırılması şiarını Rusya'ya da genişlettiği ölçüde, Zinovyev'le hemfikir olmadığı sınırlamasını yaptığını açıklıyor. Onun kitabında bu sınırlamayı yaptığı ve, tarafsızlaştırmanın bize yetmediğini, "Kulaklara karşı orta köylüyle bir anlaşma" yönünde "bir adım daha" atmamız gerektiğini ileri sürdüğü doğrudur. Ama ne yazık ki, Larin yoldaş bunu hemen kendisinin, Kulakların tehlikeli bir şekilde artmasına karşı "ikinci devrim" şemasıyla birleştirmektedir, ki bu bizi ondan ayırmakta, onu Zinovyev'e yaklaştırmakta ve beni, onunla arama biraz mesafe koymaya sevketmektedir.

Gördüğünüz gibi, Zinovyev; tarafsızlaştırmayı yetersiz sayan ve orta köylüyle sağlam bir ittifakı zorunlu ilan eden Lenin'in tersine, tarafımdan aktarılan belgede, doğrudan ve tek anlamlı bir şekilde orta köylülüğün tarafsızlaştırılması şiarından yana tavır koymaktadır.

İkinci belge, Zinovyev, kendisinin "Leninizm kitabında, 1918 yılıyla ilgili Lenin'den şu pasajı aktarıyor: "Köylülükle burjuva-demokratik devrimin sonuna kadar; yoksul köylülükle, köylülüğün proleter ve yarı-proleter kısmıyla haydi sosyalist devrime!" Buradan Zinovyev şu sonucu çıkarıyor:

> "Bugün bizi ilgilendiren... temel problem... Lenin'in aktarılan cümlelerinde tamamen ve eksiksiz aydınlatılmıştır. ***Buna eklenecek hiçbir şey ve çıkarılacak tek kelime yoktur.**** Burada herşey Lenin'ci kısalıkta ve sarahatte, veciz ve berrak bir şekilde söylenmiştir — sanki doğrudan bir okuma kitabı için yazılmış gibi." ("Leninizm", s.60, Rusça.)

Zinovyev'in, köylü sorununda Leninizme verdiği *tafsilatlı* karakteristik budur. Bir bütün olarak köylülükle Çara ve çiftlik sahiplerine karşı — bu burjuva devrimdir. Yoksul köylülükle burjuvaziye karşı — bu Ekim Devrimi'dir. Tüm bunlar iyi, güzel. Lenin'in iki şiarına yer veriliyor. Ama Lenin'in üçüncü şiarına ne oldu: orta köylüyle Kulağa karşı, sosyalist inşa için? Lenin'in bu üçüncü şiarı

* *Altını ben çizdim —J.St.*

nereye gitti? Zinovyev'de yok o. Kaybolup gitmiş. Gerçi Zinovyev, "buna eklenecek hiçbir şey yok" diye iddia ediyor, oysa burada, Lenin'in proletarya ve yoksul köylülüğün orta köylüyle sağlam ittifakı üçüncü şiarını eklemezsek, Zinovyev'in yaptığı gibi Lenin'i çarpıtma tehlikesiyle yüzyüzeyiz. Şimdi bizim için en güncel şiar olan Lenin'in üçüncü şiarının kaybolup gitmesi, Zinovyev'in onu kaybetmesi bir rastlantı sayılabilir mi? Hayır, bu bir rastlantı sayılamaz, çünkü o, orta köylülerin tarafsızlaştırılması görüş açısında duruyor. Birinci ile ikinci belge arasındaki fark sadece şurdadır ki, o birincisinde orta köylülerle sağlam bir ittifak şiarına karşı tavır alırken, ikincisinde bu şiarı sessizlikle geçiştirmektedir.

Üçüncü bir belge, Zinovyev'in "Dönemin Felsefesi" makalesidir. Bu makalenin orijinal versiyonundan sözediyorum, daha sonra MK üyeleri tarafından eklenmiş olan değişiklikler ve ekler olmadan ki halinden sözediyorum. Bu makalenin karakteristik özelliği, tıpkı ikinci belge gibi, orta köylü sorununu tamamen sessizlikle geçiştirmesi ve, bu canalıcı önemdeki sorundan kaçınırken, gürültüyle herhangi bir muğlak halkçı eşitlikten —bu eşitliğin sınıfsal içyüzünü göstermeden— dem vurmasıdır. Orda yoksul köylülük var, Kulak var, kapitalist var, Buharin'i hedef alan taşkınlıklar var, Sosyal-Devrimcilerin anladığı anlamda eşitlik var, Ustryalov var, sadece —makalenin adı "Dönemin Felsefesi" olsa da— orta köylü ve Lenin'in kooperatif planı yok. Molotov yoldaş bu makaleyi bana gönderdiğinde (o sırada seyahatte bulunuyordum), kaba ve sert bir eleştiriyle yanıt verdim. Evet, yoldaşlar, ben dobra dobra ve kaba bir insanım, bu doğru, bunu yadsımıyorum. *(Kahkahalar.)* Kaba bir eleştiriyle yanıt verdim, çünkü Zinovyev'in bir yıl boyunca köylü sorununda Leninizmin en karakteristik özelliklerini, Partimizin köylülüğün ana kütlesiyle ittifak aktüel şiarını sistematik olarak sessizlikle geçiştirmesine ya da çarpıtmasına müsamaha edilemezdi. Molotov yoldaşa o sıralar şu yanıtı vermiştim:

> "Zinovyev'in 'Dönemin Felsefesi' makalesi, Parti çizgisinin Larin'in ruhu doğrultusunda tahrifidir. Orda XIV. Parti Konferansından sözediliyor, ama bu konferansın ana teması —orta köylülük ve kooperatifler— geçiştiriliyor. Orta köylülük ve Lenin'in kooperatif planı ortadan kaybolmuştur.

Bu tesadüf değildir. Tüm bunlardan sonra XIV. Parti Konferansının kararlarının 'nasıl yorumlanacağı uğruna mücadele'den sözetmek, bu kararların çiğnenmesine rota tutmak demektir. Zinovyev'in yaptığı gibi Buharin'i Stolypin'le karıştırmak, Buharin'e iftira atmak demektir. Bu şekilde Stolypin'le, 'Ticaret yapın ve ticaret yapmayı öğrenin!' diyen Lenin de karıştırılabilirdi. Eşitlik şiarı şu anda Sosyal-Devrimci bir demagojidir. Sınıflar olduğu sürece ve kalifiye ve kalifiye olmayan emek olduğu sürece (bkz. ***Lenin'in*** 'Devlet ve Devrim'i), eşitlik olamaz. Muğlak bir eşitlikten değil, sınıfları ortadan kaldırmaktan, sosyalizmden sözedilmelidir. Devrimimize 'klasik' bir devrim 'değil' diyen, Menşevizme batmaktadır. Makale bence temelli elden geçirilmelidir, hem de öyle ki, XIV. Parti Kongresine bir platform karakteri taşımasın.

12 Eylül 1925 ***J.Stalin***

Tüm bunları savunmaya şimdi de hazırım, her kelimeyi, her cümleyi.

Temel, yön gösterici bir makalede, ne tür bir eşitliğin sözkonusu olduğu kesin bir şekilde tanımlanmadan, eşitlik üzerine konuşulmamalıdır: köylülerle işçi sınıfı arasında eşitlik mi, köylülük içinde eşitlik mi, işçi sınıfı içinde eşitlik mi, kalifiye olanlarla kalifiye olmayanlar arasında eşitlik mi yoksa sınıfların ortadan kaldırılması anlamında eşitlik mi? Yön gösterici bir makalede, Partinin kırdaki çalışma için aktüel şiarları sessizlikle geçiştirilmemelidir. Eşitlik lafıyla oynanmamalıdır, çünkü bu ateşle oynamaktır, tıpkı Leninizm lafıyla oynanamayacağı ve bu arada Leninizmin köylü sorunundaki aktüel şiarının sessizlikle geçiştirilemeyeceği gibi.

Üç belge bunlardır: Zinovyev'in orta köylünün tarafsızlaştırılması lehindeki makalesi (Ocak 1925); Zinovyev'in, Lenin'in üçüncü şiarını, orta köylülük hakkındaki şiarını sessizlikle geçiştiren "Leninizm" kitabı (Eylül 1925); ve Zinovyev'in, orta köylüleri ve Lenin'in kooperatif planını sessizlikle geçiştiren yeni makalesi "Dönemin Felsefesi" (Eylül 1925).

Zinovyev'in köylü sorunundaki bu sürekli bocalaması bir tesadüf müdür?

Tesadüf olmadığını görüyorsunuz.

Kısa süre önce, MK raporu hakkında Leningrad'da verdiği raporunda Zinovyev, nihayet kendini toplayıp, orta köylüyle sağlam ittifak şiarından yana tavır koyabildi. Bu, MK içindeki mücadeleden, sürtüşmelerden, çatışmalardan sonra oldu. Bu çok iyi. Ama ben, onun daha sonra buna yeniden sırt çevirmeyeceğine emin değilim. Çünkü olguların gösterdiği gibi, Zinovyev hiçbir zaman köylü sorununda, bize lazım olduğu gibi çizgi sağlamlığından muzdarip olmamıştır. *(Alkışlar.)*

İşte Zinovyev'in köylü sorunundaki yalpalamalarına ilişkin bazı olgular. 1924 yılında Zinovyev MK plenumunda, kendi haftalık gazetesi olan, merkezde ve tek tek yerlerde Partisiz köylü fraksiyonlarının örgütlenmesini öngören bir "köylü" siyaseti savundu. Bu öneri itirazlar nedeniyle MK'da reddedildi. Bundan biraz daha önce Zinovyev hatta, bir "köylü sapması"na sahip olmakla çalım satıyordu. Örneğin XII. Parti Kongresinde şöyle demişti: "Eğer bana denirse ki: Sizin bir 'sapma'nız var, köylülüğün tarafına doğru sapıyorsunuz, benim buna cevabım şudur: Evet, sadece köylülüğün ve onun iktisadi taleplerinin tarafına doğru 'sapmak'la kalmamalıyız, bilakis hatta, proletaryamızı izleyen köylünün iktisadi taleplerinin önünde *eğilmeli* ve gerekirse *yere kapanmalıyız.*" Duyuyorsunuz: "sapmak", "önünde eğilmek", "yere kapanmak". *(Kahkahalar, alkışlar.)* Sonra, köylülükle aramız daha iyi hale geldiğinde, köydeki konumumuz iyileştiğinde, Zinovyev bir "çark" etti, az öncesine kadar teşne olduğu orta köylü, onun için şüpheli hale geldi, ve o tarafsızlaştırma şiarını ilan etti. Bir süre sonra yeni bir "çark" etti, haddizatında XIV. Parti Konferansı tarafından alınan kararların revizyonunu talep etti ("Dönemin Felsefesi"), aşağı yukarı tüm MK'ni bir köylü sapmasına sahip olmakla suçladı ve orta köylüye karşı daha kararlı bir şekilde "sapmaya" başladı. Son olarak, XIV. Parti Kongresi sırasında, yeniden, bu kez orta köylüyle bir ittifak doğrultusunda, bir "çark" etti, ve belki de, köylülük önünde "yere kapanma"ya yeniden hazırım diye övünecektir.

Zinovyev'in yeniden bir kez daha bir yalpalamaya düşmeyeceğinin garantisi nedir?

Ama bu kesinlikle, asma salıncakta sallanmaktır, yoldaşlar, politika değil. *(Kahkahalar, alkışlar.)* Bu isteridir, politika değil. *(Sesler:* "Çok doğru!")

İkinci sapmaya karşı özel bir dikkat göstermek gerekmediği söyleniyor. Bu yanlıştır. İki sapma varsa, Boguşevski'nin sapması ve Zinovyev'in sapması varsa, Boguşevski'nin Zinovyev'le asla karşılaştırılamayacağını kavramamız gerekir. Boguşevski, işi bitik bir adamdır. *(Kahkahalar.)* Boguşevski'nin kendine ait bir basın organı yoktur. Ama orta köylünün tarafsızlaştırılması yönündeki sapma, orta köylüyle sağlam ittifaka karşı yönelen sapma, Zinovyev'ci sapma, kendi organına sahiptir ve bugünkü güne kadar MK'ne karşı mücadeleyi sürdürmektedir. Bu organ "Leningradskaya Pravda"dır[64]. Bu yenilerde Leningrad'da devşirilen, ve hakkında "Leningradskaya Pravda"nın ağzından köpükler saçarak konuştuğu "orta köylü Bolşevizmi" ifadesi, gazetenin köylü sorununda Leninizmden ayrıldığının ölçütünden başka nedir sanki? Tek başına bundan bile, ikinci sapmaya karşı mücadelenin, birinci sapmaya karşı, Boguşevski'nin sapmasına karşı mücadeleden daha zor olduğu açıkça anlaşılmıyor mu? İkinci sapmanın "Leningradskaya Pravda" gibi böyle bir temsilciyle ya da böyle bir avukatı ve hamisiyle uğraşmak durumunda olduğumuzda, Partinin bu sapmaya, bu güçlü, karmaşık ve ateşin onun üzerinde yoğunlaştırılması gereken sapmaya karşı özellikle donatılmış olması için bütün önlemleri almak zorunda olmamızın nedeni budur. Partimizin ikinci sapmaya neden özel dikkat göstermek zorunda oluşunun nedeni budur. *(Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.)*

9— Görüş ayrılıklarının tarihçesi üzerine

İzninizle şimdi, Merkez Komitesi çoğunluğu içindeki iç mücadelemizin tarihçesine geçmek istiyorum. Anlaşmazlıklarımız neyle başladı? "Troçki hakkında ne muamele yapılacağı" sorusuyla başladı. Bu 1924 sonundaydı. Leningradlılardan bir grup, başlangıçta, Troçki'yi Partiden ihraç etme başvurusunda bulundu. Burada 1924 yılının tartışma dönemini gözönüne getiriyorum. Leningrad İl Komitesi, Troçki'nin Partiden ihraç edilmesini talep eden bir karar kabul etti. Biz, yani MK çoğunluğu, bununla hemfikir değildik

(sesler: "Çok doğru!") ve biraz mücadeleden sonra, Leningrad'lı yoldaşları, kararlarındaki ihraca ilişkin paragrafı çıkartmaya ikna edebildik. Bir süre sonra, MK plenum için biraraya geldiğinde ve Leningradlılar Kamenev'le birlikte ortaklaşa, Troçki'nin derhal Politbüro'dan ihracını istediklerinde, biz muhalefetin bu önerisiyle de hemfikir değildik. MK'da çoğunluğu elde ettik ve Troçki'ye Savaş İşleri Halk Komiseri görevinden el çektirmekle yetindik. Zinovyev ve Kamenev'le hemfikir değildik, çünkü budama politikasının bağrında Parti için büyük tehlikeler taşıdığını, budama yönteminin, kan akıtma yönteminin —ve onlar kan istiyorlardı— tehlikeli ve bulaşıcı olduğunu biliyorduk: bugün biri budanırsa, yarın bir başkasına, öbür gün bir üçüncüsüne gelir sıra, sonra Partide ne kalır? *(Alkışlar.)*

MK çoğunluğu içindeki bu ilk çatışmada, Partinin örgüt politikası sorunlarında aramızdaki temel ayrılık kendini gösterdi.

Aramızda görüş ayrılıklarına sebebiyet veren ikinci sorun, Sarkis'in Buharin'e karşı çıkışıyla bağıntılı bir sorundu. Bu, Ocak 1925'teki XXI. Leningrad Konferansındaydı. Sarkis o zaman Buharin'e karşı sendikalizm suçlamasını getirmişti. Şunları söylemişti:

> "Moskova 'Pravda'sında Buharin'in işçi ve köy muhabirleri üzerine makalesini okuduk. Buharin'in orada açımladığı türden görüşlerin örgütümüzde yandaşı yoktur. Ne var ki, böylesi —denebilir ki— kendi türünde ***sendikalist, gayri-Bolşevik,*** Parti düşmanı görüşlere hatta bir dizi sorumlu yoldaşta rastlanabilir (tekrarlıyorum, Leningrad örgütünde değil, bilakis diğer örgütlerde). Bu görüşler, işçilerin ve köylülerin çeşitli kitle örgütlerinin Komünist Partisinden bağımsızlığını ve eksteritoryalliğini tavsiye ediyor." (XXI. Leningrad Konferansının stenografik raporu.)

Bu çıkış, birincisi, Sarkis'in ilkesel bir hatasıydı, çünkü Buharin işçi ve köy muhabirleri sorununda mutlak surette haklıydı, ikincisi, burada, Leningrad örgütü yöneticilerinin de desteğiyle, bir sorunun yoldaşça tartışılmasının en basit kuralları gayet kaba bir şekilde çiğnendi. Belirtmeye gerek yok ki, bu husus MK içindeki ilişkileri kötüleştirmek zorundaydı. Mesele, Sarkis'in hatasını basında alenen kabul etmesiyle sonuçlandı.

Bu olay, kendi hatalarını açıkça kabul etmenin, açık bir tartışmadan kaçınma ve görüş ayrılıklarını iç yollardan halletmenin en iyi aracı olduğunu gösterdi.

Üçüncü sorun, Leningrad Komünist Gençlik Birliği sorunudur. İl komitesinin üyeleri burada hazır bulunuyorlar, ve onlar muhtemelen, Politbüro'nun, Gençlik Birliği MK'nin bilgisi ve onayı olmadan doğruca bir Tüm-Rusya Komünist Gençlik Birliği konferansını toplantıya çağırmayı denemiş olan Komünist Gençlik Birliği Leningrad İl Komitesi hakkında uygun bir karar aldığını hâlâ anımsayacaklardır. RKP(B) MK'nin kararı sizlerce bilinmektedir. Komünist Gençlik Birliği Merkez Komitesi'nin yanında, onunla rekabet eden ve kendisini onun karşısına koyan bir başka merkezin daha varlığına tahammül edemezdik. Bolşevikler olarak, iki merkezin varlığına tahammül edemezdik. MK'nin, bu ayrılıkçılığa izin veren Gençlik MK'ni tazelemek ve Safarov'a Gençlik Birliği'nin Leningrad İl Komitesi yöneticiliği görevinden el çektirmek için önlem almayı neden gerekli gördüğünün sebebi buydu.

Bu olay, Leningradlı yoldaşların, kendi Leningrad örgütlerini MK'ne karşı bir mücadele merkezine dönüştürme eğiliminde olduklarını gösterdi.

Dördüncü sorun, Zinovyev tarafından verilen, Leningrad'da "Bolşevik" adını taşıyacak ve Zinovyev, Safarov, Vardin, Sarkis ve Tarhanov tarafından redakte edilecek özel bir dergi kurulması öncergesi sorunuydu. Biz buna muvafakat etmedik, tersine böyle, Moskova "Bolşevik"ine paralel çıkan bir derginin, kaçınılmaz olarak bir grubun organına, muhalefetin bir fraksiyon organına dönüşeceğini, böyle bir adımın Partinin birliğini tehlikeye atacağını ve baltalayacağını açıkladık. Başka bir deyişle, derginin çıkışını yasakladık. Şimdi bizi "yasak" kelimesiyle korkutmak istiyorlar. Ama bu çocukluktur, yoldaşlar. Biz liberal değiliz. Bizim için, Partinin çıkarları, biçimsel bir demokratizmden daha üstün durmaktadır. Evet, bir fraksiyon organının çıkmasını yasakladık ve benzeri şeyleri gelecekte de yasaklayacağız. *(Sesler:* "Çok doğru! Açık!" *Şiddetli alkışlar.)*

Bu olay, Leningrad'daki yönetici grubun içine kapanıp özel bir gruplaşma yaratmak istediğini gösterdi.

Devamla Buharin sorunu. "Zenginleşiniz!" şiarını kastediyorum. Buharin'in, "Zenginleşiniz!" ifadesini ağzından kaçırdığı Nisan konuşmasını gözönünde tutuyorum. İki gün sonra Partimizin Nisan Konferansı açıldı. Bu Konferansın prezidyumunda, Sokolnikov, Zinovyev, Kamenev ve Kalinin'in varlığında, "Zenginleşiniz!" şiarının bizim şiarımız olmadığını açıklayan benden başkası değildi. Buharin'den bu protestoya karşı bir itiraz duyduğumu anımsamıyorum. Larin yoldaş Konferansta bestbelli Buharin'e karşı— söz hakkı talep ettiğinde, o zaman Buharin'e karşı bir çıkışa izin verilmemesini talep eden Zinovyev'den başkası değildi. Ama daha sonra Krupskaya yoldaş Buharin'e karşı bir makale gönderir ve yayınlanmasını talep eder. Buharin elbette cevap vermemezlik etmek istemez ve kendisi Krupskaya yoldaşa karşı bir yanıt yazar. MK çoğunluğu, bir tek tartışma makalesi dahi yayınlamamayı, tartışma açmamayı ve Buharin'e "Zenginleşiniz!" şiarının yanlışlığını basında itiraf etmeyi tavsiye etmeyi kararlaştırır, o bununla hemfikir olduğunu açıklar ve tatilden geri dönüşünden sonra, Ustryalov'a karşı makalesinde bunu yapar da. Şimdi Kamenev ve Zinovyev, Krupskaya yoldaşın makalesinin yayınlanmasını yasaklayışımız konusunda liberaller tarzında kızıp köpürerek, herhangi bir kişiyi "yasak" umacısıyla yıldırabileceklerini sanıyorlar. Bununla hiç kimseyi yıldıramayacaklardır. Birincisi, biz sadece Krupskaya yoldaşın makalesini değil, aynı zamanda Buharin'in *makalesini de yayınlatmadık*. İkincisi, Parti birliğinin çıkarları bizden bunu talep ettiğinde, Krupskaya yoldaşın bir makalesinin yayınlanmasını yasaklama hakkımız niye olmasın? diye soruyorum. Aslında Krupskaya yoldaşı diğer sorumlu yoldaşlardan ayıran nedir? Yoksa tek tek yoldaşların çıkarlarının, Partinin ve onun birliğinin çıkarlarından daha üstün tutulması gerektiğine mi inanıyorsunuz? Muhalefetten yoldaşlar, biz Bolşevikler için biçimsel demokratizmin beş paralık değeri olmadığını, Partinin gerçek çıkarlarının ise herşey demek olduğunu bilmiyorlar mı? *(Alkışlar.)*

Varsın yoldaşlar bize, Partinin merkez organında, "Pravda"da, "Zenginleşiniz!" şiarını doğrudan ya da dolaylı olarak haklı gösteren bir tanecik de olsa makale göstersinler. Böyle bir makale gösteremezler, çünkü böyle makaleler yoktur. Stetski'nin "Komsomolskaya Pravda"da, "Zenginleşiniz!" şiarını ılımlı, göze

çarpmayacak bir biçimde savunmaya çalışan bir makale yazdığı bir olay, bir tek olay oldu. Ve ne oldu? Hemen ertesi günü MK Sekretaryası, Molotov, Andreyev ve Stalin imzalı özel bir yazıda, bu gazetenin redaksiyonunu ihtar etti. Bu 2 Haziran 1925'teydi. Birkaç gün sonra MK Orgbürosu Buharin'le tam görüşbirliği içinde, bu gazetenin redaktörünün görevinden uzaklaştırılması gerektiğini kararlaştırdı. İşte bu yazıdan bir bölüm:

"Moskova, 2 Haziran 1925. "Komsomolskaya Pravda" yazı kurulunun tüm üyelerine.

Biz, Stetski'nin "Yeni Ekonomik Politika'nın Yeni Bir Aşaması" adlı makalelerinin bazı pasajlarının kuşkuya yol açtığı görüşündeyiz. Bu makalelerde, doğrusu ılımlı bir biçimde, 'Zenginleşiniz!' şiarı lehinde tavır takınılmaktadır. Bu şiar bizim şiarımız değildir, o yanlıştır, bir dizi kuşkuya ve yanlış anlamalara sebebiyet vermektedir ve 'Komsomolskaya Pravda'nın böyle yön verici bir makalesinde yeralmamalıdır. Bizim şiarımız sosyalist birikimdir. Biz, kırda refahın yükseltilmesinin yolu üstünde duran idari engelleri bertaraf ediyoruz. Bu önlem, kuşkusuz her türlü birikimi kolaylaştırmaktadır — gerek özel kapitalist, gerek sosyalist. Fakat şimdiye kadar Parti asla, özel birikimi kendi şiarı yaptığını söylemedi..."

Tüm bu olgular *muhalefetçe biliniyor* mu? Elbette biliniyor. Ama neden o zaman Buharin'e karşı tahrikleri durdurmuyorlar? Buharin'in hatası hakkında daha ne kadar bağırıp çağıracaklar?

Bazı yoldaşların örneğin Ekim 1917'de işledikleri, ve bunlarla karşılaştırıldığında Buharin'in hatasının hiç mi hiç dikkate şayan olmadığı hatalar biliyorum. Bu yoldaşlar o sıralar sadece bir hata işlemekle kalmadılar, aynı zamanda, Lenin'in önderliği altında ve onun mevcudiyetinde alınan son derece önemli bir MK kararını iki kez çiğneme "cesareti"ni de gösterdiler. Ve buna rağmen Parti, ilgili yoldaşlar hatalarını ikrar eder etmez bu hatayı unuttu. Bu yoldaşların hatasıyla kıyaslandığında Buharin, önemsiz bir hata işlemiştir. MK'nin bir tek kararını da çiğnememiştir. Buharin'e karşı kuduzca tahriklerin buna rağmen hâlâ devam ettirilmesini neyle açıklamalı? Buharin'den istenen nedir aslında?

Buharin'in hatasıyla ilgili sorunda durum budur.

Devamla, Zinovyev'in "Dönemin Felsefesi" makalesiyle ve Kamenev'in Moskova Komitesi'nin sonbahar plenumundaki raporuyla ilgili sorun, Parti-içi ilişkilerimizi aynı şekilde sertleştirmiş olan bir sorun. Bundan daha önce konuşmamda sözetmiş bulunuyorum ve kendimi tekrarlamak istemiyorum. O sıralar sözkonusu olan "Dönemin Felsefesi" idi, bu makaledeki hatalardı, bu hataları nasıl düzeltiğimizdi, Kamenev'in, rakamlarını geçer akçe saydığı Merkezi İstatistik İdaresi'nin tahıl- ve yem bilançosuyla bağıntı içinde işlediği hatalardı —ki bu rakamlara göre pazar için ayrılan tahıl fazlasının %61'i köylülüğün üst katmanlarının elinde bulunuyordu—, ve sonra yoldaşlarımızın baskısı altında hatalarını, Emek ve Savunma Konseyi'ne gönderdiği özel bir açıklamada düzeltmek zorunda kalmasıydı. Basında yayınlanan Bu Emek ve Savunma Konseyi'ne açıklamada, fazlalıkların yarıdan fazlası orta köylülerin elinde bulunmaktadır deniyordu. Tüm bunlar ilişkilerimizi hiç kuşkusuz sertleştirdi.

Devamla, Ekim plenumuyla bağıntı içinde olan sorunlar — yeni komplikasyonlar: orada muhalefet açık bir tartışma talep etti, orada Zalutski tarafından ortaya atılan sözümona "Thermidor" sorunu müzakere edildi, ve tüm bunların sonunda — daha ilk günden MK üzerine ateş açan Leningrad Konferansı. Safarov, Sarkis, Şevalin ve diğerleri tarafından yapılan konuşmaları düşünüyorum. Zinovyev'in konuşmasını; Konferansı Moskovalılara karşı savaşa çağırdığı ve MK'ne karşı mücadeleye hazır kişilerden bir delegasyon seçmeyi önerdiği, Konferansın kapanması sırasındaki son konuşmalarından birini düşünüyorum. İşler bu durumdaydı. İşte bu yüzden Bolşevik işçiler Komarov ve Lobov, Leningrad delegasyonuna girmediler (MK'ne karşı mücadele platformunu kabul etmediler). Delegasyonda yerlerine Gordon ve Tarhanov geçirildi. Gordon ve Tarhanov'u terazinin bir kefesine koyun, Komarov ve Lobov'u da diğer kefesine, önyargısız her insan, onların bunlarla bir kıyaslamaya gelmeyeceğini söyleyecektir. *(Alkışlar.)* Ve Lobov ve Komarov'un suçu ne? Komarov ve Lobov'un tüm suçu, MK'ne karşı cephe almak istememeleridir. Onların tüm suçu budur. Halbuki Leningrad'lıların Komarov'u örgütlerinin birinci sekreteri olarak önermeleri daha bir ay

olmuştu. Böyle olmuştu. Evet mi, hayır mı? *(Leningrad delegasyonundan sesler:* "Evet, evet!") Bir aylık sürede Komarov'a ne olmuş olabilirdi? *(Buharin:* "Bir aylık sürede yozlaştı.") Bir aylık sürede ne olmuş olabilirdi ki, bizzat sizlerin, örgütünüzün birinci sekreteri olarak önerdiğiniz MK üyesi Komarov, Leningrad Komitesi Sekretaryasından atılsın ve Parti Kongresine delege olarak seçilmek için artık nazarı itibara alınmasın? *(Leningrad delegasyonundan bir ses:* "Konferansa hakaret etti." *Bir ses:* "Bu bir yalan, Naumov!" *Gürültüler.)*

10— Muhalefetin platformu

Ama şimdi Zinovyev ve Kamenev'in, Sokolnikov ve Laşeviç'in platformuna geliyoruz. Bir kez de muhalefetin platformundan sözetmenin zamanı artık. Oldukça orijinal bir platformları var. Muhalefet tarafından burada birçok çeşitli konuşmalar yapıldı. Kamenev bir şey söyledi ve bir tarafa çekti, Zinovyev bir başka şey söyledi ve bir başka tarafa çekti, Laşeviç başka bir şey, Sokolnikov daha başka bir şey. Ama bu çeşitliliğe rağmen hepsi bir sorunda kesinlikle birleştiler. Nerede birleştiler? Platformları neden ibaret? Onların platformu — bu, MK Sekretaryasının bir reformdan geçirilmesidir. Onların hepsinde ortak olan, üzerinde tam birlik oldukları biricik şey — bu, Sekretarya sorunudur. Bu garip ve gülünçtür, ama bir olgudur.

Bu sorunun kendi tarihçesi vardır. 1923 yılında, XII. Parti Kongresinden sonra, "mağara"da toplanmış bulunan kişiler *(kahkahalar),* Politbüro'nun ortadan kaldırılmasını ve Sekretarya'nın politizasyonunu, yani Sekretarya'nın, Zinovyev, Troçki ve Stalin'den oluşacak yönetici politik ve örgütsel organa dönüştürülmesini öngören bir platform hazırladılar. Bu platformun anlamı neydi? Bu ne demektir? Bu, Partiyi Kalinin'siz, Molotov'suz yönetmek demektir. Bu platformdan hiçbir şey çıkmadı, sadece o sıralar ilkesiz olduğundan değil, aynı zamanda şu sırada Partiyi adını andığım yoldaşlar olmadan yönetmek mümkün olmadığı için de. Kislovodsk geçitlerinden bana yazılı olarak sorulan soruya menfi yanıt verdim ve eğer yoldaşlar ısrar edecek olurlarsa, gürültü çıkarmadan, açık ya da üstü örtülü tartışma

olmadan ve azınlığın haklarının garantilenmesi talebi olmadan meydanı terketmeye hazır olduğumu açıkladım. *(Kahkahalar.)*

Bu, tabir caizse, ilk aşamaydı.

Ama şimdi, anlaşıldığı üzere, birincisine ters olan ikinci aşama başlamıştır. Şimdi artık Sekretarya'nın politizasyonu değil, teknikleştirilmesi talep ediliyor, Politbüro'nun ortadan kaldırılması değil, Politbüro için mutlak hakimiyet talep ediliyor.

Pekâlâ, eğer Sekretarya'nın basit bir teknik aygıta dönüştürülmesi Kamenev için gerçekten hoşsa, belki de gerçekten buna yanaşmak gerekirdi. Korkum şu ki, Parti buna yanaşmayacaktır. *(Bir ses:* "Çok doğru!") Teknik bir sekretaryanın, hem Orgbüro hem de Politbüro için hazırlaması gereken sorunları hazırlama yeteneğinde olacağına çok şüpheliyim.

Ama eğer Politbüro'nun mutlak hakimiyetinden sözediliyorsa, böylesi bir platforma köpekler bile güler. Politbüro mutlak hakimiyete sahip değil mi? Sekretarya ve Orgbüro Politbüro'ya tabi değil mi? Ama o zaman MK plenumu ne olacak? Muhalefetimiz neden MK plenumundan sözetmiyor? Politbüro'ya plenumdan daha büyük bir yetki vermeyi mi arzuluyor acaba?

Hayır, muhalefet, Sekretarya ile ilgili platformuyla ya da platformlarıyla kesinlikle şanssızdır.

II— Onun "barışçılığı"

Şimdi ne olacak, diye soracaksınız, ortaya çıkan durumdan bir çıkış yolu bulmak için ne yapılmalı? Bu soru gerek Parti Kongresi sırasında gerekse Parti Kongresinden önce bizi tüm zaman boyunca uğraştırdı. Parti saflarında birliğe ihtiyacımız var — şimdi sözkonusu olan bu. Muhalefet güçlüklerden sözetmeyi pek seviyor. Ama bir güçlük var ki, bu tüm diğer güçlüklerden daha tehlikeli olan ve muhalefetin bize hazırlamış olduğu bir güçlük — bu, Partinin dağınıklığı ve dezorganizasyonu tehlikesidir. *(Alkışlar).* Herşeyden önce, bu güçlüğün üstesinden gelmek gerekiyor. Parti Kongresinden iki gün önce muhalefete, olası bir barışmayı hedefleyen bir

anlaşmanın uzlaşma koşullarını sunduğumuzda, bunu gözönünde tutuyorduk. Bu öneri şöyledir:

"Aşağıda imzası bulunan MK üyeleri, Leningrad örgütünden bir dizi önder yoldaşın Parti Kongresine hazırlığı, Parti MK'nin çizgisine karşıt olarak ve bu çizginin Leningrad'daki yandaşlarına karşı yürüttüğüne inanmaktadır. Aşağıda imzası bulunan MK üyeleri, Moskova Konferansının kararını gerek içeriği gerekse biçimi itibariyle mutlak doğru saymakta ve MK'nin, Parti çizgisine karşı çıkan ve Partiyi dezorganize eden bütün ve her türlü eğilimlere karşı çıkmakla yükümlü olduğuna inanmaktadır.

Sadece Parti birliğinin çıkarları doğrultusunda, Parti içinde barışın, RKP'nin en iyi örgütlerinden biri olan Leningrad örgütünün Parti MK'ne yabancılaşabilmesi tehlikesini bertaraf etmenin çıkarları doğrultusunda, aşağıda imzası bulunanlar, —Parti Kongresi MK'nin özenle belirlenmiş ve berrak politik çizgisini onayladıktan sonra— bir dizi tavizlerde bulunmayı mümkün saymaktadır. Buna uygun olarak şu önerileri yapıyoruz:

1—MK raporuna ilişkin kararın kaleme alınmasında, Moskova Konferansının kararı, bazı formülasyonları yumuşatılarak temel alınmalıdır.

2— Leningrad Konferansının mektubunun ve Moskova Konferansının yanıtının gerek gazetelerde gerek bültenlerde yayınlanması, birliğin çıkarına, amaca uygunsuz sayılmalıdır.

3— Politbüro üyeleri... Parti Kongresinde birbirlerine karşı çıkmamalıdır.

4— Parti Kongresindeki konuşmalarda Sarkis'ten (Parti üyelerinin bileşiminin düzenlenmesi) ve Safarov'dan (devlet kapitalizmi) uzaklaşılmalıdır.

5— Komarov, Lobov ve Moskvin'le ilgili hata örgütsel yoldan düzeltilmelidir.

6— MK'nin, Leningrad'lı bir yoldaşı MK Sekretaryasına alma kararı, Parti Kongresinden hemen sonra gerçekleştirilmelidir.

7— Merkez yayın organıyla daha sıkı bağ kurma amacıyla Leningrad'dan bir yoldaş, merkez yayın organının redaksiyon kuruluna alınmalıdır.

8— 'Leningradskaya Pravda' redaktörünün (Gladnev) zayıflığı gözönünde bulundurularak, MK ile görüşbirliği halinde, onun yerine daha güçlü bir yoldaş geçirilmelidir.

Kalinin, Stalin, Molotov, Cerjinski v.d.

15.XII.1925"

Böyle bir uzlaşma önerdik, yoldaşlar.

Ama muhalefet uzlaşmaya yanaşmadı. Parti Kongresinde açık ve şiddetli bir mücadeleyi barışa tercih etti. Muhalefetin "barışçılığı" budur.

12— Parti birliği kabul ettirecektir

Biz özsel olarak şimdi de bu belgenin bakış açısında duruyoruz. Karar tasarımızda, bildiğiniz gibi, bazı formülasyonları, Partide barışın çıkarına yumuşatmış bulunuyoruz.

Biz budamaya karşıyız. Budama siyasetine karşıyız. Bu demek değildir ki, önderler ceza görmeksizin efelik taslayıp Partiyle alay edebilir. Asla! Önderlerin önünde secde etmeyeceğiz. ("Çok doğru!" *haykırışları. Alkışlar.)* Biz birlikten yanayız, budamaya karşıyız. Budama siyasetinden nefret ediyoruz. Parti birlik istiyor ve onu kabul ettirecektir — eğer isterlerse, Kamenev ve Zinovyev'le ***birlikte,*** eğer istemezlerse, Kamenev ve Zinovyev ***olmadan.*** ("Çok doğru!" *haykırışları. Alkışlar.)*

Ama birlik neyi gerektiriyor? Birlik, azınlığın çoğunluğa tabi olmasını gerektiriyor. Bu olmadan, Parti birliği olmaz, olamaz.

Biz özel bir tartışma gazetesine karşıyız. "Bolşevik"te bir tartışma bölümü var. Bu tamamen yeterli olacaktır. Tartışmanın tadını kaçırmamak gerekir. Biz hükümet eden bir Partiyiz, bunu unutmayınız. Tepedeki her anlaşmazlığın ülkede bize karşı bir eksi olarak etkide bulunduğunu unutmayınız. Yabancı ülkelerin sözünü

bile etmiyorum.

MK'nin organları bugünkü yapılarını koruyacaklardır. Parti, onların parçalanmasına yanaşmayacaktır. ("Çok doğru!" *haykırışları. Alkışlar.)* Politbüro'nun zaten mutlak hakimiyeti var, MK'nin —plenum hariç— tüm diğer organlarının üstünde. Ama en üst organ plenumdur, bu bazen unutuluyor. Bizde plenum herşeye karar verir, dengeyi kaybetmeye başladıklarında, önderlerini hizaya getirir. ("Çok doğru!" *haykırışları. Kahkahalar. Alkışlar.)*

Parti birliği olmak zorunda, ve Parti, Parti Kongresi, yiğitlik gösterip, kendine gözdağı verdirtmezse [Parti birliği —ÇN] kurulacaktır da. *(Sesler:* "Kendimize gözdağı verdirtmeyeceğiz, biz barut koklamışız!") İçimizden biri gemi azıya alırsa, hizaya getirilecektir — bu zorunludur, bu elzemdir. Partiyi bir kollektiften [Kollegium = heyet —ÇN] başka bir şey sayesinde yönetmek imkansızdır. İlyiç'ten sonra bunu sırf hayal etmek bile saçmadır *(alkışlar)*, bundan sözetmek saçmadır.

Kollektif çalışma, kollektif önderlik, Partide birlik, MK organlarında birlik, azınlığın çoğunluğa tabi olması — bize şimdi lazım olan budur.

Leningrad'ın komünist işçilerine gelince, onların daima Partimizin en ön saflarında duracağına kuşkum yoktur. Onlarla birlikte Partiyi inşa ettik, onlarla birlikte onu büyüttük, onlarla birlikte Ekim 1917'de ayaklanma bayrağını açtık, onlarla birlikte burjuvaziyi yendik, onlarla birlikte mücadele ettik ve inşamızın yolu üzerindeki güçlüklere karşı onlarla birlikte mücadele edeceğiz. Partinin demirden, Leninist birliği uğruna mücadelede Leningrad'ın komünist işçilerinin, diğer sanayi merkezlerindeki dostlarından geri kalmayacağına kuşkum yok. *(Şiddetli alkışlar. "Enternasyonal" söylenir.)*

NOTLAR

[1] Öğretmenler Tüm-Birlik Kongresi, 12-17 Ocak 1925 arasında Moskova'da yapıldı. Sovyetler Birliği'nin 49 milliyetini temsil eden 1600 delege katıldı. Kongre delegelerinin dörtte üçü, köy okulu öğretmeniydi. Kongrede şu raporlar sunuldu ve tartışıldı: Sovyet inşasının en yakın görevleri, öğretmenler ve proleter devrim, Sovyet inşası sisteminde halk eğitiminin görevleri, Sovyet okulu, ulusal sorun ve okul, öğretmenler ve Komünist Gençlik Birliği, SSCB'nin uluslararası durumu v.d. Kongre, öğretmenlerin görevlerini Komünist Partisi'nin görevlerinden, onun sosyalizmin kurulması uğruna mücadelesinden ayırmadıklarını açıklayan bir deklarasyon kabul etti. (s.14)

[2] *"Kraznaya Molodyoş"* (Kızıl Gençlik) — Mayıs 1924'ten Kasım 1925'e kadar proleter öğrencilerin merkez bürosu ve Moskova bürosu tarafından yayınlanan aylık öğrenci dergisi. "Kraznaya Molodyoş" dergisinin sorumlu redaktörü V.M. Molotov idi. Kasım 1925'te derginin adı, "Kraznoye Studençestvo" (Kızıl Öğrencilik) olarak değiştirildi. (s.15)

[3] RKP(B) MK Plenumu, 17-20 Ocak 1925 arasında toplandı. 17 Ocak'ta RKP(B) Plenumu ile MKK'nun ortak bir oturumu yapıldı. Troçki'nin çıkışı dolayısıyla mahalli örgütler tarafından kabul edilen kararlar üzerine J.V.Stalin'in bir duyurusu dinlendikten sonra, bu ortak plenumda, Troçki'nin çıkışının Bolşevizmin revizyonu olarak, Leninizmin yerine Troçkizmi geçirme denemesi olarak mahkûm edildiği bir karar kabul edildi. 19 Ocak'ta J.V. Stalin, RKP(B) MK Plenumunda, M.V. Frunze'nin "SSCB Ordu ve Donanma Halk Komiserliği İçin Kaynak Tahsisi Üzerine" raporuna ilişkin bir konuşma yaptı (bkz. elinizdeki cilt, s.21-23). (s.17)

[4] Fas'ın İspanyol zonundaki, Rif bölgesindeki ulusal kurtuluş hareketini bastırmak amacıyla İspanya'nın faşist diktatörü Primo de Rivera tarafından cepheye sokulan 150 000 asker gücündeki İspanyol ordusunun sonbahar

1924'teki yenilgisi kastedilmektedir. Faslıların zaferi sayesinde, İspanyol ordusunun işgali altındaki toprakların üçte ikisi kurtarıldı. (s.22)

5] 1924 yazında Arnavutluk'ta devrimci ilerici hareketin sonucu olarak Ahmed Zogu'nun gerici hükümeti devrildi. İktidara gelen Fan Noli Hükümeti, Sovyet Hükümeti ile SSCB'yle Arnavutluk arasında diplomatik ve dostane ilişkiler kurulması üzerine görüşmeler başlattı. Sovyetler Birliği ile Arnavutluk arasında diplomatik temsilciler değiştokuş edildi. İngiltere, İtalya ve Yugoslavya hükümetleri Arnavutluk'tan SSCB ile diplomatik ilişkileri koparmasını talep ettiler. Aralık 1924'te, Yugoslavya'nın faşist hükümetinin askeri güçleri tarafından desteklenen Ahmet Zogu'nun çeteleri Arnavutluk'a girdi ve Fan Noli Hükümetini devirdi. Arnavutluk'ta iktidar yeniden Ahmet Zogu'nun eline geçti. (s.22)

[6] *"Raboçaya Gazeta"* (İşçi Gazetesi) — Mart 1922'den Ocak 1932'ye kadar, ilk başta "Raboçi" (İşçi) başlığıyla ve Temmuz 1922'den itibaren "Raboçaya Gazeta" başlığıyla Moskova'da çıkan, SBKP(B) MK organı, yüksek tirajlı günlük gazete. (s.24)

[7] Sözkonusu olan, J.V. Stalin'in "Ekim ve Troçki'nin 'Sürekli' Devrimi" adlı, 20 Aralık 1924 tarihli "Pravda" No.290'da yayınlanan makalesidir. Makale, "Ekime Giden Yolda" kitabına J.V.Stalin tarafından Aralık 1924'te yazılan ve sadece bu kitapta tam halde yayınlanan önsözün bir kısmıydı. Önsözün çok büyük bir kısmı, "Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği" genel başlığı altında çeşitli derlemelerde, ayrı broşür olarak ve J.V Stalin'in "Leninizmin Sorunları"nın tüm baskılarında yayınlandı ve J.V. Stalin'in "Eserler"inin 6. cildinde, [Türkçe baskı—İnter Yayınları] s.322-360 arasında yer almaktadır. (s.25)

[8] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 33, s.427-435. (s.25)

[9] "Akıma Karşı" derlemesi 1918 yılında Petrograd'da çıktı. Derleme, daha sonra V.İ. Lenin'in "Eserler"inin 3. baskısında cilt XVIII ve XIX'da yer alan (bkz. 4. baskı, cilt 21 ve 22) V.İ. Lenin'in 1914-1917 yıllarından makalelerini içeriyordu: "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine", "Junius Broşürü Üzerine", "Büyük-Rusların Ulusal Gururu Üzerine", "Devrimin İki Çizgisi Üzerine", "II. Enternasyonal'in Çöküşü" v.d. (s.26)

[10] V.İ. Lenin, "Proleter Devrim ve Dönek Kautsky" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt 28, s.207-302, Rusça). (s.26)

[11] V.İ. Lenin, " 'Sol' Komünizm—Bir Çocukluk Hastalığı" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt 31, s.1-97, Rusça). (s.26)

[12] J.V. Stalin, RKP(B) MK Orgbüro oturumunda, (Odessa ili, Nikolayev kazası) Dymovka köyündeki olaylar sorununun tartışılmasıyla bağlantı içinde bir konuşma yaptı. 28 Mart 1924'te Dymovka'da, Kulakların etkisi altında bulu-

nan cani unsurlardan oluşan bir çete tarafından köy muhabiri Grigori Malinovski katledildi. RKP(B) MK ve MKK'sının, Dymovka'da köy muhabiri Malinovski'nin katledilmesiyle bağıntılı olaylar üzerine kararı, 6 Ocak 1925 tarihli "Pravda" No.30'da yayınlandı. (s.27)

[13] 1919-1921 yıllarındaki Tambov ilindeki Kulak ayaklanması ve Mart 1921'de Kronstadt'da beyaz muhafızlar, Sosyal- Devrimciler, Menşevikler ve yabancı devletlerin ajanları tarafından örgütlenen karşı-devrimci isyan kastedilmektedir. (s.30)

[14] 28 Ağustos 1924'te Gürcistan'da, parçalanmış olunan burjuva-milliyetçi partilerin artıkları ve Yordaniya'nın Menşevik sürgün "hükümeti" tarafından, emperyalist devletlerin ve II. Enternasyonal önderlerinin direktifi ve mali desteğiyle örgütlenen karşı-devrimci ayaklanma sözkonusu edilmektedir. Ayaklanma, Gürcü işçilerin ve emekçi köylülüğün aktif desteğiyle 29 Ağustos'ta bastırıldı. (s.30)

[15] RKP(B) Moskova örgütü XIII. İl Konferansı, 24-28 Ocak 1925 tarihleri arasında yapıldı. Konferansta, 64 078 Parti üyesini ve 30 770 aday üyeyi temsilen 1150 delege hazır bulundu. Konferans, RKP(B) MK Raporunu, RKP (B) Moskova Komitesi'nin Faaliyet Raporunu ve Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği Moskova Komitesinin ikinci raporunu, Moskova Kontrol Komisyonu'nun çalışması üzerine raporu, bütçeyi ve Moskova ilinin iktisadi durumunu, kırda çalışma sorununu ele aldı ve yönetici organları seçti. J.V. Stalin konferansta, kırda çalışma sorununa ilişkin olarak söz aldı. (s.32)

[16] Dawes planı — Amerikan finansiyeri General Dawes'ın başkanlığında bir uluslararası bilirkişi komisyonu tarafından Almanya'nın tazminat ödemeleri sorunu üzerine verilen ve 16 Ağustos 1924'te müttefik devletlerin Londra Konferansında onaylanan ekspertiz raporu bu adla bilinir. (Dawes planı için bkz. elinizdeki cilt, s.38-43. (s.38)

[17] Brandler ve Thalheimer — Almanya Komünist Partisi içinde, 1922-1923 yıllarında KPD önderliğini elinde bulunduran sağ-oportünist grubun önderleri. Brandler ve Thalheimer'in hain siyaseti, 1923 yılının devrimci olayları sırasında Almanya işçi sınıfının yenilgisine yolaçtı. Nisan 1924'te Brandler ve Thalheimer, KPD'nin Frankfurt'taki kongresinde Almanya Komünist Partisi'nin önderliğinden uzaklaştırıldı. Komintern V. Kongresi (1924), Brandler-Thalheimer grubunun teslimiyetçi çizgisini mahkûm etti. 1929'da Brandler ve Thalheimer, parti düşmanı fraksiyoncu faaliyet yüzünden Komünist Partisinden ihraç edildiler. (s.44)

[18] 1925 yılı başlarındaki "Barmat Kardeşler Konserni" davası kastedilmektedir. Dava sırasında, konsernden büyük miktarda rüşvet almış olan başta Wels ol-

mak üzere Almanya Sosyal-Demokrat Partisi'nin kalburüstü önderlerinin foyası açığa çıktı; ayrıca bunların, Aralık 1924'teki Reichstag seçimleri sırasında Konsern'in ve onunla bağı olan bankaların kaynaklarını Almanya Komünist Partisi'ne karşı mücadele etmek için kullandıkları ortaya çıktı. (s.45)

[19] Kuomintang — 1912 yılında Çin'de Sun Yat-sen tarafından, cumhuriyet için ve ülkenin ulusal bağımsızlığı için mücadele amacıyla kurulan siyasi parti. Sun Yat-sen 12 Mart 1925'te öldü. Vasiyetinde Sun Yat-sen Kuomintang'ı Çin Komünist Partisi'yle ittifakı ve Sovyetler Birliği'yle dostluğu korumaya ve Çin işçi ve köylülerinin ulusal kurtuluş hareketini genişletmeye çağırıyordu. 1925-1927 yıllarında Çin'de devrimin gelişmesi döneminde, başta Çan Kay-şek olmak üzere Kuomintang'ın sağ kanadı Sun Yat-sen'in vasiyetine ihanet etti. Yabancı devletlerin emperyalistleriyle ittifak halinde, Komünist Partisi'nin önderlik ettiği Çin'in demokratik güçlerine karşı mücadele etti. (s.51)

[20] Amsterdam Birliği (Amsterdam Sendika Enternasyonali) Temmuz 1919'da Amsterdam'daki uluslararası bir kongrede kuruldu. Bir dizi Batı Avrupa ülkesinin ve ABD'nin reformist sendikaları onun üyesiydi. Birliğin üye sayısı 1919 yılında 24 milyona ulaştı. Ama 1923 sonuna kadar 16 milyona düştü. Daha sonraki yıllarda Amsterdam Birliği'nin etkisi ve üye sayısı sürekli geriledi. Amsterdam Birliği ikinci dünya savaşı sırasında faaliyetini fiilen durdurdu. Dünya Sendikalar Birliği'nin kurulmasıyla bağıntı içinde Amsterdam Birliği Aralık 1945'te lağvedildi. (s.53)

[21] Çekoslovak Komisyonu, 21 Mart-6 Nisan 1925 tarihleri arasında Moskova'da yapılan Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi V. Genişletilmiş Plenumunda oluşturuldu. Plenum, şu sorunları ele aldı: uluslararası perspektifler ve komünist partilerin Bolşevikleştirilmesi, dünya sendika hareketinin birliği uğruna mücadele, köylü sorunu, RKP(B) içindeki tartışma, tek tek seksiyonların sorunları v.d. Plenumda bir siyasi, bir Çekoslovak, bir Yugoslav komisyonu ve başka komisyonlar oluşturuldu. J.V.Stalin, siyasi komisyona ve Çekoslovak komisyonuna seçildi. 30 Mart'ta J.V. Stalin Yugoslav komisyonunda Yugoslavya'da ulusal sorun üzerine bir konuşma yaptı (bkz. elinizdeki cilt, s.65-70). (s.57)

[22] Bkz. J.V. Stalin, "Marksizm ve Ulusal Sorun" ("Eserler", cilt 2, s.253-318, İnter Yayınları). (s.66)

[23] Bkz. V.İ. Lenin, "Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı Üzerine" ("Eserler", 4. baskı, cilt 20, s.365-424, Rusça). (s.69)

[24] Proleter öğrencilerin ilk Tüm-Birlik Konferansı 13-17 Nisan 1925 arasında

Moskova'da yapıldı. Konferansta, yüksek okulların, teknik okulların ve işçi fakültelerinin 250 000 öğrencisini temsilen 300 delege hazır bulundu. Konferans şu sorunları ele aldı: SSCB'nin uluslararası ve iç durumu, sendikalar ve öğrenciler, proleter öğrencilerin merkez bürosunun faaliyeti üzerine hesap verme raporu, RSFSC ve Ukrayna SSC Meslek Eğitimi Genel Müdürlüklerinin çalışması, yüksek okulların üretimle bağlanması. J.V. Stalin 13 Nisan'da konferansın bir delegasyonuyla görüştü ve 15 Nisan'da konferansa, bu ciltte yayınlanmış olan yazıyı gönderdi. (s.77)

[25] RKP(B) XIV. Konferansı 27-29 Nisan 1925 tarihleri arasında Moskova'da yapıldı. Konferans şu sorunları ele aldı: Parti inşası üzerine, kooperatifçilik üzerine, tek tip tarımsal vergi üzerine, devrimci yasallık üzerine, KEYK genişletilmiş Plenumu ile bağıntı içinde Komintern'in ve RKP(B)'nin görevleri üzerine. (Konferansın kararları için bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenumlarının Kararlarında SBKP(B)" , Bölüm II, 1941, s.4-31, Rusça.) (s.81)

[26] V.İ. Lenin, "Emperyalizm—Kapitalizmin En Üst Aşaması" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt 22, s.173, Rusça.) (s.85)

[27] Feldmareşal Hindenburg, bu koyu monarşist ve Alman emperyalizminin ve militarizminin sözcüsü, 26 Nisan 1925'te devlet başkanı seçildi. (s.88)

[28] 16 Nisan 1925'te Sofya'da, başta Tsankoff olmak üzere Bulgaristan'ın faşist hükümet üyelerinin de bu sırada içinde bulunduğu "Svyataya Nedelya" katedralinde bir patlama oldu. Tsankoff ABD'ne, Sovyet Hükümetini bomba suikastinin ilham kaynağı olmakla suçlayan müfterice bir açıklama gönderdi. Gerici dış basın, SSCB'ne karşı bir kampanya açtı ve kendi hükümetlerinden, Sovyetler Birliği ile ilişkileri gözden geçirmesini talep etti. Mayıs 1925'te yapılan SSCB III. Sovyet Kongresi, Bulgar halkının en iyi temsilcilerinin Tsankoff hükümeti tarafından hunharca katledilmesi dolayısıyla tüm dünya emekçilerine yönelttiği çağrısında, Sovyetler Birliği'ne karşı müfterice taşkınlıkları geri çevirdi. (s.89)

[29] 21 Mart—6 Nisan 1925 tarihleri arasında Moskova'da yapılan Komintern Yürütme Komitesi V. genişletilmiş Plenumunda kabul edilen, Komünist Enternasyonal partilerinin Bolşevikleştirilmesi üzerine tezler kastedilmektedir. (s.90)

[30] Orta Asya Cumhuriyetlerinin (Türkistan, Buhara, Horezm) ulusal devlet sınırlarının saptanması sözkonusu edilmektedir. Ulusal sınırların saptanması sonucunda Türkmen SSC, Özbek SSC, Özbek SSC çerçevesinde Tacik Özerk SSC, RSFSC çerçevesinde Kara-Kırgız Özerk Bölgesi (daha sonra Kırgız SSC) ve Kırgız Özerk SSC çerçevesinde (daha sonra Kazak SSC) Kara-

Kalpak Özerk Bölgesi oluşturuldu. SSCB III. Sovyet Kongresi Mayıs 1925'te Özbek ve Türkmen Sosyalist Sovyet Cumhuriyetlerini SSCB'ne kabul etti ve SSCB anayasasında gerekli değişiklikleri yaptı. Orta Asya Sovyet Cumhuriyetlerinin ulusal devlet sınırlarının saptanması J.V. Stalin'in dolaysız önderliği altında gerçekleştirildi. (s.119)

[31] Bkz. V.İ. Lenin'in "Ulusal Soruna İlişkin Eleştirel Notlar" makalesi ("Eserler", 4. baskı, cilt 20, s.1-34, Rusça.) (s.120)

[32] 1 Aralık 1924'te Reval (Tallin)'deki silahlı işçi ayaklanması sözkonusu edilmektedir. Ayaklanma sebebi, komünist propaganda yapmakla suçlanan 149 siyasi tutukluya karşı 1924 Kasım sonunda açılan davada Estonya mahkemesinin verdiği karardı. Bu karar uyarınca sanıkların çoğu uzun süreli ve 39'u ömür boyu kürek cezasına çarptırıldı. Estonya işçilerinin önderi Tomp kurşuna dizildi. Ayaklanma gerici Estonya hükümeti tarafından hunharca bastırıldı. (s.128)

[33] *"Komsomolskaya Pravda"* — günlük gazete, Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği Merkez Komitesi'nin ve Moskova Komitesi'nin organı; Mayıs 1925'ten beri RKP(B) XIII. Parti Kongresi ve Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği VI. Kongresi'nin kararlarına istinaden çıkmaktadır. (s.131)

[34] *"Posledniye Novosti"* (Son Havadis) — Kadet beyaz göçmenlerin günlük gazetesi; Paris'te Nisan 1920'den beri yayınlanmaktaydı. Gazetenin redaktörü, Kadetlerin önderi P.N. Milyukov'du. (s.141)

[35] SSCB III. Sovyet Kongresi 13-20 Mayıs 1925 tarihleri arasında Moskova'da yapıldı. Kongre şu sorunları ele aldı: Türkmen ve Özbek Sosyalist Sovyet Cumhuriyetlerinin SSCB'ne alınışı, SSCB Hükümetinin faaliyet raporu, SSCB'nde sanayinin durumu, Sovyet inşasının sorunları, köylü ekonomisinin kalkındırılması ve sağlamlaştırılmasına ilişkin önlemler, Kızıl Ordu'nun sorunları v.d. Kongrede Sovyet inşasının sorunlarına ilişkin raporu M.İ. Kalinin sundu. (s.155)

[36] 21 Mart—6Nisan 1925 tarihleri arasında Moskova'da yapılan Komintern Yürütme Komitesi V. genişletilmiş Plenumu sözkonusu edilmektedir. (J.V.Stalin'in KEYK V. genişletilmiş Plenumunun Çekoslovak komisyonunun oturumunda Çekoslovak Komünist Partisi üzerine konuşması için bkz. elinizdeki cilt, s.57-64.) (s.157)

[37] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s.308-343, Rusça. (s.168)

[38] Fas'taki Rif kabilelerinin 1925 ilkbaharında başlayan Fransız emperyalizmine karşı yürüttükleri ulusal kurtuluş savaşı kastedilmektedir. Fas'taki

İspanyol işgal ordusunun 1924 sonbaharındaki yenilgisinden sonra Fransa, Fas'ın İspanyol zonunu, Rif bölgesini gaspetmeyi kararlaştırdı ve savaşı provoke etti. 1925 ilkbahar ve yazında Rif kabileleri Fransızları bir dizi ciddi yenilgiye uğrattı. Ancak Fransa ile İspanya arasında bir askeri ittifak imzalanmasından sonradır ki, onların orduları Rif kabilelerini Mayıs 1926'da yenmeyi başardılar. (s.171)

[39] İngiliz-Amerikan ve Japon emperyalizminin 1924 yılının ikinci yarısında Çin'in içişlerine karışması sözkonusu edilmektedir. Çin'in güneyinde İngilizler, donanma güçleriyle karşı-devrimci Kanton tacirlerinin, başında Sun Yat-sen'in bulunduğu devrimci Kanton hükümetine karşı isyanını desteklediler. Kuzeyde İngiliz-Amerikan ve Japon emperyalistleri kendi kuklaları olan Çinli generaller Wu Pei-fu ile Çang Tso-lin arasında, Çin'i paylaşmak amacıyla bir savaş başlattılar. Müdahale, Çin'de, 1925-1927 devrimine götüren, ulusal kurtuluş mücadelesinin güçlü kabarışına sebep oldu. (s.171)

[40] ***"Bolşevik"*** — SBKP(B) MK'nin Nisan 1924'ten beri yayınlanan onbeş günlük teorik ve siyasi dergisi. (s.179)

[41] Komintern'in V. Kongresi 17 Haziran—8 Temmuz 1924 tarihleri arasında Moskova'da yapıldı. D.S. Manuilski 30 Haziran'da Kongrede ulusal soruna ilişkin bir rapor sundu. (s.181)

[42] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 22, s.306-344, Rusça. (s.183)

[43] Bkz. K. Marx ve F. Engels, "Komünist Partisi Manifestosu", 1939, s.75-97, Ek, Rusça. (s.191)

[44] Ruth Fischer ve Maslow — Almanya Komünist Partisi içinde Troçkist bir grubun önderleri. KPD'nin Nisan 1924'teki Frankfurt Parti Kongresinde Ruth Fischer-Maslow grubu, Brandler-Thalheimer müflis opportünist grubunun KPD önderliğinden uzaklaştırılmasından sonra, yeni seçilen KPD MK içinde önderliği ele geçirdi. Sonbahar 1925'te Ruth Fischer ve Maslow tüm yandaşlarıyla birlikte KPD'deki yönetici mevkilerinden alındılar ve 1926'da sınıf düşmanının ajanları olarak Partiden ihraç edildiler. KPD önderliğinin başına Ernst Thälmann geçti. (s.195)

[45] Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği VI. Kongresi, 12-18 Temmuz 1924 tarihleri arasında Moskova'da yapıldı. Kongre şu sorunları ele aldı: Rusya Komünist Gençlik Birliği adının Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği'ne çevrilmesi, siyasi durum ve gençliğin görevleri, Komünist Gençlik Enternasyonali Yürütme Komitesi'ndeki Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği delegasyonunun faaliyet raporu, Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği MK'nin faaliyet raporu, gençlik çalışmasının perspektifleri

ve Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin iktisadi alandaki çalışmasının görevleri, Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin kırdaki çalışması,Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin Kızıl Ordu ve Donanmadaki çalışması v.d. Rusya Leninist Komünisi Gençlik Birliği VI. Kongresi, RKP(B) XIII. Parti Kongresinin kararlarına katıldı ve Parti düşmanı sapmalara karşı mücadelede Komünist Gençlik Birliği'nin taraflsızlığı oportünist teorisini mahkûm etti. (Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği VI. Kongresinin kararları için bkz. "Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği VI. Birlik Kongresinin Kararları", Moskova 1924, Rusça.) (s.202)

[46] V.İ. Lenin, 'Aynî Vergi Üzerine' Broşürü İçin Plan ve Taslaklar" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s.302, Rusça.) (s.209)

[47] V.İ. Lenin, RKP(B) XI. Parti Kongresinin Kapanışında Konuşma, 2 Nisan 1922 (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt 33, s.291, Rusça.) (s.209)

[48] RKP(B) Leningrad Örgütü XXII. İl Konferansı 1-10 Aralık 1925 tarihleri arasında, XIV Parti Kongresinden kısa süre önce yapıldı. J.V. Stalin'in burada yayınlanan mektubu, 8 Aralık 1925'te konferansın kapalı bir oturumunda okundu. (s.211)

[49] XIV. Moskova İl Parti Konferansı 5-13 Aralık 1925 tarihleri arasında, XIV. Parti Kongresinden kısa süre önce yapıldı. RKP(B) MK Raporuna ilişkin kararda konferans, RKP(B) MK'nin siyasi ve örgütsel çalışmasını onayladı. (s.211)

[50] SBKP(B) XIV. Parti Kongresi Moskova'da 18-31 Aralık 1925 tarihleri arasında toplandı. Parti Kongresi Merkez Komitesinin siyasi ve örgütsel hesap verme raporunu, Revizyon Komisyonunun, MKK'nın, Komintern Yürütme Komitesi'ndeki RKP(B) temsilciliğinin hesap verme raporlarıyla, sendikaların çalışması üzerine, Komünist Gençlik Birliği'nin çalışması üzerine, Parti tüzüğünde yapılacak değişiklikler ve diğer sorunlar üzerine raporları tartıştı. Parti Kongresi, Merkez Komitesi'nin siyasi ve örgütsel çizgisini tümüyle ve bütünüyle onayladı ve sosyalizmin zaferi uğruna önümüzdeki mücadelenin yolunu çizdi. Partinin, ülkenin sosyalist sanayileştirilmesine yönelik genel çizgisini teyit etti, muhaliflerin teslimiyetçi planlarını geri çevirdi ve MK'ne, Parti birliğini baltalamaya yönelik tüm çabalara karşı kararlılıkla mücadele etme görevi verdi. SBKP(B) XIV. Parti Kongresi Parti tarihine, sanayileşme parti kongresi olarak geçti. O, SSCB'nde sosyalizmi kurma olanağını yadsıyan "Yeni Muhalefet"e karşı mücadele işareti altında geçti. XIV. Parti Kongresinin kararı üzerine Parti, adını Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik)—SBKP(B) olarak değiştirdi. (SBKP(B) XIV. Parti Kongresi için bkz. Stalin, "Eserler", cilt.15, "SBKP(B) Tarihi, Kısa Ders", İnter Yayınları, s.307-316.) (s.213)

[51] Locarno (İsviçre) Konferansı 5-16 Ekim 1925 tarihleri arasında toplandı. Büyük Britanya, Fransa, İtalya, Belçika, Polonya, Çekoslovakya ve Almanya temsil edildi. (Locarno Konferansı için bkz. elinizdeki cilt s.223-227) (s.222)

[52] Cenova'da (İtalya) 10 Nisan—19 Mayıs 1922 tarihleri arasında, bir yandan İngiltere, Fransa, İtalya, Belçika, Japonya ve diğer kapitalist devletlerin, diğer yandan Sovyet Rusya'nın katıldığı bir uluslararası iktisat konferansı toplandı. Cenova Konferansı, kapitalist dünya ile Sovyet Rusya arasındaki ilişkileri açıklığa kavuşturmak amacıyla toplantıya çağrılmıştı. Konferansın açılışında Sovyet delegasyonu, Avrupa'nın yeniden inşası için büyük çaplı bir program geliştirdi ve bir genel silahsızlanma projesi sundu. Sovyet delegasyonunun önergeleri Konferans tarafından kabul edilmedi.

2 Aralık 1922'de Sovyet Hükümetinin daveti üzerine Moskova'da, batıdaki komşu devletlerin (Estonya, Finlandiya, Letonya, Litvanya) temsilcilerinin bir konferansı toplandı. Sovyet Hükümeti orantılı bir silahlanmanın sınırlandırılması planını tartışmaya sundu. 27 Aralık 1922'de X. Tüm-Rusya Sovyet Kongresi "Tüm Dünya Halklarına" [adlı —ÇN] bir çağrıda Sovyet Hükümetince savunulan barış politikasını teyit etti ve tüm dünya emekçilerini, bu çizgiyi desteklemeye çağırdı. Şubat 1924'te Roma'daki donanma konferansında Sovyetler Birliği'nin temsilcisi, denizde silahlanmanın sınırlanmasına ilişkin somut bir öneri yaptı. (s.229)

[53] Büyük Britanya ile SSCB arasında 8 Ağustos 1924'te Sovyet Hükümetinin ve Labour'cu MacDonald hükümetinin temsilcileri tarafından Londra'da imzalanan genel anlaşma ve ticaret anlaşması kastedilmektedir. Aralık 1924'te dümene geçen İngiltere'nin muhafazakâr hükümeti, bu anlaşmaları tasdik etmeyi reddetti. (s.236)

[54] İşçi-, Asker- ve Köylü Temsilcileri Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi'nin Çarlık Hükümeti tarafından alınan devlet borçlarının iptal edilmesi üzerine kararnamesi 21 Ocak 1918'de kararlaştırıldı. (s.236)

[55] Kasım 1924'te iktidara gelen ve Labour'cu MacDonald hükümetinin yerine geçen muhafazakâr Baldwin-Austin Chamberlain hükümeti kastedilmektedir. (s.238)

[56] ***"Ekonomiçeskaya Jizn"*** (Ekonomik Yaşam) — günlük gazete, iktisadi ve mali alanda faaliyet gösteren RSFSC ve SSCB halk komiserliklerinin ve kurumlarının (Yüksek Ekonomi Konseyi, Çalışma ve Savunma Konseyi, Devlet Planlama Komisyonu, Devlet Bankası, Maliye Halk Komiserliği v.d.nin) Kasım 1918'den Kasım 1937'ye kadar çıkan organı. (s.242)

[57] Bkz. V.İ. Lenin'in " 'Sol' Çocukluk ve Küçük-Burjuvalık Üzerine" ("Eserler,

4. baskı, cilt 27, s.291-319, Rusça), "9 Nisan 1921'de RKP(B) Moskova Şehri ve Moskova İli Sekreterleri ve Sorumlu Hücre Temsilcilerinin Toplantısında Aynî Vergi Üzerine Konuşma", "Aynî Vergi Üzerine" (cilt 32, s.262-276, 308-343, Rusça), "Beş Yıl Rus Devrimi ve Dünya Devriminin Perspektifleri (Komünist Enternasyonal IV. Kongresi'nde Rapor, 13 Kasım 1922)" (cilt 33, s.380-394, Rusça) adlı yazıları. (s.246)

[58] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm I, 1941, s.566, Rusça. (s.253)

[59] Bkz. V.I. Lenin, "Tarım Sorunu Üzerine Tezlerin İlk Taslağı (Komünist Enternasyonal II. Kongresi İçin)" ("Eserler", 4. baskı, cilt 31, s.129-141, Rusça.) (s.261)

[60] Bkz. V.I. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 29, s.124/125, Rusça. (s.263)

[61] V.M. Molotov'un "Yoksul Köylülük Arasında Parti Çalışması Üzerine" raporu üstüne RKP(B) MK Plenumu (3-10 Ekim 1925) tarafından alınan karar kastedilmektedir. (bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.38-41, Rusça.) (s.265)

[62] Bkz. V.I. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 6, s.325-392, Rusça. (s.266)

[63] ***"Byednota"*** (Yoksul Köylülük) — günlük gazete, Mart 1918'den Ocak 1931'e kadar çıkan SBKP(B) MK organı. (s.290)

[64] ***"Leningradskaya Pravda"*** — günlük gazete, SBKP(B) Leningrad Bölge Komitesi ve Leningrad Şehir Komitesi ile, Emekçi Temsilcileri Bölge Sovyeti ve Şehir Sovyeti'nin organı; 1918'de "Petrogradskaya Pravda" başlığı altında çıkmaya başladı. 1924 yılında gazetenin adı "Leningradskaya Pravda"ya çevrildi. 1925 sonunda "Leningradskaya Pravda" —o sıralar RKP (B) MK Kuzey- Batı Bölge Bürosu'nun, Leningrad İl Parti Komitesi'nin, İl Sendika Konseyi'nin ve Bölge İktisat Şurası'nın organıydı— "Yeni Muhalefet" tarafından kendi Parti düşmanı fraksiyoncu amaçları için kullanıldı. (s.303)

KRONOLOJİK BİYOGRAFİ

1925

Ocak başı — J.V. Stalin, "Kraznaya Molodyoş" dergisi yazı kurulu üyeleriyle derginin görevleri üzerine bir görüşme yapar. Görüşme Ocak 1925'te "Kraznaya Molodyoş" dergisi No.1 (5)'de yayınlanır.

5 Ocak — J.V. Stalin, Stalino (Yusovka)'daki Parti okulunun bir gezinti için Moskova'ya gelen dinleyicileriyle bir görüşme yapar.

J.V. Stalin, "İşçi Kadınlar ve Köylü Kadınlar, İlyiç'in Vasiyetini Haurlayınız ve Onu Yerine Getiriniz!" başlıklı çağrıyı kaleme alır. Çağrı, Ocak 1925'te "Rabotnitsa" dergisi No.1'de yayınlanır.

6 Ocak — J.V. Stalin, Öğretmenler Birlik Kongresi'ne bir mektup yazar. Mektup 10 Ocak 1925'te "Uçitelskaya Gazeta" No. 2'de yayınlanır.

9 Ocak — J.V. Stalin, köye çalışmaya gönderilen bir grup komünistle bir görüşme yapar.

10 Ocak — J.V Stalin, bir proleter yazarlar konferansının toplantıya çağrılması vesilesiyle Tüm-Birlik Proleter Yazarlar Derneği Başkanına bir mektup yazar.

17-20 Ocak — J.V. Stalin, RKP(B) MK Plenumunu yönetir.

17 Ocak — J.V. Stalin, RKP(B) MK Plenumu ve MKK'sinin ortak oturumunda, yerel örgütler tarafından Troçki'nin çıkışı dolayısıyla alınan kararlar üzerine bir bildirimde bulunur.

19 Ocak — J.V. Stalin, RKP(B) MK Plenumunda M.V. Frunze'nin "SSCB Ordu ve Donanma Halk Komiserliği İçin Kaynak Tahsisi Üzerine" raporuna ilişkin bir konuşma yapar.

21 Ocak — J.V. Stalin'in, V.İ Lenin'in ölümünün birinci yıldönümü dolayısıyla "Raboçaya Gazeta"ya mektubu, "Raboçaya Gazeta" No. 17'de yayınlanır.

25 Ocak — J.V. Stalin, D-ov yoldaşın *tek* ülkede sosyalizmin zaferi sorununa ilişkin mektubunu yanıtlar.

26 Ocak — J.V. Stalin, RKP(B) MK Orgbüro oturumunda " 'Dymovka' Üzerine" konuşmayı yapar.

27 Ocak — J.V. Stalin, RKP(B) Moskova Örgütü XIII. İl Konferansında "Proletarya ve Köylülük Sorunu Üzerine" konuşmayı yapar.

28 Ocak — J.V. Stalin, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin (KEYK) ve onun Prezidyumunun oturumlarına katılır.

30 Ocak — J.V. Stalin, Özbekistan ve Türkmenistan Komünist Partilerinin ilk Parti Kongrelerine selamlama telgraflarında, Orta Asya'da ulusal sınırların saptanmasından sonra bu cumhuriyetlerin Komünist Partilerinin önünde duran görevlerin ana hatlarını çizer. Telgraflar, 6 Şubat'ta "Pravda Vostoka" No.29'da ve 14 Şubat 1925'te "Turkmenskaya Iskra" No.34'te yayınlanır.

31 Ocak — J.V. Stalin, RKP(B) Leningrad Örgütü XXI. İl Parti Konferansında Leningrad İl Parti Komitesine seçilir.

2 Şubat — J.V. Stalin, Tüm-Birlik Proleter Yazarlar Derneği'nin bir delegasyonuyla proleter yazının sorunları üzerine bir görüşme yapar.

3 Şubat — J.V. Stalin'in, Herzog'la "KPD'nin Perspektifleri Üzerine ve Bolşevikleşme Üzerine" söyleşisi "Pravda" No.27'de yayınlanır.

6 Şubat — J.V. Stalin, Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği MK ve Moskova Komitesi'nin yönetici fonksiyonerleriyle Komünist

Gençlik Birliği'nin çalışmasının sorunları üzerine bir görüşme yapar.

7 Şubat — J.V. Stalin, "Proletkult" plenumunun bir delegasyonuyla "Proletkult"un çalışmasının sorunları üzerine bir görüşme yapar.

9 Şubat — J.V. Stalin, Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği MK'nin yönetici fonksiyonerleriyle Komünist Gençlik Birliği'nin çalışma sorunları üzerine bir görüşme yapar.

15 Şubat — J.V. Stalin, VII. Çariçin İl Sovyet Kongresine bir selam mesajı gönderir.

18 Şubat — J.V. Stalin, KEYK Prezidyumunun oturumuna katılır.

20 Şubat — J.V. Stalin, Tula ili Parti- ve Sovyet organlarının temsilcileriyle kooperatiflerin çalışması üzerine ve konut inşaatı sorunları üzerine bir görüşme yapar.

26 Şubat — J.V. Stalin, KEYK Prezidyumunun oturumuna katılır.

28 Şubat — J.V. Stalin, Almanya Komünist Partisi'ndeki durum üzerine Me-rt yoldaşa bir mektup yazar.

6 Mart — J.V. Stalin, Tacik ÖSSC'nin kurulması dolayısıyla Tacikistan emekçilerine bir kutlama mesajı gönderir. Kutlama mesajı 12 Mart 1925'te "Pravda Vostoka" No. 58'de yayınlanır.

8 Mart — J.V. Stalin'in "Uluslararası Kadınlar Günü Dolayısıyla" makalesi "Pravda" No. 56'da yayınlanır.

9 Mart — J.V. Stalin, bir Birlik Parti Konferansının toplantıya çağrılması ve Konferansın gündemi üzerine "RKP(B)'nin Tüm Örgütlerine" duyuruyu imzalar.

10 Mart — J.V. Stalin, Nijni-Novgorod'daki Stalin Piyade Okulu'nun kursiyerlerine, kumandanlarına, siyasi fonksiyonerlerine ve öğretmenlerine, kendisini fahri kursiyer seçmeleri vesilesiyle bir mektup yöneltir. Mektup, 23 Şubat 1930'da "Nijegorodskaya Kommuna" No.45'te yayınlanır.

J.V. Stalin, tarım kooperatifleri temsilcilerinin Çariçin İl Kongresine bir selam mesajı yöneltir ve onlara emekçi köylülüğü sosyalist inşaya çekmede başarılar diler.

13 Mart — J.V. Stalin, Sun Yat-sen'in ölümü dolayısıyla RKP(B) MK'nin Kuomintang Merkez Yürütme Komitesi'ne gönderdiği bir yazıyı kaleme alır. Yazı 14 Mart 1925'te "Pravda" No.60'ta yayınlanır.

14 ve 16 Mart — J.V. Stalin, Köy Muhabirlerinin Birinci Birlik Kongresinin bir delegasyonuyla bir görüşme yapar.

15 Mart — J.V. Stalin, Kara-Kırgız Özerk Bölgesi'nin ilk Parti Konferansına bir kutlama mesajı gönderir ve Kara-Kırgızistan komünistlerinin önünde duran görevleri ana hatlarıyla çizer. Kutlama mesajı 26 Mart 1925'te "Pravda Vostoka" No. 67'de yayınlanır.

17 Mart — J.V. Stalin, KEYK V. Genişletilmiş Plenumu için gelmiş bulunan Çekoslovakya Komünist Partisi delegasyonuyla bir görüşme yapar.

21 Mart-6 Nisan — J.V. Stalin, KEYK V. Genişletilmiş Plenumunun çalışmalarına katılır.

21 Mart — J.V. Stalin, KEYK V. Genişletilmiş Plenumunun Siyasi komisyonuna ve Çekoslovak komisyonuna üye seçilir.

22 Mart — J.V. Stalin, "Uluslararası Durum ve Komünist Partilerin Görevleri Üzerine" makalesi "Pravda" No.66'da yayınlanır.

25 Mart — J.V. Stalin, kendisini İşçi-, Köylü- ve Kızıl Ordu Temsilcileri Moskova Sovyeti ve ilçe sovyeti seçimleri vesilesiyle toplantılara davet eden "Vladimir İlyiç" ve "Dynamo" işletmeleri işçilerinin delegasyonlarıyla bir görüşme yapar.

J.V. Stalin, Baltık Kızıl Donanmasının "Stalin" torpido botunun mürettebatının bir delegasyonuyla bir görüşme yapar.

J.V. Stalin, V.İ. Lenin Enstitüsü'nün yönetici çalışanlarıyla Enstitü'nün çalışmaları üzerine bir görüşme yapar.

27 Mart — J.V. Stalin, KEYK V Genişletilmiş Plenumu için gelmiş bulunan Fransa Komünist Partisi delegasyonuyla bir görüşme yapar.

J.V.Stalin, KEYK Genişletilmiş Plenumu Çekoslovak komisyonunun oturumunda "Çekoslovak Komünist Partisi Üzerine" konuşma yapar.

28 Mart — J.V. Stalin, Kuzey Demiryolu 1. Bölge Makine-Teknik Hizmetleri işçilerinin toplantısında, İşçi-, Köylü- ve Kızıl Ordu Temsilcileri Moskova Sovyeti'ne delege seçilir.

30 Mart — J.V. Stalin, KEYK V. Genişletilmiş Plenumu Çekoslovak Alt Komisyonunun oturumunda, Çekoslovakya Komünist Partisi'ndeki durum üzerine birçok kez konuşur.

J.V.Stalin, KEYK Genişletilmiş Plenumu Yugoslav Komisyonunun oturumunda, "Yugoslavya'da Ulusal Sorun Üzerine" konuşma yapar.

J.V.Stalin, Kırgız Cumhuriyeti'nin bir delegasyonuyla, Kırgızistan'da durum üzerine bir görüşme yapar.

J.V.Stalin, "Byednota" yazı kurulu temsilcileriyle, bu gazetenin köylü branşının çalışmasının sorunları üzerine bir görüşme yapar.

1 Nisan — J.V. Stalin, Kuzey Demiryolu 1. Bölge Makine-Teknik Hizmetleri işçilerinin bir delegasyonuyla bir görüşme yapar, delegasyon J.V.Stalin'e, Moskova Sovyeti için temsilcilik mazbatasını verir.

3 Nisan — J.V. Stalin, Azerbaycan Komünist Partisi MK Sekreteri S.M.Kirov'a gönderdiği bir telgrafta, beş yıllık varlığı dolayısıyla Azerbaycan Komünist Partisi'ni kutlar. Telgraf 5 Nisan 1925'te "Bakinski Raboçi" No.75'te yayınlanır.

6 Nisan — J.V. Stalin, RKP(B) MK Orgbüro oturumunda, "Komünist Gençlik Birliği'nin Kırdaki Aktifi Üzerine" konuşma yapar.

7 Nisan — J.V. Stalin, KEYK oturumuna katılır.

13 Nisan — J.V. Stalin, Proleter Öğrencilerin Birinci Tüm-Birlik Konferansının bir delegasyonuyla bir görüşme yapar.

15 Nisan — J.V. Stalin, "Proleter Öğrencilerin Birinci Tüm-Birlik Konferansına" yazısını kaleme alır. Yazı 16 Nisan 1925'te "Pravda" No.87'de yayınlanır.

23-30 Nisan — J.V. Stalin, RKP(B) MK Plenumunu yönetir.

27-29 Nisan — J.V. Stalin, RKP(B) XIV. Konferansının çalışmalarını yönetir.

1 Mayıs — J.V. Stalin, 1 Mayıs ve emekçilerin gösterisi dolayısıyla Moskova'da Kızıl Meydan'daki resmigeçiti izler.

2 Mayıs — J.V Stalin, Basın Günü dolayısıyla "Pravda Vostoka" (Taşkent) yazı kuruluna bir kutlama mesajı gönderir. Kutlama mesajı 6 Mayıs 1925'te "Pravda Vostoka"nın özel sayısında yayınlanır.

5 Mayıs — J.V. Stalin, Ekim Demiryolu işçilerinin bir delegasyonuyla bir görüşme yapar.

6 Mayıs — J.V. Stalin, "Pod Znamenem İlyiça" gazetesine (Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'nin organı) bir kutlama mesajı kaleme alır, mesajda gazetenin önünde duran görevleri saptar.

7-11, 16 Mayıs — J.V. Stalin, XII. Tüm-Rusya Sovyet Kongresinin çalışmalarına katılır.

9 Mayıs — J.V. Stalin, RKP(B) Moskova Örgütü aktifinin toplantısında "RKP (B) XIV. Konferansı Çalışmalarının Sonuçları Üzerine" rapor sunar.

11 Mayıs — XII. Tüm-Rusya Sovyet Kongresi, J.V. Stalin'i Tüm-Rusya MYK'ne üye seçer.
XII. Yasama Dönemi Tüm-Rusya MYK'nin ilk toplantısı, J.V. Stalin'i Tüm-Rusya MYK Prezidyumu'na üye seçer.

13-20 Mayıs — J.V. Stalin, SSCB III. Sovyet Kongresinin çalışmalarına katılır.

18 Mayıs — J.V. Stalin, Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi öğrencilerinin bir toplantısında, "Doğu Emekçileri Üniversitesi'nin Siyasi Görevleri Üzerine" konuşma yapar.

20 Mayıs — SSCB III. Sovyet Kongresi, J.V. Stalin'i SSCB MYK Birlik Sovyeti'ne üye seçer.

21 Mayıs — SSCB MYK'nin ilk toplantısı J.V.Stalin'i SSCB MYK Prezidyumu'na üye seçer.

22 Mayıs — J.V. Stalin, SSCB III. Sovyet Kongresi'nin Türkmen ve Özbek Cumhuriyetlerin delegeleriyle bir görüşme yapar.

23 Mayıs — J.V. Stalin, Güney Osset ve Kuzey Osset Özerk Bölgelerinin Parti ve Sovyet organlarının yönetici fonksiyonerleriyle bir görüşme yapar.

25 Mayıs — J.V. Stalin, SSCB III. Sovyet Kongresi'nin Türkmen SSC, Tacik ve Kazak ÖSSC'lerinden delegeleriyle cumhuriyetlerde durum üzerine bir görüşme yapar.

29 Mayıs — J.V. Stalin, SSCB MYK Prezidyumunun oturumuna katılır.

1 Haziran — J.V. Stalin, Özbek SSC, Dağıstan ve Tacik ÖSSC'lerinin yönetici fonksiyonerleriyle bir görüşme yapar.

2 Haziran — J.V. Stalin, V.M. Molotov ve A.A. Andreyev, "Komsomolskaya Pravda" yazı kurulu üyelerine bir yazı gönderirler.

3 Haziran — J.V. Stalin, RKP(B) MK'nde Kaza Parti Fonksiyonerleri için Kursun dinleyicileriyle bir görüşme yapar.

5 Haziran — J.V. Stalin, SSCB MYK Prezidyumu'nun oturumuna katılır.

9 Haziran — J.V. Stalin, Y.M. Sverdlov Komünist Üniversitesi'nde, üniversitenin dinleyicilerinin sorularını yanıtlar.

13 Haziran — J.V. Stalin'in "Y.M. Sverdlov Üniversitesine (İkinci Temel kursun ve Sendikalar Kursunun Bitirilmesi Dolayısıyla)" kutlama mesajı, "Pravda" No.132'de yayınlanır.

27 Haziran — J.V. Stalin, Tambov, Orel, Voronej ve Kursk illerinin İl Yürütme Komitesi temsilcileriyle Kara Topraklar Bölgesinde halk

ekonomisinin yeniden tesisine ilişkin önlemler üzerine bir görüşme yapar.

30 Haziran — J.V. Stalin'in "Bir Kez Daha Ulusal Sorun Üzerine (Semiç'in Makalesi Dolayısıyla)" makalesi, "Bolşevik" dergisi No.11-12'de yayınlanır.

3 Temmuz — J.V. Stalin, KEYK Prezidyumunun oturumunda, Polonya Sorunu Komisyonuna seçilir.

4 Temmuz — J.V. Stalin, KEYK Polonya komisyonunun oturumunda, Polonya Komünist Partisi'ndeki durum üzerine konuşur.

J.V.Stalin'in "Nihinihi"nin Japon muhabiri Bay Fusse'ye verdiği "Doğu'da Devrimci Hareket Üzerine" mülakat, "Pravda" No. 150'de yayınlanır.

29 Temmuz — J.V. Stalin, KEYK Prezidyumu tarafından Alman Sorunu Komisyonuna seçilir.

18 Ağustos — J.V. Stalin, Goryaçevodskaya stanitsasının yüzüncü yıldönümünde fahri Kazak seçilişine dair belgenin kendisine verilmesi dolayısıyla stanitsanın Kazaklarına bir cevap yazısı yöneltir. Yazı 22 Ağustos 1925'te "Terek" No.189'da yayınlanır.

12 Eylül — J.V. Stalin, V.M. Molotov'a, Zinovyev'in "Çağın Felsefesi" makalesinin anti-Bolşevik karakteri üzerine bir mektup yazar.

15 Eylül — J.V. Stalin, Yermakovski yoldaşın yazısını yanıtlar.

19 Eylül — J.V Stalin, Uç-Der'deki sanatoryumun tebdilhavalılarına kutlama mesajı, "Sovyetski Yug" No.215'te yayınlanır.

24 Eylül — RKP(B) MK Politbürosu J.V. Stalin'i, RKP(B) MK Orta Asya Bürosu'nun Orta Asya'da toprak- ve sulama reformu sorununa ilişkin önerilerini inceleyecek komisyona seçer.

28 Eylül — J.V. Stalin, Kazak ÖSSC temsilcileriyle cumhuriyetin ulusal ve devletsel inşası sorunları üzerine bir görüşme yapar.

3-10 Ekim J.V. Stalin, RKP(B) MK Plenumunu yönetir.

10 Ekim J.V. Stalin, Clara Zetkin'e, Almanya Komünist Partisi'ndeki durum üzerine bir mektup yazar.

12 Ekim J.V. Stalin, Tiflis ve Nijni-Novgorod Parti Komitelerinin ajitasyon- ve propaganda bölümlerinin yönetici çalışanlarıyla — RKP(B) MK tarafından çağrılan bir Ajit-Prop Bölümleri yöneticilerinin müzakeresine katılanlarla— bir görüşme yapar.

14 Ekim J.V. Stalin, RKP(B) MK tarafından çağrılan bir Ajit-Prop Bölümleri yöneticilerinin müzakeresine katılanlarla bir görüşme yapar.

15 Ekim J.V.Stalin imzalı RKP(B) XIV Parti Kongresi'nin toplantıya çağrılışına dair duyuru, "Pravda" No. 236'da yayınlanır.

19 Ekim J.V. Stalin, Güney Osset ve Kuzey Osset Özerk Bölgelerinin temsilcileriyle, Güney ve Kuzey Ossetya'nın birleşmesi sorunu üzerine bir görüşme yapar.

J.V. Stalin, RKP(B) MK Orgbüro oturumunda, Tatar Parti örgütünün çalışması üzerine bir konuşma yapar.

J.V. Stalin, Kursk İli Yürütme Komitesi Başkanı ve Kursk İli Parti Komitesi Sekreteri ile kırdaki çalışmanın sorunları üzerine bir görüşme yapar.

J.V. Stalin, Tula Silah İşletmesinin müdürüyle işletmenin çalışma sorunları üzerine bir görüşme yapar.

23 Ekim J.V. Stalin, ilk Sovyet ağaç nakliyat gemisi "Stalin Yoldaş"ın kızaktan indirilmesi vesilesiyle Baltık Tersanesi işçilerine bir kutlama mesajı yöneltir. Kutlama mesajı, 27 Ekim 1925'te "İzvestya" No.246'da yayınlanır.

29 Ekim "Komsomolskaya Pravda" No.133'te, yazı kurulunun Komünist Gençlik Birliği'nin görevlerine ilişkin sorularına J.V. Stalin'in cevapları yayınlanır.

J.V. Stalin, hasta olan M.V. Frunze'yi Botkin (Soldatyonkov) Hastanesinde ziyaret eder.

31 Ekim — J.V. Stalin, merhum M.V. Frunze'nin cesedinin tabuta konmuş bulunduğu Botkin Hastanesini ziyaret eder.

2 Kasım — J.V. Stalin, M.V. Frunze'nin anısına ithafen Büyük Tiyatro'da yapılan yas törenine katılır.

3 Kasım — J.V. Stalin, M.V. Frunze'nin defnedilişi sırasında Kızıl Meydan'da bir konuşma yapar.

7 Kasım — J.V. Stalin'in "Ekim, Lenin ve Gelişmemizin Perspektifleri" yazısı, "Pravda" No. 255'te yayınlanır.

9 Kasım — J.V. Stalin, Rusya Leninist Komünist Gençlik Birliği MK ve Moskova Komitesi'nin yönetici fonksiyonerleriyle, Komünist Gençlik Birliği'nin çalışmasının sorunları üzerine bir görüşme yapar.

15 Kasım'dan önce — Ekim Demiryolu Stalin Atelyeleri işçilerinin Parti toplantısı, J.V. Stalin'i, Moskova'nın Sokolniki reyonu V. Parti Konferansına delege seçer.

16 Kasım — J.V. Stalin, Metal İşçileri- ve Maden İşçileri Sendikalarının Azerbaycan bölümlerinin yöneticileriyle işçilerin durumu üzerine bir görüşme yapar.

18 Kasım — J.V. Stalin, SSCB MYK Prezidyumunun oturumuna katılır.

J.V Stalin, Moskova'nın Sokolniki reyonu V. Parti Konferansına bir kutlama mesajı yöneltir. Kutlama mesajı 20 Kasım 1925'te "Gudok" No.265'te yayınlanır.

29 Kasım — J.V. Stalin, Leningrad'daki Yaroslavski yoldaşa, RKP(B) Leningrad örgütü XXII. İl Konferansının hazırlanmasına ilişkin bir telgraf gönderir.

1 Aralık — J.V. Stalin, RKP(B) Leningrad Örgütü XXII. İl Konferansında Konferans prezidyumunun fahri üyeliğine seçilir.

5 Aralık — J.V. Stalin, RKP(B) Moskova Örgütü XIV. İl Konferansı prezidyumunun fahri üyeliğine seçilir.

J.V. Stalin'in "Byednota" yazı kuruluna mektubu, "Byednota" No.2278'de yayınlanır.

8 Aralık — J.V. Stalin, RKP(B) Leningrad Örgütü XXII. İl Konferansı prezidyumuna bir mektup yazar. Mektup, 1934'te "Kraznaya Lyetopisy" dergisi No.1 (58)'de yayınlanır.

9 Aralık — RKP(B) Leningrad Örgütü XXII. İl Konferansı, J.V. Stalin'i Leningrad İl Parti Komitesi'ne seçer.

13 Aralık — RKP(B) Moskova Örgütü XIV. İl Konferansı, J.V. Stalin'i RKP(B) XIV. Parti Kongresine delege seçer.

15 Aralık — J.V. Stalin, RKP(B) MK üyelerinin Parti birliğinin korunması sorunu üzerine "Yeni Muhalefet"e bir yazısını imzalar.

J.V. Stalin, RKP(B) MK Plenumunu yönetir ve RKP(B) adının Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) — SBKP(B)'ye çevrilmesi dolayısıyla bir konuşma yapar.

18-31 Aralık — J.V. Stalin, SBKP(B) XIV. Parti Kongresinin çalışmalarını yönetir.

18 Aralık — J.V. Stalin, SBKP(B) XIV. Parti Kongresine Merkez Komitesi'nin siyasi faaliyet raporunu sunar.

23 Aralık — J.V. Stalin, SBKP(B) XIV. Parti Kongresinde, MK Siyasi faaliyet raporunun kapayış konuşmasını yapar.

J.V.Stalin, MK'nin SBKP(B) XIV. Parti Kongresine faaliyet raporu üstüne karar tasarısıyla ilgili bir açıklama yapar. Açıklama 31 Aralık 1925'te "Pravda" No.298'de yayınlanır.

28 Aralık — J.V. Stalin, Parti MK Olağanüstü Plenumunu yönetir. "Yeni Muhalefet" tarafından kendi Parti düşmanı fraksiyoncu amaçları için kullanılan "Leningradskaya Pravda" üzerine bir konuşma yapar.

31 Aralık — J.V. Stalin, SBKP(B) XIV. Parti Kongresinin oturumunda SBKP(B) Merkez Komitesi üyesi seçilir.

inter
yayınları